

PRZEWODNIK PO SYSTEMIE SZKOLNICTWA WYŻSZEGO I NAUKI

Część 1

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Warszawa 2019

Opracowanie: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

SPIS TREŚCI

SKRÓTY I OBJAŚNIENIA	.11

WPROWADZENIE	12

OBSZAR 1. USTRÓJ UCZELNI I SPRAWY ORGANIZACYJNE (W TYM FEDERACJE)	13

1.1. TYPY UCZELNI I ICH CHARAKTERYSTYKA	.13

1.1.1. Uczelnie publiczne i niepubliczne – tworzenie, łączenie, likwidacja	.14
1.1.2. Uczelnie akademickie i zawodowe – status i zadania	.17
1.1.3. Okres przejściowy	.19

1.2. FEDERACJE – TWORZENIE, ZASADY FUNKCJONOWANIA I ZADANIA	20

1.2.1. Rodzaje federacji i ich tworzenie	.20
1.2.2. Organy federacji	.21
1.2.3. Działalność federacji i jej ewaluacja	.22
1.2.4. Nadzór i likwidacja federacji	.23
1.2.5. Okres przejściowy	.24

1.3. STATUT UCZELNI	24

1.4. ORGANY UCZELNI, ICH KOMPETENCJE I ZASADY POWOŁYWANIA	26

1.4.1. Rada uczelni	.28
1.4.2. Rektor	.29
1.4.3. Senat	.30
1.4.4. Inne organy uczelni (w tym organy nadające stopnie naukowe)	.31
1.4.5. Funkcje kierownicze w uczelni	.32
1.4.6. Okres przejściowy	.32

1.5. STRUKTURA ORGANIZACYJNA UCZELNI	33

1.5.1. Typy jednostek organizacyjnych	.33
1.5.2. Prowadzenie działalności poza siedzibą	.34
1.5.3. Regulamin organizacyjny	.34
1.5.4. Okres przejściowy	.34

1.6. INKUBATORY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, CENTRA TRANSFERU TECHNOLOGII ORAZ SPÓŁKI CELOWE 35

1.6.1. Akademyckie Inkubatory Przedsiębiorczości	35
1.6.2. Centra Transferu Technologii	35
1.6.3. Spółki celowe	35

OBSZAR 2. SPRAWY PRACOWNICZE (W TYM SPRAWY DYSCYPLINARNE). 37

2.1. GRUPY I STANOWISKA PRACOWNICZE W UCZELNI 37

2.1.1. Grupy pracownicze w uczelni	37
2.1.2. Stanowiska nauczycieli akademickich oraz ich obowiązki.	38
2.1.3. Okres przejściowy	39

2.2. NAWIĄZANIE STOSUNKU PRACY Z NAUCZYCIELEM AKADEMICKIM 40

2.2.1. Zagadnienia ogólne i podstawa stosunku pracy	40
2.2.2. Postępowanie konkursowe.	42
2.2.3. Okres przejściowy	43

2.3. STOSUNEK PRACY NAUCZYCIELI AKADEMICKICH 44

2.3.1. Czas pracy i obciążenia dydaktyczne.	44
2.3.2. Ocena okresowa nauczycieli akademickich.	45
2.3.3. Urlopy pracownicze nauczycieli akademickich.	46
2.3.4. Wynagrodzenia i dodatki nauczycieli akademickich	47
2.3.5. Okres przejściowy	49
2.4. ZAKOŃCZENIE STOSUNKU PRACY Z NAUCZYCIELEM AKADEMICKIM	50
2.4.1. Rozwiązanie stosunku pracy	50
2.4.2. Wygaśnięcie stosunku pracy	51
2.4.3. Okres przejściowy	52

2.5. RESTRUKTURYZACJA STANOWISK I PODSTAW PRAWNYCH ZATRUDNIENIA – ZMIANA WARUNKÓW ZATRUDNIENIA. 52

2.5.1. Zmiana warunków zatrudnienia	52
2.5.2. Rozwiązanie lub zmiana warunków zatrudnienia z pracownikiem, który osiągnął wiek emerytalny oraz w okresie przedemerytalnym.	53

2.6. POSTĘPOWANIA DYSCYPLINARNE WOBEC NAUCZYCIELI AKADEMICKICH 53

2.6.1. Organy dyscyplinarne.	54
2.6.2. Rzecznik dyscyplinarny	55
2.6.3. Komisje dyscyplinarne.	55
2.6.4. Postępowanie dyscyplinarne – zagadnienia ogólne	56
2.6.5. Postępowanie wyjaśniające	57

2.6.6. Właściwe postępowanie dyscyplinarne	58
2.6.7. Mediacja	59
2.6.8. Kary dyscyplinarne	60
2.6.9. Zatarcie kar dyscyplinarnych.	61
2.6.10. Wznowienie postępowania	61
2.6.11. Przedawnienie	62
2.6.12. Zawieszenie nauczyciela akademickiego w pełnieniu obowiązków	62
2.6.13. Okres przejściowy	63

OBSZAR: 3. PROCEDURY AWANSU NAUKOWEGO. 64

3.1. STOPNIE DOKTORA I DOKTORA HABILITOWANEGO ORAZ TYTUŁ PROFESORA 64

3.1.1. Stopnie naukowe i stopnie w zakresie sztuki	64
3.1.2. Tytuł profesora	65

3.2. UPRAWNIENIA DO NADAWANIA STOPNI ORAZ ICH PRZYPISYWANIE DO NOWEJ KLASYFIKACJI DZIEDZIN I DYSCYPLIN 65

3.2.1. Przeniesienie uprawnień do nadawania stopni na poziom uczelni	66
3.2.2. Nabywanie i utrata uprawnień do nadawania stopni naukowych	66
3.2.3. Uprawnienia do nadawania stopni w federacji	67
3.2.4. Uprawnienia a nowa klasyfikacja dziedzin i dyscyplin	67
3.2.5. Nadzór nad wykonywaniem uprawnień	68
3.2.6. Okres przejściowy	69

3.3. POSTĘPOWANIA W SPRAWIE NADANIA STOPNIA DOKTORA. 70

3.3.1. Zagadnienia ogólne	71
3.3.2. Organy właściwe do prowadzenia postępowań i nadawania stopnia oraz zasady ich działania.	72
3.3.3. Opieka nad przygotowaniem rozprawy doktorskiej	73
3.3.4. Wymogi stawiane kandydatom do stopnia doktora	74
3.3.5. Wymogi stawiane rozprawom doktorskim	75
3.3.6. Proces recenzowania rozpraw doktorskich	76
3.3.7. Wspólne postępowania w sprawie nadania stopnia doktora	76
3.3.8. Uchwała dotycząca zasad prowadzenia postępowań	77
3.3.9. Okres przejściowy	77

3.4. POSTĘPOWANIA W SPRAWIE NADANIA STOPNIA DOKTORA HABILITOWANEGO ORAZ UPRAWNIEŃ RÓWNOWAŻNYCH 78

3.4.1. Organy właściwe do prowadzenia postępowań i nadawania stopnia oraz zasady ich działania.	79
3.4.2. Wymogi stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego	79
3.4.3. Wszczęcie i etap wstępny postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego.	80
3.4.4. Komisja habilitacyjna.	81
3.4.5. Proces recenzowania i kolokwium habilitacyjne.	81

3.4.6. Zakończenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego	.82
3.4.7. Uchwała dotycząca zasad prowadzenia postępowań	.82
3.4.8. Nabycie uprawnień równoważnych ze stopniem doktora habilitowanego	.83
3.4.9. Okres przejściowy	.83

3.5. POSTĘPOWANIA W SPRAWIE NADANIA TYTUŁU PROFESORA 85

3.5.1. Organy właściwe do prowadzenia postępowań i nadawania tytułu profesora	.85
3.5.2. Wymogi stawiane kandydatom do tytułu profesora	.85
3.5.3. Wszczęcie postępowania ws. nadania tytułu profesora	.86
3.5.4. Proces recenzowania w postępowaniu ws. nadania tytułu profesora.	.86
3.5.5. Zakończenie postępowania ws. nadania tytułu profesora	.86

3.6. ŚCIEŻKA ODWOŁAWCZA I POSTĘPOWANIA NADZWYCZAJNE 87

3.6.1. Postępowania odwoławcze – postępowanie ws. nadania stopnia doktora.	.88
3.6.2. Postępowania odwoławcze – postępowanie ws. nadania stopnia doktora habilitowanego	.88
3.6.3. Postępowania odwoławcze – postępowanie ws. nadania tytułu profesora	.89
3.6.4. Wznowienie postępowania.	.89
3.6.5. Stwierdzenie nieważności decyzji w sprawie nadania stopnia oraz pozbawienie tytułu.	.90

3.7. OPŁATY ZA POSTĘPOWANIA AWANSU NAUKOWEGO 90

3.7.1. Zasady pobierania opłat za postępowanie w sprawie nadania stopnia lub tytułu	.91
3.7.2. Wysokości wynagrodzeń w postępowaniach w sprawie nadania stopnia lub tytułu	.91

3.8. OBOWIĄZKI INFORMACYJNE ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE PLAGIATOM 92

3.8.1. Udostępnianie informacji o postępowaniach awansowych w Biuletynie Informacji Publicznej i w systemie POL-on	.92
3.8.2. Zapobieganie plagiatom	.93

OBSZAR 4: SZKOŁY DOKTORSKIE I SPRAWY DOKTORANTÓW. 94

4.1. ZASADY TWORZENIA I ORGANIZACJI SZKÓŁ DOKTORSKICH 94

4.1.1. Podstawy prowadzenia szkoły doktorskiej	.94
4.1.2. Wspólne prowadzenie szkoły doktorskiej i wspólne kształcenie doktorantów	.95
4.1.3. Regulamin szkoły doktorskiej	.96
4.1.4. Okres przejściowy	.97

4.2. REKRUTACJA DO SZKOŁY DOKTORSKIEJ 97

4.3. ORGANIZACJA PROCESU KSZTAŁCENIA DOKTORANTÓW 99

4.3.1. Tworzenie i doskonalenie programu kształcenia	.100
4.3.2. Indywidualny plan badawczy	.101
4.3.3. Ocena śródkresowa	.101

4.4. ZAKOŃCZENIE PROCESU KSZTAŁCENIA DOKTORANTA. 102

4.4.1. Złożenie rozprawy doktorskiej 102

4.4.2. Skreślenie z listy doktorantów. 102

4.5. ZAPRZESTANIE KSZTAŁCENIA DOKTORANTÓW W DANEJ DYSCYPLINIE A ZAKOŃCZENIE PROWADZENIA SZKOŁY DOKTORSKIEJ 103

4.5.1. Skutki uzyskania kategorii naukowej B lub C 104

4.5.2. Skutki ewaluacji szkoły doktorskiej 104

4.5.3. Zobowiązania względem doktorantów 104

4.6. EWALUACJA SZKÓŁ DOKTORSKICH 104

4.7. PRAWA DOKTORANTÓW O CHARAKTERZE SOCJALNYM 106

4.7.1. Stypendium doktoranckie. 107

4.7.2. Inne uprawnienia doktorantów 108

4.7.3. Okres przejściowy 109

4.8. SAMORZĄD I ORGANIZACJE DOKTORANTÓW 110

4.8.1. Samorząd doktorantów 110

4.8.2. Krajowa Reprezentacja Doktorantów. 110

4.8.3. Organizacje doktorantów. 111

4.8.4. Okres przejściowy 111

OBSZAR 5. SPRAWY STUDENCKIE, STYPENDIA I KREDYTY STUDENCKIE 112

5.1. PRAWA I OBOWIĄZKI STUDENTÓW 112

5.1.1. Prawa studentów 112

5.1.2. Obowiązki studentów. 114

5.1.3. Okres przejściowy 115

5.2. SKREŚLENIE Z LISTY STUDENTÓW 115

5.2.1. Przyczyny skreślenia z listy studentów 116

5.2.2. Tryb skreślenia z listy studentów 116

5.2.3. Przepisy przejściowe 117

5.3. POMOC MATERIALNA ORAZ SYSTEM STYPENDIALNY DLA STUDENTÓW . . . 117

5.3.1. Podstawowe zasady i procedury systemu pomocy materialnej dla studentów 118

5.3.2. Stypendium socjalne 120

5.3.3. Stypendium rektora 121

5.3.4. Stypendium dla osób niepełnosprawnych 122

5.3.5. Zapomoga	122
5.3.6. Stypendium Ministra dla studentów	122
5.3.7. Fundusz stypendialny	123
5.3.8. Stypendia zewnętrzne	123
5.3.9. Przepisy przejściowe	124

5.4. KREDYTY STUDENCKIE. 125

5.4.1. Osoby uprawnione.	125
5.4.2. Instytucje kredytujące	126
5.4.3. Okres kredytowania i liczba kredytów	126
5.4.4. Wypłata kredytu.	126
5.4.5. Oprocentowanie	127
5.4.6. Spłata kredytu	127
5.4.7. Umorzenia częściowe i całościowe kredytu	128
5.4.8. Rozporządzenie uszczegóławiające	128
5.4.9. Okres przejściowy	128

5.5. ODPOWIEDZIALNOŚĆ DYSCYPLINARNA STUDENTÓW I DOKTORANTÓW 128

5.5.1. Organy dyscyplinarne.	129
5.5.2. Postępowanie dyscyplinarne – zagadnienia ogólne	131
5.5.3. Postępowanie wyjaśniające	132
5.5.4. Postępowanie przed komisją dyscyplinarną	133
5.5.5. Kary dyscyplinarne	134
5.5.6. Zatarcie kar dyscyplinarnych.	135
5.5.7. Wznowienie postępowania.	135
5.5.8. Okres przejściowy	135

5.6. SAMORZĄD STUDENCKI I INNE ORGANIZACJE STUDENCKIE 136

5.6.1. Samorząd studencki	136
5.6.2. Parlament Studentów RP	138
5.6.3. Pozostałe organizacje studenckie	138

5.7. SPORY I PROTESTY STUDENCKIE 139

OBSZAR: 6. PROWADZENIE STUDIÓW I INNYCH FORM KSZTAŁCENIA. 141

6.1. PROWADZENIE STUDIÓW 141

6.1.1. Możliwości prowadzenia kształcenia ze względu na kategorię naukową	142
6.1.2. Tryb uzyskiwania pozwolenia na utworzenie studiów	142
6.1.3. Kształcenie w jednostkach zamiejscowych	146
6.1.4. Indywidualne studia międzydziedzinowe	146

6.1.5. Studia wspólne i prowadzone przy współpracy	146
6.1.6. Studia dualne	147
6.1.7. Okres przejściowy	147

6.2. FORMALNE ASPEKTY PROWADZENIA STUDIÓW WYŻSZYCH. 149

6.2.1. Profile, formy, poziomy i czas trwania studiów	150
6.2.2. Programy studiów.	150
6.2.3. Standardy kształcenia	153
6.2.4. Wymogi kadrowe do prowadzenia studiów	153
6.2.5. Okres przejściowy	154

6.3. OPŁATY ZA STUDIA I INNE USŁUGI EDUKACYJNE 155

6.3.1. Rodzaje opłat i ich wysokości	155
6.3.2. Umowy ze studentami.	156
6.3.3. Kary i inne sankcje	156
6.3.4. Okres przejściowy	156

6.4. PRZEBIEG STUDIÓW 157

6.4.1. Organizacja i dokumentacja studiów	157
6.4.2. Proces dyplomowania	159
6.4.3. Uwierzytelnianie dokumentów	160
6.4.4. Okres przejściowy	161

6.5. REKRUTACJA NA STUDIA 162

6.5.1. Formy i podstawowe wymagania przyjęć na studia.	162
6.5.2. Rekrutacja na studia	163
6.5.3. Postępowanie w sprawie przyjęcia na studia.	166
6.5.4. Okres przejściowy	167

6.6. POZOSTAŁE FORMY KSZTAŁCENIA 167

6.6.1. Kształcenie specjalistyczne w uczelniach zawodowych	168
6.6.2. Studia podyplomowe	169
6.6.3. Inne formy kształcenia (kursy, szkolenia itp.)	169
6.6.4. Okres przejściowy	170

6.7. OCENA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA PRZEZ POLSKĄ KOMISJĘ AKREDYTACYJNĄ 170

6.7.1. Ocena programowa i ocena kompleksowa.	171
6.7.2. Okres przejściowy	172

OBSZAR 7. FINANSOWANIE UCZELNI 173

7.1. TYPY UCZELNI A FINANSOWANIE ICH ZADAŃ 173

7.2. FORMY PRYZNAWANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH (SUBWENCJE, DOTACJE PODMIOTOWE I CELOWE) 175

7.2.1. Subwencje 175

7.2.2. Dotacje podmiotowe 176

7.2.3. Dotacje celowe 177

7.2.4. Okres przejściowy 177

7.3. ALGORYTMY PRYZNAWANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH 178

7.3.1. Zasady podziału środków 178

7.3.2. Okres przejściowy 179

7.4. KOSZTOCHŁONNOŚĆ DYSCYPLIN 179

7.5. FINANSOWANIE INWESTYCJI 180

7.5.1. Inwestycje związane z kształceniem 180

7.5.2. Inwestycje związane z działalnością naukową 181

7.5.3. Okres przejściowy 182

7.6. PROGRAMY MINISTRA 182

7.6.1. Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza 182

7.6.2. Regionalna inicjatywa doskonałości 184

7.6.3. Dydaktyczna inicjatywa doskonałości 185

7.6.4. Wsparcie dla czasopism naukowych 185

7.7. FINANSOWANIE PRZEZ JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO. 186

7.8. PRZYCHODY UCZELNI I ZASADY PROWADZENIA GOSPODARKI FINANSOWEJ 187

7.8.1. Podstawowe zasady gospodarki finansowej uczelni 188

7.8.2. Fundusz stypendialny i fundusz wsparcia osób niepełnosprawnych 188

7.9. ZASADY ORGANIZACJI PROGRAMU NAPRAWCZEGO W UCZELNI PUBLICZNEJ. 189

7.9.1. Organizacja i realizacja programu naprawczego 189

7.9.2. Okres przejściowy 190

**OBSZAR 8. NADZÓR NAD UCZELNIAMI
(W TYM ADMINISTRACYJNE KARY PIENIĘŻNE). 191**

8.1. OGÓLNE ZASADY NADZORU W SZKOLNICTWIE WYŻSZYM 191

8.1.1. Uprawnienia kontrolne Ministra 191

8.1.2. Stwierdzenie nieważności aktów uczelnianych 193

8.1.3. Odwołanie rektora, skrócenie kadencji rady uczelni 194

8.1.4. Inne uprawnienia Ministra 194

8.1.5. Okres przejściowy 195

8.2. ADMINISTRACYJNE KARY PIENIĘŻNE I ZASADY ICH NAKŁADANIA. 195

**ZAŁĄCZNIK NR 1.
RELACJE NOWYCH DZIEDZIN I DYSCYPLIN
DO DOTYCHCZASOWYCH 196**

**ZAŁĄCZNIK NR 2.
HARMONOGRAM WDRAŻANIA PRZEPISÓW
NOWEJ USTAWY PRZEZ UCZELNIE 199**

SKRÓTY I OBJAŚNIENIA

Minister	minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki
UPSWiN lub ustawa	ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018 poz. 1668)
UPW	ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018 poz. 1669)
UPSW	ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (t.j. Dz.U. 2017 poz. 2183 z późn. zm.)
USNTN	ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (t.j. Dz.U. 2017 poz. 1789 z późn. zm.)
KPA	ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. 2018 poz. 2096 z późn. zm.)
KP	ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (t.j. Dz.U. 2018 poz. 917 z późn. zm.)
KPK	ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. 2017 poz. 1904 z późn. zm.)
rs	rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. 2018 poz. 1861)
rd	rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz. U. 2018 poz. 1818)

WPROWADZENIE

Szanowni Państwo,

oddajemy w Wasze ręce pierwszy przewodnik po nowym systemie nauki i szkolnictwa wyższego, przygotowany w związku z wejściem w życie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Wierymy, że pomoże on łatwo odnaleźć się wśród nowych regulacji, a tym samym przyczyni się do szybszego i łatwiejszego wdrożenia przepisów w Państwa jednostkach.

Opracowaniu niniejszego przewodnika przyświecał od początku jeden główny cel, którym jest dostarczenie wiedzy osobom odpowiedzialnym za wdrożenie reformy przede wszystkim w uczelniach. Mimo tego, przedstawiciele innych jednostek sektora, takich jak instytuty Polskiej Akademii Nauk czy instytuty badawcze, również znajdą w nim wiele przydatnych dla siebie informacji i wskazówek.

W przygotowaniu poszczególnych rozdziałów wzięli udział pracownicy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz zewnętrzni eksperci. Dzięki takiemu podejściu udało się uzyskać kompletną perspektywę zarówno z punktu widzenia projektodawcy przepisów, jak i podmiotów zobowiązanych do ich wdrożenia. Taka formuła była m.in. odpowiedzią na Państwa uwagi i sugestie wypowiedziane w toku konsultacji.

Treści uwzględniają stan prawny aktualny na dzień 1 października 2018 r., czyli już po wejściu w życie nowej ustawy. Biorą jednak pod uwagę nowelizację ustawy z 31 stycznia 2019 roku dotyczącą poszerzenia grupy osób, które będą mogły pełnić obowiązki rektora od momentu wygaśnięcia jego mandatu do wyboru nowego rektora. Struktura przewodnika oraz sposób prezentowania poszczególnych zagadnień pozwoli Państwu łatwiej je zrozumieć, a wskazane przy nich podstawy prawne pomogą szybciej odnaleźć określone kwestie bezpośrednio w aktach prawnych. W toku omawiania konkretnych zagadnień uwzględniono także szczególne sytuacje wynikające ze stosowania przepisów przejściowych, które zostały zebrane w przejrzystej formie tabel. Dodatkowo do przewodnika załączony został kompleksowy harmonogram działań, jakie zgodnie z przepisami musi podjąć każdy podmiot wdrażający ustawę w celu pełnego wprowadzenia nowych regulacji. Załączono także tabelę prezentującą porównanie nowej i starej klasyfikacji dziedzin i dyscyplin.

W przewodniku nie uwzględniano analizy konkretnych przypadków oraz zestawów pytań i odpowiedzi – wymagałyby one bowiem znacznego powiększenia objętości tekstu i mogłyby ograniczyć jego przydatność. Z tego powodu przykłady konkretnych przypadków i odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania są publikowane na stronie www.konstytucjadlanauki.gov.pl.

Elektroniczna formuła przewodnika pozwala również na jego bieżącą aktualizację w miarę pojawiania się kolejnych aktów wykonawczych, jak również w miarę pojawiania się nowych zagadnień związanych bezpośrednio z praktyką wdrażania przepisów w uczelniach. W przygotowaniu jest także druga część Przewodnika, w której zawarte będą zagadnienia dotyczące ewaluacji jakości działalności naukowej.

Mamy nadzieję, że niniejsze opracowanie znacząco ułatwi Państwu przejście przez okres transformacji i pozwoli jednocześnie na maksymalne wykorzystanie możliwości, jakie płyną z nowych przepisów.

Autorzy

OBSZAR 1. USTRÓJ UCZELNI I SPRAWY ORGANIZACYJNE (W TYM FEDERACJE)

1.1. TYPY UCZELNI I ICH CHARAKTERYSTYKA

Ustawa zachowała dotychczasowy dychotomiczny podział na uczelnie publiczne i niepubliczne. Uczelnie nadal będą miały status uczelni zawodowych lub akademickich. Zmianie uległy natomiast warunki, jakie musi spełniać uczelnia w każdej z tych grup, gdyż uczelnie zawodowe i akademickie realizują zróżnicowane zadania w systemie szkolnictwa wyższego i nauki. Modyfikacji uległy zasady tworzenia, łączenia i likwidacji uczeni publicznych i niepublicznych.

W poniższych rozdziałach omówione zostały wyłącznie zagadnienia związane z typami uczelni oraz ich charakterystyką. Więcej nt. zagadnień pokrewnych:

- [Federacje](#)
- [Nadzór nad uczelniami](#)
- [Finansowanie zadań uczelni](#)

GŁÓWNE ZMIANY

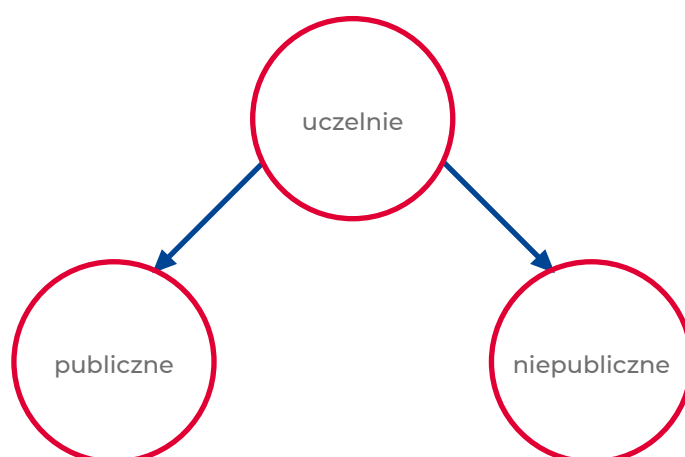
- wprowadzono możliwość utworzenia uczelni publicznej w wyniku połączenia uczelni publicznych, instytutów badawczych lub instytutów PAN
- uproszczono procedurę tworzenia uczelni niepublicznej – obecnie założyciel występuje do Ministra z wnioskiem o wpis uczelni niepublicznej do ewidencji, do którego załącza wszystkie dokumenty i informacje. Wraz z wnioskiem o wpis składany jest wniosek o wydanie pozwolenia na utworzenie studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu
- podniesiono minimalny poziom środków finansowych, jakie założyciel przekazuje nowo tworzonej uczelni niepublicznej
- zmieniono rejestr uczelni niepublicznych na ewidencję uczelni niepublicznych oraz zmodyfikowano zakres danych podlegających wpisowi
- doprecyzowano zasady likwidacji uczelni publicznych, w tym zasady powoływania likwidatora, przebiegu procesu likwidacyjnego oraz skutki postawienia uczelni w stan likwidacji
- zmieniono kryteria zaliczenia uczelni do grupy akademickiej lub zawodowej i powiązano status uczelni z oceną jakości działalności naukowej
- zmodyfikowano zasady posługiwania się nazwami uczelni i powiązano je z oceną jakości działalności naukowej
- wprowadzono możliwość zmiany statusu uczelni akademickiej na zawodową na wniosek samej uczelni

1.1.1. Uczelnie publiczne i niepubliczne – tworzenie, łączenie, likwidacja

Uczelnie stanowią trzon systemu szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce. Są one autonomiczne w swej działalności, jednak w granicach określonych prawem. Posiadają osobowość prawną i występują jako samodzielny podmiot realizujący zadania o charakterze publicznym.

Oprócz uczelni system szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce tworzą:

- instytuty naukowe PAN
- instytuty badawcze
- międzynarodowe instytuty naukowe
- federacje podmiotów systemu
- Polska Akademia Nauk oraz Polska Akademia Umiejętności
- inne podmioty prowadzące głównie działalność naukową w sposób samodzielny i ciągły.

UTWORZENIE UCZELNI

Uczelnia publiczna tworzona jest przez organ państwa. Publiczna uczelnia akademicka tworzona jest na mocy ustawy, a publiczna uczelnia zawodowa tworzona jest w drodze rozporządzenia Ministra, w którym wskazuje się:

- nazwę uczelni
- jej siedzibę
- składniki mienia, w które zostaje ona wyposażona.

Nowo utworzonej uczelni publicznej Minister nadaje pierwszy statut.

Szczególnym sposobem utworzenia uczelni publicznej jest połączenie już istniejących uczelni publicznych, instytutów badawczych lub instytutów PAN.

Uczelnia niepubliczna tworzona jest przez założyciela, tj. osobę fizyczną albo osobę prawną niebędącą jednostką samorządu terytorialnego lub państwową albo samorządową osobą prawną. Możliwe jest również utworzenie uczelni niepublicznej w wyniku połączenia dwóch uczelni niepublicznych.

Utworzenie uczelni niepublicznej wymaga jej wpisania do ewidencji uczelni niepublicznych prowadzonej przez Ministra. Wpisu takiego dokonuje się w drodze decyzji administracyjnej na wniosek założyciela. Do wniosku o wpis dołącza się:

- uzasadnienie utworzenia uczelni wraz ze strategią jej rozwoju
- projekt statutu uczelni
- oświadczenie (akt notarialny) założyciela o utworzeniu uczelni.

Wraz z wnioskiem o wpis uczelni do rejestru składany jest wniosek o pozwolenie na utworzenie studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu. Przed wpisaniem uczelni do ewidencji Minister zasięga opinii Polskiej Komisji Akredytacyjnej (PKA). **Z chwilą wpisu do ewidencji uczelnia niepubliczna nabywa osobowość prawną.**

Obowiązki założyciela (w ciągu 30 dni od dnia wpisu):

- przekazuje na rachunek bankowy nowo powstałej szkoły wyższej środki finansowe na jej funkcjonowanie w wysokości nie niższej niż 3 mln zł
- powołuje pierwszego rektora
- nadaje pierwszy statut.

Minister obligatoryjnie odmawia wpisu uczelni do ewidencji (w drodze decyzji administracyjnej), gdy:

- założyciel jest wpisany do rejestru dłużników niewypłacalnych Krajowego Rejestru Sądowego
- założyciel posiada wymagalne zobowiązania wobec Skarbu Państwa
- założyciel został skazany prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe – w przypadku, gdy jest osobą fizyczną
- w stosunku do którejkolwiek z osób umocowanych do reprezentacji założyciela będącego osobą prawną zachodzi przynajmniej jedna z powyższych przesłanek
- założyciel został postawiony w stan likwidacji albo upadłości – w przypadku, gdy jest osobą prawną
- projekt statutu jest niezgodny z przepisami prawa.

Ponadto Minister odmawia wpisu również w przypadku, gdy PKA wydała negatywną opinię w sprawie wpisu do ewidencji lub w sprawie pozwolenia na utworzenie studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu.

ART. 40 UPSWIN

Wpis do ewidencji uczelni niepublicznych ważny jest przez 6 lat. W okresie od 12 do 6 miesięcy przed końcem ważności wpisu, założyciel może wystąpić o przedłużenie ważności wpisu. Minister po zasięgnięciu opinii PKA w drodze decyzji administracyjnej przedłuża ważność wpisu na czas nieokreślony, bądź odmawia przedłużenia jego ważności. **Niezłożenie wniosku o przedłużenie ważności wpisu w ww. terminie skutkuje wszczęciem postępowania w sprawie likwidacji uczelni.**

ART. 41 UPSWIN

Odmowa przedłużenia ważności wpisu następuje obligatoryjnie w przypadku, gdy:

- uczelnia lub założyciel rażąco narusza przepisy prawa
- PKA wydała negatywną ocenę jakości kształcenia na co najmniej połowie prowadzonych przez uczelnię kierunków studiów
- zaistniała jedna z następujących przesłanek:
 - założyciel jest wpisany do rejestru dłużników niewypłacalnych Krajowego Rejestru Sądowego
 - założyciel posiada wymagalne zobowiązania wobec Skarbu Państwa
 - założyciel został skazany prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe – w przypadku, gdy jest osobą fizyczną
 - w stosunku do którejkolwiek z osób umocowanych do reprezentacji założyciela będącego osobą prawną zachodzi przynajmniej jedna z powyższych przesłanek
 - założyciel został postawiony w stan likwidacji albo upadłości – w przypadku, gdy jest osobą prawną.

ŁĄCZENIE UCZELNI

Uczelnia publiczna, do której nastąpiło włączenie:

- innej uczelni publicznej
- instytutu badawczego lub
- instytutu PAN

wstępuje w prawa i obowiązki tej uczelni lub tego instytutu, w tym w prawa i obowiązki wynikające z decyzji administracyjnych.

Uczelnia niepubliczna może być włączona do innej uczelni niepublicznej. Włączenie uczelni następuje z dniem wykreślenia uczelni włączanej z ewidencji. Z wnioskiem o dokonanie zmian w tym zakresie występują do Ministra rektorzy oraz założyciele tych uczelni. Uczelnia niepubliczna, do której włączono inną uczelnię, wstępuje w prawa i obowiązki włączanej uczelni (w tym wynikające z decyzji administracyjnych).

Uczelnia niepubliczna może połączyć się z inną uczelnią niepubliczną, tworząc nową uczelnię niepubliczną. W momencie dokonania wpisu nowej uczelni do ewidencji następuje wykreślenie uczelni włączanych, oznaczając tym samym zakończenie ich istnienia. Nowa uczelnia wstępuje w prawa i obowiązki uczelni włączanych (w tym wynikające z decyzji administracyjnych). Wniosek o wpis nowej uczelni do ewidencji składają rektorzy oraz założyciele łączonych uczelni.

LIKwidACJA UCZELNI

Likwidacja uczelni publicznej ma na celu zakończenie jej działalności. Likwidacja prowadzona jest przez likwidatora wskazanego przez Ministra i polega na rozdysponowaniu majątku uczelni po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wierzycieli, w szczególności pracowników, studentów i doktorantów.

Wskutek postawienia uczelni publicznej w stan likwidacji:

- likwidator przejmuje kompetencje organów uczelni, których kadencje wygasają z dniem powołania likwidatora
- uczelnia nie prowadzi przyjęć na studia, studia podyplomowe, kształcenie specjalistyczne i inne formy kształcenia, a także do szkół doktorskich
- uczelnia nie nadaje stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki
- uczelnia traci prawo do części dofinansowania, przekazywana jej jest część środków finansowych, jedynie w ograniczonym (niezbędnym) zakresie.

W uczelni postawionej w stan likwidacji:

- prowadzone kształcenie może być kontynuowane nie dłużej niż do końca roku akademickiego
- stosunki pracy nauczycieli akademickich wygasają z końcem roku akademickiego w którym postawiono uczelnię w stan likwidacji.

Ustawa zabezpieczając prawa studentów i doktorantów, nakłada na likwidatora obowiązek zapewnienia im możliwości kontynuowania kształcenia. Postępowania w sprawie nadania stopnia naukowego lub stopnia w zakresie sztuki, wszczęte i niezakończone do dnia postawienia uczelni w stan likwidacji, prowadzą podmioty wskazane przez Radę Doskonałości Naukowej.

Likwidacja uczelni niepublicznej ma na celu zakończenie jej działalności. Prowadzi ją założyciel po uzyskaniu zgody Ministra (w drodze decyzji administracyjnej). Warunkiem koniecznym uzyskania zgody na likwidację jest zapewnienie studentom i doktorantom możliwości kontynuowania kształcenia. **Skutki postawienia uczelni niepublicznej w stan likwidacji są analogiczne do skutków postawienia uczelni publicznej w stan likwidacji.**

Założyciel likwidowanej uczelni ma obowiązek:

- przedłożyć Ministrowi akt potwierdzający postawienie uczelni w stan likwidacji (w terminie 3 miesięcy od uzyskania ww. zgody Ministra)
- przystąpić do likwidacji uczelni (nie później niż 30 dni od postawienia uczelni w stan likwidacji)
- zawiadomić Ministra o przystąpieniu do procesu likwidacji oraz zawiadomić o zakończeniu procesu likwidacji.
- w ciągu 3 miesięcy od zawiadomienia o zakończeniu likwidacji Minister, w drodze decyzji administracyjnej, wykreśla uczelnię z ewidencji.

Likwidacja uczelni niepublicznej może nastąpić również na podstawie nakazu likwidacji wydanego przez Ministra w formie decyzji administracyjnej. Ustawa wskazuje fakultatywne i obligatoryjne przesłanki wydania nakazu (decyzja administracyjna) likwidacji uczelni niepublicznej.

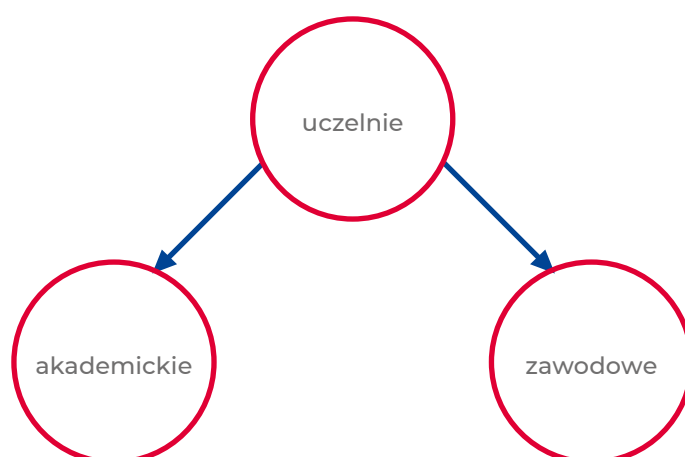
ART. 430 UPSWIN

Obligatoryjnie Minister nakazuje założycielowi likwidację uczelni niepublicznej w przypadku nieprzekazania przez niego środków finansowych na jej funkcjonowanie w ciągu 30 dni od dnia wpisu do ewidencji uczelni niepublicznych.

Minister może natomiast nakazać założycielowi likwidację uczelni niepublicznej w przypadku, gdy:

- po dniu wydania decyzji o wpisie do ewidencji uczelni niepublicznych zaistniały przesłanki dotyczące odmowy wpisu (z wyjątkiem tych dotyczących zgodności statutu z prawem i opinii PKA w zakresie wpisu lub pozwolenia na utworzenie studiów)
- uczelnie zostały cofnięte wszystkie pozwolenia na utworzenie studiów
- działania lub zaniechania założyciela lub organów uczelni uniemożliwiają funkcjonowanie uczelni zgodnie z prawem
- uczelnia uniemożliwia lub utrudnia przeprowadzenie oceny programowej lub ewaluacji jakości kształcenia w szkole doktorskiej
- uczelnia lub założyciel uniemożliwiają lub utrudniają przeprowadzenie kontroli Ministra lub nie zrealizowali wniosków lub zaleceń z tej kontroli, lub w wyznaczonym terminie nie zastosowali się do wezwania do zaprzestania działalności naruszającej przepisy prawa lub pozwolenie na utworzenie studiów i usunięcie naruszenia.

1.1.2. Uczelnie akademickie i zawodowe – status i zadania

Uczelnią akademicką jest uczelnia, która:

- prowadzi działalność naukową i posiada kategorię naukową A+, A albo B+ w co najmniej 1 dyscyplinie naukowej albo artystycznej
- prowadzi studia pierwszego oraz drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie
- może prowadzić kształcenie doktorantów
- nie może prowadzić kształcenia specjalistycznego.

Uczelnią zawodową jest uczelnia, która:

- nie posiada kategorii naukowej A+, A lub B+ w żadnej dyscyplinie
- prowadzi studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym
- może prowadzić studia drugiego stopnia lub jednolite magisterskie o profilu praktycznym
- może prowadzić kształcenie specjalistyczne.

Tabela nr 1. Podstawowe zadania uczelni

Zadania	Uczelnia akademicka	Uczelnia zawodowa
prowadzenie kształcenia na studiach	X	X
prowadzenie kształcenia na studiach podyplomowych lub innych form kształcenia	X	X
prowadzenie działalności naukowej, świadczenie usług badawczych oraz transfer wiedzy i technologii do gospodarki	X	
prowadzenie kształcenia doktorantów	X	
prowadzenie kształcenia specjalistycznego		X
kształcenie i promowanie kadr uczelni	X	X
stwarzanie osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w: a) procesie rekrutacyjnym b) kształceniu c) prowadzeniu działalności naukowej	X	X (nie dotyczy działalności naukowej)
wychowywanie studentów w poczuciu odpowiedzialności za państwo polskie, tradycję narodową, umacnianie zasad demokracji i poszanowanie praw człowieka	X	X
stwarzanie warunków do rozwoju kultury fizycznej studentów	X	X
upowszechnianie i pomnażanie osiągnięć nauki i kultury, w tym przez gromadzenie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych, informacyjnych i archiwalnych	X	X
działanie na rzecz społeczności lokalnych i regionalnych	X	X

Zmiana statusu uczelni akademickiej na zawodową

- na wniosek samej uczelni za zgodą Ministra (decyzja administracyjna)
- w sytuacji, gdy uczelnia traci kat. A+, A lub B we wszystkich dyscyplinach naukowych lub artystycznych.

W momencie zmiany statusu:

- uczelnia w terminie 12 miesięcy dostosowuje prowadzone kształcenie na studiach do wymogów kształcenia dla uczelni zawodowej

- uczelnia prowadząca kształcenie doktorantów, która stała się uczelnią zawodową, zaprzestaje kształcenia doktorantów z końcem roku akademickiego (obowiązek zapewnienia możliwości kontynuowania kształcenia).

Nazwy uczelni ustawowo zastrzeżone:

- „akademia” – zastrzeżona dla nazwy uczelni akademickiej
- „politechnika” – zastrzeżona dla nazwy uczelni akademickiej posiadającej kategorię naukową A+, A albo B+ w co najmniej 2 dyscyplinach w zakresie nauk inżynierskich i technicznych
- „uniwersytet” – zastrzeżony dla nazwy uczelni akademickiej posiadającej kategorię naukową A+, A albo B+ w co najmniej 6 dyscyplinach naukowych lub artystycznych, zwanych dalej „dyscyplinami”, zawierających się w co najmniej 3 dziedzinach nauki lub sztuki, zwanych dalej „dziedzinami”.

W przypadku uzyskania kategorii naukowej skutkującej koniecznością zmiany nazwy uczelni może ona nadal posługiwać się nazwą dotychczasową.

1.1.3. Okres przejściowy

Termin	Regulacje przejściowe	
Przed 1.10.2018 r.	Postępowania w sprawie wydania pozwolenia na utworzenie uczelni niepublicznej wszczęte i niezakończone przed 1 października 2018 r. umarza się.	ART. 197 UPW
	Jeżeli Minister wydał przed 1 października 2018 r. pozwolenie na utworzenie uczelni niepublicznej, ale założyciel nie złożył wniosku o wpis uczelni niepublicznej do rejestru – pozwolenie wygasa z dniem 1 października 2018 r.	ART. 197 UPW
	Postępowanie ws. wpisu do rejestru uczelni niepublicznych wszczęte i niezakończone przed 1 października 2018 r. prowadzi się na zasadach dotychczasowych, z tym że wpisu dokonuje się do ewidencji uczelni niepublicznych i w zakresie danych objętych tą ewidencją. We wskazanej sytuacji założyciel uczelni niepublicznej przekazuje środki finansowe w wysokości i terminie określonych na zasadach dotychczasowych. W przypadku nieprzekazania tych środków w terminie 3 miesięcy od dnia wpisu Minister nakazuje założycielowi likwidację uczelni.	ART. 196 UST. 4 UPW
	Postępowania w sprawie połączenia uczelni niepublicznej z inną uczelnią niepubliczną albo włączenia uczelni niepublicznej do innej uczelni niepublicznej wszczęte i niezakończone przed 1 października 2018 r. prowadzi się na zasadach dotychczasowych, z tym że wpisu dokonuje się do ewidencji uczelni niepublicznych i w zakresie danych objętych tą ewidencją.	ART. 197 UPW
	Postępowania w sprawie wyrażenia zgody na likwidację uczelni niepublicznej oraz postępowania w sprawie cofnięcia pozwolenia na utworzenie uczelni niepublicznej, wszczęte i niezakończone przed 1 października 2018 r. umarza się.	ART. 199 UPW
	Do likwidacji uczelni niepublicznych (otwartych i niezakończonych przed 1 października 2018 r.) stosuje się odpowiednio nowe przepisy.	ART. 199 UPW
	Uczelnie niepubliczne, których otwarcie likwidacji nastąpiło przed 1 października 2011 r., podlegają wykreśleniu z ewidencji, w terminie 30 dni od dnia ogłoszenia przez Ministra zamiaru wykreślenia. Wykreślenie uczelni następuje z mocy prawa.	ART. 201 UPW
	Uczelnie działające przed 1 października 2018 r. mają prawo posługiwać się dotychczasowymi nazwami.	ART. 194 UPW

Po 1.10.2018 r.	Dotychczasowe uczelnie akademickie i zawodowe stają się uczelniami akademickimi i zawodowymi w rozumieniu nowych przepisów.	ART. 193 UPW
	W przypadku zmiany nazwy uczelni publicznej (już działającej) w okresie od 1 października 2018 r. do 31 grudnia 2021 r. stosuje się przepisy dotychczasowe.	ART. 194 UPW
	W przypadku połączenia uczelni publicznej z inną uczelnią publiczną, instytutem badawczym lub instytutem naukowym PAN w okresie od 1 października 2018 r. do 31 grudnia 2021 r., nowo utworzona uczelnia jest uczelnią akademicką, jeżeli posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora.	ART. 195 UPW

1.2. FEDERACJE – TWORZENIE, ZASADY FUNKCJONOWANIA I ZADANIA

Ustawa wprowadza możliwość tworzenia federacji. Stanowią one bardziej zaawansowaną – w porównaniu do dotychczas funkcjonujących związków uczelni – formę współpracy pomiędzy podmiotami systemu szkolnictwa wyższego i nauki, czego przykładem może być choćby podanie ocenie jakości działalności naukowej całej federacji, a nie jej jednostek uczestniczących.

W poniższych rozdziałach omówione zostały wyłącznie zagadnienia związane z kwestiami tworzenia i działalności federacji. Więcej nt. zagadnień pokrewnych:

- [Prowadzenie szkół doktorskich](#)
- [Uprawnienia do nadawania stopni](#)

1.2.1. Rodzaje federacji i ich tworzenie

Federacja uczelni jest formą współdziałania uczelni akademickich (publicznych albo niepublicznych) lub uczelni publicznych i innych podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki. Wszystkie federacje są rejestrowane w jawnym rejestrze federacji prowadzonym przez Ministra. **Federacja posiada osobowość prawną i przejmuje od jednostek uczestniczących część uprawnień i zadań, które realizuje następnie jako własne (wspólnie dla wszystkich jednostek uczestniczących w federacji).** Do federacji stosuje się odpowiednio szereg przepisów dotyczących uczelni. Jednocześnie osoby zatrudnione w jednostkach uczestniczących pozostają nadal pracownikami tych jednostek. Natomiast z uwagi na posiadaną osobowość prawną federacja może zatrudniać własnych pracowników.

Utworzenie federacji powinno nastąpić w celu wspólnej realizacji określonych zadań przez jednostki uczestniczące. Do zadań tych należy wspólne:

- prowadzenie działalności naukowej
- kształcenie doktorantów
- nadawanie stopni naukowych lub stopni w zakresie sztuki
- komercjalizacja wyników działalności naukowej oraz know-how związanego z tymi wynikami.

Poza powyższym katalogiem dopuszcza się także wspólną realizację innych zadań, jeżeli określi je statut federacji. Wyjątkiem od tej możliwości jest prowadzenie kształcenia na studiach, które może być realizowane wyłącznie przez poszczególne uczelnie we własnym zakresie.

Dla utworzenia federacji potrzeba co najmniej dwóch jednostek uczestniczących, przy czym każda z nich może być zrzeszona tylko w jednej federacji. Podmioty uczestniczące nie mogą względem federacji prowadzić działalności konkurencyjnej. Jednocześnie są zobowiązane pokrywać koszty działalności federacji oraz zapewniać środki finansowe na realizację zadań przez federację.

Federację mogą utworzyć:

- publiczna uczelnia akademicka wraz z:
 - inną publiczną uczelnią akademicką
 - instytutem badawczym
 - instytutem PAN
 - instytutem międzynarodowym
- niepubliczna uczelnia akademicka z inną niepubliczną uczelnią akademicką.

Utworzenie federacji może nastąpić wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów, które spełniają wymogi utworzenia federacji (np. status uczelni akademickiej). Samo utworzenie federacji może być dokonane wyłącznie przez Ministra, w drodze decyzji administracyjnej. Analogicznie do utworzenia, wyłącznie Minister może zlikwidować, zmienić nazwę lub skład federacji.

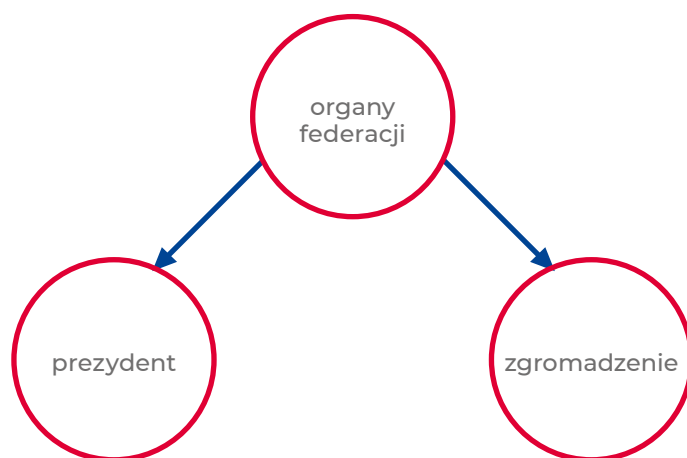
Przed wydaniem decyzji o utworzeniu federacji, podmioty uczestniczące są zobowiązane do:

- uzgodnienia projektu pierwszego statutu z Ministrem (a w przypadku, gdy jednostka uczestnicząca jest nadzorowana przez inny podmiot, również z tym podmiotem)
- zatwierdzenia statutu federacji przez organy jednostek uczestniczących, które są właściwe do uchwalenia ich statutu.

Ustawa wskazuje elementy, jakie musi określać statut federacji, przy czym jest to katalog otwarty. Statut musi zatem określać w szczególności:

- nazwę i siedzibę federacji oraz jednostki w niej uczestniczące
- zadania danej federacji
- sposób powoływania i odwoływania, zakres zadań i sposób działania organów federacji
- liczbę członków zgromadzenia federacji
- zasady korzystania z obiektów i urządzeń federacji lub jednostek uczestniczących
- jednostkę uczestniczącą uprawnioną do otrzymania środków finansowych na kształcenie w szkole doktorskiej
- zasady udziału w pokrywaniu kosztów działalności federacji
- obowiązki jednostek uczestniczących w przypadku likwidacji federacji.

1.2.2. Organy federacji

Organem jednoosobowym federacji jest jej prezydent, któremu przysługuje domniemanie kompetencji. Oznacza to, że należą do niego wszelkie kompetencje dotyczące spraw federacji, które nie zostały przez ustawę lub statut zastrzeżone do kompetencji zgromadzenia federacji. Ustawowo, do zadań prezydenta należą:

- reprezentowanie federacji
- zarządzanie federacją
- wykonywanie czynności z zakresu prawa pracy w stosunku do pracowników federacji
- prowadzenie gospodarki finansowej federacji
- zapewnianie wykonywania przepisów obowiązujących w federacji.

ART. 165 UST. 1 PKT 1

Pierwszego prezydenta federacji podmiotów publicznych powołuje Minister, natomiast kolejni powoływani są zgodnie z trybem określonym w statucie federacji. W celu powołania pierwszego prezydenta, jednostki uczestniczące federacji powinny złożyć wniosek do Ministra. Po powołaniu osoby na funkcję prezydenta federacji, jest ona zatrudniana w danej federacji, przy czym stosunek pracy z pierwszym prezydentem federacji nawiązuje powołujący go Minister. W odniesieniu do federacji uczelni niepublicznych pierwszego prezydenta powołują założyciele federacji.

ART. 165 UST. 1 PKT 2

Organem kolegialnym federacji jest jej zgromadzenie. Katalog kompetencji zgromadzenia również ma charakter otwarty, bowiem statut federacji może przyznać zgromadzeniu dodatkowe – względem ustawy – zadania. Zgodnie z katalogiem ustawowym, do kompetencji zgromadzenia federacji należą:

ART. 170 UPSWIN

- uchwalanie zmian statutu
- monitorowanie gospodarki finansowej federacji, w tym:
 - opiniowanie planu rzeczowo-finansowego
 - zatwierdzanie sprawozdania z wykonania planu rzeczowo-finansowego
 - zatwierdzanie sprawozdania finansowego
- przeprowadzanie oceny funkcjonowania federacji
- formułowanie rekomendacji dla prezydenta w zakresie wykonywanych przez niego zadań
- nadawanie stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki.

Zadanie związane z nadawaniem stopni doktora lub doktora habilitowanego może być wykonywane przez określony w statucie inny organ federacji albo organ jednostki uczestniczącej, przy czym tak jak w przypadku uczelni, federacja może wskazać wyłącznie jeden organ dla danej dyscypliny.

ART. 170 UST. 3 UPSWIN

Zarówno prezydent, jak i członkowie zgromadzenia federacji, muszą spełniać wszystkie wymogi, jakie stawia się członkom rad uczelni. Statut może przewidywać również inne organy federacji.

ART. 171 UST. 1 UPSWIN

1.2.3. Działalność federacji i jej ewaluacja

Federacja realizuje ustawowo określone zadania we własnym imieniu. Może również prowadzić działalność gospodarczą. Wymogiem jest jednak wyodrębnienie tej działalności organizacyjnie i finansowo od działalności podstawowej. Formy i zakres działalności gospodarczej musi określać statut federacji.

ART. 172 UPSWIN

Po utworzeniu federacji ewaluacja jakości działalności naukowej prowadzona jest wyłącznie w federacji, a nie jej jednostkach uczestniczących. Federacji także przyznaje się wówczas kategorie naukowe. Ewaluację przeprowadza się w ramach dyscypliny w federacji, której jednostki uczestniczące zatrudniały łącznie wg. stanu na 31 grudnia roku poprzedzającego rok przeprowadzenia ewaluacji co najmniej 12 pracowników prowadzących działalność naukową w danej dyscyplinie, w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy związanej z prowadzeniem działalności naukowej w tej dyscyplinie.

Analogicznie do pracowników uczelni, ww. oświadczenie można złożyć wyłącznie w jednym podmiocie oraz w zakresie maksymalnie dwóch dyscyplin.

Federacja może w pełni korzystać z uprawnień związanych z posiadaniem kategorii naukowej w zakresie:

- nadawania stopni naukowych lub stopni w zakresie sztuki
- kształcenia doktorantów
- przystępowania do ministerialnych konkursów: „Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza” oraz „Regionalna inicjatywa doskonałości”.

ART. 173 UST. 5 UPSWIN

W okresie pomiędzy utworzeniem federacji a uzyskaniem przez nią kategorii naukowych federacja jest podmiotem uprawnień wynikających z kategorii naukowych posiadanych przez jej jednostki uczestniczące. Jeżeli w danej dyscyplinie więcej niż jedna jednostka uczestnicząca federacji posiada kategorię naukową, to do ustalenia uprawnień federacji bierze się pod uwagę najwyższą z nich.

ART. 173 UST. 6 UPSWIN

W przypadku uzyskania kategorii naukowej przez federację, jej jednostki uczestniczące będące uczelniami również mogą korzystać z wynikających z tego faktu uprawnień. Dotyczy to uprawnień do:

ART. 173 UST. 7 UPSWIN

- nazwy uczelni
- tworzenia studiów
- potwierdzania efektów uczenia się.

Należy jednak zauważyć, że w okresie od 1 października 2018 r. do dnia uzyskania przez federację podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki kategorii naukowej, może ona wykonywać uprawnienia jednostek uczestniczących związanych z posiadaniem przez nie uprawnień do nadawania stopnia doktora lub stopnia doktora habilitowanego wyłącznie w zakresie nadawania stopni naukowych lub stopni w zakresie sztuki, kształcenia doktorantów, przystępowania do konkursów, o których mowa w ustawie.

ART. 303 UPSWIN

Natomiast jednostka uczestnicząca będąca uczelnią ma możliwość skorzystania z uprawnień związanych z tworzeniem studiów oraz potwierdzaniem efektów kształcenia dopiero w momencie, gdy federacja uzyska kategorię naukową.

Do algorytmów obliczania wysokości subwencji i dotacji przyjmuje się, że jednostka uczestnicząca posiada kategorię naukową w danej dyscyplinie przyznaną federacji, jeżeli zatrudniała łącznie co najmniej 12 pracowników prowadzących działalność naukową w danej dyscyplinie, w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy związanej z prowadzeniem działalności naukowej w tej dyscyplinie. Powyższy stan oblicza się na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok, w którym dokonywany jest podział środków finansowych.

ART. 173 UST. 8 UPSWIN

ART. 368 UST. 3 UPSWIN

1.2.4. Nadzór i likwidacja federacji

Nadzór nad federacjami sprawuje Minister, który w ramach nadzoru może m.in. nakładać kary pieniężne do wysokości 50 000 zł, gdy federacja naruszy obowiązki informacyjne związane z publikowaniem w swoim Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) informacji wymaganych ustawą, lub nie wprowadzi do systemu POL-on wymaganych przez ustawę danych i informacji (np. o stanie zatrudnienia). Karę można nałożyć także, jeżeli wspomniane dane w systemie POL-on nie będą właściwie aktualizowane, archiwizowane lub usuwane – zgodnie z obowiązującymi przepisami.

ART. 175 UPSWIN

Minister ma obowiązek zlikwidować federację, jeżeli w wyniku ewaluacji działalności naukowej nie otrzyma ona kategorii A+, A albo B+ w co najmniej 1 dyscyplinie. Jeżeli likwidacja federacji nastąpi przed upływem czterech lat od dnia jej utworzenia, jednostka uczestnicząca traci kategorię naukową w dyscyplinie, chyba że na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok likwidacji zatrudniała łącznie co najmniej 12 pracowników prowadzących działalność naukową w danej dyscyplinie, w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy związanej z prowadzeniem działalności naukowej w tej dyscyplinie.

ART. 174 i ART. 173 UST. 9 UPSWIN

1.2.5. Okres przejściowy

Termin	Regulacje przejściowe	
Przed 1.10.2018 r.	Związki uczelni publicznych utworzone na podstawie dotychczasowych przepisów mogą funkcjonować nadal, ale nie dłużej niż do 1 października 2028 r.	ART. 203 UST. 1 UPW
	Postępowania w sprawie utworzenia związku uczelni publicznych wszczęte i niezakończone przed 1 października 2018 r. prowadzi się na podstawie przepisów dotychczasowych.	ART. 203 UST. 2 UPW
Po 1.10.2018 r.	W okresie od 1 października 2018 r. do 1 października 2020 r. związki uczelni publicznych mogą być tworzone na podstawie przepisów dotychczasowych.	ART. 203 UST. 3 UPW
	1 października 2018 r. wygasają decyzje Ministra o utworzeniu związków uczelni niepublicznych, wobec czego same związki podlegają likwidacji. Jeżeli przed tym terminem wszczęto i nie zakończono postępowania w sprawie utworzenia związku uczelni niepublicznych, to postępowanie to umarza się z 1 października 2018 r.	ART. 203 UST. 4-5 UPW

1.3. STATUT UCZELNI

Ustawa pozostawia uczelniom szeroki zakres autonomii w zakresie decydowania o wewnętrznych sprawach wspólnoty akademickiej, w tym m.in. o organizacji wewnętrznej. Poza ustawowo określonymi wymaganiami każda uczelnia podejmuje kluczowe rozstrzygnięcia we własnym zakresie. Tym samym statut zyskuje wyższą niż dotychczas rangę. Ma on stanowić ramę organizacyjną dla efektywnej realizacji bieżących zadań uczelni oraz jej długofalowego rozwoju.

W poniższych rozdziałach omówione zostały wyłącznie zagadnienia związane ze statutem uczelni publicznych i niepublicznych. Więcej nt. zagadnień pokrewnych:

- [Organy uczelni](#)
- [Struktura organizacyjna uczelni](#)
- [Regulamin organizacyjny](#)

GŁÓWNE ZMIANY:

- zmodyfikowano zakres spraw, które muszą zostać uregulowane w statucie uczelni
- zmianie uległ tryb uchwalania statutu w uczelni publicznej i niepublicznej. Obecnie statut uczelni publicznej, po przygotowywaniu jego projektu przez rektora, jest opiniowany przez radę uczelni oraz związki zawodowe działające w uczelni, a następnie uchwalany przez senat uczelni. W przypadku uczelni niepublicznej, jeżeli jej statut tak stanowi, statut uczelni może być nadany przez założyciela albo przez inny, określony w statucie, organ uczelni
- wprowadzono obowiązek publikowania statutu w BIP na stronie uczelni

Statut uczelni określa zasady jej organizacji i funkcjonowania. Ustawa wskazuje obligatoryjne elementy, jakie powinien regulować statut każdej uczelni, tj.:

- sposób powoływania i odwoływania organów uczelni
- podmioty uprawnione do wskazywania kandydatów na rektora (w uczelni publicznej obligatoryjnie jednym z tych podmiotów jest rada uczelni)
- sposób organizowania wyborów do organów uczelni
- skład oraz zasady i tryb funkcjonowania rady uczelni i senatu (w przypadku uczelni woj-skowych oraz służb państwowych statut określa ograny uczelni wykonujące zadania rady uczelni)
- skład kolegium elektorów do wyboru rektora, tryb wyboru jego członków oraz zasady i tryb funkcjonowania
- zasady sprawowania nadzoru wewnętrznego nad aktami wydawanymi przez organy uczelni
- typy jednostek organizacyjnych uczelni
- funkcje kierownicze w uczelni oraz zasady powoływania i odwoływania osób do pełnienia tych funkcji
- tryb nadawania tytułu doktora honoris causa
- zasady prowadzenia działalności gospodarczej przez uczelnię
- zasady dysponowania mieniem uczelni
- tryb nadawania regulaminu organizacyjnego
- przepisy porządkowe dotyczące odbywania zgromadzeń
- kwalifikacje wymagane od nauczycieli akademickich
- tryb i warunki przeprowadzania konkursów na zatrudnienie nauczyciela akademickiego
- tryb wyboru i skład uczelnianej komisji dyscyplinarnej dla nauczycieli akademickich oraz komisji dyscyplinarnych (I i II instancji) dla studentów i doktorantów
- termin, w którym odpowiednio samorząd studentów lub samorząd doktorantów ma zająć stanowisko w sprawie powołania osoby do pełnienia funkcji kierowniczej w uczelni, do której obowiązków należeć będą sprawy studenckie lub doktoranckie
- termin na wyrażenie przez samorząd studentów opinii na temat programu studiów lub samorząd doktorantów opinii na temat programu kształcenia w szkole doktorskiej.

ART. 34 UPSWIN

ART. 18 UST. 1
PKT 5 UPSWIN

ART. 436 UPSWIN

ART. 113 PKT 1 UPSWIN

ART. 119 UPSWIN

ART. 278 UST. 2 UPSWIN

ART. 310 UPSWIN

Dodatkowo statut uczelni niepublicznej musi:

- wskazywać osobę fizyczną albo osobę prawną (inną niż jednostka samorządu terytorialnego albo państwowa, albo samorządowa osoba prawna), która staje się założycielem w przypadku jego śmierci albo utraty osobowości prawnej
- określać tryb likwidacji uczelni oraz przeznaczenie składników mienia uczelni po zakończeniu procesu likwidacji.

ART. 34 UST. 3 I 4 UPSWIN

Poza ww. obowiązkowymi elementami uczelnia może w swoim statucie uregulować również inne kwestie (fakultatywna materia statutowa), **które nie są wprost określone w ustawie, lub w odniesieniu do których przepisy ustawy dopuszczają taką możliwość** (np. w zakresie dodatkowych wymagań dla rektora, powierzenia kompetencji nadawania stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki innemu niż senat organowi [rodzaj organu i jego nazwę uczelnia określa autonomicznie], wskazania innych – poza ustawowymi – stanowisk dla nauczycieli akademickich).

Statut uczelni publicznej uchwała senat bezwzględną większością głosów, w obecności co najmniej połowy statutowej liczby członków, po zasięgnięciu opinii rady uczelni wyrażonej większością głosów statutowej liczby członków oraz po zasięgnięciu opinii związków zawodowych działających w uczelni. Związki zawodowe przedstawiają opinię w terminie 30 dni od dnia otrzymania projektu statutu. W przypadku bezskutecznego upływu tego terminu, wymóg zasięgnięcia opinii uważa się za spełniony. Ustawa nie przewiduje analogicznego terminu do zajęcia stanowiska przez radę uczelni – w praktyce bez opinii rady senat nie może uchwalić statutu.

ART. 34 UST. 2 UPSWIN

W uczelni niepublicznej statut uchwała senat uczelni, chyba że statut przyznaje tę kompetencję założycielowi lub innemu organowi uczelni.

ART. 28 UST. 3 UPSWIN

W przypadku uczelni wojskowej oraz uczelni służb państwowych wejście w życie statutu uzależnione jest od decyzji nadzorującego tę uczelnię ministra.

ART. 441 UPSWIN

Statut uczelni podlega publikacji w BIP na stronie podmiotowej uczelni.

ART. 358 UST. 1 UPSWIN

Okres przejściowy

Termin	Regulacje przejściowe
Przed 1.10.2018 r.	Dotychczasowe statuty uczelni zachowują moc do czasu wejścia w życie nowych statutów, tj. do 1 października 2019 r. W przypadku uczelni wojskowych i uczelni służb państwowych statuty powinny być zatwierdzone w terminie, który umożliwi ich wejście w życie do 1 października 2019 r.
Po 1.10.2018 r.	Nowe statuty uczelni: · publicznych – uchwałą senaty · niepublicznych – uchwałą senaty albo nadadzą założyciele, albo inne określone w statutach organy uczelni na podstawie nowych przepisów.

ART. 227 UPW

ART. 227 UST. 1 UPW

1.4. ORGANY UCZELNI, ICH KOMPETENCJE I ZASADY POWOŁYWANIA

Ustawa wprowadza wiele istotnych zmian w zakresie funkcjonowania organów uczelni, zakresu ich kompetencji oraz sposobu wybierania lub powoływania.

Wprowadzono radę uczelni jako nowy organ w ustroju uczelni publicznej. Cechą charakterystyczną rad uczelni jest obligatoryjny wymóg zasiadania w nich osób spoza wspólnoty akademickiej.

W sposób znaczący zwiększyły się kompetencje i odpowiedzialność rektora w stosunku do poprzednio obowiązujących przepisów. Wymaga to od rektora większej współpracy zarówno z senatem, jak i radą uczelni. Rektor jest osobą odpowiedzialną za sferę zarządczą w uczelni oraz pracodawcą prowadzącym politykę kadrową uczelni. Ustawa przypisuje mu ponadto kompetencje w zakresie tworzenia struktury organizacyjnej uczelni i przypisywania zadań w obrębie tej struktury, a także powoływania i odwoływania osób pełniących funkcje kierownicze w uczelni, co dodatkowo zwiększa jego odpowiedzialność za podejmowane decyzje.

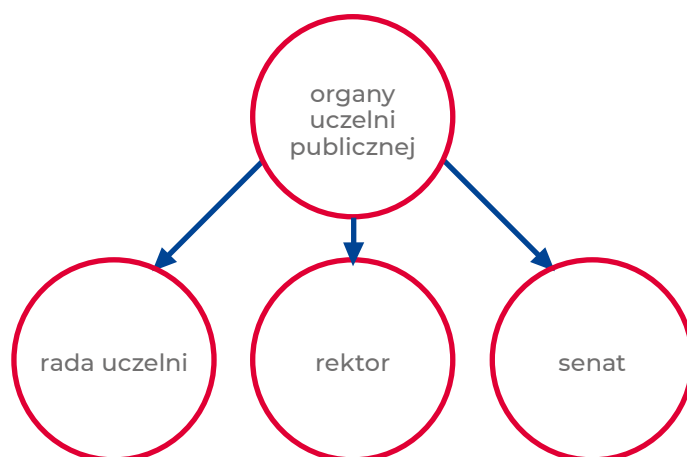
Ważną rolę w uczelni pełni senat, który uchwała kluczowe dla jej funkcjonowania dokumenty, takie jak: statut, strategia czy regulamin studiów. Jednocześnie senat zyskał ważne kompetencje w postaci powoływania i odwoływania członków rady uczelni oraz opiniowania kandydatów na rektora. Senat uczelni odgrywa również istotną rolę w zakresie związanym z nadawaniem stopni naukowych, które obecnie przypisane są do uczelni jako instytucji. Jest on również odpowiedzialny za zgłaszanie kandydatów do instytucji przedstawicielskich środowiska szkolnictwa wyższego i nauki.

W poniższych rozdziałach omówione zostały wyłącznie zagadnienia związane z organami uczelni publicznych i niepublicznych, w tym ich kompetencjami i zasadami powoływania. Więcej nt. zagadnień pokrewnych:

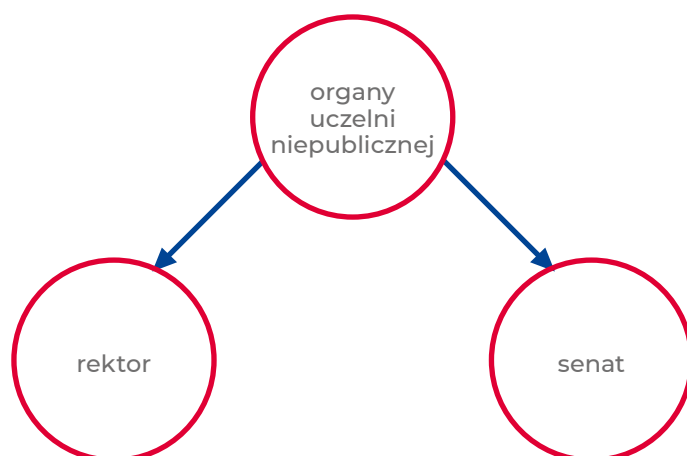
- **Statut**
- Organy do nadawania [stopni doktora](#) i [doktora habilitowanego](#).

GŁÓWNE ZMIANY

- wprowadzenie rady uczelni w uczelniach publicznych, z wyjątkiem uczelni wojskowych i uczelni służb państwowych
- rada uczelni zatwierdza sprawozdanie z wykonania planu rzeczowo-finansowego oraz sprawozdanie finansowe
- uległ zmianie proces wyboru kandydatów na rektora w uczelni publicznej poprzez udział w tym procesie rady uczelni oraz senatu
- zrezygnowano z konkursowego trybu powoływania rektora uczelni publicznej jako jednej z możliwości, na rzecz wyboru wyłącznie w drodze głosowania przeprowadzanego przez kolegium elektorów
- senat uzyskał kompetencję do nadawania stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki
- zrezygnowano z ustawowego określania składu senatu uczelni niepublicznej

Statut uczelni publicznej może przewidywać istnienie również innych organów obok wyżej wymienionych, a w przypadku uczelni wojskowych i uczelni służb państwowych organami są rektor i senat. Natomiast w statutach tych uczelni określa się organy uczelni wykonujące zadania rady uczelni.

Statut uczelni niepublicznej może przewidywać istnienie również innych organów obok wyżej wymienionych.

1.4.1. Rada uczelni

Do zadań rady uczelni należą:

- opiniowanie projektu strategii uczelni
- opiniowanie projektu statutu
- monitorowanie gospodarki finansowej uczelni
- monitorowanie zarządzania uczelnią
- wskazywanie kandydatów na rektora, po zaopiniowaniu przez senat
- opiniowanie sprawozdania z realizacji strategii uczelni.

ART. 18 UPSWIN

Rada uczelni składa senatowi roczne sprawozdanie z działalności. Rada uczelni wnioskuje o ustalenie przez Ministra wynagrodzenia zasadniczego i dodatku funkcyjnego dla rektora, może także przyznać rektorowi uczelni publicznej dodatek zadaniowy w wysokości nieprzekraczającej 80% sumy wynagrodzeń zasadniczego i dodatku funkcyjnego. Dodatkowo rada może wykonywać również inne zadania, pod warunkiem ich wskazania w statucie uczelni, a niezastreżone dla innych organów uczelni.

ART. 18 UST. 5 UPSWIN

ART. 140 UST. 1 I 4

W ramach monitorowania gospodarki finansowej rada uczelni:

- opiniuje plan rzeczowo-finansowy
- zatwierdza sprawozdanie z wykonania planu rzeczowo-finansowego
- zatwierdza sprawozdanie finansowe.

Roczne sprawozdanie finansowe uczelni publicznej badane jest przez firmę audytorską, której wyboru dokonuje również rada uczelni. Ponadto, w przypadku konieczności wprowadzenia w uczelni publicznej programu naprawczego, to rada uczelni jest uprawniona (i zobowiązana jednocześnie) do jego uchwalenia, a następnie do przedstawienia Ministrowi, przekazanego przez rektora, sprawozdania z jego wykonania, wraz ze sprawozdaniem z wykonania planu rzeczowo-finansowego.

ART. 418 UST. 3 I 6 UPSWIN

Rada uczelni podejmuje uchwały na posiedzeniach w obecności co najmniej połowy statutowej liczby członków, ale jednocześnie sama uchwała szczegółowy regulamin określający tryb jej funkcjonowania. Przewodniczącym rady uczelni jest jej członek pochodzący spoza wspólnoty uczelni, wybrany przez senat.

ART. 22 UPSWIN

Skład rady uczelni

Rada uczelni składa się z 6 albo 8 osób wybieranych przez senat, przy czym ich dokładna liczba jest wskazana w statucie uczelni. **Co najmniej 50% wchodzących w skład rady uczelni musi pochodzić spoza wspólnoty uczelni.** Obok członków wybieranych przez senat do rady wchodzi (z mocy prawa) przewodniczący samorządu studenckiego. Tryb powołania i odwoływania członków rady jest przedmiotem materii statutowej.

ART. 19 UPSWIN

Kadencja członków rady uczelni trwa 4 lata i rozpoczyna się w styczniu roku następującego po roku, w którym rozpoczęła się kadencja senatu. Ta sama osoba może być członkiem rady uczelni nie więcej niż przez 2 następujące po sobie kadencje, nie wliczając w to kadencji pierwszej rady uczelni.

ART. 21 UST. 1 UPSWIN

ART. 230 UST. 3 UPW

Wygaśnięcie członkostwa w radzie uczelni stwierdza przewodniczący senatu, następnie senat powołuje nowego członka rady na okres do końca kadencji. W przypadku ustania członkostwa w radzie uczelni, senat niezwłocznie powołuje nowego członka na okres do końca kadencji, którego nie wlicza się do limitu liczby kadencji.

ART. 20 UST. 5 I 6 UPSWIN

Członkiem rady uczelni może być osoba, która

- ma pełną zdolność do czynności prawnych
- korzysta z pełni praw publicznych

ART. 20 UPSWIN

- nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe
- nie była karana karą dyscyplinarną
- posiada wykształcenie wyższe (nie dotyczy to przewodniczącego samorządu studenckiego)
- nie ukończyła 67 roku życia do dnia rozpoczęcia kadencji
- w okresie od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r. nie pracowała w organach bezpieczeństwa państwa, nie pełniła w nich służby ani nie współpracowała z tymi organami.

Nie można łączyć członkostwa w radzie uczelni z:

- pełnieniem funkcji organu tej lub innej uczelni
- członkostwem w radzie innej uczelni, oraz
- zatrudnieniem w administracji publicznej.

ART. 20 UST. 3 UPSWIN

Członkom rady uczelni wybieranych przez senat przysługuje miesięczne wynagrodzenie. Wysokość wynagrodzenia jest ustalana przez senat i nie może przekroczyć 67% minimalnego miesięcznego wynagrodzenia profesora w uczelni publicznej, tj. kwoty 4294,70 zł.

ART. 22 UST. 4 UPSWIN

1.4.2. Rektor

Ustawa przypisuje rektorowi szereg zadań o charakterze zarządczym, które dotychczas były realizowane w uczelni przez inne organy jednoosobowe oraz organy kolegialne. **Do zadań rektora należą w szczególności:**

- reprezentowanie uczelni
- zarządzanie uczelnią
- przygotowywanie projektu statutu oraz projektu strategii uczelni
- składanie sprawozdania z realizacji strategii uczelni
- wykonywanie czynności z zakresu prawa pracy
- powoływanie osób do pełnienia funkcji kierowniczych w uczelni i ich odwoływanie
- prowadzenie polityki kadrowej w uczelni
- tworzenie studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu
- tworzenie szkół doktorskich
- prowadzenie gospodarki finansowej uczelni
- zapewnianie wykonywania przepisów obowiązujących w uczelni.

Podobnie jak dotychczas, przepisy przewidują **domniemanie kompetencji rektora**. Oznacza to, że wykonuje on wszystkie zadania niezastrzeżone w ustawie lub statucie uczelni dla innych organów.

Rektorem uczelni może być osoba, która:

- ma pełną zdolność do czynności prawnych
- korzysta z pełni praw publicznych
- nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe
- nie była karana karą dyscyplinarną
- posiada wykształcenie wyższe
- w okresie od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r. nie pracowała w organach bezpieczeństwa państwa i nie pełniła w nich służby ani nie współpracowała z tymi organami.

Ponadto w przypadku uczelni publicznych, rektorem może być wyłącznie osoba, która posiada co najmniej stopień doktora oraz nie ukończyła 67 roku życia do dnia rozpoczęcia kadencji. Dodatkowo statut uczelni może przewidywać jeszcze inne wymagania dla rektora.

Osoba wybrana lub powołana do pełnienia funkcji rektora musi być zatrudniona w uczelni jako podstawowym miejscu pracy najpóźniej z dniem rozpoczęcia kadencji, co w praktyce oznacza, że kandydatem na rektora może być osoba spoza uczelni.

ART. 24 UST. 10 UPSWIN

Kadencja rektora w uczelni publicznej trwa 4 lata i rozpoczyna się 1 września roku, w którym został wybrany. W przypadku niedokonania wyboru rektora przed 1 września do czasu jego wyboru lub powołania obowiązki rektora pełni osoba wskazana w statucie uczelni lub (w przypadku braku takiej osoby) najstarszy członek senatu, który posiada co najmniej stopień doktora. Analogicznie, tak jak to miało miejsce dotychczas, ta sama osoba może być rektorem uczelni publicznej nie więcej niż przez 2 następujące po sobie kadencje, przy czym kadencji rektora rozpoczętej w 2017 r., a zakończonej 31 sierpnia 2020 r., nie wlicza się do liczby następujących po sobie kadencji. Analogiczne do liczby 2 następujących po sobie kadencji nie wlicza się kadencji osoby, która została powołana na miejsce osoby, której wygasł mandat rektora.

ART. 26 UPSWIN

ART. 231 UST. 3 UPW

Tryb wyboru i odwołania rektora

W uczelniach publicznych rektora wybiera kolegium elektorów bezwzględną większością głosów. W uczelniach niepublicznych rektora powołuje założyciel, wybiera senat, albo inny określony w statucie organ uczelni.

Pierwszego rektora uczelni publicznej powołuje Minister na okres roku i nawiązuje z nim stosunek pracy oraz wyznacza termin na zorganizowanie i przeprowadzenie wyborów do senatu.

Skład kolegium elektorów w uczelni publicznej określa jej statut. Jedynym ograniczeniem nałożonym przez ustawę jest zapewnienie co najmniej 20% udziału studentom i doktorantom. Ich liczbę ustala się proporcjonalnie do liczebności tych grup, z tym że każda musi być reprezentowana przez co najmniej jednego przedstawiciela.

ART. 25 UST. 1 UPSWIN

Do kandydatów na członków kolegium elektorów stosuje się wymagania analogiczne jak do kandydatów do rady uczelni, z wyłączeniem ograniczenia wiekowego.

ART. 25 UST. 2

O wynikach wyborów albo powołania rektora uczelni zawiadamiany jest Minister. W przypadku uczelni publicznej obowiązek zawiadomienia spoczywa na przewodniczącym kolegium elektorów, a w przypadku uczelni niepublicznej na założycielu albo innym organie dokonującym wyboru.

ART. 24 UST. 4

Nie zmienia się zasadniczo tryb odwołania rektora uczelni publicznej, który może być odwołany przez kolegium elektorów większością $\frac{3}{4}$ głosów, w obecności co najmniej $\frac{2}{3}$ jego statutowego składu. Wniosek o odwołanie rektora uczelni publicznej może być zgłoszony przez senat większością co najmniej połowy głosów statutowego składu, albo przez radę uczelni. W sytuacji odwołania rektora jego obowiązki pełni osoba wskazana w statucie uczelni lub (w przypadku braku takiej osoby) najstarszy członek senatu, który posiada co najmniej stopień doktora.

ART. 27 UPSWIN

W uczelni niepublicznej rektora odwołuje założyciel.

ART. 27 UST. 3

1.4.3. Senat

Zadania senatu

Do zadań senatu należą sprawy określone w ustawie oraz statucie, w tym:

ART. 28 UPSWIN

- uchwalanie statutu
- uchwalanie regulaminu studiów oraz regulaminu szkoły doktorskiej
- uchwalanie strategii uczelni i zatwierdzanie sprawozdania z jej realizacji
- powoływanie i odwoływanie członków rady uczelni
- opiniowanie kandydatów na rektora
- przeprowadzanie oceny funkcjonowania uczelni
- formułowanie rekomendacji dla rady uczelni i rektora w zakresie wykonywanych przez nich zadań
- nadawanie stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki (kompetencja ta może zostać powierzona innemu wskazanemu w statucie organowi uczelni)

- nadawanie tytułu doktora honoris causa
- ustalanie warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia i na kształcenie specjalistyczne oraz zasad rekrutacji do szkoły doktorskiej
- ustalanie programów studiów (wymaga zasięgnięcia opinii samorządu studentów)
- ustalanie programów studiów podyplomowych i kształcenia specjalistycznego, w tym przypisywania poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych oraz włączenia kwalifikacji (nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych i innych form kształcenia) do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji
- ustalanie programów kształcenia w szkołach doktorskich (wymaga zasięgnięcia opinii samorządu doktorantów)
- określanie sposobu potwierdzania efektów uczenia się
- wskazywanie kandydatów do instytucji przedstawicielskich środowiska szkolnictwa wyższego i nauki.

Skład senatu

Członkiem senatu uczelni może być osoba, która:

- ma pełną zdolność do czynności prawnych
- korzysta z pełni praw publicznych
- nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe
- nie była karana karą dyscyplinarną
- w okresie od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r. nie pracowała w organach bezpieczeństwa państwa i nie pełniła w nich służby ani nie współpracowała z tymi organami
- nie ukończyła 67 roku życia do dnia rozpoczęcia kadencji.

Ustawa określa również skład senatu oraz procentowy udział osób z poszczególnych grup w nim zasiadających. W przypadku uczelni niepublicznych skład senatu określają wyłącznie ich statuty.

W publicznej uczelni akademickiej w składzie senatu zasiadają:

- profesorowie i profesorowie uczelni, którzy stanowią nie mniej niż 50% składu senatu
- studenci i doktoranci, którzy stanowią nie mniej niż 20% składu senatu
- nauczyciele akademicy zatrudnieni na stanowiskach innych niż określone w lit. a i pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi, którzy stanowią nie mniej niż 25% składu senatu.

W skład senatu publicznej uczelni zawodowej wchodzi:

- nauczyciele akademicy posiadający co najmniej stopień doktora, którzy stanowią nie mniej niż 50% składu senatu
- studenci, którzy stanowią nie mniej niż 20% składu senatu
- nauczyciele akademicy nieposiadający stopnia doktora i pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi, którzy stanowią nie mniej niż 25% składu senatu.

Kadencja senatu trwa 4 lata i rozpoczyna się 1 września. W uczelni publicznej ta sama osoba może być członkiem senatu nie więcej niż przez 2 następujące po sobie kadencje.

1.4.4. Inne organy uczelni (w tym organy nadające stopnie naukowe)

Ustawa dopuszcza możliwość funkcjonowania w uczelni innych niż omówione organy. Warunkiem koniecznym jest wskazanie takich organów w statucie. Statut powinien określać również sposób ich powoływania i odwoływania.

Jednym z organów, jaki może funkcjonować w uczelni na mocy jej statutu, jest organ, do którego kompetencji należy nadawanie stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki. Usta-

wowo zadanie to należy do senatu, statut może jednak powierzyć jego wykonywanie innemu organowi. Należy jednocześnie pamiętać, iż dopuszczalne jest wskazanie tylko jednego takiego organu w zakresie danej dyscypliny. W ramach uczelni może funkcjonować zatem jeden (senat lub inny) organ wspólny dla wszystkich dyscyplin, w których uczelnia ma prawo nadawania stopni, albo kilka organów odrębnie dla każdej dyscypliny lub ich grup (np. w obrębie dziedziny). W przypadku uczelni, która posiada kategorię naukową A+, A albo B+ w ponad połowie dyscyplin zawierających się w danej dziedzinie może funkcjonować tylko jeden organ nadający stopnie w tej dziedzinie.

Do innych organów uczelni określonych w statucie stosuje się analogiczne wymagania jak dla rektora uczelni. Statut może określić dodatkowe wymagania.

1.4.5. Funkcje kierownicze w uczelni

Statut powinien określać funkcje kierownicze w uczelni. Ustawa nie zawiera dodatkowych przepisów odnoszących się do tworzenia ww. funkcji, dając w tym zakresie możliwość wewnętrznej regulacji po stronie uczelni. Autonomia odnosi się zarówno to rodzajów funkcji kierowniczych, jak również zasad powoływania i odwoływania osób do pełnienia tych funkcji (z tym zastrzeżeniem, iż są one powoływane przez rektora). Ostateczne rozstrzygnięcia w tym zakresie zostaną zawarte w statucie.

Powołanie osoby do pełnienia funkcji kierowniczej, do której zakresu obowiązków należą sprawy studenckie lub sprawy doktorantów, wymaga uzgodnienia odpowiednio z samorządem studenckim lub samorządem doktorantów.

Powołać do pełnienia funkcji kierowniczej można osobę, która:

- ma pełną zdolność do czynności prawnych
- korzysta z pełni praw publicznych
- nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe
- nie była karana karą dyscyplinarną
- w okresie od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r. nie pracowała w organach bezpieczeństwa państwa i nie pełniła w nich służby ani nie współpracowała z tymi organami.

1.4.6. Okres przejściowy

Termin	Regulacje przejściowe
Przed 1.10.2018 r.	Senaty uczelni publicznych działają do końca kadencji rozpoczętej przed 1 października 2018 r. Kadencje senatów rozpoczęte w 2015 i 2017 r. trwają do 31 sierpnia 2020 r.
	Rektorzy uczelni publicznych pełnią funkcję do końca kadencji (kadencje rozpoczęte w 2015 i 2017 r. kończą się 31 sierpnia 2020 r.).
Po 1.10.2018 r.	W okresie od 1 października 2018 do 30 września 2019 r. prorektorzy uczelni pełnią swoje dotychczasowe funkcje.
	30 września 2019 r. rady podstawowych jednostek organizacyjnych oraz kierownicy tych jednostek przestają być organami uczelni.

	Do 30 czerwca 2019 r. senaty uczelni publicznych powołają pierwszą radę uczelni na zasadach określonych we wcześniejszej swojej uchwale. Do czasu wejścia w życie statutu (tj. 1 października 2019 r.) rada uczelni wykonuje swoje obowiązki w ograniczonym zakresie. W pozostałym zakresie kompetencje rady uczelni w tym okresie wykonuje senat. Kadencja pierwszej rady trwa do 31 grudnia 2020 r. i nie wlicza się jej do limitu liczby kadencji członków rady uczelni. Kolejna rada uczelni będzie powołana na zasadach określonych w nowym statucie uczelni.
Po 1.10.2019 r.	1 października 2019 r. rektorzy wstępują w ogół praw i obowiązków dotychczasowych kierowników podstawowych jednostek organizacyjnych.

1.5. STRUKTURA ORGANIZACYJNA UCZELNI

Nowe przepisy dają uczelniom pełną swobodę w zakresie kształtowania ładu wewnętrznego, w tym struktury organizacyjnej. Statut będzie określał, jakiego typu jednostki mogą być tworzone w ramach uczelni, a strukturę organizacyjną uczelni, wraz z podziałem zadań, ustala rektor w regulaminie organizacyjnym. W statucie powinny zostać określone również funkcje kierownicze uczelni oraz zasady powoływania osób do ich pełnienia.

GŁÓWNE ZMIANY

- *odejście od pojęcia i konstrukcji podstawowej jednostki organizacyjnej uczelni na rzecz swobodnego decydowania o typach jednostek w statucie*
- *statut uczelni wskazuje jedynie typy jednostek organizacyjnych, a konkretne jednostki tworzy, przekształca i likwiduje rektor poprzez określenie struktury uczelni w regulaminie organizacyjnym*
- *zmieniono zasady prowadzenia działalności poza siedzibą uczelni, która obecnie może przybrać jedynie formę filii. Inaczej niż dotychczas filia nie jest już zamiejscową jednostką organizacyjną, w której skład wchodzi minimum dwie podstawowe jednostki organizacyjne.*

1.5.1. Typy jednostek organizacyjnych

Jednym z obligatoryjnym elementów nowego statutu uczelni ma być wskazanie typów jednostek organizacyjnych. Jednocześnie ustawa wskazuje jedynie przykładowe jednostki, jakie mogą funkcjonować w strukturze organizacyjnej uczelni. Wymienia wśród nich: wydziały, instytuty, katedry, zakłady, centra i kolegia. Oznacza to, że uczelnia sama decyduje, jakie konkretnie jednostki znajdą się w jej strukturze. Uczelnia może w tym zakresie skorzystać z wymienionych w ustawie lub wprowadzić inne, w zależności od własnych potrzeb. Obowiązujące przepisy nie definiują poszczególnych typów jednostek ani ich wzajemnych relacji w strukturze organizacyjnej uczelni, co oznacza, że uczelnia może te kwestie ująć w swoim statucie w pełni autonomicznie.

Należy pamiętać, że statut wskazuje typy jednostek, a nie konkretne jednostki (np. z ich nazwy własnej). To ostatnie zastrzeżone jest do kompetencji rektora, który określi je w regulaminie organizacyjnym.

ART. 34 UST. 5 UPSWIN

ART. 23 UST. 3 UPSWIN

1.5.2. Prowadzenie działalności poza siedzibą

Uczelnia może prowadzić działalność w swojej siedzibie lub na terenie obszaru związku metropolitalnego. Poza siedzibą lub ww. obszarem realizacja zadań uczelni możliwa jest wyłącznie w jej filii. Podobnie jak inne jednostki organizacyjne, filię tworzy i likwiduje rektor, przy czym utworzenie studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu w filii wymaga każdorazowego pozwolenia Ministra. Uczelnia może prowadzić w takiej jednostce kierunek studiów (na danym poziomie i profilu) o takiej samej nazwie lub programie zawierającym takie same efekty uczenia się przyporządkowane do tej samej dyscypliny co w swojej siedzibie (obszarze metropolitalnym).

ART. 9 UST. 4 UPSWIN

ART. 57 UPSWIN

ART. 53 UST. 10 UPSWIN

1.5.3 Regulamin organizacyjny

Regulamin organizacyjny stał się, obok statutu, kluczowym aktem regulującym ustrój i wewnętrzną strukturę uczelni. Jest on nadawany przez rektora w trybie określonym w statucie uczelni. Od postanowień tego aktu zależy szczegółowy podział zadań w ramach struktury wewnętrznej uczelni.

Regulamin organizacyjny określa:

- strukturę organizacyjną uczelni
- podział zadań w ramach tej struktury
- organizację oraz zasady działania administracji uczelni.

ART. 23 UST. 3 UPSWIN

1.5.4. Okres przejściowy

Termin	Regulacje przejściowe	
Po 1.10.2018 r.	1 października 2018 r. uczelnia wstępuje w ogół praw i obowiązków jej podstawowych jednostek organizacyjnych, w tym w prawa i obowiązki wynikające z decyzji Ministra.	ART. 192 UST. 2 UPW
	1 października 2018 r. uprawnienia jednostek organizacyjnych uczelni do nadawania stopni naukowych stają się uprawnieniami uczelni.	ART. 174 UST. 2 UPW
Po 1.10.2019 r.	30 września 2019 r. rady podstawowych jednostek organizacyjnych oraz kierownicy tych jednostek przestają być organami uczelni.	ART. 228 UST. 2 UPW
	1 października 2019 r. rektorzy wstępują w prawa i obowiązki dotychczasowych kierowników podstawowych jednostek organizacyjnych.	ART. 228 UST. 4 UPW
	1 października 2018 r. dotychczasowe zamiejscowe jednostki organizacyjne stały się filiami w rozumieniu nowych przepisów.	ART. 235 UST. 1 UPW
	W okresie od 1 października 2018 r. do 30 września 2019 r. senaty uczelni publicznych mogą złożyć do Ministra wnioski o włączenie filii uczelni publicznej do innej uczelni publicznej mającej siedzibę w tej samej miejscowości, w której mieści się ta filia.	ART. 235 UST. 2-4 UPW

1.6. INKUBATORY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, CENTRA TRANSFERU TECHNOLOGII ORAZ SPÓŁKI CELOWE

Ustawa utrzymała dotychczasowe regulacje pozwalające na tworzenie w ramach uczelni akademickich inkubatorów przedsiębiorczości, centrów transferu technologii i spółek celowych. Nie zmieniły się też znacząco zasady ich tworzenia i prowadzenia.

1.6.1. Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości

Akademickie inkubatory przedsiębiorczości mogą być tworzone przez uczelnię głównie w celu wspierania działalności gospodarczej członków wspólnoty akademickiej, tj. pracowników uczelni, doktorantów oraz studentów. Inkubator może być utworzony w formie:

- spółki celowej
- ogólnouczelnianej jednostki organizacyjnej.

W przypadku inkubatora utworzonego w formie spółki celowej, główną podstawą jego funkcjonowania będzie statut spółki, natomiast w przypadku jednostki ogólnouczelnianej – regulamin zatwierdzony przez senat uczelni. W takim przypadku wymagane jest także powołanie rady nadzorującej, której skład i kompetencje określa ten regulamin.

ART. 148 UST. 3 UPSWIN

Organem wykonawczym inkubatora jest jego dyrektor, którego w przypadku jednostki ogólnouczelnianej zatrudnia zawsze rektor, po zasięgnięciu opinii senatu. Kandydatów na dyrektora wskazuje rada nadzorująca inkubatora.

ART. 148 UST. 7 UPSWIN

1.6.2. Centra Transferu Technologii

Analogicznie jak dotychczas, uczelnia może także tworzyć centrum transferu technologii, którego celem jest komercjalizacja bezpośrednia, przy czym przez ten rodzaj komercjalizacji Ustawa określa:

ART. 148 UST. 4 UPSWIN

- sprzedaż wyników działalności naukowej lub
- sprzedaż know-how związanego z tymi wynikami albo
- oddawanie do używania tych wyników lub know-how

– w szczególności na podstawie umowy licencyjnej, najmu oraz dzierżawy.

Centrum transferu technologii może być utworzone wyłącznie w formie jednostki ogólnouczelnianej, a podstawą jego działania jest regulamin zatwierdzony przez senat. Analogicznie jak w przypadku inkubatora przedsiębiorczości, dla centrum wymagane jest powołanie rady nadzorującej, której skład i kompetencje określa ten regulamin. Organem wykonawczym centrum także jest jego dyrektor, którego zatrudnia rektor, po zasięgnięciu opinii senatu. Kandydatów na dyrektora wskazuje rada nadzorująca centrum.

ART. 148 UST. 7 UPSWIN

1.6.3. Spółki celowe

Ustawa wskazuje jednoosobowe spółki kapitałowe jako formę prawną, w ramach której uczelnia może prowadzić działania związane z komercjalizacją pośrednią. Ta definiowana jest ustawowo jako działania polegające na:

- obejmowaniu lub nabywaniu udziałów lub akcji w spółkach lub
- obejmowaniu warrantów subskrypcyjnych uprawniających do zapisu lub objęcia akcji w spółkach

– w celu wdrożenia lub przygotowania do wdrożenia wyników działalności naukowej lub know-how związanego z tymi wynikami. Spółki te nazywane są spółkami celowymi i mogą być utworzone wyłącznie przez rektora za zgodą senatu. Wyjątkiem od formy jednoosobowej są spółki celowe utworzone przez kilka uczelni publicznych albo kilka uczelni niepublicznych. Uczelnia publiczna może także przystąpić do spółki celowej utworzonej przez inną uczelnię publiczną, a uczelnia niepubliczna może przystąpić do spółki celowej utworzonej przez inną uczelnię niepubliczną. Warunkiem koniecznym jest jednak, aby współnikami lub akcjonariuszami spółki celowej były wyłącznie uczelnie.

Ustawa dopuszcza, aby pokrycie kapitału zakładowego spółki celowej nastąpiło poprzez wniesienie przez uczelnię w całości albo w części wkładu niepieniężnego (aportu) w postaci:

- wyników działalności naukowej oraz
- know-how związanego z tymi wynikami.

Tak jak dotychczas, uczelnia może powierzyć spółce celowej zadania związane z komercjalizacją bezpośrednią (zamiast centrum transferu technologii) oraz z zarządzaniem infrastrukturą badawczą uczelni. Powierzenie to może nastąpić wyłącznie w drodze pisemnie zawartej umowy. Analogicznie wygląda sytuacja spółki celowej utworzonej przez więcej niż jedną uczelnię.

OBSZAR 2. SPRAWY PRACOWNICZE (W TYM SPRAWY DYSCYPLINARNE)

2.1. GRUPY I STANOWISKA PRACOWNICZE W UCZELNI

Nowa ustawa w istotny sposób przemodelowała prawne uwarunkowania grup pracowniczych i stanowisk, na jakich zatrudniani są nauczyciele akademicki. Uczelnie zyskały także większą autonomię w zakresie kształtowania własnych struktur zatrudnienia, m.in. poprzez możliwość określania w statucie dodatkowych stanowisk poza tymi, które wskazuje ustawa. Należy zaznaczyć, że sama ustawa nie reguluje w pełni kwestii dotyczących stosunku pracy z nauczycielem akademickim, zatem w sprawach nieuregulowanych stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu pracy.

GŁÓWNE ZMIANY:

- ograniczono ustawowy katalog stanowisk nauczycieli akademickich
- wprowadzono stanowisko profesora uczelni, na którym mogą być zatrudniane także osoby posiadające stopień doktora
- umożliwiono uczelniom autonomiczne określanie własnych stanowisk zawodowych dla nauczycieli akademickich oraz odpowiadających im wymogów kwalifikacyjnych

2.1.1. Grupy pracownicze w uczelni

Ustawa podtrzymuje dotychczasowy podział pracowników szkół wyższych na dwie podstawowe grupy, do których zaliczyć można:

- nauczycieli akademickich
- pracowników niebędących nauczycielami akademickimi.

Przepisy wprowadzają zamknięty katalog grup pracowniczych, w ramach których zatrudnia się nauczycieli akademickich, oraz zakres obowiązków przypisanych poszczególnym grupom pracowniczym:

- grupa pracowników dydaktycznych – ich podstawowym obowiązkiem jest kształcenie i wychowywanie studentów lub uczestniczenie w kształceniu doktorantów
- grupa pracowników badawczych – ich podstawowym obowiązkiem jest prowadzenie działalności naukowej lub uczestniczenie w kształceniu doktorantów
- grupa pracowników badawczo-dydaktycznych – ich podstawowym obowiązkiem jest prowadzenie działalności naukowej, kształcenie i wychowywanie studentów lub uczestniczenie w kształceniu doktorantów.

Należy również wskazać, że niezależnie od powyższych obowiązków przypisanych do poszczególnych grup, każdy nauczyciel akademicki ma obowiązek uczestniczyć w pracach organizacyjnych prowadzonych na rzecz uczelni, jak również ma obowiązek stale podnosić swoje kompetencje zawodowe.

ART. 112 UPSWIN

ART. 114-115 UPSWIN

ART. 115 UST. 2 UPSWIN

2.1.2. Stanowiska nauczycieli akademickich oraz ich obowiązki

Zgodnie z nowymi przepisami, nauczyciele akademicki mogą być zatrudnieni co do zasady na następujących stanowiskach:

- profesora
- profesora uczelni
- adiunkta
- asystenta.

Na stanowisku profesora zatrudniona może być wyłącznie osoba, która posiada tytuł profesora nadany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. W tym przypadku, przez tytuł profesora należy także rozumieć tytuł naukowy oraz tytuł w zakresie sztuki, nadane na podstawie dotychczasowych przepisów. Należy także nadmienić, że zgodnie z nowymi przepisami osoby posiadające tytuł profesora obligatoryjnie zatrudniane są na stanowisku profesora.

ART. 116 UST. 2
PKT 1 UPSWIN

ART. 179 UST. 11 UPW

ART. 116 UST. 3 UPSWIN

Nowością jest stanowisko profesora uczelni, które zastąpiło dotychczasowe stanowisko profesora nadzwyczajnego lub profesora wizytującego. Na stanowisku tym może być zatrudniona osoba posiadająca co najmniej stopień doktora i posiadająca znaczące osiągnięcia:

ART. 116 UST. 2
PKT 2 UPSWIN

1) dydaktyczne lub zawodowe – w przypadku pracowników dydaktycznych

2) naukowe lub artystyczne – w przypadku pracowników badawczych

3) naukowe, artystyczne lub dydaktyczne – w przypadku pracowników badawczo-dydaktycznych.

Warto dodać, że z zatrudnieniem na stanowisku profesora uczelni wiążą się także dodatkowe uprawnienia, jak np. możliwość głosowania w sprawach związanych z nadawaniem stopni doktora lub doktora habilitowanego, co do tej pory zarezerwowane było dla osób posiadających co najmniej stopień doktora habilitowanego lub uprawnienia równoważne.

ART. 31 UST. 3 UPSWIN

W przypadku pozostałych stanowisk, tj. adiunkta i asystenta, wymogi zatrudnienia nie zmieniły się. Oznacza to, że na stanowisku adiunkta może być zatrudniona osoba, która posiada co najmniej stopień doktora, natomiast na stanowisku asystenta osoba, która posiada co najmniej tytuł zawodowy magistra, magistra inżyniera albo równorzędny.

ART. 116 UST. 2
PKT 3-4 UPSWIN

Ustawa pozwala również uczelniom na autonomiczne określanie innych stanowisk pracowniczych dla nauczycieli akademickich niż te, które zostały wskazane bezpośrednio w ustawie (np. stanowiska lektora, instruktora itp., które nie są już wskazane w przepisach tak jak dotychczas). Określenie innych stanowisk oraz wymagań kwalifikacyjnych na te stanowiska może nastąpić wyłącznie w statucie uczelni.

ART. 116 UST. 4
PKT 1 UPSWIN

W statucie mogą zostać określone również dodatkowe wymagania kwalifikacyjne na stanowiska określone ustawowo (profesor, profesor uczelni, adiunkt, asystent) dla poszczególnych grup pracowników, przy czym wymogi te nie mogą dotyczyć posiadania lub obowiązku uzyskania stopnia doktora, stopnia doktora habilitowanego lub tytułu profesora.

ART. 116 UST. 4
PKT 2 UPSWIN

Ustawa określa także uniwersalne wymogi, niezależnie od wyżej omówionych, które musi spełniać każdy nauczyciel akademicki. Poniższe wymagania muszą zostać spełnione łącznie, niezależnie od stanowiska, na które ma nastąpić zatrudnienie. Nauczycielem akademickim może zatem zostać osoba, która:

ART. 113 UPSWIN

1) posiada kwalifikacje określone w ustawie i statucie

2) nie została ukarana karą dyscyplinarną:

- wydalenia z pracy w uczelni z zakazem wykonywania pracy w uczelniach na okres od 6 miesięcy do 5 lat lub
- pozbawienia prawa do wykonywania zawodu nauczyciela akademickiego na okres 10 lat

ART. 276 UST. 1
PKT 7-8 UPSWIN

3) ma pełną zdolność do czynności prawnych

4) korzysta z pełni praw publicznych

ART. 20 UST. 1
PKT 1-3 UPSWIN

5) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Odnosząc się do kwestii obowiązków zawodowych nauczyciela akademickiego, należy wskazać, że ich szczegółowy zakres każdorazowo ustala rektor uczelni, co powinno nastąpić w drodze powierzonego zakresu czynności. Przepisy nie narzucają określonego sposobu poinformowania nauczyciela akademickiego o jego obowiązkach. Zakres może zostać zamieszczony w umowie o pracę lub w innym dokumencie, który nie stanowi części umowy.

ART. 116 UST. 5 UPSWIN
ART. 94 PKT 1 KP

Szczegółowy zakres obowiązków, jakie ma wypełniać nauczyciel akademicki na danym stanowisku pracy, określa rektor, który musi poinformować pracownika o tym, czym będzie się zajmować, na tyle szczegółowo, aby móc egzekwować prawidłowość powierzonych zadań.

Z zakresem czynności nauczyciel akademicki powinien zapoznać się przed podpisaniem umowy o pracę. Złożenie podpisu jest równoznaczne z akceptacją zasad ustalonych przez pracodawcę.

Obowiązki nauczyciela akademickiego mogą być wykonywane także poza uczelnią. Zasady wykonywania obowiązków w takiej formie powinny zostać określone w regulaminie pracy.

ART. 116 UST. 6 UPSWIN

Wykonywanie obowiązków nauczyciela akademickiego stanowi działalność twórczą o **indywidualnym charakterze**, o której mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1191 i 1293).

ART. 116 UST. 7 UPSWIN

2.1.3. Okres przejściowy

Termin	Regulacje przejściowe
Po 1.10.2018 r.	1 października 2018 r. stanowisko profesora zwyczajnego uległo przekształceniu w stanowisko profesora.
	1 października 2018 r. stanowisko profesora nadzwyczajnego uległo przekształceniu w stanowisko profesora uczelni.
	1 października 2018 r. pracownicy naukowo-dydaktyczni, dydaktyczni albo naukowci, stają się nauczycielami akademickimi zatrudnionymi odpowiednio w grupach pracowników badawczo-dydaktycznych, dydaktycznych albo badawczych.
	1 października 2018 r. dyplomowani bibliotekarze oraz dyplomowani pracownicy dokumentacji i informacji naukowej pozostają nauczycielami akademickimi – ich zatrudnienie w tym charakterze nie może być jednak dłuższe niż do dnia 30 września 2020 r. – do tego czasu uczelnia powinna dostosować stosunek pracy do nowych uregulowań (na podstawie wypowiedzenia zmieniającego albo wypowiedzenia i następnie zatrudnienia na nowych stanowiskach).

ART. 247 UST. 1
PKT 1 UPWART. 247 UST. 1
PKT 2 UPW

	Jeżeli 1 października 2018 r. w uczelni dyplomowani bibliotekarze oraz dyplomowani pracownicy dokumentacji i informacji naukowej byli zatrudnieni na stanowiskach: starszego kustosza dyplomowanego, starszego dokumentalisty dyplomowanego, kustosza dyplomowanego, dokumentalisty dyplomowanego, adiunkta bibliotecznego, adiunkta dokumentacji i informacji naukowej, asystenta bibliotecznego lub asystenta dokumentacji i informacji naukowej, to nowy statut uczelni (zarówno publicznej, jak i niepublicznej) musi również określać takie stanowiska w statucie oraz wymagania kwalifikacyjne niezbędne do ich zajmowania.	ART. 247 UST. 2 UPW
Po 1.10.2019 r.	Stanowiska osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę oraz mianowania (poza profesorem i profesorem uczelni) należy dostosować do stanowisk przewidzianych w ustawie i statucie tej uczelni nie później niż do 30 września 2020 r. Wyjątkiem jest wyłącznie stanowisko docenta, które nie podlega dostosowaniu do nowych wymogów.	ART. 249 UST. 3 PKT 2 UPW

2.2. NAWIĄZANIE STOSUNKU PRACY Z NAUCZYCIELEM AKADEMICKIM

Ustawa reguluje zasady nawiązywania stosunków pracy z nauczycielami akademickimi, w tym określa umowy, w ramach których mogą być zatrudniani, oraz ramowe zasady prowadzenia postępowań konkursowych na stanowiska nauczycielskie w uczelni. Nowe przepisy wprowadzają w tym obszarze kilka istotnych zmian, zgodnie z którymi m.in. stosunek pracy nawiązywany będzie już wyłącznie na podstawie umowy o pracę, a zatrudnienie na czas nieokreślony w ramach drugiej umowy będzie mogło nastąpić z pominięciem konkursu.

GŁÓWNE ZMIANY:

- *likwidacja mianowania jako jednej z form nawiązania stosunku pracy*
- *druga umowa o pracę może zostać zawarta na czas nieokreślony bez przeprowadzenia konkursu*

2.2.1. Zagadnienia ogólne i podstawa stosunku pracy

Nawiązanie stosunku pracy z pracownikiem uczelni następuje na podstawie pisemnej umowy o pracę. W przypadku gdy nauczycielowi akademickiemu nie przedstawiono do podpisania umowy o pracę, pracodawca przed dopuszczeniem nauczyciela do pracy zobowiązany jest do potwierdzenia na piśmie: stron umowy, rodzaju umowy oraz jej warunków. Brak takiego potwierdzenia przed dopuszczeniem stanowi wykroczenie zagrożone karą grzywny od 1000 do 30 000 zł. Niezachowanie formy pisemnej jest też sankcjonowane przepisami Kodeksu wykroczeń. Za taki czyn nakłada się na pracodawcę lub osobę działającą w jego imieniu karę grzywny w wysokości od 1000 do 30 000 zł.

Nawiązując stosunek pracy, nauczyciel akademicki zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę. Czynności pracodawcy w uczelni wykonuje rektor.

ART. 117 UST. 1 UPSWIN

ART. 281 PKT 2 KP

ART. 281 PKT 1 KP

Czynności z zakresu prawa pracy w stosunku do rektora uczelni publicznej wykonuje przewodniczący rady uczelni, w uczelni niepublicznej – jej założyciel.

ART. 121 UPSWIN

Ustawa przewiduje, że pierwsza umowa o pracę zawarta z nauczycielem akademickim w uczelni może być:

ART. 117 UST. 2 UPSWIN

- na czas nieokreślony
- na czas określony do 4 lat.

Druga umowa o pracę po uzyskaniu pozytywnej oceny okresowej powinna być umową na czas nieokreślony. Pracodawca zwolniony jest wówczas z obowiązku przeprowadzania konkursu. Zawarcie drugiej umowy o pracę na czas nieokreślony jest jednak prawem pracodawcy, a nie obowiązkiem, bowiem obowiązek zawarcia umowy na czas nieokreślony rodzi dopiero zakończenie trzeciej umowy na czas określony, chyba że pierwsza umowa na czas określony była zawarta na okres 4 lat – wówczas druga umowa musi być umową na czas nieokreślony. Pamiętać należy, że w stosunku do nauczycieli akademickich wyraźnie wyłączono limit okresu zatrudnienia na czas określony, zawarty w art. 251 §1–3 Kodeksu pracy (max. 33 miesiące).

Limitów zatrudnienia w ramach umów na czas określony uregulowanych w Kodeksie pracy nie stosuje się również wobec nauczycieli akademickich, dla których uczelnia nie jest podstawowym miejscem pracy, oraz dla pobierających świadczenia emerytalne.

ART. 117 UST. 4
UPSWIN W ZW.
Z ART. 251 §1-3 KP

Umowa o pracę musi bezwzględnie określać:

ART. 120 UST. 1
UPSWIN ORAZ
ART. 29 KP.

- strony umowy
- rodzaj umowy (czy jest to umowa na czas określony, czy nieokreślony)
- datę jej zawarcia
- wskazanie, czy uczelnia jest podstawowym miejscem pracy
- warunki pracy i płacy (w szczególności: rodzaj pracy; miejsce wykonywania pracy; wynagrodzenie za pracę odpowiadające rodzajowi pracy, ze wskazaniem składników wynagrodzenia; wymiar czasu pracy; termin rozpoczęcia pracy)
- wskazanie, że uczelnia jest jego podstawowym miejscem pracy (obostrzenie to dotyczy jedynie zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy).

Wskazanie danej uczelni jako podstawowego miejsca pracy jest specyficzne dla sektora szkolnictwa wyższego i ma istotne skutki dla treści stosunku pracy nauczyciela akademickiego – tak w zakresie przywilejów, jak i obostrzeń z tego faktu wpływających. Nauczyciel akademicki może mieć tylko jedno podstawowe miejsce pracy. Może jednak wystąpić o zgodę do rektora na podjęcie lub kontynuowanie dodatkowego zatrudnienia u pracodawcy prowadzącego działalność dydaktyczną lub naukową, ale wyłącznie u jednego takiego pracodawcy. Rektor nie ma obowiązku wyrażenia zgody na dodatkowe zatrudnienie, przy czym odmowa wyrażenia takiej zgody musi zostać uzasadniona. Podjęcie lub kontynuowanie dodatkowej pracy przez nauczyciela akademickiego bez zgody rektora jest podstawą do rozwiązania stosunku pracy w drodze wypowiedzenia.

ART. 120, 123 UST. 1
PKT 2 ORAZ 125
UST. 1 UPSWIN

W uczelni nie może powstać bezpośredni stosunek podległości służbowej między:

- 1) małżonkami
- 2) osobami prowadzącymi wspólne gospodarstwo domowe
- 3) osobami, które pozostają ze sobą w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa do drugiego stopnia albo w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli.

Zakaz powstania stosunku bezpośredniej podległości nie dotyczy rektora.

Co do zasady, nauczyciel akademicki zatrudniony w uczelni, gdy ta jest jego podstawowym miejscem pracy, nie może świadczyć pracy na rzecz innego pracodawcy prowadzącego dzia-

łałość dydaktyczną lub naukową, bez zgody rektora na dodatkowe zatrudnienie. Na prowadzenie działalności gospodarczej zgoda nie jest wymagana, jednak pracownik ma obowiązek poinformować o tym fakcie rektora.

ART. 125 UST.1 UPSWIN

Obowiązku uzyskania zgody rektora nie stosuje się do nauczycieli akademickich podejmujących zatrudnienie:

ART. 125 UST.3 UPSWIN

- w podmiotach, z którymi uczelnia nawiązała współpracę na podstawie umowy lub porozumienia, albo dla których jest organem prowadzącym, założycielem albo udziałowcem
- w urzędach, o których mowa w ustawie z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (np. kancelarii Sejmu, Senatu, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej, ministerstwach)
- w instytucjach kultury
- w jednostkach oświatowych wchodzących w system oświaty.

Ograniczenia w zakresie dodatkowego zatrudnienia dotyczą również rektora uczelni publicznej, który musi uzyskać zgodę rady uczelni. Zgoda wydawana jest na okres kadencji. Naruszenie tego obowiązku skutkuje wygaśnięciem mandatu rektora, stwierdzanym przez Ministra. Wygaśnięcie następuje z dniem doręczenia rektorowi rozstrzygnięcia stwierdzającego wygaśnięcie jego mandatu.

2.2.2. Postępowanie konkursowe

Analogicznie do obecnych regulacji, w uczelniach publicznych utrzymano konkurs jako obligatoryjny wymóg poprzedzający nawiązanie pierwszego stosunku pracy z nauczycielem akademickim zatrudnianym na czas nieokreślony lub określony (powyżej 3 miesięcy), w wymiarze przekraczającym połowę wymiaru czasu pracy. Zasady postępowania konkursowego określa statut.

ART. 119 UST. 1 UPSWIN

Pracodawca nie ma obowiązku przeprowadzania postępowania konkursowego w przypadku:

ART. 119 UST. 2 UPSWIN

- zatrudnienia nauczyciela akademickiego na okres do 3 miesięcy
- zatrudnienia nauczyciela akademickiego po zakończeniu umowy na czas określony, pod warunkiem uzyskaniu pozytywnej oceny
- zatrudnienia w wymiarze nieprzekraczającym połowy pełnego wymiaru czasu pracy
- pracowników skierowanych do pracy w uczelni na podstawie umowy zawartej z zagraniczną instytucją naukową
- beneficjenta programu lub konkursu NAWA, NCBiR, NCN lub konkursu międzynarodowego na realizację programów badawczych
- gdy zatrudnienie ma nastąpić wyłącznie na okres realizacji projektu badawczego lub dydaktycznego finansowanego ze środków unijnych lub przez inny podmiot przyznający grant.

ART. 117 UST. 3 UPSWIN

Konkurs ogłoszony przez uczelnię jest jawny. Informacje o konkursie umieszcza się 30 dni przed konkursem, a informację o wyniku konkursu wraz z uzasadnieniem 30 dni po jego zakończeniu:

- w BIP na stronach podmiotowych uczelni
- na stronach Ministra lub ministrów nadzorujących uczelnię
- na stronach internetowych Komisji Europejskiej w języku angielskim, na portalu dla mobilnych naukowców.

2.2.3. Okres przejściowy

Termin	Regulacje przejściowe	
Przed 1.10.2018 r.	Pracownicy uczelni zatrudnieni w uczelniach na podstawie umowy o pracę 1 października 2018 r. stali się pracownikami uczelni w rozumieniu nowej ustawy i pozostają zatrudnieni do końca okresu wskazanego w tej umowie.	
	Docenci zatrudnieni przed 1 października 2018 r. na podstawie mianowania na czas nieokreślony pozostają zatrudnieni na tym stanowisku do końca okresu wskazanego w akcie mianowania – zatrudnienie to nie może trwać dłużej niż do końca roku akademickiego, w którym osoba ta ukończy 67 rok życia (jeżeli nabyła prawo do emerytury – jeżeli nie nabyła, to mianowanie wygasa z rokiem, w którym nabyto uprawnienie do emerytury).	ART. 248 UST. 3 UPW
	Do umów obowiązujących 1 października 2018 r. oraz umów zawartych od tego dnia do 31 grudnia 2018 r. stosuje się przepisy uchylonej ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz rozporządzenia MNiSW z 2 grudnia 2016 r. w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej – w zakresie minimalnego wynagrodzenia do 31 grudnia 2018 r., a w pozostałym zakresie do 30 września 2020 r.	ART. 246 UST. 3 UPW
	Wszczęte i niezakończone przed 1 października 2018 r. sprawy związane z zatrudnieniem nauczyciela akademickiego prowadzi się według dotychczasowych przepisów.	ART. 252 UPW
	Wszczęte i niezakończone przed 1 października 2018 r. sprawy zatrudnienia na stanowisku profesora nadzwyczajnego prowadzone w stosunku do osób niespełniających wymagań (nieposiadających stopnia naukowego doktora habilitowanego lub tytułu profesora) prowadzi się na podstawie dotychczasowych przepisów.	ART. 251 UPW
Po 1.10.2018 r.	Pracownicy uczelni, którzy 1 października 2018 r. byli zatrudnieni w uczelniach na podstawie mianowania, pozostają zatrudnieni w tej samej formie i na ten sam okres.	ART. 248 UST. 1 UPW
	Przy zawieraniu umów o pracę pomiędzy 1 stycznia 2019 r. a 30 września 2019 r. do ustalania stanowisk stosuje się ww. rozporządzenie.	ART. 246 UST. 5 UPW
	Po 1 października 2018 r. udzielone przez Rektora zgody na podjęcie zatrudnienia u dodatkowego pracodawcy prowadzącego działalność dydaktyczną lub naukowo-badawczą zachowują swoją moc przez okres, na który zostały wyrażone.	ART. 253 UPW
Po 1.10.2019 r.	Od 1 października 2019 r. zgodnie z nowymi regulacjami statutu uczelni zaczynają obowiązywać nowe zasady prowadzenia konkursów w zakresie określonym w nowych statutach.	
	Do 30 września 2020 r. uczelnie są zobowiązane dostosować stanowiska osób zatrudnionych na podstawie mianowania do stanowisk określonych w UPSWiN oraz statucie, przy czym obowiązek ten nie dotyczy stanowiska docenta.	ART. 249 UST. 3 PKT 2 UPW

2.3. STOSUNEK PRACY NAUCZYCIELI AKADEMICKICH

Ustawa wprowadza generalną zasadę określającą, że nauczyciela akademickiego obowiązuje zadaniowy czas pracy. W przepisach szczegółowo określone zostały składniki wynagrodzenia pracownika oraz dodatki, które pracownik może otrzymać. W sferze urlopów nie wprowadzono zasadniczych zmian. Wymiar urlopu wypoczynkowego oraz płatnych urlopów naukowych pozostał na dotychczasowych zasadach, przy czym urlop dla poratowania zdrowia można przyznać już po 10 latach zatrudnienia w uczelni, a nie po 15, jak do tej pory.

GŁÓWNE ZMIANY:

- *wprowadzenie jasnej normy w zakresie zadaniowego czasu pracy*
- *likwidacja minimalnego wymiaru zajęć dydaktycznych*
- *nowe zasady wynagradzania pracowników*
- *kryteria oceny dla każdej grupy pracowników i rodzaju stanowisk oraz tryb i podmiot dokonujący oceny określa rektor*
- *inicjatorem wniosku o poddanie nauczyciela akademickiego ocenie dodatkowej jest wyłącznie rektor*
- *ocena okresowa nauczyciela akademickiego może być wyłącznie pozytywna lub negatywna*
- *odstąpienie od kryterium uzyskania stopnia naukowego w procedurze oceny okresowej nauczyciela akademickiego*
- *urlop dla poratowania zdrowia przysługuje już po 10 latach zatrudnienia w uczelni*

2.3.1. Czas pracy i obciążenia dydaktyczne

Nauczyciela akademickiego obowiązuje zadaniowy czas pracy, który jest zdefiniowany w Kodeksie pracy i stanowi alternatywną formę rozliczania pracownika z czasu pracy. Polega on na wyznaczeniu czasu pracy poprzez wskazanie przez bezpośredniego przełożonego zadań, jakie pracownik ma wykonać.

ART. 127 UST. 1 UPSWIN

Nauczyciel akademicki, z uwagi na system zadaniowego czasu pracy, musi wywiązywać się z przydzielonych mu zadań. Nie ma natomiast obowiązku spędzania w uczelni 8 godzin dziennie. Oznacza to, że nauczyciel akademicki cieszy się pewną swobodą w realizacji wskazanych mu zadań, sam organizuje tryb wykonywania pracy.

System zadaniowego czasu pracy, zasady ustalania zakresu obowiązków nauczycieli akademickich dla poszczególnych grup pracowników i rodzajów stanowisk, rodzaje zajęć dydaktycznych, wymiar zajęć dydaktycznych, zasady obliczania godzin dydaktycznych określa regulamin pracy wprowadzony na uczelni.

ART. 127 UST. 4 UPSWIN

Wymiar zajęć dydaktycznych jest określany na dany rok akademicki w godzinach dydaktycznych (1 godzina dydaktyczna wynosi 45 minut) i wynosi odpowiednio:

ART. 127 UST. 2 UPSWIN

- dla pracownika badawczo-dydaktycznego – do 240 godzin rocznie
- dla pracownika badawczo-dydaktycznego zatrudnionego na stanowisku profesora – do 180 godzin rocznie
- dla pracownika dydaktycznego – do 360 godzin rocznie
- dla pracownika dydaktycznego zatrudnionego na stanowisku instruktora lub lektora (jeżeli statut przewiduje takie stanowiska) – do 540 godzin rocznie.

Do rocznego wymiaru zajęć dydaktycznych zalicza się również czas przeznaczony na kształcenie doktorantów.

ART. 127 UST. 3 UPSWIN

Ustawodawca odszedł od dotychczasowego rozwiązania określania minimalnego i maksymalnego rocznego wymiaru zajęć dydaktycznych na rzecz określenia wyłącznie maksymalnego wymiaru. Możliwe jest zatem zatrudnienie pracownika badawczo-dydaktycznego i wyznaczenie mu wymiaru zajęć dydaktycznych poniżej 120 godzin rocznie, co do tej pory nie było możliwe.

Niezależnie od obowiązków dydaktycznych czy badawczych, nauczyciel akademicki ma obowiązek uczestnictwa w pracach organizacyjnych uczelni oraz stałego podnoszenia kompetencji.

Nauczyciel akademicki może być zobowiązany do prowadzenia zajęć w godzinach ponadwymiarowych, przy czym musi to być uzasadnione koniecznością realizacji programu studiów. Realizacja godzin ponadwymiarowych nie może wówczas przekraczać:

- $\frac{1}{4}$ rocznego wymiaru zajęć dydaktycznych dla pracowników badawczo-dydaktycznych
- $\frac{1}{2}$ rocznego wymiaru zajęć dydaktycznych dla pracowników dydaktycznych.

Należy jednak wskazać, że za zgodą nauczyciela akademickiego możliwe jest powierzenie mu prowadzenia zajęć dydaktycznych w godzinach ponadwymiarowych, z tym że ich wymiar nie może przekraczać dwukrotności rocznego wymiaru zajęć dydaktycznych. Należy też wspomnieć, że bez wcześniejszego uzyskania zgody zabronione jest zatrudnianie w godzinach ponadwymiarowych nauczyciela akademickiego będącego w ciąży lub wychowującego dziecko do ukończenia przez nie 4 roku życia.

ART. 127 UST. 6-7 UPSWIN

ART. 127 UST. 8 UPSWIN

Uczelnie zobowiązane są wprowadzić nowe regulaminy pracy w terminie umożliwiającym ich wejście w życie nie później niż 12 miesięcy od dnia wejścia w życie UPSWiN, tj. do 1 października 2019 r.

ART. 249 UPW

2.3.2. Ocena okresowa nauczycieli akademickich

Analogicznie jak dotychczas, nauczyciel akademicki (z wyłączeniem rektora) podlega ocenie okresowej nie rzadziej niż raz na 4 lata z zakresu realizacji swoich obowiązków w sferze:

- kształcenia
- działalności naukowej
- przestrzegania przepisów z zakresu prawa autorskiego i praw pokrewnych.

ART. 128 UST. 1 I 2 UPSWIN

Gdy nauczyciel akademicki jest nieobecny w pracy z powodu przebywania na urlopie macierzyńskim, urlopie na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopie ojcowskim, urlopie rodzicielskim, urlopie wychowawczym lub urlopie dla poratowania zdrowia oraz z tytułu odbywania służby wojskowej lub służby zastępczej, wówczas termin przeprowadzenia oceny okresowej przedłuża się o czas trwania tej nieobecności.

ART. 128 UST. 2
ZD. 2 UPSWIN

Niezależnie od obligatoryjności oceny, inicjatorem wniosku o poddanie nauczyciela akademickiego ocenie dodatkowej może być wyłącznie rektor.

ART. 128 UST. 2
ZD. 1 UPSWIN

Choć dotychczas kryteria oceny oraz tryb jej dokonywania określał statut, obecnie szczegółowe kryteria oceny (która może być obecnie wyłącznie pozytywna lub negatywna) dla każdej

ART. 128 UST. 3 UPSWIN

grupy pracowników z osobna i rodzajów stanowisk oraz tryb i podmiot dokonujący oceny określa rektor.

Określenie przez rektora powyższych kryteriów wymaga uprzedniego uzyskania opinii senatu, związków zawodowych, samorządu studenckiego, samorządu doktorantów. Podmioty te mają 30 dni na wyrażenie swoich opinii (niewiążących dla rektora). W przypadku niewniesienia opinii w terminie, uznaje się, że wymóg jej zasięgnięcia został spełniony.

ART. 128 UST. 3 UPSWIN

Ustawa nie wskazuje, w jakiej formie prawnej rektor ma określić kryteria oceny, a zatem kierować się należy instrumentami prawnymi przewidzianymi dla rektora w zakresie zarezerwowanych dla niego rozstrzygnięć, np. zarządzeniem. Kryteria oceny muszą być przedstawiane nauczycielom akademickim przed rozpoczęciem okresu podlegającego ocenie.

Niezależnie od oceny okresowej dokonywanej przez uczelnię, studenci i doktoranci mogą dokonać oceny nauczycieli akademickich co najmniej raz w roku akademickim w zakresie wypełniania przez niego obowiązków związanych z kształceniem. Zasady oceny określa rektor. Co ważne, wynik tej ewaluacji uwzględnia się także przy ocenie okresowej.

ART. 128 UST. 4 I 5 UPSWIN

Od uzyskanego wyniku oceny okresowej zainteresowanemu przysługuje odwołanie bezpośrednio do rektora. Jeżeli nauczyciel akademicki uzyska ostatecznie ocenę negatywną, wówczas kolejna ocena jest dokonywana nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy. Należy także przypomnieć, że druga z kolei ocena negatywna wiąże się z obowiązkowym rozwiązaniem stosunku pracy.

ART. 128 UST. 7-8 UPSWIN

Pierwsza ocena okresowa dokonywana w oparciu o nową ustawę powinna zostać przeprowadzona do końca 2020 r., przy czym ocena okresowa może być dokonana w terminie wcześniejszym. W tym przypadku kolejna ocena jest i tak dokonywana w terminie do 31 grudnia 2020 r. z zastrzeżeniem, że może ona być dokonana nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy, jeżeli poprzednia ocena była negatywna. Pierwsza ocena okresowa wszczęta po 1 października 2018 r. musi obejmować cały okres, który upłynął od ostatniej oceny okresowej dokonanej przed tym terminem.

ART. 255 UST 2 UPW

2.3.3. Urlopy pracownicze nauczycieli akademickich

Nauczyciel akademicki ma prawo do wypoczynku, który zapewniają przepisy o czasie pracy, dniach wolnych od pracy oraz o urloпах wypoczynkowych. Wymiar płatnego urlopu wypoczynkowego wynosi 36 dni roboczych. Pracodawca ma obowiązek poinformować nauczyciela akademickiego o wymiarze przysługującego mu urlopu. Szczegółowe zasady i tryb udzielania urlopu wypoczynkowego oraz płatnych urloпów określa regulamin pracy.

ART. 129 UST. 1 UPSWIN

Niezależnie od urlopu wypoczynkowego rektor ma prawo do udzielenia nauczycielowi akademickiemu płatnego urlopu:

ART. 130-131 UPSWIN

- naukowego – nauczycielowi posiadającemu co najmniej stopień doktora, w okresie 7 lat zatrudnienia w danej uczelni, w łącznym wymiarze nieprzekraczającym roku w celu przeprowadzenia badań
- naukowego, w wymiarze nieprzekraczającym 3 miesięcy – nauczycielowi przygotowującemu rozprawę doktorską
- naukowego, w celu odbycia kształcenia za granicą, stażu naukowego albo dydaktycznego, uczestnictwa w konferencji albo uczestnictwa we wspólnych badaniach naukowych prowadzonych z podmiotem zagranicznym na podstawie umowy o współpracy naukowej
- dla poratowania zdrowia po co najmniej 10 latach zatrudnienia dla pracowników, którzy nie ukończyli 65 roku życia, zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy.

Pracownikowi niebędącemu nauczycielem akademickim lub pracownikiem naukowym przysługuje na jego wniosek płatny urlop celem przygotowania rozprawy doktorskiej lub na przy-

gotowanie się do obrony rozprawy w wymiarze do 28 dni. Pracownikowi takiemu przysługuje także uprawnienie do zwolnienia od pracy na potrzeby udziału w obronie rozprawy doktorskiej.

Nauczyciel akademicki ma prawo do urlopu dla poratowania zdrowia celem przeprowadzenia zleconego leczenia, gdy jego stan zdrowia wymaga powstrzymania się od pracy. Łączny wymiar tego urlopu może maksymalnie wynieść rok w okresie całego zatrudnienia. Urlop ten można dzielić, zachowując maksymalny wymiar, przy czym należy zachować 3-letnie przerwy pomiędzy okresami ich udzielenia.

ART. 131 UST. 1-3 UPSWIN

Nauczycielowi akademickiemu w okresie przebywania na urlopie wypoczynkowym przysługuje wynagrodzenie jak za czas pracy. Wynagrodzenie za okres urlopów naukowych oraz urlopu dla podratowania zdrowia obliczane jest jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy.

ART. 135 UST. 1-3 UPSWIN

2.3.4. Wynagrodzenia i dodatki nauczycieli akademickich

Wypłata wynagrodzenia pracownikowi przez pracodawcę jest jednym z jego podstawowych obowiązków. Dotyczy to zarówno wysokości umówionego wynagrodzenia, jak i terminu jego wypłacenia.

Uczelnia publiczna ustala warunki wynagradzania za pracę w zakładowym układzie zbiorowym pracy albo regulaminie wynagradzania. Natomiast uczelnia niepubliczna ustala te warunki zgodnie z regulacjami Kodeksu pracy. W zakresie przyjętych rozwiązań nowej ustawy punktem wyjścia jest wysokość wynagrodzenia profesora, która została określona w drodze rozporządzenia przez Ministra. Wysokość tego wynagrodzenia wynosić będzie 6410,00 zł brutto.

ART. 126 UST. 2 UPSWIN

Postanowienia układu zbiorowego czy regulaminu wynagradzania w zakresie wysokości wynagrodzenia nie mogą być mniej korzystne niż regulacje ustawowe.

ART. 126 UST. 2 UPSWIN

Ustawodawca nałożył obowiązek wprowadzenia w uczelni regulaminu pracy. Dodatkowo uczelnia publiczna ustala warunki wynagrodzenia za pracę w zakładowym układzie zbiorowym albo w regulaminie wynagradzania. Regulamin wynagradzania traci swą moc z chwilą objęcia pracowników zakładowym układem zbiorowym pracy lub ponadzakładowym układem zbiorowym pracy ustalającym warunki wynagradzania za pracę.

ART. 126 UST. 1-2 UPSWIN

Z punktu widzenia wysokości otrzymywanego wynagrodzenia istotne jest wprowadzenie przez ustawę jednoznacznego postanowienia, iż wykonywanie obowiązków nauczyciela akademickiego stanowi działalność twórczą o indywidualnym charakterze w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Przepis ten jednoznacznie przesądza o sposobie naliczania 50% kosztów uzyskania przychodów w stosunku do nauczycieli akademickich – tym bardziej, że znajduje to również swoje odzwierciedlenie w nowym brzmieniu art. 22 ust. 9b pkt 8 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, w którym doprecyzowano, że koszty uzyskania przychodu w wysokości 50% związane są z korzystaniem przez twórców z praw autorskich lub rozporządzaniem przez nich tymi prawami, i stosuje się je do przychodów uzyskiwanych z tytułu: działalności badawczo-rozwojowej, naukowo-dydaktycznej, naukowej oraz prowadzonej w uczelni działalności dydaktycznej.

Na wynagrodzenie nauczyciela akademickiego składają się stałe oraz zmienne składniki wynagrodzenia.

ART. 136 UST. 1 UPSWIN

Do stałych składników wynagrodzenia zalicza się:

1) minimalne wynagrodzenie zasadnicze:

- profesor – 6410,00 zł brutto
- profesor uczelni – nie mniej niż 83% wynagrodzenia profesora (5320,30 zł brutto)
- adiunkt – nie mniej niż 73% wynagrodzenia profesora (4679,30 zł brutto)

ART. 137 UST. 1
UPSWIN ORAZ
ART. 77(2) KP

- pozostali nauczyciele akademicki – nie mniej niż 50% wynagrodzenia profesora (3205,00 zł brutto)
- 2) dodatek za staż pracy – w wysokości 1% wynagrodzenia zasadniczego za każdy rok zatrudnienia, poczynając od czwartego roku zatrudnienia, przy czym może on wynieść nie więcej niż 20% wynagrodzenia zasadniczego.

ART. 138 UST. 1 UPSWIN

Do dodatkowych (zmiennych) składników wynagrodzenia zalicza się natomiast:

- 1) dodatek funkcyjny – za kierowanie zespołem, w skład którego wchodzi minimalnie 5 osób, przy czym wysokość dodatku nie może przekraczać 67% wynagrodzenia profesora i jest uzależniona od liczby członków zespołu oraz stopnia złożoności wykonywanych zadań
- 2) dodatek zadaniowy – w wysokości nieprzekraczającej 80% sumy wynagrodzenia zasadniczego i dodatku funkcyjnego. Może być on przyznawany:
- z tytułu czasowego zwiększenia obowiązków
 - z tytułu czasowego powierzenia dodatkowych zadań
 - ze względu na charakter pracy i warunki jej wykonywania
- 3) wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe albo nadliczbowe
- 4) dodatek za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia lub uciążliwych
- 5) premię – wyłącznie dla pracowników niebędących nauczycielami akademickimi
- 6) nagrodę jubileuszową z tytułu wieloletniej pracy – która jest określana procentowo od wynagrodzenia miesięcznego, wypłacana co pięć lat, począwszy od 20 lat do 45 lat pracy. Podstawą jej naliczenia są wszystkie składniki wynagrodzenia nauczyciela akademickiego z dnia jej wypłaty, według zasad obliczania ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy
- 7) nagrodę rektora przyznawaną za osiągnięcia w pracy zawodowej
- 8) inne dodatki określone regulaminem pracy lub układem zbiorowym pracy.

ART. 138 UST. 2 UPSWIN

ART. 138 UST. 3 UPSWIN

ART. 141 UST. 1 UPSWIN

ART. 145 UST. 1 I 2 UPSWIN

Obliczając okresy uprawniające pracownika do nagrody jubileuszowej, zalicza się wszystkie zakończone okresy zatrudnienia oraz wszelkie inne okresy podlegające zaliczeniu. Obowiązek zapłaty nagrody jubileuszowej spoczywa na uczelni, w której zatrudniony nauczyciel uzyskał prawo do nagrody.

ART. 141 UST. 2-3 UPSWIN

Dodać należy także, że dodatek funkcyjny i dodatek zadaniowy przysługują również w czasie usprawiedliwionej nieobecności w pracy. Wypłacanie tych dodatków jest jednak wówczas ograniczone do 3 miesięcy.

Wysokość wynagrodzenia zasadniczego i dodatku funkcyjnego rektora określa Minister na wniosek rady uczelni, przy czym wynagrodzenie zasadnicze nie może być wyższe niż 300% średniego wynagrodzenia zasadniczego dla osób zatrudnionych na stanowisku, na którym zatrudniony jest rektor, obliczanego na podstawie średniego wynagrodzenia za rok kalendarzowy poprzedzający rok wyboru rektora. Dodatek funkcyjny rektora uczelni publicznej nie może przekroczyć wysokości 100% wynagrodzenia profesora. Fakultatywnie, rada uczelni może również przyznać rektorowi dodatek zadaniowy z tytułu zwiększenia obowiązków w wysokości do 80% sumy wynagrodzenia zasadniczego i dodatku funkcyjnego.

Ustawa wprowadziła także dodatkowy wymóg jawności związany z wynagrodzeniami osób funkcyjnych. W uczelni publicznej jawne są bowiem wynagrodzenia:

- rektora
- głównego księgowego (kwestora)
- osób pełniących funkcje organów jednoosobowych.

Pracownikom uczelni publicznych przysługuje także dodatkowe wynagrodzenie roczne, zwane powszechnie „trzynastką”.

Dodatkowo każdemu nauczycielowi akademickiemu przysługuje jednorazowa odprawa emerytalna z tytułu przejścia na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, w wysokości 300% wynagrodzenia zasadniczego otrzymanego za ostatni pełny miesiąc zatrudnienia. Odprawa ta przysługuje wyłącznie w uczelni, która w chwili przejścia na emeryturę lub rentę stanowiła jego podstawowe miejsce pracy. Odpowiednio uprawnienie to przysługuje także pracownikom niebędącym nauczycielami akademickimi, przy czym w ich przypadku odprawa przysługuje w uczelni zatrudniającej tego pracownika z chwilą przejścia na emeryturę lub rentę. W zakresie wynagrodzeń pracowników niebędących nauczycielami akademickimi minimalne wynagrodzenie tej grupy pracowników szkół wyższych, zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy, nie może być niższe od wysokości minimalnego wynagrodzenia ustalonego zgodnie z ustawą z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2018 poz. 650) i od 1 stycznia 2019 r. wynosić będzie 2.250 zł brutto.

2.3.5. Okres przejściowy

Termin	Regulacje przejściowe	
Przed 1.10.2018 r.	Urlopy naukowe i dla poratowania zdrowia udzielone przed 1 października 2018 r. są wykorzystywane na dotychczasowych zasadach i w dotychczasowym wymiarze.	
	Wszczęte i niezakończone przed 1 października 2018 r. postępowania związane z udzieleniem urlopu dla celów naukowych lub dla poratowania zdrowia prowadzi się według dotychczasowych przepisów.	
	Wszczęte i niezakończone przed 1 października 2018 r. sprawy dotyczące ocen okresowych nauczycieli akademickich prowadzi się na podstawie przepisów dotychczasowych.	ART. 255 UST. 1 UPW
Po 1.10.2018 r.	Uczelnie są zobowiązane wprowadzić nowe regulaminy pracy w terminie, który umożliwi jego wejście w życie 1 października 2019 r.	ART. 249 UPW
	Do umów obowiązujących 1 października 2018 r. oraz umów zawartych od tego dnia do 31 grudnia 2018 r. stosuje się przepisy uchylonej ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz rozporządzenia MNiSW z 2 grudnia 2016 r. w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej – w zakresie minimalnego wynagrodzenia do 31 grudnia 2018 r., a w pozostałym zakresie do 30 września 2020 r.	ART. 246 UST. 3 UPW
	Przy zawieraniu umów o pracę pomiędzy 1 stycznia 2019 r. a 30 września 2019 r. do ustalania stanowisk stosuje się w/w rozporządzenie.	ART. 246 UST. 5 UPW
	Przy dostosowaniu minimalnego wynagrodzenia za pracę (od 1 stycznia 2019 r.) wysokość wynagrodzenia zatrudnionego 30 września 2018 r. docenta albo starszego wykładowcy posiadającego stopień naukowy albo stopień w zakresie sztuki powinna wynosić co najmniej 4679,30 zł brutto.	

Po 1.10.2018 r.	Przy dostosowaniu minimalnego wynagrodzenia za pracę (od 1 stycznia 2019 r.) wysokość wynagrodzenia zatrudnionego 30 września 2018 r. starszego wykładowcy nieposiadającego stopnia naukowego albo stopnia w zakresie sztuki powinna wynosić co najmniej 3205,00 zł brutto. Uczelnie mają obowiązek dostosować wysokości wynagrodzeń w zakresie określonym ustawą do 1 stycznia 2019 r.
Po 1.10.2019 r.	Pierwsza ocena okresowa dokonywana w oparciu o nową ustawę powinna zostać przeprowadzona do końca 2020 r. - pierwsza ocena okresowa wszczęta po 1 października 2018 r. musi obejmować cały okres, który upłynął od ostatniej oceny okresowej dokonanej przed tym terminem. Do 1 maja 2020 r. uczelnie muszą wprowadzić nowy regulamin wynagradzania lub układ zbiorowy pracy.

ART. 255 UST. 2 UPW

2.4. ZAKOŃCZENIE STOSUNKU PRACY Z NAUCZYCIELEM AKADEMICKIM

Nowe przepisy regulują tryb i okoliczności, w jakich dochodzi do zakończenia stosunku pracy z nauczycielami akademickimi. Należy również pamiętać, że duża część zagadnień w tym obszarze jest także odpowiednio regulowana Kodeksem pracy.

2.4.1. Rozwiązanie stosunku pracy

Umowa o pracę z nauczycielem akademickim rozwiązuje się:

ART. 30 KP

- na mocy porozumienia stron
- przez oświadczenie jednej ze stron z zachowaniem okresu wypowiedzenia (rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem)
- przez oświadczenie jednej ze stron bez zachowania okresu wypowiedzenia (rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia, tzw. dyscyplinarne rozwiązanie stosunku pracy)
- z upływem czasu, na który była zawarta.

Najbardziej rozpowszechnionym sposobem rozwiązywania stosunku pracy jest jego wypowiedzenie. Podstawowym sposobem nawiązania stosunku pracy w uczelni jest umowa o pracę na czas nieokreślony, zatem jej wypowiedzenie każdorazowo wymaga uzasadnienia pracodawcy.

Formułując przyczynę wypowiedzenia umowy o pracę lub rozwiązania umowy o pracę, należy pamiętać o tym, że przyczyna ta musi być uzasadniona, konkretna i prawdziwa. Za uzasadnioną podstawę wypowiedzenia stosunku pracy nauczyciela akademickiego należy uznać w szczególności:

ART. 123 UST. 1 UPSWIN

- otrzymanie oceny negatywnej w ramach oceny okresowej
- podjęcie lub wykonywanie bez zgody rektora dodatkowego zatrudnienia w innej uczelni lub jednostce prowadzącej działalność dydaktyczną lub naukową.

Analogicznie jak dotychczas rektor jest zobowiązany do wypowiedzenia stosunku pracy nauczyciela akademickiego, jeżeli w dwóch kolejnych ocenach okresowych uzyskał ocenę negatywną.

ART. 123 UST. 2 UPSWIN

Rozwiązanie stosunku pracy następuje po upływie okresu wypowiedzenia, ze skutkiem na koniec semestru. Zagadnienie to reguluje obecnie dodatkowo Kodeks pracy, który określa, że okres wypowiedzenia wynosi:

- 2 tygodnie – jeżeli pracownik był zatrudniony krócej niż 6 miesięcy
- 1 miesiąc – jeżeli pracownik był zatrudniony co najmniej 6 miesięcy
- 3 miesiące – jeżeli pracownik był zatrudniony co najmniej 3 lata.

Powyższe oznacza zatem, że jeżeli termin wypowiedzenia upłynie choćby w dniu rozpoczęcia nowego semestru lub później, to rozwiązanie stosunku pracy nastąpi dopiero z końcem tego semestru.

W przypadku gdy w uczelni funkcjonują związki zawodowe, przed wręczeniem wypowiedzenia rektor przeprowadza konsultacje ze związkami zawodowymi. Mimo że rektor nie jest związany ich opinią, uchybienie temu obowiązkowi jest podstawą do przywrócenia pracownika do pracy przez sąd pracy. Nie są wówczas badane merytoryczne przesłanki uzasadnienia wypowiedzenia, a jedynie proces i zachowanie terminów konsultacji związkowych. Wymóg konsultacji zamiaru wypowiedzenia umowy dotyczy jedynie zatrudnionych na czas nieokreślony i pracowników objętych ochroną związkową.

ART. 123 UST. 3
UPSWIN ORAZ
ART. 36 KP

ART. 38 KP

2.4.2. Wygaśnięcie stosunku pracy

Istotą wygaśnięcia stosunku pracy jest to, że przy tej formie zakończenie stosunku pracy nie wymagana jest żadna czynność prawna, a skutek następuje na podstawie określonego w Kodeksie pracy lub innej ustawie zdarzenia prawnego. Warto jednak przyjąć dobrą praktykę informowania pracowników o zmianach wprowadzonych przepisami prawa. Tym samym, skutek w postaci wygaśnięcia następuje niezależnie od woli stron w przeciwieństwie od czynności typowych dla rozwiązania umowy w drodze porozumienia stron czy wypowiedzenia.

Umowa o pracę wygasa w przypadkach określonych w Kodeksie pracy oraz w przepisach szczególnych wskazanych w ustawie, tj. z dniem:

ART. 124 UPSWIN

- 1) śmierci pracownika
- 2) upływu 3 miesięcy nieobecności pracownika w pracy z powodu tymczasowego aresztowania, chyba że pracodawca rozwiązał wcześniej bez wypowiedzenia umowę o pracę z winy pracownika
- 3) utraty określonych w ustawie i statucie kwalifikacji do zatrudnienia jako nauczyciel akademicki
- 4) ukarania karą dyscyplinarną wydalenia z pracy w danej uczelni
- 5) ukarania karą dyscyplinarną wydalenia z pracy w uczelni z zakazem wykonywania pracy w uczelniach na okres od 6 miesięcy do 5 lat
- 6) ukarania karą dyscyplinarną pozbawienia prawa do wykonywania zawodu nauczyciela akademickiego na okres 10 lat
- 7) utraty pełnej zdolności do czynności prawnych
- 8) utraty możliwości do korzystania z pełni praw publicznych
- 9) skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe
- 10) stwierdzenia, że zawarcie stosunku pracy nastąpiło na podstawie fałszywych lub nieważnych dokumentów

ART. 631 §1 KP

ART. 66 §1 KP

ART. 113 PKT 1 UPSWIN

ART. 124 PKT 3 UPSWIN
W ZW. Z ART. 276 UST. 1
PKT 6 UPSWIN

ART. 276 UST. 1
PKT 7 UPSWIN

ART. 276 UST. 1
PKT 8 UPSWIN

ART. 113 PKT 3 UPSWIN
W ZW. Z ART. 20 UST. 1
PKT 1 UPSWIN

ART. 113 PKT 3 UPSWIN
W ZW. Z ART. 20 UST. 1
PKT 2 UPSWIN

ART. 113 PKT 3 UPSWIN
W ZW. Z ART. 20 UST. 1
PKT 3 UPSWIN

ART. 124 PKT 2 UPSWIN

- 11) orzeczenia środka karnego w postaci zakazu zajmowania stanowiska w przypadku, gdy orzeczenie dotyczy obowiązków nauczyciela
- 12) orzeczenia kary pozbawienia wolności
- 13) końca roku akademickiego, w którym postawiono uczelnię w stan likwidacji.

ART. 124 PKT 4 UPSWIN

ART. 124 PKT 5 UPSWIN

ART. 45 UST. 5
PKT 2 UPSWIN

2.4.3. Okres przejściowy

Przepisy w zakresie zakończenia stosunku pracy wchodzi w życie 1 października 2018 r.

Termin	Regulacje przejściowe	
Przed 1.10.2018 r.	Do pracowników uczelni zatrudnionych na podstawie mianowania przed 1 października 2018 r. stosuje się przepisy dotychczasowe w zakresie, w jakim jej regulacje te odnoszą się do mianowania (m.in. podstawy zmiany, rozwiązania stosunku pracy za wypowiedzeniem i bez wypowiedzenia oraz wygaśnięcia stosunku pracy).	ART. 248 UST. 2 UPW
	Osoba zatrudniona przed 1 października 2018 r. na stanowisku docenta, na podstawie mianowania na czas nieokreślony, pozostaje zatrudniona na tym stanowisku do końca okresu wskazanego w akcie mianowania, lecz nie dłużej niż do końca roku akademickiego, w którym osoba ta ukończy 67 rok życia (jeżeli nabyła prawo do emerytury). Jeżeli osoba nie nabyła prawa do emerytury, to wygaśnięcie stosunku pracy nastąpi dopiero z końcem roku akademickiego, w którym nabydzie to prawo.	ART. 248 UST. 3 UPW

2.5. RESTRUKTURYZACJA STANOWISK I PODSTAW PRAWNYCH ZATRUDNIENIA – ZMIANA WARUNKÓW ZATRUDNIENIA

Nowa ustawa nie reguluje w żaden sposób zagadnień związanych ze zmianami strukturalnymi w sferze zatrudnienia w uczelni. Nie jest także uregulowana kwestia wieku emerytalnego oraz idących za nim konsekwencji. Oznacza to zatem, że w zakresie wprowadzania zmian warunków pracy i płacy należy odwoływać się wprost do Kodeksu pracy. Wynika z tego, że zmiana warunków pracy może nastąpić wyłącznie w drodze porozumienia stron lub w drodze wypowiedzenia zmieniającego, poprzez które pracodawca dokonuje trwałej modyfikacji warunków zatrudnienia.

2.5.1. Zmiana warunków zatrudnienia

Wypowiedzenie zmieniające wręczane nauczycielowi akademickiemu, niezależnie od przyczyn którymi kieruje się pracodawca, powoduje trwałą oraz istotną zmianę treści umowy o pracę. Jeżeli więc zachodzą ku temu przesłanki merytoryczne, rektor jako pracodawca uprawniony jest do zmiany wysokości wynagrodzenia nauczyciela akademickiego w zakresie dozwolonym przepisami określającymi minimalne wynagrodzenie nauczycieli akademickich na określonych stanowiskach. Analogicznie rektorowi przysługuje uprawnienie do zmiany przyporządkowania nauczyciela w zakresie grupy pracowniczej (pracownicy badawczy, dydaktyczni i badawczo-dydaktyczni).

ART. 42 KP

Zmian w sytuacjach, o których mowa wyżej, rektor dokonuje w drodze porozumienia stron lub wypowiedzenia warunków zatrudnienia, do których stosuje się przepisy o wypowiedzaniu umów o pracę.

Wypowiedzenie warunków zatrudnienia wymaga zachowania formy pisemnej. Jeżeli pracownik przed upływem połowy okresu wypowiedzenia nie złoży oświadczenia o odmowie przyjęcia zaproponowanych warunków, to wówczas uważa się, że wyraził zgodę na te warunki. Pismo pracodawcy wypowiadające warunki pracy lub płacy powinno zawierać pouczenie w tej sprawie. W razie braku takiego pouczenia pracownik może złożyć oświadczenie o odmowie przyjęcia zaproponowanych warunków do końca okresu wypowiedzenia.

Konsultacja związkowa jest konieczna także przy wypowiedzeniu zmieniającym, gdyż przepisy o wypowiedzeniu stosuje się odpowiednio do wypowiedzenia warunków pracy i płacy wynikających z umowy o pracę.

2.5.2. Rozwiązanie lub zmiana warunków zatrudnienia z pracownikiem, który osiągnął wiek emerytalny oraz w okresie przedemerytalnym

Przepisy UPSWiN nie regulują obecnie zagadnienia wieku emerytalnego pracowników uczelni. Z tego powodu zastosowanie mają zasady ogólne określające wiek emerytalny, po osiągnięciu którego pracownikowi przysługuje emerytura. I tak dla kobiet wiek ten wynosi co najmniej 60 lat, a dla mężczyzn co najmniej 65 lat.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że z chwilą osiągnięcia przez nauczyciela akademickiego wieku emerytalnego przestaje obowiązywać ochrona przedemerytalna, zgodnie z którą pracodawca nie może wypowiedzieć umowy o pracę pracownikowi, któremu brakuje nie więcej niż 4 lata do osiągnięcia wieku emerytalnego, jeżeli okres zatrudnienia umożliwia mu uzyskanie prawa do emerytury z osiągnięciem tego wieku.

Mimo powyższego, pracodawca nie może jednak z własnej inicjatywy rozwiązać z pracownikiem w wieku emerytalnym umowy o pracę tylko dlatego, że może on już przejść na emeryturę.

W okresie ochrony przedemerytalnej dopuszczalne jest jednak wypowiedzenie warunków pracy lub płacy, jeżeli wypowiedzenie stało się konieczne ze względu na:

- wprowadzenie nowych zasad wynagradzania dotyczących ogółu pracowników zatrudnionych w uczelni lub tej ich grupy, do której pracownik należy
- stwierdzoną orzeczeniem lekarskim utratę zdolności do wykonywania dotychczasowej pracy albo niezawinioną przez pracownika utratę uprawnień koniecznych do jej wykonywania.

Odpowiadając na pytanie, czy osiągnięcie wieku emerytalnego przez nauczyciela akademickiego może być podstawą rozwiązania umowy o pracę w drodze jej wypowiedzenia, należy ponownie podkreślić, że sam fakt osiągnięcia wieku emerytalnego przez pracownika nie może być przyczyną wypowiedzenia umowy o pracę. Znajduje to swoje odzwierciedlenie zarówno w doktrynie prawa, jak i w orzecznictwie sądów. Wyjątek może stanowić sytuacja, kiedy pracodawca jest zmuszony do zmniejszenia zatrudnienia w uczelni z przyczyn dotyczących samego pracodawcy (np. reorganizacja i restrukturyzacja), w związku z czym musi wybrać pracowników, którym wypowie umowę o pracę. Takie postępowanie jest dopuszczalne i nie powinno być postrzegane jako dyskryminacja ze względu na wiek. Wypowiedzenie umowy o pracę uzasadnione wyłącznie osiągnięciem wieku emerytalnego czy też pobieraniem emerytury jest zatem niedopuszczalne.

2.6. POSTĘPOWANIA DYSCYPLINARNE WOBEC NAUCZYCIELI AKADEMICKICH

Nauczyciele akademicy podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za przewinienie dyscyplinarne stanowiące czyny uchybiające obowiązkom nauczyciela akademickiego lub godności zawodu nauczyciela akademickiego. Przepisy ustawy zawierają kluczowe regulacje

ART. 24 UST. 1 USTAWY
O EMERYTURACH I RENTACH
Z FUNDUSZU UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

ART. 39 KP

dotyczące organów postępowania dyscyplinarnego, przebiegu postępowania oraz kar dyscyplinarnych. W istotnym zakresie przepisy odsyłają do rozporządzenia Ministra, które określa szczegółowy tryb prowadzenia mediacji, postępowania wyjaśniającego i postępowania dyscyplinarnego w sprawach odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli akademickich, a także sposób wykonywania kar dyscyplinarnych i ich zatarcia.

GŁÓWNE ZMIANY:

- poszerzono istotnie katalog kar dyscyplinarnych
- skorelowano właściwość rzeczową organów dyscyplinarnych z działaniem rzecznika dyscyplinarnego polegającym na wskazaniu określonej kary dyscyplinarnej we wniosku o ukaranie
- wprowadzono przepisy dotyczące mediacji
- ograniczono kompetencje uczelnianej komisji dyscyplinarnej
- poszerzono kompetencje komisji dyscyplinarnej przy Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
- zmieniono właściwość komisji dyscyplinarnej przy ministrze właściwym ds. szkolnictwa wyższego i nauki
- istotnie zmieniono właściwości organów dyscyplinarnych obu instancji
- zmieniono tryb odwoławczy w przypadku ukarania przez rektora karą upomnienia

2.6.1. Organy dyscyplinarne

Zgodnie z przepisami nowej ustawy do organów dyscyplinarnych zaliczyć można:

- rzecznika dyscyplinarnego
- uczelnianą komisję dyscyplinarną
- komisję dyscyplinarną przy Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
- komisję dyscyplinarną przy ministrze właściwym do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.

Na początkowym etapie postępowania do rektora wpływa zawiadomienie o popełnieniu czynu mającego znamiona przewinienia dyscyplinarnego lub powzięciu w inny sposób informacji o możliwości popełnienia takiego czynu.

Po otrzymaniu zawiadomienia rektor może:

- skierować sprawę do mediacji – w przypadku, gdy wskutek czynu zaistniał spór między osobą, której dotyczy zawiadomienie lub informacja, a pokrzywdzonym
- nałożyć karę upomnienia – w przypadku, gdy czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne mniejszej wagi i udowodnienie winy nie wymaga przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego
- polecić rzecznikowi dyscyplinarnemu rozpoczęcie prowadzenia sprawy.

2.6.2. Rzecznik dyscyplinarny

Wyróżnić można dwie kategorie rzeczników dyscyplinarnych:

- 1) rzeczników dyscyplinarnych w uczelni, których powołuje rektor spośród nauczycieli akademickich posiadających co najmniej stopień doktora
- 2) powoływanych przez Ministra rzeczników dyscyplinarnych do prowadzenia postępowań przed komisjami innymi niż uczelniana. Minister powołuje 14 rzeczników dyscyplinarnych spośród nauczycieli akademickich, z których:
 - 7 reprezentuje każdą z dziedzin i posiada stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora
 - 7 posiada co najmniej stopień doktora w zakresie nauk prawnych.

ART. 277 UST. 1 UPSWIN

ART. 277 UST. 2 UPSWIN

Kadencja rzeczników dyscyplinarnych trwa 4 lata i rozpoczyna się w przypadku rzeczników powoływanych przez:

ART. 277 UST. 4 UPSWIN

- rektora – 1 stycznia roku następującego po roku, w którym rozpoczęła się kadencja rektora
- Ministra – 1 stycznia.

Rzecznik dyscyplinarny rozpoczyna prowadzenie sprawy z urzędu lub na polecenie organu, który go powołał. W ramach swoich działań dokonuje on czynności w zakresie niezbędnym do sporządzenia:

ART. 285 UPSWIN

- postanowienia o wszczęciu albo odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego albo
- wniosku do rektora o ukaranie karą upomnienia w przypadku, gdy czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne mniejszej wagi.

Rzecznik dyscyplinarny jest organem prowadzącym postępowanie wyjaśniające, natomiast w postępowaniu dyscyplinarnym przed właściwą komisją jest stroną tego postępowania.

ART. 287 UPSWIN

ART. 292 UPSWIN

2.6.3. Komisje dyscyplinarne

Właściwość komisji dyscyplinarnych do orzekania w sprawach dyscyplinarnych w pierwszej instancji jest uzależniona od treści wniosku rzecznika dyscyplinarnego w zakresie proponowanego wymiaru kary dyscyplinarnej w danej sprawie. Uprawnionymi do orzekania w pierwszej instancji są bowiem zarówno uczelniana komisja dyscyplinarna, jak i komisja dyscyplinarna przy RGNiSW.

Uczelniana komisja dyscyplinarna będzie uprawniona do orzekania w przypadku, gdy rzecznik dyscyplinarny wniósł o zastosowanie kary:

ART. 279 PKT 1 LIT. A UPSWIN

- nagany albo
- nagany z obniżeniem wynagrodzenia zasadniczego o 10%–25% na okres od miesiąca do 2 lat.

Wyjątkiem od powyższej reguły są przypadki czynów dyscyplinarnych nauczycieli akademickich pełniących funkcje:

ART. 277 UST. 3 UPSWIN

- rektora
- przewodniczącego uczelnianej komisji dyscyplinarnej
- przewodniczącego i członka komisji dyscyplinarnej przy RGNiSW
- przewodniczącego i członka komisji dyscyplinarnej przy Ministrze

– które zawsze rozpatruje w pierwszej instancji komisja dyscyplinarna przy RGNiSW.

Poza przypadkami osób wymienionych wyżej, komisja dyscyplinarna przy RGNiSW rozpatrywać będzie sprawy nauczycieli akademickich, w stosunku do których rzecznik dyscyplinarny wniosł o zastosowanie kar:

- pozbawienia prawa do wykonywania zadań promotora, recenzenta oraz członka komisji w postępowaniach w sprawie nadania stopnia doktora, stopnia doktora habilitowanego oraz tytułu profesora na okres od roku do 5 lat
- pozbawienia prawa do pełnienia funkcji kierowniczych w uczelniach na okres od 6 miesięcy do 5 lat
- wydalenia z pracy w uczelni
- wydalenia z pracy w uczelni z zakazem wykonywania pracy w uczelniach na okres od 6 miesięcy do 5 lat
- pozbawienia prawa do wykonywania zawodu nauczyciela akademickiego na okres 10 lat.

Należy więc podkreślić, że nowa ustawa w bardzo istotny sposób ograniczyła zakres spraw podlegających rozpoznaniu przez uczelnianą komisję dyscyplinarną.

Przyjęte rozwiązanie przyznaje bardzo ważną rolę rzecznikowi dyscyplinarnemu, który proponując odpowiedni wymiar kary dyscyplinarnej, wpływa na właściwość komisji orzekającej. Nie ogranicza to jednak możliwości orzekania także innych, wyższych kar dyscyplinarnych w sytuacji, gdy uczelniana komisja dyscyplinarna uzna wnioskowaną przez rzecznika dyscyplinarnego karę za zbyt łagodną w świetle okoliczności sprawy.

W drugiej instancji zawsze orzekać będzie komisja dyscyplinarna przy Ministrze. Zmieniono więc w tym zakresie kompetencje komisji dyscyplinarnej przy RGNiSW, bowiem to ona na podstawie dotychczasowych przepisów orzekała jako organ odwoławczy.

Tryb wyboru i skład uczelnianej komisji dyscyplinarnej uczelnia określa w statucie. Regulacje te będą się odnosiły w szczególności do:

- liczby członków komisji (w tym np. liczby członków posiadających stopień doktora habilitowanego i tytuł naukowy profesora)
- sposobu zgłaszania kandydatów na członków komisji
- procedury wyboru członków komisji, czy też ustania członkostwa w komisji.

Pamiętać należy, że w skład uczelnianej komisji dyscyplinarnej musi wchodzić co najmniej jeden student.

Kadencje uczelnianych komisji dyscyplinarnych trwają 4 lata i rozpoczynają się z dniem rozpoczęcia kadencji senatu. Kadencje pozostałych komisji również trwają 4 lata i rozpoczynają się 1 stycznia.

Komisje powołane na podstawie dotychczasowych przepisów kończą swoje kadencje odpowiednio:

- komisja dyscyplinarna przy RGNiSW – 31 grudnia 2020 r.
- komisja dyscyplinarna przy Ministrze – 31 grudnia 2020 r.
- uczelniane komisje dyscyplinarne – 31 sierpnia 2020 r.

2.6.4. Postępowanie dyscyplinarne – zagadnienia ogólne

Poza przepisami ustawy przebieg postępowania reguluje również rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie szczegółowego trybu prowadzenia mediacji, postępowania wyjaśniającego i postępowania dyscyplinarnego w sprawach odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli akademickich, a także sposobu wykonywania kar dyscyplinarnych i ich zatarcia z dnia 25 września 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 1843). Przytoczone akty nie stanowią regulacji kompletnej, dlatego też do postępowań w sprawach odpowiedzialności dyscyplinar-

nej nauczycieli akademickich, w zakresie nieuregulowanym w ustawie, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego, z wyłączeniem art. 82 KPK, który ogranicza możliwość pełnienia funkcji obrońcy do adwokatów i radców prawnych.

Postępowanie dyscyplinarne składa się z dwóch etapów:

- postępowania wyjaśniającego
- postępowania przed komisją dyscyplinarną (właściwe postępowanie dyscyplinarne).

2.6.5. Postępowanie wyjaśniające

Postępowanie wyjaśniające prowadzone jest przez rzecznika dyscyplinarnego. Ma ono na celu zebranie dowodów pozwalających rzecznikowi podjąć decyzję kończącą ten etap postępowania. Jest wszczynane na polecenie rektora uczelni. Stroną w postępowaniu wyjaśniającym jest obwiniony (od momentu postawienia zarzutów).

ART. 282 PKT 3 UPSWIN

Rzecznik dyscyplinarny rozpoczyna prowadzenie sprawy z urzędu lub na polecenie organu, który go powołał, tj. rektora. Natomiast rektor po otrzymaniu zawiadomienia o popełnieniu czynu mającego znamiona przewinienia dyscyplinarnego lub powzięciu w inny sposób informacji o możliwości popełnienia takiego czynu, może:

- skierować sprawę do mediacji – w przypadku, gdy wskutek czynu zaistniał spór między osobą, której dotyczy zawiadomienie lub informacja, a pokrzywdzonym
- nałożyć karę upomnienia – w przypadku, gdy czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne mniejszej wagi i udowodnienie winy nie wymaga przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego
- polecić rzecznikowi dyscyplinarnemu rozpoczęcie prowadzenia sprawy.

ART. 282 UPSWIN; § 6 Rozporządzenia w sprawie szczegółowego trybu prowadzenia mediacji, Postępowania wyjaśniającego i postępowania dyscyplinarnego w sprawach odpowiedzialności Dyscyplinarnej nauczycieli akademickich, a także sposobu wykonywania kar dyscyplinarnych i ich zatarcia, zwane dalej rozporządzeniem.

ART. 287 UST. 2 UPSWIN

Rzecznik dyscyplinarny wszczyna z urzędu postępowanie wyjaśniające wyłącznie w przypadku czynu polegającego na:

- przywłaszczeniu sobie autorstwa albo wprowadzeniu w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu albo artystycznego wykonania
- rozpowszechnieniu, bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy, cudzego utworu w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania
- rozpowszechnieniu, bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy, cudzego artystycznego wykonania albo na publicznym zniekształceniu takiego utworu, artystycznego wykonania, fonogramu, wideogramu lub nadania
- naruszeniu cudzych praw autorskich lub praw pokrewnych w sposób inny niż określony w pkt 1–3
- sfałszowaniu badań naukowych lub ich wyników lub dokonaniu innego oszustwa naukowego
- przyjęciu lub żądaniu korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy w związku z pełnieniem funkcji lub zajmowaniem stanowiska w uczelni
- powołaniu się na wpływy w uczelni, instytucji państwowej, samorządowej lub jednostce organizacyjnej dysponującej środkami publicznymi albo na wywoływaniu przekonania innej osoby lub utwierdzaniu jej w przekonaniu o istnieniu takich wpływów i podjęciu się pośrednictwa w załatwieniu sprawy w zamian za korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę
- udzieleniu albo obietnicy udzielenia korzyści majątkowej lub osobistej w zamian za pośrednictwo w załatwieniu sprawy w uczelni przez wywarcie wpływu na decyzję, działanie lub zaniechanie osoby pełniącej funkcję lub zajmującej stanowisko w uczelni, w związku z pełnieniem tej funkcji lub zajmowaniem stanowiska.

Obwiniony, czyli osoba, której czynu dotyczy postępowanie wyjaśniające, ma w toku postępowania prawo do:

- składania wyjaśnień
- odmowy składania wyjaśnień
- odmowy odpowiedzi na poszczególne pytania
- korzystania z pomocy wybranego obrońcy
- zgłaszania wniosków dowodowych
- zapoznania się po zakończeniu postępowania dowodowego w postępowaniu wyjaśniającym z zebranymi dowodami i zgłoszenia wniosku o jego uzupełnienie w terminach wyznaczonych przez rzecznika dyscyplinarnego.

ART. 286 UST. 2 UPSWIN

Ten etap postępowania kończy się w terminie 6 miesięcy od dnia jego wszczęcia, czego efektem może być:

ART. 287 UST. 6 UPSWIN; § 13-14 ROZPORZĄDZENIA

- skierowanie do właściwej komisji dyscyplinarnej wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego
- wniosek do rektora o ukaranie karą w przypadku, gdy czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne mniejszej wagi
- wydanie postanowienia o umorzeniu postępowania wyjaśniającego.

Już na tym etapie postępowanie może się zakończyć ukaraniem obwinionego przez rektora, jednakże dotyczy to wyłącznie kary upomnienia. Rektor nie ma bowiem uprawnienia do orzekania kary surowszej. W zakresie ukarania przez rektora ustawa wprowadza odmienny tryb odwoławczy. Nauczyciel akademicki ukarany karą upomnienia może wnieść odwołanie do sądu pracy właściwego dla siedziby uczelni. Odwołanie wnosi się w terminie 14 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o ukaraniu.

ART. 284 UST. 2-3 UPSWIN

2.6.6. Właściwe postępowanie dyscyplinarne

Z uwagi na fakt, iż ustawa w art. 293 utożsamia postępowanie dyscyplinarne wyłącznie z etapem postępowania prowadzonym przez komisję dyscyplinarną, a powszechnie przez postępowanie dyscyplinarne rozumie się całość procedury wraz z postępowaniem wyjaśniającym, na potrzeby niniejszej części przewodnika posłużono się nazwą „właściwe postępowanie dyscyplinarne”.

Stronami we właściwym postępowaniu dyscyplinarnym są obwiniony i rzecznik dyscyplinarny. Obwinionemu przysługują na tym etapie analogiczne uprawnienia jak w postępowaniu wyjaśniającym. W szczególności obwiniony może posiadać obrońcę, którym jest adwokat, radca prawny lub inny nauczyciel akademicki.

ART. 292 UST. 1 UPSWIN

W ustawie wskazano także sytuacje, w których obwiniony musi posiadać obrońcę, tj. gdy rzecznik dyscyplinarny wniósł o orzeczenie kar dyscyplinarnych:

ART. 293 UST. 4 UPSWIN

- wydalenia z pracy w uczelni; wydalenie z pracy w uczelni z zakazem wykonywania pracy w uczelniach na okres od 6 miesięcy do 5 lat
- pozbawienia prawa do wykonywania zawodu nauczyciela akademickiego na okres 10 lat.

Jeżeli obwiniony nie posiada w przytoczonych okolicznościach obrońcy, wówczas przewodniczący składu orzekającego komisji dyscyplinarnej wyznacza obrońcę z urzędu spośród nauczycieli akademickich.

ART. 293 UST. 4 UPSWIN W ZW. Z § 22 ROZPORZĄDZENIA

Komisje dyscyplinarne orzekają w składzie nie mniej niż 3 członków. W składzie orzekającym komisji dyscyplinarnej przy Ministrze przynajmniej jeden z członków posiada co najmniej stopień doktora w zakresie nauk prawnych.

ART. 291 UST. 1 UPSWIN

ART. 291 UST. 2 UPSWIN

Przewodniczącym składu orzekającego jest nauczyciel akademicki posiadający stopień naukowy albo stopień w zakresie sztuki nie niższy niż stopień obwinionego, a w przypadku, gdy obwiniony posiada tytuł profesora – nauczyciel akademicki posiadający tytuł profesora.

ART. 291 UST. 3 UPSWIN

Pamiętać także należy, że w skład uczelnianej komisji dyscyplinarnej oraz komisji dyscyplinarnej przy RGNiSW wchodzi co najmniej 1 student. Regulacja ta różni się od dotychczasowej, która to wprost przewidywała udział co najmniej jednego studenta, ale bezpośrednio w składach orzekających, nie zaś w składzie komisji, która może liczyć kilkanaście/ kilkadziesiąt osób.

Szczegółowa regulacja dotycząca składu komisji oraz trybu wyznaczania składów orzekających z udziałem studenta powinna zostać ujęta w statucie uczelni zgodnie z delegacją z art. 278 ust. 2 ustawy.

Posiedzenie komisji dyscyplinarnej może odbyć się pod nieobecność obwinionego lub rzecznika dyscyplinarnego, o ile zostali oni prawidłowo zawiadomieni o terminie i miejscu posiedzenia.

ART. 293 UST. 3 UPSWIN;
§ 32 ROZPORZĄDZENIA

Po kompleksowym rozpatrzeniu sprawy, komisja dyscyplinarna orzeka o:

ART. 294 UST. 2 UPSWIN

- uniewinnieniu obwinionego
- odstąpieniu od wymierzenia kary dyscyplinarnej
- ukaraniu obwinionego
- umorzeniu postępowania dyscyplinarnego.

Postępowanie dyscyplinarne zawsze umarza się w przypadku, gdy:

ART. 294 UST. 3 UPSWIN

- społeczna szkodliwość przewinienia dyscyplinarnego jest znikoma
- obwiniony w chwili popełnienia przewinienia dyscyplinarnego był niepoczytalny
- obwiniony zmarł
- nastąpiło przedawnienie karalności
- postępowanie dyscyplinarne co do tego samego przewinienia dyscyplinarnego tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone albo wcześniej wszczęte toczy się.

Od orzeczenia komisji dyscyplinarnej pierwszej instancji stronom przysługuje odwołanie do komisji dyscyplinarnej przy Ministrze, w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem.

ART. 295 UST. 1
UPSWIN; § 40
ROZPORZĄDZENIA

Od prawomocnego orzeczenia komisji dyscyplinarnej przy Ministrze stronom przysługuje odwołanie do Sądu Apelacyjnego w Warszawie – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. Do tego odwołania stosuje się przepisy ustawy z dnia 19 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360) dotyczące apelacji. Od orzeczenia sądu apelacyjnego nie służy jednak skarga kasacyjna.

ART. 295 UST. 2 UPSWIN

2.6.7. Mediacja

Nową instytucją w postępowaniu dyscyplinarnym, która została uregulowana w ustawie, jest mediacja. Mediacja może być przeprowadzona:

- na etapie wstępnym, tj. po złożeniu zawiadomienia o popełnieniu czynu mającego znamiona przewinienia dyscyplinarnego lub powzięciu w inny sposób informacji o możliwości popełnienia takiego czynu
- w postępowaniu wyjaśniającym
- w postępowaniu przed komisją dyscyplinarną.

§ 45 ROZPORZĄDZENIA

W pierwszej sytuacji rektor po złożeniu zawiadomienia o popełnieniu czynu mającego znamiona przewinienia dyscyplinarnego lub powzięciu w inny sposób informacji o możliwości popełnienia takiego czynu może skierować sprawę do mediacji. Warunkiem jest jednak

ART. 282 PKT 1 UPSWIN

w tym przypadku powstanie sytuacji, gdy wskutek czynu zaistniał spór między osobą, której dotyczy zawiadomienie lub informacja, a pokrzywdzonym.

Mediację prowadzi się za zgodą osoby, której czynu dotyczy zawiadomienie, oraz pokrzywdzonego, a rolę mediatora pełni nauczyciel akademicki wskazany przez rektora.

ART. 283 UST. 1-2 UPSWIN

Poza prowadzeniem mediacji mediator ma obowiązek sporządzić sprawozdanie z wyników mediacji i przekazać je rektorowi. Jeżeli w toku mediacji zostanie zawarta ugoda pomiędzy stronami, to podpisuje ją także mediator. Ugodę taką dołącza do sprawozdania z wyników mediacji. W przypadku, gdy w wyniku mediacji nie zostanie zawarta ugoda, rektor poleca rzecznikowi dyscyplinarnemu rozpoczęcie prowadzenia sprawy.

ART. 283 UST. 5 UPSWIN

Mediacja prowadzona w postępowaniu wyjaśniającym lub w postępowaniu przed komisją dyscyplinarną również jest prowadzona według powyższych zasad i może mieć wpływ na decyzję rzecznika dyscyplinarnego lub komisji dyscyplinarnej.

W kontekście pozytywnego zakończenia mediacji zauważyć należy, że umorzenie postępowania może nastąpić, jeśli w świetle okoliczności oraz zawartej ugody sprawy organ dyscyplinarny uzna, że społeczna szkodliwość przewinienia dyscyplinarnego jest znikoma. W innym wypadku zawarcie ugody pomiędzy obwinionym a pokrzywdzonym może wpływać na ocenę materiału dowodowego przez komisję dyscyplinarną i wymiar kary dyscyplinarnej, np. poprzez orzeczenie kary łagodniejszej.

2.6.8. Kary dyscyplinarne

Nowa ustawa w istotny sposób poszerzyła katalog kar dyscyplinarnych. Na gruncie dotychczasowych przepisów karami dyscyplinarnymi były: upomnienie, nagana, nagana z pozbawieniem prawa do pełnienia funkcji kierowniczych w uczelniach na okres od 3 miesięcy do 5 lat, pozbawienie prawa do wykonywania zawodu nauczyciela akademickiego na okres od 5 miesięcy do 5 lat lub na stałe. Obecnie karami dyscyplinarnymi są:

ART. 276 UST. 1 UPSWIN

- 1) upomnienie
- 2) nagana
- 3) nagana z obniżeniem wynagrodzenia zasadniczego o 10%–25% na okres od miesiąca do 2 lat
- 4) pozbawienie prawa do wykonywania zadań promotora, recenzenta oraz członka komisji w postępowaniach w sprawie nadania stopnia doktora, stopnia doktora habilitowanego oraz tytułu profesora na okres od roku do 5 lat
- 5) pozbawienie prawa do pełnienia funkcji kierowniczych w uczelniach na okres od 6 miesięcy do 5 lat
- 6) wydalenie z pracy w uczelni
- 7) wydalenie z pracy w uczelni z zakazem wykonywania pracy w uczelniach na okres od 6 miesięcy do 5 lat
- 8) pozbawienie prawa do wykonywania zawodu nauczyciela akademickiego na okres 10 lat.

Jak wspomniano wcześniej, katalog kar dyscyplinarnych ma istotne znaczenie z perspektywy właściwości do orzekania w sprawach dyscyplinarnych w pierwszej instancji. Uprawnionymi do orzekania w tej instancji są bowiem zarówno uczelniana komisja dyscyplinarna, jak i komisja dyscyplinarna przy RGNiSW.

W odróżnieniu od dotychczasowego katalogu kar dyscyplinarnych, obecnie niektóre z kar będą wymagały współdziałania kilku jednostek administracji uczelni, choćby w kontekście obniżenia wynagrodzenia zasadniczego o 10%–25% na okres od miesiąca do 2 lat (jednostka odpowiedzialna za płace), czy też pozbawienia prawa do wykonywania zadań promotora, recenzenta oraz członka komisji w postępowaniach w sprawie nadania stopnia doktora, stopnia doktora habilitowanego oraz tytułu profesora (dziekanat, jednostki odpowiedzialne za obsługę organów procedujących w ramach uczelni nadanie stopni i tytułów naukowych).

2.6.9. Zatarcie kar dyscyplinarnych

Nowa ustawa utrzymała instytucję zatarcia kar dyscyplinarnych, a więc uznania kary za niebyłą po upływie wskazanego okresu.

ART. 300 UPSWIN

Okres zatarcia kary dyscyplinarnej uzależniony jest od rodzaju orzeczonej kary, a mianowicie:

- po upływie 3 lat ulegają zatarciu kary: upomnienie, nagana, nagana z obniżeniem wynagrodzenia zasadniczego o 10%–25% na okres od miesiąca do 2 lat
- po upływie 5 lat ulegają zatarciu kary: pozbawienie prawa do wykonywania zadań promotora, recenzenta oraz członka komisji w postępowaniach w sprawie nadania stopnia doktora, stopnia doktora habilitowanego oraz tytułu profesora na okres od roku do 5 lat; pozbawienie prawa do pełnienia funkcji kierowniczych w uczelniach na okres od 6 miesięcy do 5 lat; wydalenie z pracy w uczelni; wydalenie z pracy w uczelni z zakazem wykonywania pracy w uczelniach na okres od 6 miesięcy do 5 lat
- po upływie 15 lat ulega zatarciu pozbawienie prawa do wykonywania zawodu nauczyciela akademickiego na okres 10 lat.

Okres zatarcia kar biegnie od dnia ich wykonania. Istotny jest warunek sformułowany w ustawie, iż w tym okresie osoba ukarana nie może zostać ponownie ukarana dyscyplinarnie albo skazana przez sąd za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Poza zatarciem kary dyscyplinarnej z urzędu istnieje także możliwość zatarcia kary dyscyplinarnej na wniosek ukaranego. Komisja dyscyplinarna, która orzekła karę dyscyplinarną, na wniosek ukaranego złożony nie wcześniej niż po upływie 2 lat od dnia wykonania kary, może postanowić o jej zatarciu. Jest to jednak decyzja fakultatywna, zaś ustawa nie precyzuje ściśle warunków, które należy spełnić. Komisja dyscyplinarna rozpatrując ten wniosek, powinna bez wątpienia wziąć pod uwagę zachowanie ukaranego od momentu orzeczenia kary dyscyplinarnej.

2.6.10. Wznowienie postępowania

Postępowanie dyscyplinarne zakończone prawomocnym orzeczeniem można wznowić, jeżeli:

- w związku z postępowaniem dopuszczono się rażącego naruszenia prawa, które mogło mieć wpływ na treść orzeczenia
- po wydaniu orzeczenia ujawniono nowe fakty lub dowody nieznanne w chwili jego wydania, wskazujące na to, że obwiniony jest niewinny, ukarano go za popełnienie innego przewinienia dyscyplinarnego lub bezpodstawnie umorzono postępowanie dyscyplinarne
- w trakcie postępowania naruszono przepisy, przez co uniemożliwiono lub w poważnym stopniu utrudniono obwinionemu korzystanie z prawa do obrony, albo orzeczenie wydała komisja w niewłaściwym składzie, albo zasiadała w niej osoba podlegająca wyłączeniu
- uchylono lub istotnie zmieniono treść prawomocnego orzeczenia stanowiącego podstawę umorzenia postępowania (jeżeli organ dyscyplinarny uznał, że orzeczenie kary dyscyplinarnej byłoby oczywiście niecelowe ze względu na rodzaj i wysokość kary lub innego środka prawomocnie orzeczonych za ten sam czyn w innym postępowaniu, a interes pokrzywdzonego temu się nie sprzeciwia).

ART. 296 UST. 1 UPSWIN

Ostatnią z przesłanek wprowadzono na gruncie nowej ustawy. We wcześniejszych regulacjach nie funkcjonowała z uwagi na brak instytucji umorzenia z uwagi na oczywistą niecelowość orzekania kary dyscyplinarnej ze względu na rodzaj i wysokość kary lub innego środka prawomocnie orzeczonych za ten sam czyn w innym postępowaniu.

Wznowienie nie może nastąpić, jeżeli w związku z postępowaniem dopuszczono się rażącego naruszenia prawa, które mogło mieć wpływ na treść orzeczenia, o ile była ona przedmiotem rozpoznania przez sąd będący organem II instancji od orzeczenia komisji dyscyplinarnej przy Ministrze.

Ustawa wprowadza dodatkowe ograniczenia w zakresie wznowienia postępowania, traktując tę instytucję jako rozwiązanie o charakterze nadzwyczajnym. Wznowienie postępowania dyscyplinarnego na niekorzyść obwinionego nie jest dopuszczalne po jego śmierci albo po upływie 5 lat od popełnienia czynu będącego podstawą orzeczenia, a gdy czyn stanowił przestępstwo – po upływie okresu przedawnienia karalności tego przestępstwa lub w przypadku wykonania kary i jej zatarcia.

Wniosek o wznowienie postępowania dyscyplinarnego mogą składać, w terminie 30 dni od dnia powzięcia wiadomości o przyczynie uzasadniającej wznowienie: obwiniony, obrońca, rzecznik dyscyplinarne, a po śmierci obwinionego lub gdy zachodzą uzasadnione wątpliwości co do jego poczytalności – także jego małżonek, krewny w linii prostej, brat lub siostra.

2.6.11. Przedawnienie

Przedawnienie karalności przewinienia dyscyplinarnego następuje po upływie 5 lat od wszczęcia postępowania dyscyplinarnego. Jest to jednak zasada, od której ustawodawca wprowadził istotny wyjątek. Mianowicie, jeżeli czyn zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie karalności następuje w terminach określonych w przepisach odrębnych. Są to więc terminy od 1 roku do 30 lat (w przypadku zabójstwa).

Z uwagi na istotne znaczenie niektórych czynów z perspektywy środowiska akademickiego, ustawodawca wyłączył stosowanie powyższych terminów przedawnienia w odniesieniu do następujących czynów:

- przywłaszczenia sobie autorstwa albo wprowadzenia w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu albo artystycznego wykonania
- rozpowszechnienia, bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy, cudzego utworu w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania
- rozpowszechnienia, bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy, cudzego artystycznego wykonania albo publicznym zniekształceniu takiego utworu, artystycznego wykonania, fonogramu, wideogramu lub nagrania
- naruszenia cudzych praw autorskich lub praw pokrewnych w sposób inny niż określony w pkt 1–3
- sfałszowania badań naukowych lub ich wyników lub dokonaniu innego oszustwa naukowego.

2.6.12. Zawieszenie nauczyciela akademickiego w pełnieniu obowiązków

W trakcie trwania postępowania dyscyplinarnego rektor może zawiesić w pełnieniu obowiązków nauczyciela akademickiego, przeciwko któremu wszczęto postępowanie karne lub dyscyplinarne, a także w toku postępowania wyjaśniającego, jeżeli ze względu na wagę i wiarygodność przedstawionych zarzutów celowe jest odsunięcie go od wykonywania obowiązków. Ponadto, nauczyciel akademicki zostaje **z mocy prawa zawieszony** w pełnieniu obowiązków

z dniem jego tymczasowego aresztowania. Oznacza to, że zawieszenie może obowiązywać niezależnie od prowadzonego postępowania dyscyplinarnego. Tymczasowe aresztowanie może bowiem inicjować postępowanie karne, które dopiero spowoduje wszczęcie postępowania dyscyplinarnego.

Zawieszenie w pełnieniu obowiązków nie może trwać dłużej niż 6 miesięcy. Okres zawieszenia może być przedłużany o kolejne 6 miesięcy w przypadku, gdy przeciwko nauczycielowi akademickiemu toczy się nadal postępowanie karne.

Od decyzji o zawieszeniu w pełnieniu obowiązków nauczycielowi akademickiemu przysługuje odwołanie do sądu pracy właściwego dla siedziby uczelni. Zawieszenie z mocy prawa, przy którym nie wydaje się żadnej decyzji, będzie uniemożliwiało skorzystanie z tej drogi odwoławczej.

Wynagrodzenie zasadnicze nauczyciela akademickiego w okresie zawieszenia w pełnieniu obowiązków może ulec obniżeniu nie więcej niż o 50%, a tymczasowo aresztowanego ulega obniżeniu nie więcej niż o 50%, począwszy od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym nastąpiło zawieszenie. W okresie zawieszenia w pełnieniu obowiązków nie przysługują także zmienne składniki wynagrodzenia. Jeżeli jednak postępowanie dyscyplinarne lub karne zakończy się umorzeniem z powodu braku dowodów winy albo orzeczeniem lub wyrokiem uniewinniającym, nauczycielowi akademickiemu wypłaca się część wynagrodzenia, o którą zostało ono obniżone.

2.6.13. Okres przejściowy

Termin	Regulacje przejściowe
Przed 1.10.2018 r.	Wszczęte i niezakończone przed 1 października 2018 r. postępowania w sprawach dotyczących odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli akademickich są prowadzone do czasu ich zakończenia na podstawie przepisów dotychczasowych. Wszczęte i niezakończone przed 1 października 2018 r. postępowania w sprawach dotyczących odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli akademickich prowadzą komisje dyscyplinarne, które prowadziły te postępowania 1 października 2018 r.
Po 1.10.2019 r.	31 sierpnia 2020 r. kończą się kadencje komisji dyscyplinarnych do spraw nauczycieli akademickich, powołanych w uczelni.

OBSZAR: 3. PROCEDURY AWANSU NAUKOWEGO

3.1. STOPNIE DOKTORA I DOKTORA HABILITOWANEGO ORAZ TYTUŁ PROFESORA

Nowa ustawa nie wprowadziła dużych zmian w zakresie istniejących stopni i tytułu naukowego lub w zakresie sztuki. Zmieniły się jednak wytyczne co do zakresu dyscyplin, w których nadawany będzie stopień lub tytuł. Wprowadzono również możliwość nadawania stopnia doktora w dziedzinie oraz tytułu profesora w dziedzinie i dyscyplinie.

GŁÓWNE ZMIANY:

- *umożliwiono nadawanie stopnia naukowego doktora w dziedzinie*
- *wprowadzono możliwość nadawania tytułu profesora w dziedzinie i dyscyplinie lub dyscyplinach*

3.1.1. Stopnie naukowe i stopnie w zakresie sztuki

Nowe regulacje utrzymują podział na dwa rodzaje stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki, wyróżniając:

- stopień doktora
- stopień doktora habilitowanego.

ART. 177 UST. 1 UPSWIN

Analogicznie jak dotychczas, stopień naukowy nadaje się w dziedzinie nauki i dyscyplinie naukowej. W pewnych przypadkach możliwe jest nadanie stopnia naukowego doktora w dziedzinie, bez doprecyzowania dyscypliny naukowej. Możliwe jest to wtedy, gdy spełnione zostaną łącznie następujące warunki:

ART. 177 UST. 2 I 6 UPSWIN
ORAZ ART. 185 UST. 3 UPSWIN

- podmiot doktoryzujący posiada kategorię naukową A+, A albo B+ w ponad połowie dyscyplin zawierających się w danej dziedzinie nauki
- rozprawa doktorska obejmuje zagadnienia naukowe z więcej niż jednej dyscypliny zawierającej się w tej dziedzinie nauki
- nie ma możliwości wskazania dyscypliny wiodącej, czyli takiej, w którą rozprawa wnosi największy wkład naukowy.

ART. 177 UST. 5 UPSWIN

W przypadku, gdy mamy do czynienia z interdyscyplinarną rozprawą doktorską albo z interdyscyplinarnymi osiągnięciami mającymi stanowić podstawę do nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego, ale organ prowadzący postępowanie jest w stanie wskazać dyscyplinę wiodącą, wówczas stopień naukowy powinien zostać nadany z doprecyzowaniem tej dyscypliny.

Mając na względzie powyższe, nie ma możliwości nadawania stopni naukowych w więcej niż jednej dziedzinie lub w więcej niż jednej dyscyplinie naukowej.

Nieco odmiennie prezentuje się sytuacja w przypadku stopni w zakresie sztuki, które każdorazowo muszą być nadawane z doprecyzowaniem dziedziny sztuki i dyscypliny artystycznej. Nie ma możliwości nadania stopnia doktora wyłącznie w dziedzinie sztuki.

Stopnie naukowe i stopnie w zakresie sztuki nadaje się w dziedzinach lub dyscyplinach zgodnych z nową klasyfikacją, na podstawie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1818).

3.1.2. Tytuł profesora

Nowe przepisy wprowadziły zmianę nazwy nadawanego tytułu naukowego i tytułu w zakresie sztuki. O ile do tej pory Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadawał tytuł naukowy (tytuł profesora określonej dziedziny nauki) lub tytuł w zakresie sztuki (tytuł profesora określonej dziedziny sztuki), tak zgodnie z nowymi przepisami Prezydent nadawać będzie tytuł profesora. Tytuł ten – w przeciwieństwie do dotychczasowych zasad – nadawać można w trzech wariantach:

- 1) wyłącznie w dziedzinie
- 2) w dziedzinie i dyscyplinie
- 3) w dziedzinie i dyscyplinach.

Analogicznie jak w przypadku stopni doktora i doktora habilitowanego, tytuł profesora nadaje się w dziedzinach lub dyscyplinach zgodnych z nową klasyfikacją na podstawie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1818).

3.2. UPRAWNIENIA DO NADAWANIA STOPNI ORAZ ICH PRZYPISYWANIE DO NOWEJ KLASYFIKACJI DZIEDZIN I DYSCYPLIN

Nowa ustawa kompleksowo określa zasady uzyskiwania i utraty uprawnień do nadawania stopni, co do tej pory regulowano w ustawie o stopniach i tytule. Zmieniono dotychczasowe zasady uzyskiwania i realizowania uprawnień do nadawania stopni, m.in. poprzez uzależnienie posiadanych uprawnień od kategorii naukowej w danej dyscyplinie. Dodatkowo w uczelniach same uprawnienia przypisywane są już bezpośrednio do uczelni, a nie do ich podstawowych jednostek organizacyjnych, jak miało to miejsce dotychczas.

Poniżej omówione zostały wyłącznie zagadnienia związane z uzyskiwaniem uprawnień do nadawania stopni i okresem przejściowym. Więcej nt. zagadnień powiązanych:

- [Federacje](#)

GŁÓWNE ZMIANY:

- *przeniesiono uprawnienia do nadawania stopni z jednostek organizacyjnych na szczebel uczelni*
- *wprowadzono nową klasyfikację dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, w których można nadawać stopnie i tytuł naukowy*
- *uzależniono posiadanie uprawnień do doktoryzowania i habilitacji w dyscyplinie od kategorii naukowej, jaką posiada uczelnia, instytut PAN, instytut badawczy, międzynarodowy instytut badawczy lub federacja*
- *zrezygowano z udziału podmiotów posiadających uprawnienia habilitacyjne w procedurze nadawania tytułu profesora*
- *Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów zastąpiono Radą Doskonałości Naukowej*

3.2.1. Przeniesienie uprawnień do nadawania stopni na poziom uczelni

1 października 2018 r. wszystkie uprawnienia jednostek organizacyjnych uczelni do nadawania stopnia doktora lub doktora habilitowanego przyznane na podstawie przepisów dotychczasowych stają się uprawnieniami uczelni do nadawania stopnia doktora lub doktora habilitowanego. Po 1 października 2018 r. wszystkie uprawnienia nadawane będą już bezpośrednio przysługiwały uczelni.

ART. 174 UST. 2 UPW

3.2.2. Nabywanie i utrata uprawnień do nadawania stopni naukowych

Nowe przepisy zasadniczo zmieniły zasady nabywania i utraty uprawnień do nadawania stopni naukowych. Dotychczas nabycie uprawnień następowało w drodze postępowania administracyjnego prowadzonego przez Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów na wniosek zainteresowanego podmiotu. W nowej ustawie zrezygowano z takiego sposobu procedowania i wprowadzono bezpośrednie powiązanie uprawnień do nadawania stopni z kategorią naukową przyznawaną w ramach ewaluacji jakości działalności naukowej.

Uprawnienie do nadawania stopni mogą posiadać:

- uczelnie
- instytuty PAN
- instytuty badawcze
- instytuty międzynarodowe.

Jeżeli powyższe podmioty posiadają uprawnienia do nadawania stopnia doktora, to nazywa się je **podmiotami doktoryzującymi**. Jeżeli natomiast posiadają uprawnienia habilitacyjne, to w odniesieniu do tych postępowań nazywa się je **podmiotami habilitującymi**.

Uprawnienia do nadawania stopnia doktora oraz doktora habilitowanego w danej dyscyplinie będą posiadać jedynie te podmioty, które w przedmiotowej dyscyplinie posiadać będą kategorię naukową A+, A albo B+. Zgodnie z nowymi zasadami nadawania kategorii naukowych uprawnienia przysługiwać będą do dnia, w którym decyzja o przyznaniu kategorii w ramach kolejnej ewaluacji stanie się ostateczna.

ART. 185 UST. 1 UPSWIN

ART. 269 UST. 2 UPSWIN

Jeżeli podmiot nie będzie objęty kolejną ewaluacją, utraci kategorię naukową (i tym samym uprawnienia do nadawania stopni) z końcem roku, w którym rozpoczęła się ta ewaluacja.

Jeżeli w tej ewaluacji podmiot w danej dyscyplinie uzyska ocenę B lub C, utraci uprawnienie w tej dyscyplinie z dniem, w którym ostateczną stanie się decyzja o przyznaniu nowej kategorii naukowej.

W przypadku utraty uprawnień do nadawania stopnia doktora w danej dyscyplinie albo dziedzinie podmiot doktoryzujący będzie zobowiązany do zapewnienia możliwości kontynuowania rozpoczętych postępowań doktorskich w innych podmiotach doktoryzujących posiadających odpowiednie uprawnienia w danej dyscyplinie lub dziedzinie. Jeżeli nie będzie możliwe kontynuowanie danego postępowania w innym podmiocie posiadającym uprawnienia, należy poinformować o tym fakcie Radę Doskonałości Naukowej. Wyznaczy ona jednostkę posiadającą uprawnienia, która będzie zobowiązana kontynuować postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora. Choć przepisy nowej ustawy nie wskazują wprost trybu działania w odniesieniu do postępowań habilitacyjnych, należy w takiej sytuacji skierować do Rady Doskonałości Naukowej wnioski o wyznaczenie innej jednostki, która przejmie prowadzenie postępowania habilitacyjnego.

ART. 185 UST. 4 UPSWIN

3.2.3. Uprawnienia do nadawania stopni w federacji

W przypadku utworzenia **federacji**, staje się ona podmiotem uprawnień do nadawania stopni doktora lub doktora habilitowanego. Oznacza to, że jeżeli w danej dyscyplinie federacja posiadać będzie wymaganą kategorię naukową (co najmniej B+), to będzie mogła nadawać stopnie doktora i doktora habilitowanego w tej dziedzinie. Wówczas kompetencje organu nadającego stopnie posiada:

ART. 173 UST. 5 UPSWIN

- zgromadzenie federacji albo
- wskazany w statucie federacji inny organ tej federacji, albo
- organ jednostki uczestniczącej.

ART. 170 UST. 1 UPSWIN

Analogicznie jak w przypadku uczelni, statut federacji może określać tylko jeden organ właściwy do nadawania stopnia w danej dyscyplinie.

ART. 170 UST. 3 UPSWIN

W okresie pomiędzy utworzeniem federacji a uzyskaniem kategorii naukowych w dyscyplinach przez samą federację, jest ona także podmiotem analogicznych uprawnień wynikających z kategorii naukowych posiadanych przez jej jednostki uczestniczące. Jeżeli w danej dyscyplinie więcej niż jedna jednostka uczestnicząca federacji posiada kategorię naukową, to do ustalenia uprawnień federacji bierze się pod uwagę najwyższą z nich.

ART. 173 UST. 6 UPSWIN

3.2.4. Uprawnienia a nowa klasyfikacja dziedzin i dyscyplin

W zakresie uprawnień do nadawania stopni zmianie uległa także klasyfikacja dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych, której nowy kształt określa rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1818).

W związku z powyższymi zmianami, każdy podmiot posiadający uprawnienia do nadawania stopnia doktora lub doktora habilitowanego musi do 31 stycznia 2019 r. złożyć do Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów oświadczenia, w których wskaże przyporządkowanie posiadanych uprawnień do odpowiedniej nowej dyscypliny w jednej z dziedzin określonych nową klasyfikacją. Posiadane uprawnienie może być przyporządkowane tylko do jednej dyscypliny. Oświadczenia należy złożyć osobno dla każdego z posiadanych uprawnień. W przypadku, gdy podmiot nie złoży w terminie wymaganych oświadczeń, Centralna Komisja ds. Stopni i Tytułów samodzielnie dokona przypisania uprawnień do nowych dyscyplin.

ART. 177 UST. 1 UPW

Przepisy nie określają formalnych wytycznych co do przyporządkowywania uprawnień do konkretnej dyscypliny, zatem w powyższym zakresie podmiot powinien kierować się względami merytorycznymi związanymi z kompatybilnością naukową lub artystyczną dotychczas-

sowych i nowych dyscyplin. Istotną wskazówkę w tym procesie stanowi tabela zamieszczona w załączniku nr 1, oparta na uzasadnieniu do rozporządzenia w sprawie nowej klasyfikacji.

W sytuacji, gdy Centralna Komisja uzna, że dyscyplina wskazana w oświadczeniu została określona błędnie, może w ciągu dwóch miesięcy wyrazić sprzeciw i samodzielnie określić właściwe przyporządkowanie. Zmieniając przyporządkowanie, Komisja obowiązkowo będzie musiała zasięgnąć w tej sprawie opinii Komitetu Polityki Naukowej. Sprzeciw jest wyrażany w formie decyzji administracyjnej, na którą przysługuje skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego.

ART. 177 UST. 2 UPW

Po upływie terminu na składanie oświadczeń ws. przyporządkowania posiadanych uprawnień do nowych dyscyplin, ale nie później niż do 30 kwietnia 2019 r., Centralna Komisja ds. Stopni i Tytułów wyda komunikat, który zawierać będzie całościowy wykaz uprawnień wszystkich podmiotów wraz z przypisaniem do nowych dyscyplin.

ART. 177 UST. 3 PKT 1 UPW

Powyższy komunikat będzie także uwzględniał wykaz przyporządkowanych uprawnień, które będą obowiązywały do czasu, w którym ostateczne staną się decyzje w sprawie przyznania kategorii naukowej wydane w ramach pierwszej ewaluacji działalności naukowej w 2021 r.

ART. 177 UST. 3 PKT 2 UPW

3.2.5. Nadzór nad wykonywaniem uprawnień

W związku ze zmianą w zasadach uzyskiwania uprawnień do nadawania stopni naukowych oraz w związku z powołaniem Rady Doskonałości Naukowej w miejsce Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów, zmieniły się zasady nadzoru nad jednostkami posiadającymi uprawnienia do nadawania stopni naukowych.

Rolę organu nadzoru 1 stycznia 2021 r. przejmie Rada Doskonałości Naukowej. Kompetencje nadzorcze Rady obejmą m.in.: weryfikację zgodności z prawem uchwał senatu (lub rad naukowych instytutów) regulujących w podmiotach zasady prowadzenia postępowań w sprawie nadania stopnia doktora i doktora habilitowanego oraz weryfikację zgodności z prawem postępowań w sprawie nadania stopnia doktora lub doktora habilitowanego. Wykonując uprawnienia nadzorcze, Rada może:

ART. 238 UPSWIN

- żądać informacji i wyjaśnień od podmiotów doktoryzujących i podmiotów habilitujących
- stwierdzać nieważność uchwał regulujących w podmiocie zasady prowadzenia postępowań w sprawie nadania stopnia doktora i doktora habilitowanego
- wznawiać postępowania w sprawach nadania stopnia doktora i doktora habilitowanego.

Pomimo, że Rada Doskonałości Naukowej docelowo nie będzie mogła ograniczyć ani cofnąć uprawnień do nadawania stopnia, w okresie przejściowym, tj. do 31 grudnia 2020 r., podmiotom posiadającym uprawnienia mogą zostać one ograniczone lub cofnięte na zasadach, jakie obowiązywały przed wejściem w życie nowej ustawy. W tym okresie Centralna Komisja ds. Stopni i Tytułów, tak jak dotychczas, będzie mogła prowadzić okresowe oceny spełniania warunków do nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego oraz oceny wykonywania uprawnień przez jednostkę organizacyjną uprawnioną do nadawania stopni, ze szczególnym naciskiem na zasadność uchwał w sprawie nadawania stopni naukowych w danej jednostce.

ART. 9 USNTN

Jeżeli ocena Centralnej Komisji będzie negatywna, to – w zależności od stopnia uchybień – Komisja będzie nadal mogła:

- ograniczyć uprawnienie przez zobowiązanie podmiotu doktoryzującego do przedstawiania do zatwierdzenia Komisji każdej uchwały o nadaniu stopnia doktora lub doktora habilitowanego
- zawiesić uprawnienie na czas określony, nie dłuższy niż do końca 2020 r.
- cofnąć uprawnienie.

W przypadku zawieszenia lub cofnięcia uprawnienia czynności związane z zakończeniem przewodów doktorskich i postępowań habilitacyjnych będą przeprowadzane analogicznie, jak w przypadku zawieszenia z mocy prawa w związku z utratą minimalnego poziomu zatrudnienia.

3.2.6. Okres przejściowy

Termin	Regulacje przejściowe	
Przed 1.10.2018 r.	Wszczęte i niezakończone przed 1 października 2018 r. postępowania w sprawie nadania uprawnień do nadawania stopnia doktora lub doktora habilitowanego prowadzi się na podstawie dotychczasowych przepisów, z zastrzeżeniem poniższych wymogów. Jeżeli postępowanie było wszczęte przez jednostkę organizacyjną uczelni, to po 1 października 2018 r. w prawa tej jednostki wstępuje macierzysta uczelnia. Dla uprawnień doktorskich – podmiot doktoryzujący powinien zatrudniać nie mniej niż 12 osób posiadających co najmniej stopień doktora, dla których ten podmiot będzie podstawowym miejscem pracy. Osoby te powinny reprezentować dyscyplinę naukową lub artystyczną, w zakresie której podmiot ubiega się o uprawnienie. Dla uprawnień habilitacyjnych – podmiot powinien zatrudniać co najmniej 12 osób posiadających tytuł profesora lub stopień doktora habilitowanego lub osób, które nabyły uprawnienia równoważne z uprawnieniami doktora habilitowanego na podstawie art. 21a uchylonej ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym. Analogicznie jak przy uprawnieniach doktorskich, osoby te muszą być zatrudnione w danym podmiocie na podstawowym miejscu pracy i muszą reprezentować dyscyplinę naukową lub artystyczną, w zakresie której podmiot ubiega się o uprawnienie habilitacyjne. Uprawnienia w postępowaniach prowadzonych na podstawie dotychczasowych przepisów będą nadawane według nowej klasyfikacji dziedzin i dyscyplin.	ART. 175 UST. 1 PKT 1 UPW ART. 175 UST. 1 PKT 2 UPW
Po 1.10.2018 r.	W okresie od 1 października 2018 r. do 30 czerwca 2020 r. postępowania w sprawie nadania uprawnień do nadawania stopnia doktora lub doktora habilitowanego wszczynają się i prowadzi na podstawie przepisów dotychczasowych, przy czym w przypadku uczelni w związku z przeniesieniem uprawnień z jednostek organizacyjnych na poziom uczelni, wnioski o przyznanie uprawnień kierować będzie uczelnia. Podmiot wnioskujący o uprawnienie powinien spełniać wymagania dotyczące stanu zatrudnienia, przy czym osoby zgłaszane jako podstawa kadrowa powinny pracować we wnioskującym podmiocie nie krócej niż rok. Warto dodać, że nadanie uprawnień przez Centralną Komisję będzie oparte już na nowej klasyfikacji dziedzin i dyscyplin. Dla uprawnień doktorskich – podmiot doktoryzujący powinien zatrudniać nie mniej niż 12 osób posiadających co najmniej stopień doktora, dla których ten podmiot będzie podstawowym miejscem pracy. Osoby te powinny reprezentować dyscyplinę naukową lub artystyczną, w zakresie której podmiot ubiega się o uprawnienie. Dla uprawnień habilitacyjnych – podmiot habilitujący powinien zatrudniać co najmniej 12 osób posiadających tytuł profesora lub stopień doktora habilitowanego lub osób, które nabyły uprawnienia równoważne z uprawnieniami doktora habilitowanego na podstawie art. 21a uchylonej ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym. Analogicznie jak przy uprawnieniach doktorskich, osoby te muszą być zatrudnione w danym podmiocie na podstawowym miejscu pracy i muszą reprezentować dyscyplinę naukową lub artystyczną, w zakresie której podmiot ubiega się o uprawnienie habilitacyjne.	ART. 176 UPW ART. 178 UPW ART. 176 UST. 2 PKT 2 UPW ART. 176 UST. 2 PKT 3 UPW

	Uprawnienie w tym okresie wciąż przyznaje Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów, przy czym już bez zasięgnięcia opinii Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, jak miało to miejsce do tej pory.	
	Podjmując decyzję w przedmiocie nadania uprawnień, Komisja bierze pod uwagę poziom działalności naukowej lub artystycznej, w tym w szczególności wyniki ostatniej kompleksowej oceny jakości działalności naukowej lub badawczo-rozwojowej, co do tej pory nie odgrywało tak istotnej roli w procesie nadawania uprawnień.	
	Do 31 grudnia 2020 r. w dalszym ciągu odpowiednie zastosowanie mają dotychczasowe przepisy dotyczące zawieszania i cofania uprawnień w związku z utratą minimalnego poziomu zatrudnienia, które zostały uregulowane w art. 8 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym.	ART. 178 UPW
	W sytuacji, w której stan zatrudnienia w podmiocie doktoryzującym lub habilitującym zmieni się w taki sposób, że wymogi dotyczące minimalnego stanu kadrowego dla uprawnień nie zostaną spełnione, podmiot powinien niezwłocznie poinformować o tym fakcie Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów.	ART. 8 USNTN
	Z dniem, w którym stan zatrudnienia spadnie poniżej wymaganego poziomu 12 osób, uprawnienia zostaną zawieszane z mocy prawa. W takiej sytuacji Centralna Komisja ds. Stopni i Tytułów wyznaczy termin nie dłuższy niż 2 lata na uzupełnienie stanu kadrowego, pod rygorem cofnięcia uprawnień. Komisja określi wówczas także warunki kontynuowania toczących się przewodów doktorskich, albo wskaże inny uprawniony podmiot, który będzie kontynuował przewód.	
	W przypadku postępowań habilitacyjnych Centralna Komisja ds. Stopni i Tytułów każdorazowo wskaże inny uprawniony podmiot, który podejmie uchwałę ws. nadania stopnia doktora habilitowanego. Jeżeli w takim postępowaniu powołano już komisję habilitacyjną, będzie ona kontynuować swoją pracę do zakończenia postępowania.	
Po 1.10.2019 r.	Nowe zasady przyznawania uprawnień do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego zaczną obowiązywać w pełni po ewaluacji jakości działalności naukowej w 2021 r.	

3.3. POSTĘPOWANIA W SPRAWIE NADANIA STOPNIA DOKTORA

Postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w nowych przepisach uległy znacznym modyfikacjom, w ramach których pozostawiono podmiotom doktoryzującym większą swobodę w ich kształtowaniu, przy zwiększeniu nacisku na jakość przygotowywanych rozpraw doktorskich. Rozwiązano problem wieloletnich, niezakończonych przewodów doktorskich, których nie można zamknąć ani umorzyć. Duża część dotychczasowych zasad prowadzenia postępowania ws. nadania stopnia doktora będzie regulowana w przepisach wewnętrznych podmiotu doktoryzującego.

W niniejszej części przez uczelnię należy także rozumieć inne podmioty doktoryzujące (instytuty PAN, instytuty badawcze, międzynarodowe instytuty badawcze). Przez rektora i senat uczelni należy także odpowiednio rozumieć dyrektora instytutu i radę naukową instytutu.

Poniżej omówione zostały wyłącznie zagadnienia związane z zasadami prowadzenia postępowań ws. nadania stopnia doktora. Więcej nt. zagadnień powiązanych:

- [Statut](#)
- [Organy uczelni](#)
- [Zakończenie procesu kształcenia doktoranta](#)

GŁÓWNE ZMIANY:

- *przewody doktorskie stały się postępowaniami ws. nadania stopnia doktora*
- *zniesiony został obowiązek przeprowadzania egzaminów doktorskich na rzecz weryfikacji efektów kształcenia na 8 poziomie PRK*
- *rozprawy doktorskie przed obroną będą obligatoryjnie udostępniane w BIP podmiotu doktoryzującego*
- *wszczęcie postępowania (dawne otwarcie przewodu) będzie możliwe dopiero wraz ze złożeniem rozprawy doktorskiej*
- *liczba recenzentów w postępowaniu zwiększyła się do trzech*
- *szczegółowe zasady prowadzenia postępowań w uczelni określi senat, a w instytutach rada naukowa*

3.3.1. Zagadnienia ogólne

Przepisy ustawy znacznie zmieniają kształt i przebieg postępowania w sprawie nadania stopnia naukowego doktora:

- dotychczasową nazwę „przewód doktorski” zmieniono na „postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora”
- dokonano jednoznacznego rozróżnienia dwóch trybów, w których osoba może uzyskać stopień doktora, tj. w ramach szkoły doktorskiej oraz trybu eksternistycznego.

ART. 197 UPSWIN

Pierwszy z trybów zakłada udział kandydata do stopnia w zorganizowanej formie kształcenia doktorantów, tj. w szkole doktorskiej.

Drugi z trybów – eksternistyczny, przypomina dotychczasowy tryb z tzw. wolnej stopy. W przeciwieństwie do kształcenia doktorantów, w tym trybie wyłączony jest etap zorganizowanego kształcenia, a tym samym związanych z nim metod weryfikacji efektów uczenia się. Z tego powodu tryb ten musi uwzględniać dodatkowe, określone przez podmiot doktoryzujący formy weryfikacji efektów uczenia się na 8 poziomie Polskiej Ramy Kwalifikacji dla kandydatów ubiegających się o nadanie stopnia doktora.

Kolejną istotną zmianą jest sam przebieg postępowania, a szczególnie moment jego wszczęcia. Zgodnie z nowymi przepisami, wszczęcie postępowania ws. nadania stopnia doktora będzie wymagało przedłożenia rozprawy doktorskiej oraz spełniania podstawowych wymogów (tytuł zawodowy, uzyskanie efektów uczenia się, minimalny dorobek, pozytywna opinia promotora lub promotorów), o których mowa w części poradnika pt. „Wymogi stawiane kandydatom do stopnia doktora”. Jednocześnie do wniosku o wszczęcie postępowania i rozprawy doktorskiej trzeba będzie dołączyć pozytywną opinię promotora lub promotorów.

ART. 189 UPSWIN

Ze względu na specyfikę eksternistycznego trybu przygotowania rozprawy doktorskiej wszczęcie postępowania ws. nadania stopnia doktora poprzedzone będzie wnioskiem kandydata o wyznaczenie promotora lub promotorów. Dzięki temu, w momencie składania wniosku o wszczęcie postępowania możliwe będzie spełnienie wymogu przedłożenia pozytywnej opinii promotora lub promotorów do rozprawy doktorskiej.

ART. 217 UPSWIN

Przepisy nowej ustawy nie regulują szczegółowo wszystkich zagadnień związanych z samą procedurą nadawania stopni. W związku z powyższym, podobnie jak miało to miejsce dotych-

czas, w postępowaniach w sprawie nadania stopnia doktora, w zakresie nieuregulowanym w ustawie, statucie uczelni oraz uchwale doprecyzowującej [zasady prowadzenia postępowań doktorskich](#), stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

ART. 178 UST. 3 UPSWIN

3.3.2. Organy właściwe do prowadzenia postępowań i nadawania stopnia oraz zasady ich działania

Kompetencje w zakresie nadawania stopni naukowych w uczelni od 1 października 2019 r. należą do senatu uczelni, a w instytutach do rady naukowej. Statut uczelni może jednak wskazywać inny organ, któremu powierzone zostanie podejmowanie decyzji w tym przedmiocie. W przypadku pozostałych podmiotów doktoryzujących nie ma możliwości analogicznego przeniesienia kompetencji.

ART. 28 UST. 1 PKT 8
ORAZ UST. 4 UPSWIN

Dopuszczalne jest zatem powoływanie w uczelniach komisji, rad naukowych, itp. w ramach dyscyplin, w których uczelnia będzie posiadać uprawnienia do nadawania stopni. Na organy te będzie można scedować kompetencje związane z procedurami ws. nadawania stopni. Statut może przewidywać tylko jeden taki organ w zakresie danej dyscypliny. Wyjątkiem jest sytuacja, w której uczelnia posiada kategorię naukową A+, A albo B+ w ponad połowie dyscyplin zawierających się w tej dziedzinie – wówczas statut może określić organ właściwy do nadawania stopni dla całej dziedziny, a nie tylko dla poszczególnych dyscyplin.

ART. 185 UST. 3 UPSWIN

Przepisy ustawy wprost nie wskazują, aby organ ten miał charakter kolegialny, jednakże ze względów merytorycznych rozwiązanie takie jest zdecydowanie wskazane. W takim przypadku też, decyzje w sprawie nadania stopnia podpisuje przewodniczący tego organu.

ART. 178 UST. 2 UPSWIN

Prace organu prowadzącego postępowanie w sprawie stopnia doktora można podzielić na trzy główne części:

- 1) etap wszczęcia postępowania
- 2) etap zasadniczy postępowania
- 3) etap zakończenia postępowania.

Wszczęcie postępowania zainicjować może wyłącznie senat lub inny organ wskazany w statucie. Mając na względzie odpowiednie stosowanie KPA, wszczęcie postępowania następuje z chwilą doręczenia podmiotowi doktoryzującemu wniosku o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora. W sytuacji, gdy warunki wszczęcia postępowania nie zostały spełnione (np. osoba nie spełnia wymogu posiadania właściwego tytułu zawodowego), organ powinien odmówić wszczęcia postępowania w formie postanowienia. W stosunku do tego postanowienia, stronie przysługuje prawo do złożenia do tego samego organu wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

ART. 192 UPSWIN

W drugim etapie obejmującym szereg czynności zmierzających do podjęcia decyzji w sprawie nadania stopnia doktora właściwy organ może działać samodzielnie lub powołać komisję do dokonywania czynności w danym postępowaniu. Należy wziąć pod uwagę fakt, że w przypadku powołania komisji, powinny być one powoływane dla każdego postępowania odrębnie – nawet jeżeli ich skład nie będzie się różnił. Komisja taka może m.in. dokonywać weryfikacji spełnienia dodatkowych wymagań dopuszczenia do obrony rozprawy, przygotowywać rekomendację w przedmiocie nadania stopnia na podstawie recenzji itp. Szczegółowy zakres czynności jakie może podejmować komisja, musi określać uchwała senatu dotycząca sposobu postępowania w sprawie nadania stopnia doktora.

ART. 192 UST. 2 UPSWIN

Na ostatnim etapie postępowania działania podejmować może wyłącznie organ właściwy do prowadzenia postępowania – senat uczelni albo inny organ wskazany w statucie uczelni dla tej dyscypliny. Po przeprowadzeniu wszystkich niezbędnych czynności w postępowaniu

organ ten wydaje decyzję administracyjną, na podstawie której nadaje stopień naukowy doktora lub stopień doktora w zakresie sztuki albo odmawia nadania tego stopnia.

ART. 178 UST. 1 UPSWIN

W przypadku, gdy organem właściwym do nadawania stopnia jest senat uczelni, w głosowaniach w sprawach związanych z nadawaniem stopni biorą udział członkowie senatu będący profesorami i profesorami uczelni. Uchwały są podejmowane w obecności co najmniej połowy statutowej liczby tych członków.

ART. 31 UST. 4 UPSWIN

W przypadku organu wskazanego w statucie, który podejmuje decyzje dotyczące nadawania stopni naukowych, reguły dotyczące osób uprawnionych do głosowania należy stosować odpowiednio.

Ustawa nie wskazuje większości, jaką należy podejmować uchwały lub decyzje w sprawach nadawania stopni. Kwestia ta może zatem zostać przez uczelnię uregulowana samodzielnie w statucie lub uchwale dotyczącej prowadzenia postępowań.

3.3.3. Opieka nad przygotowaniem rozprawy doktorskiej

W nowych postępowaniach ws. nadania stopnia doktora przepisy określają dwa rodzaje sprawowanej **opieki nad przygotowaniem rozprawy, tj. rolę promotora oraz rolę promotora pomocniczego**. Zlikwidowano wyodrębnione dotychczas funkcje drugiego promotora oraz kopromotora.

Opieka nad kandydatem do stopnia może zostać zorganizowana na trzy sposoby, w ramach których opiekę sprawują:

ART. 190 UST. 1 UPSWIN

- 1) tylko promotor
- 2) więcej niż jeden promotor
- 3) promotor oraz promotor pomocniczy.

Podstawową opiekę naukową nad przygotowaniem rozprawy sprawuje promotor. Możliwe jest jednak powołanie kolejnego promotora lub promotorów, np. w przypadku, gdy tematyka rozprawy dotyczy zagadnień mieszczących się w ramach kilku dyscyplin lub we wspólnym postępowaniu prowadzonym przez kilka jednostek, szczególnie jeżeli jedną z nich jest jednostka zagraniczna.

Pełnienie funkcji promotora uzależnione jest od spełnienia kilku wymogów. Przede wszystkim promotor powinien posiadać stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora. Wyjątek od ww. zasady stanowi sytuacja pracowników zagranicznych uczelni, którzy nie muszą spełniać wskazanego wymogu. Zanim jednak taka osoba będzie mogła podjąć się opieki naukowej nad przygotowaniem rozprawy, senat lub inny organ właściwy w uczelni do nadawania stopni będzie musiał stwierdzić, że posiada ona znaczące osiągnięcia w zakresie zagadnień naukowych, których dotyczy rozprawa doktorska. Fakt ten powinien znaleźć wyraz w stosownym dokumencie, np. uchwale organu – wskazanej w statucie uczelni.

ART. 190 UST. 4-5 UPSWIN

Nowe przepisy określają obecnie również sytuacje, w których – mimo spełniania powyższych wymogów formalnych – osoba nie może pełnić funkcji promotora. Sytuacja taka może nastąpić w dwóch przypadkach, jeżeli miały one miejsce na przestrzeni 5 lat poprzedzających dzień, w którym została podjęta uchwała o wyznaczeniu promotora. Jednym z nich jest okoliczność, w której dana osoba była promotorem 4 doktorantów, którzy zostali skreśleni z listy doktorantów z powodu negatywnego wyniku oceny śródkresowej (w ramach szkoły doktorskiej). Drugim z przypadków jest sytuacja, w której osoba sprawowała opiekę nad przygotowaniem rozprawy przez co najmniej 2 osoby ubiegające się o stopień doktora, a które w nowej procedurze nie uzyskały co najmniej 2 pozytywnych recenzji z 3 możliwych do uzyskania w postępowaniu.

ART. 190 UST. 6 UPSWIN

Promotorem pomocniczym, który wspiera zarówno promotora w opiece nad kandydatami do stopnia doktora, jak i samego kandydata/doktoranta we właściwym przygotowywaniu rozprawy doktorskiej, może być osoba posiadająca stopień doktora. Ze względu na zapewnienie właściwej opieki i wsparcia osobie przygotowującej rozprawę doktorską, w dalszym ciągu dopuszczalna jest funkcjonująca do tej pory praktyka, zgodnie z którą, jeżeli promotor pomocniczy uzyskał w międzyczasie stopień doktora habilitowanego, może nadal sprawować opiekę w tej roli do czasu zakończenia danego postępowania w sprawie nadania stopnia doktora.

Nauczyciel akademicki oraz pracownik naukowy nie może bez uzasadnionej przyczyny odmówić pełnienia funkcji promotora, promotora pomocniczego lub recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora. Choć kwestia uznania przyczyny za uzasadnioną jest przez przepisy niedoprecyzowana, to należy przede wszystkim mieć na względzie zarówno obiektywne, jak i subiektywne przesłanki, które wskazywałyby na brak możliwości pełnienia wyżej wymienionych funkcji (np. długotrwała choroba, konflikt interesów, pokrewieństwo lub powinowactwo – choćby dalekie, itp.).

3.3.4. Wymogi stawiane kandydatom do stopnia doktora

W ustawie enumeratywnie wskazane zostały wymogi, jakie musi spełniać osoba, aby można było nadać jej stopień doktora.

1) Podstawowym wymogiem jest posiadanie tytułu zawodowego magistra, magistra inżyniera lub tytułu równorzędnego. Od tej reguły wprowadzono dwa wyjątki, zgodnie z którymi o nadanie stopnia może ubiegać się:

- osoba posiadająca dyplom ukończenia studiów za granicą, który daje prawo do ubiegania się o nadanie stopnia doktora w państwie, w którego systemie szkolnictwa wyższego działa uczelnia, która go wydała, albo dyplom ukończenia studiów uzyskany za granicą został uznany za równoważny polskiemu dyplomowi i tytułowi zawodowemu, co pozwala osobie posługiwać się odpowiednim polskim tytułem zawodowym
- w wyjątkowych przypadkach – absolwent studiów pierwszego stopnia lub osoba, która ukończyła trzeci rok jednolitych studiów magisterskich, jeżeli ich osiągnięcia naukowe cechują się najwyższą jakością. Taka osoba po uzyskaniu stopnia doktora uzyskuje jednocześnie wykształcenie wyższe na poziomie drugiego stopnia.

2) Kolejny wymóg stanowi uzyskanie przez kandydata efektów uczenia się na poziomie 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji. Nie ma obowiązku wprowadzania dodatkowych form weryfikacji spełnienia tego wymogu w stosunku do osób, które ukończyły szkołę doktorską. Trzeba jednak pamiętać, że uzyskanie stopnia doktora możliwe jest także w tzw. trybie eksternistycznym, czyli bez udziału w szkole doktorskiej. **Dla takich przypadków uczelnia musi określić szczegółowe zasady weryfikacji efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK.** Dodatkowo należy również wskazać, że efekty uczenia się w zakresie znajomości nowożytnego języka obcego mogą być potwierdzone certyfikatem lub dyplomem ukończenia studiów, które poświadczają znajomość tego języka na poziomie biegłości językowej co najmniej B2. Oznacza to, że w nowej procedurze nadawania stopnia doktora nie ma obowiązku przeprowadzania tzw. egzaminów doktorskich (szczególnie językowych), jak miało to miejsce do tej pory. Trzeba jednak pamiętać, że doktoranci zrekrutowani na studia doktoranckie przed rokiem akademickim 2019/2020 mogą ubiegać się o nadanie stopnia doktora już według nowej procedury, wszczynając postępowanie po 1 października 2019 r., będąc jednocześnie dopiero w trakcie swoich studiów doktoranckich (np. po 4 semestrze). W takiej sytuacji powinna zostać przeprowadzona weryfikacja, czy osiągnęli oni wszystkie efekty przewidziane dla 8 poziomu PRK. Weryfikację znajomości języka obcego dla takich doktorantów należy zawsze przeprowadzać na dotychczasowych zasadach.

3) Kolejnym wymogiem, który również do tej pory stanowił warunek wszczęcia przewodu doktorskiego, jest posiadanie przez kandydata do stopnia minimalnego dorobku naukowego lub artystycznego, który może przyjąć formę:

- jednego artykułu naukowego opublikowanego w czasopiśmie naukowym lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowej, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w ministerialnym wykazie czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji naukowych, lub
- jednej monografii naukowej wydanej przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w ministerialnym wykazie wydawnictw, albo
- jednego rozdziału w monografii, o której mowa wyżej, lub
- jednego dzieła artystycznego o istotnym znaczeniu.

ART. 267 UST. 2 PKT 2 LIT. B UPSWIN

ART. 267 UST. 2 PKT 2 LIT. A UPSWIN

4) Kolejnym z wymogów jest przedstawienie i obrona rozprawy doktorskiej przez kandydata do stopnia. Szczegółowe wymogi, które musi spełniać rozprawa doktorska, zostały przedstawione w części „Wymogi stawiane rozprawom doktorskim”.

ART. 186 UST. 1 PKT 4 UPSWIN

5) Zgodnie z nowymi przepisami uczelnia może też określić inne wymagania niezbędne do uzyskania stopnia doktora, np. dodatkowy egzamin. Określenie dodatkowych wymagań nie jest dla uczelni obowiązkowe, przy czym jeżeli uczelnia określi takie wymagania, są one wiążące dla wszystkich kandydatów do stopnia doktora ubiegających się o jego nadanie w nowej procedurze.

Wprowadzony został wymóg uzyskania co najmniej 2 pozytywnych recenzji spośród 3 sporządzanych w nowej procedurze. Dodatkowo, aby zostać dopuszczonym do obrony, należy również spełnić wszystkie ewentualne wymogi określone przez uczelnię, o których mowa powyżej. O dopuszczeniu do obrony decyduje właściwy organ, który przyznaje stopień doktora w danej dyscyplinie (senat albo inny wskazany w statucie organ). Dopuszczenie do obrony powinno mieć formę prawną postanowienia wydanego zgodnie z nową ustawą oraz Kodeksem postępowania administracyjnego. W przypadku wydania postanowienia o odmowie dopuszczenia do obrony, kandydatowi do stopnia przysługuje zażalenie do Rady Doskonałości Naukowej, które należy złożyć za pośrednictwem organu, który je wydał.

ART. 191 UST. 1 UPSWIN

ART. 124 KPA
ART. 191 UST. 2 UPSWINART. 144 KPA W ZWIĄZKU
Z ART. 129 § 1 KPA

3.3.5. Wymogi stawiane rozprawom doktorskim

Nowe przepisy nie zmieniły znacząco wymogów formalnych i merytorycznych, jakie były do tej pory stawiane rozprawom doktorskim. W aspekcie merytorycznym, tak jak dotychczas, rozprawa powinna prezentować ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie albo dyscyplinach oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej lub artystycznej. Przedmiotem rozprawy doktorskiej musi być natomiast:

- oryginalne rozwiązanie problemu naukowego albo
- oryginalne rozwiązanie w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej lub społecznej, albo
- oryginalne dokonanie artystyczne.

ART. 187 UST. 1-2 UPSWIN

Rozprawa doktorska może mieć formę:

- pracy pisemnej, w tym monografii naukowej, zbioru opublikowanych i powiązanych tematycznie artykułów naukowych
- pracy projektowej, konstrukcyjnej, technologicznej, wdrożeniowej lub artystycznej
- samodzielnej i wyodrębnionej części pracy zbiorowej.

ART. 187 UST. 3 UPSWIN

Przedkładając rozprawę doktorską, kandydat jest zobowiązany dołączyć do niej streszczenie w języku angielskim, a w przypadku przygotowania rozprawy w języku obcym, również streszczenie w języku polskim. Analogicznie jak dotychczas, w przypadku, gdy rozprawa doktorska nie jest pracą pisemną (np. instalacja artystyczna), należy również dołączyć opis w językach polskim i angielskim.

ART. 187 UST. 4 UPSWIN

W przypadku niedopuszczenia do obrony rozprawy doktorskiej albo wydania decyzji o odmowie nadania stopnia doktora, ta sama rozprawa nie może być podstawą do ponownego ubie-

gania się o nadanie stopnia doktora, przy czym należy przez to rozumieć sytuację, w której postanowienie o niedopuszczeniu do obrony albo decyzja o odmowie nadania stopnia stały się ostateczne (np. bezskutecznie upłynął termin na wniesienie odpowiednio zażalenia albo odwołania lub Rada Doskonałości Naukowej utrzymała w mocy odpowiednio zaskarżone postanowienie albo decyzję).

3.3.6. Proces recenzowania rozpraw doktorskich

Na gruncie nowych przepisów precyzyjnie określono liczbę recenzentów w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora. O ile do tej pory należało ich powołać co najmniej 2, tak według nowej procedury **zawsze będzie powoływanych 3 recenzentów**.

ART. 190 UST. 2 UPSWIN

Każdy recenzent musi spełniać analogiczne wymogi jak promotor, tj. posiadać stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora, chyba że jest pracownikiem zagranicznej uczelni lub instytucji naukowej, a organ uczelni właściwy do nadania stopnia uzna, że osoba ta posiada znaczące osiągnięcia w zakresie zagadnień naukowych, których dotyczy rozprawa doktorska.

ART. 190 UST. 4-5 UPSWIN

Przepisy wskazują także dodatkowe wymogi formalne stawiane recenzentom: nie mogą oni być zatrudnieni w uczelni prowadzącej dane postępowanie o nadanie stopnia doktora, jak również nie mogą być pracownikami uczelni, instytutu PAN, instytutu badawczego albo instytutu międzynarodowego, których pracownikiem jest osoba ubiegająca się o stopień doktora. Warto również dodać, że choć przepisy nie stanowią o tym obecnie wprost, recenzentem w dalszym ciągu nie powinna być osoba, w stosunku do której zachodzą uzasadnione wątpliwości co do jej bezstronności.

ART. 190 UST. 2 UPSWIN

Analogicznie jak do tej pory, recenzenci mają 2 miesiące na sporządzenie recenzji, w której powinni dokonać precyzyjnego określenia, czy rozprawa doktorska spełnia wszystkie wymogi ustawowe. W przypadku, gdy rozprawę stanowi wyodrębniona część pracy zbiorowej, recenzenci powinni poddać ocenie wyłącznie indywidualny wkład kandydata do stopnia w powstanie danej pracy zbiorowej. Z recenzentami zawiera się umowę o sporządzenie recenzji, przyjmującą najczęściej formę umowy o dzieło. W umowie warto zawrzeć m.in. precyzyjne określenie przedmiotu umowy (sporządzenie recenzji spełniającej wymogi ustawowe), termin na sporządzenie recenzji oraz ewentualne kary umowne (np. potrącane z przysługującego wynagrodzenia za każdy dzień zwłoki po ustalonym terminie).

ART. 190 UST. 3 UPSWIN

ART. 187 UPSWIN

3.3.7. Wspólne postępowania w sprawie nadania stopnia doktora

Podobnie jak dotychczas, stopień doktora może być nadawany w dyscyplinie wspólnie przez uczelnie, instytuty PAN, instytuty badawcze lub instytuty międzynarodowe. W takim przypadku każda ze współuczestniczących jednostek musi posiadać kategorię naukową A+, A albo B+ w danej dyscyplinie. Możliwe jest także nadanie stopnia doktora wspólnie z podmiotem zagranicznym (np. zagraniczną uczelnią), przy czym podmiot ten musi posiadać uprawnienie do nadawania stopnia doktora w zakresie danej dyscypliny.

ART. 185 UST. 2 UPSWIN

Aby móc przeprowadzić wspólnie postępowanie awansowe i nadać stopień doktora, niezbędne będzie zawarcie stosownego porozumienia pomiędzy jednostkami współuczestniczącymi w danym postępowaniu. Porozumienie to musi mieć formę pisemnej umowy, która w szczególności wskazuje podmiot odpowiedzialny za wprowadzanie danych do Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on. Porozumienie powinno także uwzględniać szczegółowo zasady prowadzenia postępowania, analogiczne do zasad określonych w uchwale senatu, o której mowa w części poradnika „Uchwała senatu dotycząca zasad prowadzenia postępowań ws. nadania stopnia doktora”.

W przypadku nadania stopnia doktora w omówionym wspólnym postępowaniu, osoba otrzymuje:

- wspólny dyplom doktorski wydany przez podmioty, które nadały stopień doktora, albo
- dyplom doktorski wydany przez jeden z podmiotów, wskazany w umowie.

ART. 179 UST. 2 UPSWIN

3.3.8. Uchwała dotycząca zasad prowadzenia postępowań

Senat uczelni jest obowiązany przyjąć uchwałę, w której określi sposób postępowania w sprawie nadania stopnia doktora. Uchwała taka powinna wejść w życie najpóźniej 1 października 2019 r. Uchwała ta musi określać m.in.:

ART. 192 UST. 2 UPSWIN

- sposób wyznaczania i zmiany promotora, promotorów lub promotora pomocniczego
- zasady ustalania wysokości opłaty za postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora w trybie eksternistycznym oraz zwalniania z tej opłaty
- tryb złożenia rozprawy doktorskiej
- tryb powoływania oraz zakres czynności komisji, o której mowa w części „Organy właściwe do prowadzenia postępowań i nadawania stopni oraz zasady ich działania”
- sposób wyznaczania recenzentów
- sposób weryfikacji efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK w przypadku osób ubiegających się o nadanie stopnia doktora w trybie eksternistycznym
- sposób weryfikacji spełnienia wymagania dotyczącego minimalnego dorobku w przypadku publikacji wieloautorskich
- inne wymagania stawiane kandydatom do nadania stopnia doktora lub dodatkowe warunki dopuszczenia do obrony.

Nad prawidłowością uchwał senatu w zakresie ich zgodności z prawem czuwa Rada Doskonałości Naukowej. W ramach swoich kompetencji nadzorczych Rada, w przypadku stwierdzenia, że uchwała nie jest zgodna z przepisami prawa, może stwierdzić jej nieważność.

ART. 238 UST. 1 PKT 6 LIT. A UPSWIN
ART. 239 UST. 2 UPSWIN

3.3.9. Okres przejściowy

Termin	Regulacje przejściowe	
Przed 1.10.2018 r.	Postępowania o nadanie stopnia doktora wszczęte i niezakończone przed 1 października 2018 r. są przeprowadzane na zasadach dotychczasowych, przy czym jeżeli nadanie stopnia nastąpi po 30 kwietnia 2019 r., to stopień należy nadać w dziedzinach i dyscyplinach określonych w nowej klasyfikacji dziedzin i dyscyplin.	ART. 179 UST. 1 UPW
	W przypadku osób, które rozpoczęły studia doktoranckie przed rokiem akademickim 2019/2020 i ubiegają się o nadanie stopnia doktora na nowych zasadach, efekty uczenia się w zakresie znajomości nowożytnego języka obcego są potwierdzane na zasadach dotychczasowych.	ART. 179 UST. 8 UPW
	W przypadku osób, które rozpoczęły studia doktoranckie przed rokiem akademickim 2019/2020 i ubiegają się o nadanie stopnia doktora na nowych zasadach, postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora wszczyna złożenie wniosku o wyznaczenie promotora lub promotorów.	ART. 179 UST. 7 UPW
	Postępowania o nadanie stopnia doktora, wszczęte między 1 października 2018 r. a 30 kwietnia 2019 r., prowadzi się na podstawie dotychczasowych przepisów, z tym że do 30 września 2019 r. w uczelni stopień nadaje rada jednostki organizacyjnej, a od 1 października 2019 r. senat uczelni lub inny organ wskazany w statucie jako właściwy do nadawania stopnia w danej dyscyplinie.	ART. 179 UST. 3 UPW

	W okresie od 1 maja 2019 r. do 30 września 2019 r. nie można będzie wszczynać postępowań w sprawie nadania stopnia doktora. Wszystkie wnioski złożone w tym czasie wywołają skutek wszczynający postępowanie dopiero 1 października 2019 r. Od tego dnia wszystkie postępowania wszczynane i prowadzone będą na zasadach określonych w przepisach nowej ustawy.	ART. 179 UST. 5 UPW
	W postępowaniach wszczętych do 31 grudnia 2020 r. do minimalnego dorobku zalicza się także artykuły naukowe opublikowane w czasopiśmie naukowych lub recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych ujętych w ministerialnym wykazie czasopism naukowych, nawet jeżeli opublikowanie artykułu nastąpiło przed dniem ogłoszenia tego wykazu. Zaliczane będą także artykuły opublikowane przed 1 stycznia 2019 r. w czasopiśmie naukowych, które były ujęte na liście A albo C dotychczasowego ministerialnego wykazu czasopism naukowych, albo były ujęte w części B tego wykazu, przy czym w przypadku listy B zaliczane będą wyłącznie artykuły naukowe, którym za opublikowanie przyznawanych było co najmniej 10 punktów.	ART. 179 UST. 6 PKT 1 UPW ART. 267 UST. 2 PKT 2 LIT. B UPSWIN
	Do minimalnego dorobku analogicznie zaliczane także będą monografie naukowe wydane przez wydawnictwo ujęte w ministerialnym wykazie wydawnictw, nawet jeżeli opublikowanie monografii nastąpiło przed dniem ogłoszenia tego wykazu. Zaliczone zostaną również monografie wydane przez jednostkę organizacyjną podmiotu, którego wydawnictwo jest ujęte we wspomnianym wykazie wydawnictw.	ART. 179 UST. 6 PKT 2 UPW ART. 267 UST. 2 PKT 2 LIT. A UPSWIN
Po 1.10.2019 r.	Wszystkie przewody doktorskie, które zostały wszczęte na podstawie dotychczasowych przepisów, a które nie zostały zakończone do 31 grudnia 2021 r., zostaną obligatoryjnie zamknięte po tym terminie, co wymaga wydania właściwych decyzji administracyjnych w tej sprawie.	

3.4. POSTĘPOWANIA W SPRAWIE NADANIA STOPNIA DOKTORA HABILITOWANEGO ORAZ UPRAWNIEŃ RÓWNOWAŻNYCH

W zakresie postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego konstrukcja procedury nie uległa bardzo dużym zmianom, choć z perspektywy habilitantów z pewnością zaostrożono merytoryczną weryfikację dorobku. Nastąpiło to m.in. poprzez zwiększenie liczby recenzentów w postępowaniu oraz przywrócenie możliwości przeprowadzenia kolokwium habilitacyjnego. Dodatkowo wprowadzono regulacje ograniczające zjawisko umyślnego umarzania postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, które coraz częściej zdarzały się na zaawansowanym etapie postępowania, po uzyskaniu negatywnych recenzji.

W niniejszej części przez uczelnię należy także rozumieć inne podmioty habilitujące (instytuty PAN, instytuty badawcze, międzynarodowe instytuty badawcze). Przez rektora i senat uczelni należy także odpowiednio rozumieć dyrektora instytutu i radę naukową instytutu.

Poniżej omówione zostały wyłącznie zagadnienia związane z postępowaniami w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego oraz uprawnień równoważnych. Więcej nt. zagadnień powiązanych:

- [Statut](#)
- [Organy uczelni](#)

GŁÓWNE ZMIANY:

- zwiększono liczbę recenzentów w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego do czterech
- wprowadzono obowiązkowe kolokwium habilitacyjne w naukach humanistycznych, społecznych i teologicznych oraz możliwość przeprowadzania kolokwium w pozostałych dziedzinach
- wprowadzono sankcje za wycofanie wniosku o nadanie stopnia po powołaniu komisji habilitacyjnej

3.4.1. Organy właściwe do prowadzenia postępowań i nadawania stopnia oraz zasady ich działania

W przypadku postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, tak samo jak w postępowaniach ws. nadania stopnia doktora, kompetencje do nadawania stopni doktora habilitowanego w uczelni przejmuje co do zasady senat uczelni, przy czym statut uczelni może określić inny organ właściwy do nadawania stopnia. Wówczas może być wyłącznie jeden taki organ dla jednej dyscypliny. Możliwość przeniesienia kompetencji na inny organ nie dotyczy pozostałych typów podmiotów habilitujących, w których uprawniona do nadawania stopni jest wyłącznie rada naukowa.

ART. 28 UST. 1 PKT 8
ORAZ UST. 4 UPSWIN

Niemożliwe jest powołanie osobnego organu w danej dyscyplinie dla postępowań w sprawie nadania stopnia doktora i osobno dla postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego.

Po przeprowadzeniu wszystkich niezbędnych czynności w postępowaniu, senat uczelni albo inny organ wskazany w statucie uczelni dla tej dyscypliny wydaje decyzję administracyjną, w której nadaje danej osobie stopień naukowy doktora habilitowanego lub stopień doktora habilitowanego w zakresie sztuki albo odmawia jego nadania. Analogicznie jak w przypadku doktoratów, decyzje w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego podpisuje przewodniczący organu, który wydał decyzję.

ART. 178 UST. 1 UPSWIN

ART. 178 UST. 2 UPSWIN

W przypadku, gdy organem właściwym do nadawania stopnia pozostaje senat uczelni, w głosowaniach w sprawach związanych z nadawaniem stopni biorą udział członkowie senatu będący profesorami i profesorami uczelni. Uchwały te są podejmowane w obecności co najmniej połowy statutowej liczby tych członków. Reguły dotyczące osób uprawnionych do głosowania należy również stosować odpowiednio do organów wskazanych w statucie jako nadających stopnie.

ART. 31 UST. 4 UPSWIN

3.4.2. Wymogi stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego

Ustawa określa warunki, jakie łącznie musi spełniać osoba, której ma być nadany stopień doktora habilitowanego. Są nimi:

- 1) posiadanie stopnia doktora w określonej dziedzinie nauki lub sztuki. Nie jest wymagana zgodność dyscypliny, w której kandydat posiada stopień doktora z dyscypliną, w której ubiega się on o nadanie stopnia doktora habilitowanego
- 2) posiadanie w dorobku osiągnięć naukowych albo artystycznych stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny. Dorobek powinien uwzględniać co najmniej:

ART. 219 UST. 1 PKT 1 UPSWIN

ART. 219 UST. 1 PKT 2 UPSWIN

- 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w ministerialnym wykazie wydawnictw lub
- 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w ministerialnym wykazie czasopiśm naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji naukowych lub międzynarodowych lub
- 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne.

ART. 267 UST. 2 PKT 2 LIT. A UPSWIN

3) wykazanie się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

ART. 219 UST. 1 PKT 3 UPSWIN

Podobnie jak w przypadku postępowań doktorskich, osiągnięcie, o którym mowa powyżej, może stanowić część pracy zbiorowej, jeżeli opracowanie wydzielonego zagadnienia jest indywidualnym wkładem osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego.

ART. 219 UST. 2 UPSWIN

Jeżeli przedmiot osiągnięć w dorobku jest objęty ochroną informacji niejawnych, nie ma obowiązku publikacji danego osiągnięcia.

ART. 219 UST. 3 UPSWIN

3.4.3. Wszczęcie i etap wstępny postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego

Wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego następuje wyłącznie na pisemny wniosek zainteresowanego, który za pośrednictwem Rady Doskonałości Naukowej należy skierować do uprawnionego podmiotu, w którym ma być przeprowadzone postępowanie. Wniosek powinien uwzględniać następujące informacje i załączniki:

ART. 220 UST. 1 UPSWIN

ART. 220 UST. 2 UPSWIN

- wskazanie dziedziny i dyscypliny, w której kandydat ubiega się o stopień
- opis kariery zawodowej habilitanta
- wykaz osiągnięć naukowych lub artystycznych stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny, w której ma być nadany stopień doktora habilitowanego
- wskazanie podmiotu habilitującego wybranego do przeprowadzenia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego.

Po otrzymaniu wniosku Rada dokonuje oceny formalnej, a w przypadku stwierdzenia braków (np. niewskazania wybranego podmiotu habilitującego) wzywa wnioskodawcę do ich usunięcia w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż 7 dni, z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie podania bez rozpoznania. W ciągu 4 tygodni od otrzymania wniosku Rada ocenia go pod kątem formalnym i przekazuje wybranemu przez habilitanta podmiotowi habilitującemu.

ART. 221 UST. 1 UPSWIN

ART. 64 §2 KPA

Organ właściwy do nadawania stopnia w danej dyscyplinie w wybranym przez habilitanta podmiocie habilitującym ma prawo w ciągu 4 tygodni od otrzymania wniosku odmówić przeprowadzenia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego i zwrócić wniosek Radzie. W tym przypadku nie jest wymagane szczególne uzasadnienie organu, przy czym odmowa wyrażenia zgody na przeprowadzenie postępowania powinna nastąpić w sposób sformalizowany, właściwy dla podejmowania decyzji przez dany organ (np. w formie uchwały senatu).

ART. 221 UST. 2 UPSWIN

Jeżeli wybrany podmiot nie wyrazi zgody na przeprowadzenie postępowania i zwróci wniosek, Rada niezwłocznie wyznaczy inny podmiot, który jest uprawniony do nadawania stopnia doktora habilitowanego w tej dyscyplinie i przekaże mu wniosek. Wyznaczenie nowego podmiotu w takim trybie jest dla niego wiążące, tzn. nie ma on już możliwości niewyrażenia zgody na przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego.

ART. 221 UST. 3 UPSWIN

3.4.4. Komisja habilitacyjna

W ciągu 12 tygodni od dnia otrzymania wniosku Rada Doskonałości Naukowej wyznacza 4 członków komisji habilitacyjnej, w tym przewodniczącego i 3 recenzentów, o czym informuje pisemnie podmiot prowadzący postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego. Członkowie komisji wyznaczani przez Radę są wybierani w drodze losowania spośród grupy kandydatów, którzy:

ART. 221 UST. 4 UPSWIN

- posiadają stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora oraz aktualny dorobek naukowy lub artystyczny i uznaną renomę, w tym międzynarodową
- nie są pracownikami podmiotu habilitującego ani uczelni, instytutu PAN, instytutu badawczego albo instytutu międzynarodowego, których pracownikiem jest osoba ubiegająca się o stopień doktora habilitowanego.

W terminie 6 tygodni od dnia otrzymania informacji o członkach komisji habilitacyjnej wyznaczonych przez Radę organ właściwy do przeprowadzenia postępowania powołuje komisję habilitacyjną, która składa się z 7 osób:

ART. 221 UST. 5 UPSWIN

- 4 członków wyznaczonych przez Radę (w tym przewodniczącego oraz 3 recenzentów)
- 2 członków posiadających stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora, zatrudnionych w podmiocie habilitującym (w tym sekretarza)
- 1 recenzenta posiadającego stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora oraz aktualny dorobek naukowy lub artystyczny i uznaną renomę, w tym międzynarodową, niebędącego pracownikiem podmiotu habilitującego.

Recenzentem może być osoba, która nie spełnia wskazanych wyżej warunków (np. posiadania co najmniej stopnia doktora habilitowanego), jeżeli spełnione zostaną łącznie następujące wymogi:

ART. 221 UST. 6 UPSWIN

- osoba ta jest pracownikiem zagranicznej uczelni lub instytucji naukowej
- Rada Doskonałości Naukowej lub podmiot prowadzący postępowanie uzna, że osoba ta posiada znaczący dorobek w zakresie zagadnień związanych z osiągnięciami osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego.

Recenzentem nie może zostać osoba, która w okresie ostatnich 5 lat dwukrotnie przekroczyła 8-tygodniowy termin na sporządzenie recenzji w postępowaniu habilitacyjnym.

ART. 221 UST. 7 UPSWIN

Należy również dodać, że – analogicznie jak w przypadku postępowań doktorskich – nauczyciel akademicki oraz pracownik naukowy nie może bez uzasadnionej przyczyny odmówić pełnienia funkcji recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego.

ART. 183 UPSWIN

3.4.5. Proces recenzowania i kolokwium habilitacyjne

Po powołaniu komisji habilitacyjnej podmiot prowadzący postępowanie przekazuje recenzentom wniosek i dokumentację pozwalającą na prawidłową weryfikację, czy habilitant spełnienia wymogi do nadania stopnia doktora habilitowanego. Od dnia otrzymania wniosku powołani recenzenci mają 8 tygodni na sporządzenie odpowiednich recenzji. Co ważne, recenzje powinny kończyć się jednoznacznie konkluzją co do ich charakteru, tj. czy są to recenzje pozytywne, czy negatywne. Jest to szczególnie istotne z punktu widzenia podjęcia przez komisję habilitacyjną uchwały zawierającej opinię w sprawie nadania albo odmowy nadania stopnia.

ART. 221 UST. 8 UPSWIN

Przywrócono możliwość przeprowadzenia kolokwium habilitacyjnego jako formy weryfikacji poziomu naukowego lub artystycznego habilitanta i jego osiągnięć. Kolokwium habilitacyjne może przeprowadzić wyłącznie komisja habilitacyjna.

ART. 221 UST. 9 UPSWIN

Przeprowadzenie kolokwium habilitacyjnego jest obowiązkowe w przypadku nauk humanistycznych, społecznych i teologicznych, w pozostałych przypadkach uzależnione jest ono wyłącznie od decyzji komisji habilitacyjnej. Kolokwium może przybrać różnorodną formę, np. rozmowy habilitanta z komisją, prezentacji, itp.

3.4.6. Zakończenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego

Po zakończeniu procesu recenzowania oraz po przeprowadzonym kolokwium habilitacyjnym (jeżeli zostało ono zorganizowane), komisja habilitacyjna podejmuje uchwałę, która musi zawierać jednoznaczną opinię w sprawie nadania albo odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego, tj. wskazywać, czy komisja opowiada się za nadaniem stopnia, czy też za odmową nadania stopnia. Komisja nie jest związana treścią sporządzonych recenzji, jednak opinia w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego nie może być pozytywna, jeżeli co najmniej dwie z recenzji są negatywne.

ART. 221 UST. 10 UPSWIN

Uchwałę tę komisja co do zasady podejmuje w głosowaniu jawnym, chyba że habilitant wniosował (np. na etapie składania wniosku o wszczęcie postępowania) o głosowanie tajne – komisja jest wówczas związana takim wnioskiem. Na podjęcie wyżej wymienionej uchwały i przekazanie jej wraz z uzasadnieniem i pełną dokumentacją postępowania do podmiotu habilitującego komisja ma 6 tygodni od dnia otrzymania ostatniej z recenzji.

ART. 221 UST. 11 UPSWIN

W oparciu o przekazaną uchwałę komisji habilitacyjnej podmiot habilitujący jest zobowiązany wydać w ciągu miesiąca decyzję nadającą albo odmawiającą nadania stopnia doktora habilitowanego. W przypadku, gdy opinia komisji jest negatywna, podmiot jest nią związany i obligatoryjnie odmawia nadania stopnia doktora habilitowanego. Niezależnie od treści decyzji, powinna ona również spełniać wymogi stawiane decyzjom administracyjnym, określone przepisami KPA. W przypadku decyzji odmawiającej nadania stopnia doktora habilitowanego zalecana jest szczególna dbałość o sporządzenie właściwego uzasadnienia uwzględniającego wszystkie przesłanki, na podstawie których wydano decyzję odmowną.

ART. 221 UST. 12 UPSWIN

ART. 107 KPA

Ustawa określiła następstwa wycofania wniosku o wszczęcie postępowania i jego umorzenia na podstawie art. 105 § 1 KPA już po powołaniu komisji habilitacyjnej. W przypadku wycofania wniosku o wszczęcie postępowania po powołaniu komisji habilitacyjnej ten sam wniosek nie będzie mógł stanowić podstawy ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w innym podmiocie habilitującym. W takim przypadku wnioskodawca nie będzie mógł również ubiegać się o nadanie stopnia doktora habilitowanego przez 2 lata.

ART. 221 UST. 13 UPSWIN

3.4.7. Uchwała dotycząca zasad prowadzenia postępowań

Senat uczelni jest obowiązany przyjąć uchwałę, w której określi:

ART. 221 UST. 13 UPSWIN

- szczegółowy tryb postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego
- zasady ustalania wysokości opłaty za postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego oraz zwalniania z tej opłaty
- sposób wyznaczania członków komisji habilitacyjnej.

Należy zauważyć, iż w przeciwieństwie do uchwały dot. postępowań doktorskich, w przypadku postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego katalog zagadnień regulowanych w wyżej omówionej uchwale jest ściśle ograniczony.

Z uwagi na obowiązek wejścia w życie przedmiotowej uchwały z dniem 1 października 2019 r., powinna ona zostać przyjęta przez senat z odpowiednim wyprzedzeniem – zgodnie z trybem jego prac i zasadami podejmowania przez niego uchwał, określonymi w statucie i ewentualnych innych regulacjach wewnętrznych uczelni.

ART. 180 UPW

3.4.8. Nabycie uprawnień równoważnych ze stopniem doktora habilitowanego

Nowe przepisy utrzymują możliwość nabywania uprawnień równoważnych uprawnieniom wynikającym z posiadania stopnia doktora habilitowanego w danej dyscyplinie, przy czym zgodnie z nowymi przepisami uprawnienia takie nadaje się już w konkretnej dziedzinie i dyscyplinie – analogicznie jak przy nadaniu stopnia. Takie uprawnienie może nabyć osoba, która uzyskała stopień doktora w Polsce lub za granicą i spełnia łącznie trzy warunki:

ART. 226 UST. 1 UPSWIN

- 1) podczas pracy w innym państwie przez co najmniej 5 lat kierowała samodzielnie zespołami badawczymi
- 2) posiada znaczące osiągnięcia naukowe
- 3) jest zatrudniona w podmiocie habilitującym posiadającym uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego w danej dyscyplinie na stanowisku profesora uczelni albo profesora instytutu w instytucie PAN lub instytucie badawczym, albo profesora w instytucie międzynarodowym.

Nabycie uprawnień równoważnych w przypadku takiej osoby następuje na podstawie decyzji rektora uczelni albo dyrektora instytutu (instytutu PAN, instytutu badawczego, międzynarodowego instytutu badawczego) zatrudniającego tę osobę.

ART. 226 UST. 2 PKT 1 UPSWIN

Po wydaniu decyzji o nadaniu uprawnień równoważnych rektor przekazuje decyzję wraz z opisem kariery zawodowej i wykazem osiągnięć danej osoby do Rady Doskonałości Naukowej, która dokonuje oceny prawidłowości decyzji. W tym celu Rada powołuje co najmniej 2 recenzentów w drodze losowania spośród kandydatów na recenzentów wskazanych przez właściwy zespół dziedzinowy działający w ramach Rady.

Jeśli Rada stwierdzi, że kandydat nie spełnia wymogów niezbędnych do nabycia przedmiotowych uprawnień, wyraża sprzeciw w formie decyzji administracyjnej i jednocześnie uchyla decyzję rektora o nadaniu uprawnień równoważnych. Sprzeciw może zostać wyrażony przez Radę w terminie nie dłuższym niż 4 miesiące od otrzymania decyzji rektora ws. nadania uprawnień równoważnych. Jeśli Rada nie zgłosi sprzeciwu, nabycie uprawnień następuje po 4 miesiącach od dnia otrzymania decyzji przez ww. organ, a osobie, która nabyła uprawnienia równoważne uprawnieniom wynikającym z posiadania stopnia doktora habilitowanego, przysługują uprawnienia doktora habilitowanego wynikające z tej ustawy.

ART. 226 UST. 4 UPSWIN

ART. 226 UST. 6 UPSWIN

W przypadku wyrażenia sprzeciwu i uchylecia decyzji rektora (dyrektora instytutu) przez Radę, na decyzję Rady przysługuje skarga do sądu administracyjnego. Kontrola sądowa ograniczona jest jednak wyłącznie do kwestii zgodności zaskarżonej decyzji z przepisami obowiązującego prawa. Sąd nie będzie odnosił się natomiast do aspektów merytorycznych (w tym nie będzie rozstrzygał, czy osiągnięcia kandydata do uzyskania uprawnień równoważnych można uznać za znaczne).

3.4.9. Okres przejściowy

Termin	Regulacje przejściowe
Przed 1.10.2018 r.	Postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego wszczęte i niezakończone przed 1 października 2018 r. są przeprowadzane na zasadach dotychczasowych, przy czym jeżeli nadanie stopnia nastąpi po 30 kwietnia 2019 r., to stopień należy nadać w dziedzinach i dyscyplinach określonych według nowej klasyfikacji dziedzin i dyscyplin.

ART. 179 UST. 1 UPW

	Postępowania w sprawie nabycia uprawnień równoważnych uprawnieniom wynikającym z posiadania stopnia doktora habilitowanego wszczęte na podstawie art. 21a ust. 1 USNTN i niezakończone przed 1 października 2018 r. przeprowadzane są na podstawie przepisów dotychczasowych. Jeżeli jednak wydanie decyzji o nadaniu uprawnień następuje po 30 kwietnia 2019 r., wówczas uprawnienia nabywa się w dziedzinach i dyscyplinach zgodnych z nową klasyfikacją dziedzin i dyscyplin.	ART. 183 UST. 1 UPW
Po 1.10.2018 r.	Postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego, wszczęte między 1 października 2018 r. a 30 kwietnia 2019 r., prowadzi się na podstawie dotychczasowych przepisów, z tym że do 30 września 2019 r. w uczelni czynności związane z postępowaniem o nadanie stopnia prowadzi rada jednostki organizacyjnej, a od 1 października 2019 r. senat uczelni lub inny organ wskazany w statucie, jako właściwy do nadawania stopnia w danej dyscyplinie.	ART. 179 UST. 3 UPW
	W okresie od 1 maja 2019 r. do 30 września 2019 r. nie można będzie wszczynać postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego. Wszystkie wnioski złożone w tym czasie wywołają skutek wszczynający postępowanie dopiero 1 października 2019 r. Od tego dnia wszystkie postępowania wszczynane i prowadzone będą na zasadach określonych w ustawie.	ART. 179 UST. 5 UPW
	Postępowania w sprawie nabycia uprawnień równoważnych wszczęte w okresie od 1 października 2018 r. do 30 września 2019 r., powinny być wszczynane i prowadzone na podstawie przepisów dotychczasowych, przy czym jeżeli wydanie decyzji o nadaniu uprawnień równoważnych nastąpi po 30 kwietnia 2019 r., wówczas uprawnienie nadaje się według nowej klasyfikacji dziedzin i dyscyplin.	ART. 183 UST. 2-3 UPW
	W postępowaniach wszczętych do 31 grudnia 2020 r. do osiągnięć naukowych, o których mowa w części przewodnika pt. „Wymogi stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego”, zalicza się także artykuły naukowe opublikowane w czasopiśmie naukowych lub recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, ujętych w ministerialnym wykazie czasopism naukowych, nawet jeżeli opublikowanie artykułu nastąpiło przed dniem ogłoszenia tego wykazu. Zaliczane będą także artykuły opublikowane przed 1 stycznia 2019 r. w czasopiśmie naukowych, które były ujęte na liście A albo C dotychczasowego ministerialnego wykazu czasopism naukowych, albo były ujęte w części B tego wykazu, przy czym w przypadku listy B zaliczane będą wyłącznie artykuły naukowe, którym za opublikowanie przyznawanych było co najmniej 10 punktów.	ART. 179 UST. 6 PKT 1 UPW ART. 267 UST. 2 PKT 2 LIT. B UPSWIN
	Do minimalnego dorobku analogicznie zaliczane także będą monografie naukowe wydane przez wydawnictwo ujęte w ministerialnym wykazie wydawnictw, nawet jeżeli opublikowanie monografii nastąpiło przed dniem ogłoszenia tego wykazu. Zaliczone zostaną również monografie wydane przez jednostkę organizacyjną podmiotu, którego wydawnictwo jest ujęte we wspomnianym wykazie wydawnictw.	ART. 179 UST. 6 PKT 2 UPW ART. 267 UST. 2 PKT 2 LIT. A UPSWIN
Po 1.10.2019 r.	Wszystkie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, które zostały wszczęte na podstawie dotychczasowych przepisów, a które nie zostały zakończone do 31 grudnia 2021 r., zostaną obowiązkowo umorzone po tym terminie. Wymaga to wydania właściwych decyzji przez organ nadający stopnie w danym podmiocie habilitującym.	ART. 179 UST. 4 UPW

3.5. POSTĘPOWANIA W SPRAWIE NADANIA TYTUŁU PROFESORA

W przepisach nowej ustawy procedura nadania tytułu profesora uległa znaczącej zmianie, szczególnie w zakresie przebiegu i podmiotów odpowiedzialnych za jej prowadzenie. Podmioty posiadające uprawnienia habilitacyjne nie biorą już udziału w postępowaniu ws. nadania tytułu profesora, a za całe postępowanie odpowiada Rada Doskonałości Naukowej. Zmieniły się także wymogi stawiane kandydatom do tytułu.

GŁÓWNE ZMIANY:

- *uprawnienie do prowadzenia postępowań ws. nadania tytułu profesora przyznano wyłącznie Radzie Doskonałości Naukowej*
- *całkowicie zrezygnowano z udziału uczelni w procedurze nadawania tytułu profesora*
- *zmodyfikowano warunki stawiane osobom ubiegającym się o tytuł profesora, w tym m.in. zniesiono wymogi dotyczące pełnienia opieki naukowej nad doktorantami*

3.5.1. Organy właściwe do prowadzenia postępowań i nadawania tytułu profesora

W przeciwieństwie do dotychczasowych przepisów, nowa procedura prowadzona będzie przez Radę Doskonałości Naukowej, która następnie może skierować do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wnioski o nadanie tytułu profesora. Uczelnie, ich jednostki organizacyjne, instytuty PAN, instytuty badawcze i międzynarodowe instytuty badawcze nie biorą już udziału w postępowaniu na żadnym z jego etapów.

ART. 228 UST. 1 UPSWIN
ART. 178 UST. 4 UPSWIN

3.5.2. Wymogi stawiane kandydatom do tytułu profesora

Tytuł naukowy profesora może być nadany osobie, która:

1) **posiada stopień naukowy doktora habilitowanego** oraz wybitne osiągnięcia naukowe krajowe lub zagraniczne, oraz:

ART. 227 UST. 1 PKT 1 UPSWIN

- uczestniczyła w pracach zespołów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych lub
- odbyła staże naukowe w instytucjach naukowych, w tym zagranicznych, lub
- prowadziła badania naukowe lub prace rozwojowe w uczelniach lub instytucjach naukowych, w tym zagranicznych

2) **posiada stopień doktora habilitowanego w zakresie sztuki** oraz **wybitne osiągnięcia artystyczne**.

ART. 227 UST. 1 PKT 2 UPSWIN

W wyjątkowych przypadkach tytuł profesora może zostać nadany osobie posiadającej **stopień doktora**, jeżeli będzie to uzasadnione najwyższą jakością osiągnięć naukowych albo artystycznych. W takiej sytuacji należy jednak odpowiednio stosować pozostałe wymogi dotyczące dorobku, o których wspomniano powyżej.

ART. 227 UST. 2 UPSWIN

Osiągnięcia stanowiące podstawę do nadania tytułu mogą także przyjąć formę zrealizowanych oryginalnych osiągnięć projektowych, konstrukcyjnych, technologicznych lub artystycznych.

ART. 227 UST. 3 UPSWIN

Tytuł profesora może być nadany wyłącznie osobie, która w okresie od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r. nie pracowała w organach bezpieczeństwa państwa, nie pełniła w nich służby ani nie współpracowała z tymi organami. W przeciwnym przypadku, nawet pomimo spełniania wyżej wymienionych przesłanek merytorycznych, tytuł ten nie zostanie nadany.

ART. 227 UST. 3 UPSWIN

3.5.3. Wszczęcie postępowania ws. nadania tytułu profesora

Postępowanie w sprawie nadania tytułu profesora jest wszczynane wyłącznie na wniosek samego zainteresowanego. Wniosek ten składa się bezpośrednio do Rady Doskonałości Naukowej. Wniosek ten powinien zawierać uzasadnienie odnoszące się do wszystkich ustawowych wymagań, o których mowa w części przewodnika pt. „Wymogi stawiane kandydatom do tytułu profesora”. Po przeprowadzeniu weryfikacji wstępnej wniosku, Rada może odmówić wszczęcia postępowania, jeżeli uzna, że w sposób oczywisty nie są spełnione wymogi ustawowe do nadania tytułu profesora. Odmowa wszczęcia postępowania następuje w formie postanowienia, na które przysługuje zażalenie do Rady. Jeżeli w wyniku zażalenia Rada utrzyma w mocy postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania, osoba ubiegająca się o tytuł profesora będzie mogła wystąpić z ponownym wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie jego nadania dopiero po upływie co najmniej 5 lat.

ART. 228 UST. 1 UPSWIN

ART. 228 UST. 2 UPSWIN

ART. 228 UST. 10 PKT 1 UPSWIN

3.5.4. Proces recenzowania w postępowaniu ws. nadania tytułu profesora

W przypadku pozytywnej weryfikacji wstępnej, Rada Doskonałości Naukowej powołuje 5 recenzentów, którym zleca opracowanie opinii dotyczącej spełniania przez kandydata do tytułu wszystkich przesłanek ustawowych. Recenzenci są zobowiązani do opracowania swoich opinii w terminie 4 miesięcy od dnia zlecenia ich wydania. W celu zwiększenia transparentności i jakości postępowań, recenzenci są powoływani przez Radę w drodze losowania spośród kandydatów na recenzentów wskazanych do danej sprawy przez właściwy zespół działający w Radzie w ramach danej dziedziny. Zespół wskazuje każdorazowo co najmniej trzykrotność liczby recenzentów wyznaczanych przez RDN w danej sprawie.

ART. 228 UST. 3-4 UPSWIN

ART. 240 UST. 2 UPSWIN

ART. 240 UST. 1 UPSWIN

W postępowaniu w sprawie nadania tytułu profesora recenzentem może być osoba posiadająca tytuł profesora w zakresie danej dziedziny albo osoba posiadająca co najmniej stopień doktora i zatrudniona przez co najmniej 5 lat w zagranicznej uczelni lub instytucji naukowej na stanowisku profesora, która spełnia łącznie dwa wymogi:

- 1) przez okres co najmniej 5 lat kierowała samodzielnie zespołem badawczym oraz
- 2) posiada znaczący dorobek w zakresie danej dziedziny.

Podobnie jak w przypadku postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, ustawa wprowadza również ograniczenie co do osoby recenzenta. Nie może pełnić tej funkcji osoba, która w okresie ostatnich 5 lat dwukrotnie nie dochowała 4-miesięcznego terminu na sporządzenie opinii w postępowaniu w sprawie nadania tytułu profesora.

Należy również dodać, że – analogicznie jak w przypadku postępowań w sprawie nadania stopnia doktora i doktora habilitowanego – nauczyciel akademicki oraz pracownik naukowy nie mogą bez uzasadnionej przyczyny odmówić pełnienia funkcji recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania tytułu profesora.

3.5.5. Zakończenie postępowania ws. nadania tytułu profesora

Nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia otrzymania ostatniej opinii recenzentów, Rada Doskonałości Naukowej po przeanalizowaniu całokształtu dokumentacji wydaje decyzję administracyjną, zgodnie z którą:

- występuje do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o nadanie wnioskodawcy tytułu profesora albo
- odmawia wystąpienia do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o nadanie wnioskodawcy tytułu profesora.

W przypadku wydania decyzji pozytywnej, w terminie 21 dni od dnia wydania decyzji Rada składa do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wniosek o nadanie tytułu profesora. Dalsza procedura związana z nadaniem tytułu profesora jest kontynuowana w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Termin	Regulacje przejściowe	
Przed 1.10.2018 r.	Postępowania o nadanie tytułu profesora wszczęte i niezakończone przed 1 października 2018 r. są przeprowadzane na zasadach dotychczasowych, przy czym jeżeli nadanie tytułu profesora następuje po 30 kwietnia 2019 r., wówczas tytuł nadaje się w dziedzinach i dyscyplinach określonych w nowej klasyfikacji.	ART. 179 UST. 1 UPW
Po 1.10.2018 r.	Postępowania o nadanie tytułu profesora, wszczęte w okresie między 1 października 2018 r. a 30 kwietnia 2019 r. tytuł nadaje się na podstawie dotychczasowych przepisów, z tym że do dnia 30 września 2019 r. w uczelni czynności związane z postępowaniem o nadanie tytułu profesora prowadzi rada jednostki organizacyjnej, a od dnia 1 października 2019 r. senat uczelni.	ART. 179 UST. 3 UPW
	W okresie od 1 maja 2019 r. do 30 września 2019 r. nie można będzie wszczynać postępowań w sprawie nadania tytułu profesora. Wszystkie wnioski złożone w tym czasie wywołają skutek wszczynający postępowanie dopiero z dniem 1 października 2019 r. Od tego dnia wszystkie postępowania wszczynane i prowadzone będą na zasadach określonych w Ustawie.	ART. 179 UST. 5 UPW
Po 1.10.2019 r.	Wszystkie postępowania w sprawie nadania tytułu profesora, które zostały wszczęte na podstawie dotychczasowych przepisów, a które nie zostały zakończone do 31 grudnia 2021 r., zostaną obligatoryjnie umorzone po tym terminie.	ART. 179 UST. 4 UPW

3.6. ŚCIEŻKA ODWOŁAWCZA I POSTĘPOWANIA NADZWYCZAJNE

W dużej mierze zachowano dotychczasowy model postępowań odwoławczych w zakresie awansów naukowych. Uproszczono natomiast sposób procedowania w przypadku postępowań nadzwyczajnych związanych z naruszeniem prawa przez osoby, którym nadano stopień doktora lub doktora habilitowanego, lub tytuł profesora.

Poniżej omówione zostały wyłącznie zagadnienia związane z postępowaniami odwoławczymi i nadzwyczajnymi w zakresie nadawania stopni i tytułu profesora. Więcej nt. zagadnień powiązanych:

- [Nadawanie stopnia doktora](#)
- [Nadawanie stopnia doktora habilitowanego](#)
- [Nadawanie tytułu profesora](#)

GŁÓWNE ZMIANY:

- *zlikwidowano tryb stwierdzenia nieważności postępowania w sprawie nadania stopnia na rzecz stwierdzenia nieważności decyzji o nadaniu stopnia*
- *rozgraniczono podstawy do wznowienia postępowania i stwierdzenia nieważności decyzji w sprawie nadania stopnia*
- *zmieniono przesłanki do utraty tytułu profesora*

3.6.1. Postępowania odwoławcze – postępowanie ws. nadania stopnia doktora

W przypadku postępowań w sprawie nadania stopnia doktora, ścieżka odwoławcza możliwa jest wyłącznie w przypadku wydania decyzji o odmowie nadania stopnia doktora. Kandydat do stopnia wnosi odwołanie do Rady Doskonałości Naukowej za pośrednictwem organu, który wydał decyzję odmowną w terminie 30 dni od dnia doręczenia mu decyzji o odmowie nadania stopnia.

ART. 193 UST. 1 UPSWIN

Po złożeniu odwołania organ, który odmówił nadania stopnia doktora, przygotowuje opinię w przedmiotowej sprawie. Opinię tę należy przyjąć zgodnie z zasadami podejmowania uchwał/decyzji przez organ, określonymi w danym podmiocie.

W ciągu 3 miesięcy od dnia złożenia odwołania przekazuje się je wraz z opinią i pełną dokumentacją postępowania do Rady Doskonałości Naukowej jako organu odwoławczego.

ART. 193 UST. 3 UPSWIN

Rada Doskonałości Naukowej rozpatruje odwołanie z uwzględnieniem zarzutów formalnych i merytorycznych w ciągu 6 miesięcy od dnia jego przekazania wraz z aktami sprawy. W toku rozpatrywania odwołania Rada musi zasięgnąć opinii co najmniej 2 recenzentów. Recenzenci są powoływani w drodze losowania, analogicznie jak w przypadku postępowań profesorskich.

ART. 238 UST. 2 UPSWIN

Po rozpatrzeniu odwołania Rada wydaje decyzję, która:

ART. 193 UST. 4 UPSWIN

- utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję albo
- uchyla decyzję i przekazuje sprawę do ponownego rozpatrzenia właściwemu organowi nadającemu stopień doktora tego samego podmiotu doktoryzującego, albo
- uchyla decyzję i przekazuje sprawę do ponownego rozpatrzenia właściwemu organowi nadającemu stopień doktora w innym podmiocie doktoryzującym.

W przypadku niedopuszczenia do obrony rozprawy doktorskiej albo wydania decyzji o odmowie nadania stopnia doktora, ta sama rozprawa nie może być podstawą do ponownego ubiegania się o nadanie stopnia doktora.

ART. 193 UST. 5 UPSWIN

3.6.2. Postępowania odwoławcze – postępowanie ws. nadania stopnia doktora habilitowanego

Procedura odwoławcza w przypadku postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego jest analogiczna jak w przypadku postępowań w sprawie nadania stopnia doktora, przy czym samo odwołanie przysługuje wyłącznie od decyzji o odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego. Odmiennie są jednak potencjalne skutki postępowania odwoławczego. W przypadku utrzymania przez Radę w mocy decyzji o odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego, habilitant będzie mógł wystąpić z ponownym wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie jego nadania po upływie co najmniej 2 lat. Okres ten może zostać skrócony o połowę w przypadku znacznego zwiększenia dorobku naukowego lub artystycznego.

ART. 224 UST. 1 UPSWIN

3.6.3. Postępowania odwoławcze – postępowanie ws. nadania tytułu profesora

W przypadku postępowań w sprawie nadania tytułu profesora procedura odwoławcza różni się od opisanych powyżej. Kandydatowi do tytułu zamiast odwołania przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, który składa się do Rady Doskonałości Naukowej w terminie 3 miesięcy od dnia doręczenia decyzji. W tym przypadku wniosek ten można złożyć zarówno w związku z decyzją Rady o wystąpieniu do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o nadanie wnioskodawcy tytułu profesora, jak i decyzją o odmowie wystąpienia do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o nadanie wnioskodawcy tytułu profesora.

ART. 228 UST. 6 UPSWIN

ART. 228 UST. 5 UPSWIN

Analogicznie jak w przypadku pozostałych postępowań odwoławczych, Rada rozpatruje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 6 miesięcy od dnia jego doręczenia, również zasięgając opinii recenzentów. W tym jednak przypadku Rada może zasięgać także opinii recenzentów, którzy sporządzali opinie w ramach zasadniczego postępowania ws. nadania tytułu profesora.

ART. 228 UST. 7 UPSWIN

ART. 228 UST. 8 UPSWIN

Skutkiem wydania ostatecznej decyzji o odmowie wystąpienia do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o nadanie wnioskodawcy tytułu profesora jest 5-letni okres karencji, w czasie którego osoba nie może wystąpić z ponownym wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie nadania tytułu profesora.

ART. 228 UST. 10 UPSWIN

3.6.4. Wznowienie postępowania

Uproszczone przesłanki i zasady, na jakich opierają się tryby wznowienia postępowania oraz stwierdzenia nieważności decyzji (poprzednio stwierdzenie nieważności postępowania).

W postępowaniach w sprawie nadania stopnia doktora, jak również w postępowaniach w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, przyczyny, z jakich postępowanie może zostać wznowione, są takie same. Zaliczyć do nich można rażące naruszenie prawa przez podmiot, który prowadził postępowanie awansowe, jak również wszystkie przesłanki wznowienia postępowania przewidziane w Kodeksie postępowania administracyjnego, a w szczególności:

ART. 194 UPSWIN

ART. 145 KPA

- dowody, na których podstawie ustalono istotne dla sprawy okoliczności faktyczne, okazały się fałszywe
- decyzja wydana została w wyniku przestępstwa
- decyzja wydana została przez pracownika lub organ administracji publicznej, który podlega wyłączeniu
- wyjdą na jaw istotne dla sprawy nowe okoliczności faktyczne lub nowe dowody istniejące w dniu wydania decyzji, nieznanie organowi, który wydał decyzję
- decyzja została wydana w oparciu o inną decyzję lub orzeczenie sądu, które zostało następnie uchylone lub zmienione.

W przypadku zaistnienia którejkolwiek z przesłanek, Rada Doskonałości Naukowej wydaje postanowienie o wznowieniu postępowania i wskazuje podmiot, który ponownie przeprowadzi postępowanie i wyda decyzję, stosownie do przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.

W przypadku postępowań w sprawie nadania tytułu profesora, do wznowienia postępowania może dojść w sytuacji powzięcia wiadomości o możliwości naruszenia praw autorskich przez osobę, której dotyczy wniosek o nadanie tytułu profesora. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej może wówczas zwrócić się do Rady Doskonałości Naukowej o dołączenie do wniosku opinii komisji do spraw etyki w nauce Polskiej Akademii Nauk. W przypadku wydania opinii potwierdzającej możliwość naruszenia praw autorskich, Rada wznowi postępowanie w sprawie nadania tytułu profesora, w ramach którego może wydać decyzję o odmowie wystąpienia do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o nadanie wnioskodawcy tytułu profesora.

ART. 230 UST. 3 UPSWIN

ART. 230 UST. 4 UPSWIN

3.6.5. Stwierdzenie nieważności decyzji w sprawie nadania stopnia oraz pozbawienie tytułu

Ustawa wskazuje sytuacje, w których organy nadające stopień mogą stwierdzić nieważność decyzji w sprawie nadania stopnia, czyli tym samym go odebrać. Zarówno dla postępowań w sprawie nadania stopnia doktora jak i dla postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, zasady stwierdzania nieważności decyzji o nadaniu stopnia są analogiczne. Tryb ten można zastosować w sytuacji, w której osoba ubiegająca się o stopień doktora przypisała sobie autorstwo istotnego fragmentu lub innych elementów cudzego utworu lub ustalenia naukowego – innymi słowy: dokonała plagiatu. W takim przypadku, organ który uprzednio wydał decyzję o nadaniu stopnia, powinien wydać decyzję administracyjną, w której stwierdza nieważność decyzji o nadaniu stopnia.

ART. 225 UPSWIN

W pewnych przypadkach może dojść do sytuacji, w której jednocześnie spełnione będą przesłanki zarówno do wznowienia postępowania, jak również do stwierdzenia nieważności decyzji o nadaniu stopnia. W takim przypadku pierwszeństwo powinno mieć postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji jako dalej idące w skutkach. Jeżeli w momencie wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności toczyło się już postępowanie związane ze wznowieniem, wówczas należy to drugie postępowanie zawiesić, zgodnie z przepisami KPA, do czasu rozstrzygnięcia kwestii nieważności decyzji, a jeżeli zostanie ona stwierdzona, postępowanie wznowieniowe umorzyć.

Odmienne niż w przypadku nadawania stopni wygląda kwestia postępowań, w których nadano tytuł profesora. Przepisy nie przewidują w takim przypadku możliwości stwierdzenia nieważności aktu nadania tytułu profesora wydanego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Należy jednak wskazać, że utrata prawa do posługiwania się tytułem profesora może nastąpić w przypadku wydania prawomocnego orzeczenia sądu stwierdzającego fakt złożenia niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego przez osobę, której nadano tytuł profesora.

ART. 231 UST. 1 UPSWIN.

3.7. OPŁATY ZA POSTĘPOWANIA AWANSU NAUKOWEGO

Nowe przepisy zmieniły zasady pobierania opłat za postępowania w sprawie nadania stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki oraz tytułu profesora. Przede wszystkim jednak przeniesiono te regulacje z dotychczasowego rozporządzenia bezpośrednio do ustawy.

GŁÓWNE ZMIANY:

- *uzależniono wysokość wynagrodzeń w postępowaniach od stawki wynagrodzenia zasadniczego profesora*
- *opłatę za postępowanie wnosi kandydat do stopnia, a w przypadku, gdy jest nim nauczyciel akademicki lub pracownik naukowy, koszty pokrywa zatrudniająca go uczelnia, instytut PAN, instytut badawczy lub międzynarodowy instytut badawczy*
- *przeniesiono regulacje nt. odpłatności z dotychczasowego rozporządzenia bezpośrednio do ustawy*

3.7.1. Zasady pobierania opłat za postępowanie w sprawie nadania stopnia lub tytułu

Podmioty doktoryzujące i podmioty habilitujące pobierają opłaty za przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora lub stopnia doktora habilitowanego. Rada Doskonałości Naukowej pobiera opłatę za przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania tytułu profesora.

ART. 182 UST. 1-2 UPSWIN

Opłaty te wnosi osoba ubiegająca się o nadanie odpowiednio stopnia lub tytułu, od czego wprowadzono dwa wyjątki:

- jeżeli o nadanie stopnia lub tytułu wnosi nauczyciel akademicki lub pracownik naukowy – wówczas koszty przeprowadzenia postępowania zawsze pokrywa zatrudniająca go uczelnia, instytut PAN, instytut badawczy lub międzynarodowy instytut badawczy
- jeżeli o nadanie stopnia doktora wnosi osoba, która ukończyła szkołę doktorską, albo osoba, która rozpoczęła studia doktoranckie przed rokiem akademickim 2019/2020 i ubiega się o stopień według nowych przepisów – wówczas nie pobiera się opłat za postępowanie.

ART. 182 UST. 6 UPSWIN

ART. 179 UST. 9 UPW

Warto również wskazać, że w uzasadnionych przypadkach rektor lub dyrektor instytutu (instytutu PAN, instytutu badawczego i międzynarodowego instytutu badawczego) może zwolnić z opłaty w całości lub w części na podstawie indywidualnej decyzji lub innego aktu wewnętrznego. Zasady ustalania opłat i zwalniania z nich powinna określać właściwa uchwała ws. szczegółowych trybów postępowań [doktorskich](#) i [habilitacyjnych](#).

Wysokość opłaty za postępowanie nie może przekraczać kosztów postępowania, w skład których wlicza się przede wszystkim koszty osobowe, czyli wynagrodzenia promotora lub promotorów, promotora pomocniczego, recenzentów czy też członków komisji habilitacyjnej.

ART. 182 UST. 3 UPSWIN

3.7.2. Wysokości wynagrodzeń w postępowaniach w sprawie nadania stopnia lub tytułu

W postępowaniach doktorskich wysokość wynagrodzeń wynosi odpowiednio:

ART. 184 UST. 1-3 UPSWIN

- dla promotora – 83% wynagrodzenia profesora (5320,30 zł)
- dla promotora pomocniczego – 50% wynagrodzenia profesora (3205,00 zł)
- dla recenzenta – 27% wynagrodzenia profesora (1730,70 zł).

Należy zaznaczyć, że wynagrodzenie promotora lub promotora pomocniczego wypłaca się dopiero po zakończeniu postępowania w sprawie nadania stopnia doktora, w wyniku którego został on nadany. Recenzentom natomiast wynagrodzenie należy wypłacić po przekazaniu prawidłowo sporządzonej recenzji (np. na podstawie umowy o dzieło zawartej z recenzentem).

W postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego wysokość wynagrodzeń członków komisji habilitacyjnej wynosi 17% wynagrodzenia profesora (1089,70 zł). Wyjątkiem są członkowie komisji habilitacyjnej pełniący funkcję jej przewodniczącego lub sekretarza, których stawka wynagrodzenia wynosi 33% wynagrodzenia profesora (2115,30 zł). Członkowie komisji habilitacyjnej, będący recenzentami, poza wskazanym wyżej wynagrodzeniem otrzymują również dodatkowe wynagrodzenie – za sporządzenie recenzji – w wysokości 33% wynagrodzenia profesora (2115,30 zł). Wynagrodzenie wypłaca się jednorazowo po zakończeniu postępowania w sprawie nadania stopnia – niezależnie od tego, czy stopień doktora habilitowanego zostanie nadany czy nie.

ART. 184 UST. 4 UPSWIN

3.8. OBOWIĄZKI INFORMACYJNE ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE PLAGIATOM

Rozszerzono obowiązki informacyjne związane z prowadzonymi postępowaniami o nadanie stopni oraz szczegółowo określono zakres dokumentów publikowanych w BIP podmiotów prowadzących postępowania awansowe oraz zamieszczanych w systemie POL-on.

Poniżej omówione zostały wyłącznie zagadnienia związane z obowiązkami podmiotów doktoryzujących i habilitujących w zakresie publikowania informacji w BIP oraz sprawdzania rozpraw w systemie antyplagiatowym. Więcej nt. zagadnień powiązanych:

- [Administracyjne kary pieniężne](#)

GŁÓWNE ZMIANY:

- *wprowadzono obowiązek publikowania rozpraw doktorskich w BIP uczelni oraz w systemie POL-on*
- *zmodyfikowano zakres dokumentów publikowanych w BIP uczelni w ramach postępowań ws. nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego*

3.8.1. Udostępnianie informacji o postępowaniach awansowych w Biuletynie Informacji Publicznej i w systemie POL-on

Uczelnia ma obowiązek opublikować na swojej stronie podmiotowej BIP:

- rozprawę doktorską wraz z jej streszczeniem – jeżeli ma formę pisemną, albo
- opis rozprawy doktorskiej niebędącej pracą pisemną
- recenzje rozprawy doktorskiej.

ART. 188 UPSWIN

Opublikowanie tych informacji powinno nastąpić nie później niż na 30 dni przed wyznaczonym terminem obrony rozprawy doktorskiej.

Wyjątkiem od powyższej reguły są rozprawy doktorskie, których przedmiot jest objęty tajemnicą prawnie chronioną. Wówczas należy udostępnić tylko recenzje z wyłączeniem treści objętych tą tajemnicą.

ART. 188 UST. 2 UPSWIN

Dodatkowo, niezwłocznie po opublikowaniu powyższych dokumentów na stronie BIP uczelni, należy je również wprowadzić do odpowiedniego rejestru w systemie POL-on.

ART. 188 UST. 3 UPSWIN

W zakresie postępowań w sprawie nadania doktora habilitowanego, reguły publikacji informacji na stronie podmiotowej BIP uczelni są podobne. Uczelnia jest zobowiązana do opublikowania:

ART. 222 UST. 1 UPSWIN

- wniosku osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego
- informacji o składzie komisji habilitacyjnej
- recenzji
- uchwały komisji habilitacyjnej zawierającej opinię w sprawie nadania stopnia wraz z uzasadnieniem
- decyzji o nadaniu stopnia albo odmowie jego nadania.

W przeciwieństwie do postępowań doktorskich, ustawa nie wskazuje wprost terminu na opublikowanie powyższych dokumentów. Zalecane jest ich systematyczne publikowanie, niezwłocznie po zakończeniu poszczególnych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego.

Tak jak w przypadku postępowań doktorskich, wniosek osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego, informację o składzie komisji habilitacyjnej oraz recenzje należy niezwłocznie po ich udostępnieniu wprowadzić do systemu POL-on, za co odpowiedzialny jest podmiot prowadzący postępowanie.

ART. 222 UST. 2 UPSWIN

W przypadku postępowań w sprawie nadania tytułu profesora uczelnie i inne podmioty zatrudniające kandydata do tytułu nie mają żadnych obowiązków w zakresie upubliczniania informacji. W systemie POL-on zamieszcza się jednak wniosek o nadanie tytułu profesora wraz ze wszystkimi recenzjami, za co odpowiedzialna jest Rada Doskonałości Naukowej jako organ prowadzący postępowanie.

ART. 230 UST. 2 UPSWIN

Nowe przepisy wprowadzają możliwość nałożenia przez Ministra administracyjnej kary pieniężnej o wysokości do 50 000 zł w przypadku, gdy podmiot nie wywiąże się z obowiązków publikacji ww. dokumentów i informacji w BIP.

ART. 431 UST. 1 UPSWIN

3.8.2. Zapobieganie plagiatom

Jeżeli rozprawa doktorska jest pracą pisemną, podmiot doktoryzujący jest zobowiązany do jej sprawdzenia pod kątem ewentualnych naruszeń praw autorskich z wykorzystaniem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego. Weryfikacji tej należy dokonać przed wyznaczonym terminem obrony rozprawy doktorskiej. Warto wskazać, że z systemu tego można korzystać także w celu sprawdzenia streszczeń lub opisów rozpraw doktorskich niemających formy pisemnej, przy czym działanie to nie jest już obowiązkowe.

ART. 188 UST. 4 UPSWIN

OBSZAR 4: SZKOŁY DOKTORSKIE I SPRAWY DOKTORANTÓW

4.1. ZASADY TWORZENIA I ORGANIZACJI SZKÓŁ DOKTORSKICH

Ustawa dokonuje głębokich zmian organizacyjnych w kształceniu na poziomie doktorskim zarówno w uczelniach, instytutach naukowych PAN, instytutach badawczych, jak i instytutach międzynarodowych. Uprawnienia do kształcenia przyszłych doktorów powiązane zostały z kategoriami naukowymi, a samo kształcenie doktorantów prowadzone będzie w szkole doktorskiej – niezależnie od jej miejsca w wewnętrznej strukturze organizacyjnej podmiotu prowadzącego.

Poniżej omówione zostały wyłącznie zagadnienia związane z tworzeniem i organizacją szkół doktorskich. Więcej nt. zagadnień powiązanych:

- [Federacje](#)

GŁÓWNE ZMIANY:

- *dotychczasowe studia doktoranckie (studia trzeciego stopnia) zastąpiono kształceniem doktorantów w szkołach doktorskich*
- *szkołę doktorską będzie prowadziła, nie jak dotychczas studia doktoranckie uprawniona jednostka uczelni, ale cała uczelnia*
- *szkoła doktorska jest zorganizowaną formą kształcenia doktorantów, a sposób jej uwzględnienia w strukturze uczelni lub instytutu zależy od regulacji wewnętrznych*
- *powiązano prawo do prowadzenia szkoły doktorskiej z kategorią naukową – może ją prowadzić podmiot prowadzący działalność naukową w co najmniej dwóch dyscyplinach naukowych z kategorią A+, A albo B+*
- *w miejsce środowiskowych studiów doktoranckich podmioty, które posiadają co najmniej jedną kategorię naukową nie niższą niż B+, mogą prowadzić wspólną szkołę doktorską*
- *zamiast ogólnouczelnianych i ogólnoinstytutowych regulaminów studiów doktoranckich wprowadza się regulaminy szkół doktorskich uchwalane odpowiednio przez senaty albo rady naukowe dla poszczególnych szkół doktorskich*
- *zlikwidowano podział na tryby (stacjonarny i niestacjonarny) studiów doktoranckich, a kształcenie w szkole doktorskiej jest nieodpłatne dla doktorantów*

4.1.1. Podstawy prowadzenia szkoły doktorskiej

Szkoła doktorska jest zorganizowaną formą kształcenia doktorantów (rozumianego jako przygotowanie do uzyskania stopnia doktora), **prowadzoną w co najmniej dwóch dyscyplinach naukowych, a zatem mającą charakter interdyscyplinarny.**

Podmiotem prowadzącym szkołę doktorską może być:

- uczelnia akademicka
- instytut PAN
- instytut badawczy
- instytut międzynarodowy
- federacja tychże podmiotów
- Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego,

jeżeli posiada kategorię naukową nie niższą niż B+ w co najmniej dwóch dyscyplinach.

Wyjątek stanowi uczelnia akademicka prowadząca działalność naukową tylko w jednej dyscyplinie, która jest dyscypliną w zakresie teologii, kultury fizycznej albo dyscypliną artystyczną. Może ona prowadzić szkołę doktorską w takiej dyscyplinie, o ile posiada kategorię naukową co najmniej B+. W przypadku, gdy uczelnia prowadzi działalność w więcej niż tylko jednej z wymienionych powyżej dyscyplin i tylko w jednej ma kategorię co najmniej B+, nie może utworzyć szkoły doktorskiej na podstawie omawianego wyjątku.

Jeden podmiot może prowadzić lub współprowadzić maksymalnie trzy szkoły doktorskie w danej dyscyplinie.

ART. 198 UST. 7-8 UPSWIN

Za kształcenie doktorantów w szkole doktorskiej nie pobiera się opłat. W ustawie nie przewidziano wyjątków od tej zasady.

Szkołę doktorską tworzy:

- w uczelni – rektor
- w instytucie PAN, instytucie badawczym albo instytucie międzynarodowym – dyrektor
- w federacji uczelni – prezydent.

Miejsce szkoły doktorskiej w strukturze podmiotu, szczegółowe zasady jej tworzenia, struktura wewnętrzna, organy szkoły i ich kompetencje pozostają do regulacji w przepisach wewnętrznych oraz regulaminie szkoły doktorskiej.

4.1.2. Wspólne prowadzenie szkoły doktorskiej i wspólne kształcenie doktorantów

Uczelnie akademickie, instytuty PAN, instytuty badawcze, instytuty międzynarodowe lub federacje mogą prowadzić wspólnie szkołę doktorską, o ile każdy z podmiotów posiada kategorię naukową co najmniej B+ w jednej dyscyplinie. Szkoła doktorska musi być zorganizowana w co najmniej dwóch różnych dyscyplinach. Podział zadań, zasady finansowania, prowadzenie sprawozdawczości określa umowa między podmiotami tworzącymi wspólną szkołę doktorską. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że umowa powinna wskazywać wyłącznie jeden podmiot, który będzie odpowiadał za sprawozdawczość. Podmiot ten bowiem będzie także pośrednikiem w rozdziale przekazanych środków finansowych na wspólne kształcenie w szkole doktorskiej (będzie odpowiedzialny za dystrybucję tych środków zgodnie z zasadami, które powinna określać umowa).

ART. 198 UST.5 UPSWIN

Podmiot prowadzący szkołę doktorską oraz podmioty, które prowadzą ją wspólnie, mogą kształcić doktorantów razem z innymi organizacjami, w szczególności z przedsiębiorcami czy uczelniami zagranicznymi. W takim przypadku za kształcenie doktorantów nadal w pełni odpowiada podmiot lub podmioty wspólnie prowadzące szkołę doktorską.

ART. 198 UST.6 UPSWIN

Ustawa nie przewiduje formuły „międzynarodowej szkoły doktorskiej”, natomiast każdy podmiot (podmioty) prowadzący szkołę doktorską może np. stworzyć program kształcenia poświęcony współpracy z zagraniczną jednostką naukową. Analogicznie w przypadku przedsiębiorców czy innych organizacji można uwzględnić ich udział w programach kształcenia doktorantów.

4.1.3. Regulamin szkoły doktorskiej

Kwestie związane z kształceniem doktorantów nieuregulowane w ustawie muszą być określone w regulaminie szkoły doktorskiej. Regulamin określa organizację szkoły doktorskiej, w szczególności w zakresie:

- sposobu wyznaczania i zmiany promotora, promotorów lub promotora pomocniczego
- sposobu dokumentowania przebiegu kształcenia
- sposobu przeprowadzania oceny śródkresowej
- warunków wydłużania terminu złożenia rozprawy doktorskiej.

Przez pojęcie „organizacja szkoły doktorskiej” należy rozumieć szereg wewnętrznych przepisów dotyczących m.in.:

- szczegółowych zasad podejmowania kształcenia w szkole doktorskiej i rezygnacji z kształcenia
- zakresu obowiązków organów szkoły doktorskiej
- sposób wyznaczania promotora (promotorów) i promotora pomocniczego
- sposobu ustalania i zatwierdzania indywidualnego planu badawczego (w tym określenie organu, który w imieniu podmiotu prowadzącego szkołę doktorską przyjmuje Indywidualny Plan Badawczy [IPB] od doktoranta i promotora)
- procedury i kryteriów oceny postępów w przygotowaniu rozprawy doktorskiej
- szczegółowych zasad powoływania i funkcjonowania komisji przeprowadzającej ocenę śródkresową IPB
- procedury fakultatywnego skreślenia doktorantów z listy doktorantów w przypadkach niewywiązywania się z obowiązków lub niezadawalającego postępu w przygotowywaniu rozprawy
- zasad udzielania urlopów przewidzianych ustawą i innymi przepisami
- zasad zaliczania przedmiotów przewidzianych programem kształcenia (w tym praktyk dydaktycznych jeżeli takowe są przewidziane)
- odbywania i zaliczania części programu kształcenia w innych jednostkach krajowych i zagranicznych
- procedur odwoławczych (lub o ponowne rozpatrzenie) od rozstrzygnięć podejmowanych przez organy szkoły doktorskiej względem doktoranta
- innych praw i obowiązków doktoranta.

Regulamin szkoły doktorskiej uchwala senat uczelni/rada instytutu/zgromadzenie federacji na co najmniej 5 miesięcy przed rozpoczęciem roku akademickiego. Regulamin należy uzgodnić z samorządem doktorantów w ciągu 3 miesięcy. Jeżeli do takiego uzgodnienia nie dojdzie, regulamin wchodzi w życie, gdy senat uchwali go ponownie większością 2/3 głosów. Analogiczna procedura jak przy uchwalaniu regulaminu, obowiązuje przy zmianie regulaminu.

Regulamin szkoły doktorskiej podlega obowiązkowi publikacji w BIP podmiotu prowadzącego szkołę doktorską w terminie 14 dni od jego przyjęcia.

ART. 205 UST. 1 UPSWIN

ART. 205 UST. 2 I 3 UPSWIN

ART. 358 UST. 2
PKT 2 UPSWIN

4.1.4. Okres przejściowy

Wszystkie opisane regulacje wchodzi w życie 1 października 2019 r. Do tego czasu podmiot uprawniony do prowadzenia szkoły zobowiązany jest do podjęcia działań mających na celu przygotowanie organizacyjne szkoły doktorskiej.

Termin	Regulacje przejściowe	
Po 1.10.2018 r.	Utworzenie szkoły doktorskiej przez rektora uczelni lub dyrektora instytutu PAN/instytutu badawczego/międzynarodowego instytutu badawczego. Utworzenie następuje w drodze zarządzenia (lub w innej formie przewidzianej statutem) ze skutkiem od 1 października 2019 r.	
	Podmiot uprawniony do prowadzenia szkoły doktorskiej podaje do 31 maja 2019 r. do publicznej wiadomości zasady rekrutacji do szkoły doktorskiej oraz jej program kształcenia. Uchwalenie tych dokumentów wymaga opinii wyrażonej przez samorząd doktorantów.	ART. 291 UPW
	Podmiot uprawniony do prowadzenia szkoły doktorskiej uchwalą regulamin szkoły doktorskiej umożliwiając jego wejście w życie od 1 października 2019 r. (regulamin powinien zostać uprzednio skonsultowany z organem samorządu doktorantów).	ART. 292 UPW
	Studia doktoranckie rozpoczęte przed rokiem akademickim 2019/2020 prowadzone są na dotychczasowych zasadach, ale maksymalnie do 31 grudnia 2023 r. Nadzór merytoryczny nad tymi studiami w uczelniach sprawują rady jednostek organizacyjnych tych uczelni.	ART. 279 UPW
Po 1.10.2019 r.	Nadzór merytoryczny nad studiami doktoranckimi w uczelniach do 31 grudnia 2023 r. sprawują podmioty wskazane w statutach uczelni.	ART. 279 UST. 2 PKT 2 UPW
	W okresie od 1 października 2019 r. do 30 września 2022 r. szkołę doktorską może prowadzić: • podmiot posiadający uprawnienia do nadawania stopnia doktora w co najmniej 2 dyscyplinach • uczelnia akademicka, która prowadzi działalność naukową wyłącznie w 1 dyscyplinie, która jest dyscypliną w zakresie teologii albo kultury fizycznej albo dyscypliną artystyczną, i posiada w niej uprawnienia do nadawania stopnia doktora • wspólnie uczelnia akademicka, instytut naukowy Polskiej Akademii Nauk, instytuty badawcze lub międzynarodowe instytuty naukowe, z których każde posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora w co najmniej 1 dyscyplinie.	ART. 290 UPW

4.2. REKRUTACJA DO SZKOŁY DOKTORSKIEJ

Nowe przepisy w zakresie rekrutacji do szkół doktorskich nie odbiegają w istotnym stopniu od zasad rekrutacji na dotychczasowe stacjonarne studia doktoranckie w instytucjach publicznych. Rekrutacja do szkoły doktorskiej musi mieć charakter konkursowy z jawnymi wynikami. Szczegółowe zasady i kryteria rekrutacji pozostają w gestii senatu uczelni, rady instytutu, zgromadzenia federacji. Co do zasady doktorantem może zostać absolwent studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich. W związku z odejściem od dotychczasowej formuły konkursu „Diamentowy Grant”, dopuszczającego do studiów doktoranckich wybitne naukowo osoby bez magisterium, decyzję o przyjmowaniu takich osób do szkoły doktorskiej pozostawiono podmiotowi prowadzącego szkołę. Ustawa nie określa trybów (stacjonarny i niestacjonarny) kształcenia w szkole doktorskiej, jednocześnie wyraźnie zakazuje pobierania opłat za kształcenie doktorantów.

GŁÓWNE ZMIANY

- rekrutacja tylko w drodze konkursu z jawnymi wynikami
- nowe przepisy nie przewidują już programu „Diamentowy Grant” w dotychczasowej formie, ale dopuszczają na zasadach wyjątku przyjęcie do szkoły doktorskiej absolwentów studiów pierwszego stopnia lub studentów po trzecim roku jednolitych studiów magisterskich, o ile posiadają wysokie osiągnięcia naukowe
- ustawa wyklucza możliwość jednoczesnego kształcenia się w więcej niż jednej szkole doktorskiej
- kształcenie doktorantów jest nieodpłatne dla jego uczestników

Rekrutacja do szkoły doktorskiej:

ART. 200 UST. 2-6 UPSWIN

- rekrutacja musi mieć charakter konkursu, którego zasady określa senat uczelni, rada instytutu, albo zgromadzenie federacji
- zasady rekrutacji i program kształcenia należy udostępnić nie później niż 5 miesięcy przed rozpoczęciem rekrutacji
- wyniki rekrutacji (konkursu) muszą być jawne
- odmowa przyjęcia kandydata następuje w drodze decyzji administracyjnej, od której przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy
- osobę przyjętą do szkoły doktorskiej wpisuje się na listę doktorantów.

Do szkoły doktorskiej można przyjąć osobę, która posiada tytuł zawodowy magistra lub równorzędny. Jednocześnie ustawa dopuszcza przyjęcie do szkoły doktorskiej, na zasadzie wyjątku uzasadnionego najwyższą jakością osiągnięć naukowych, osobę będącą absolwentem studiów pierwszego stopnia albo studenta, który ukończył trzeci rok jednolitych studiów magisterskich.

ART. 200 UST. 1 UPSWIN

Nabycie statusu doktoranta i rozpoczęcie kształcenia wymaga złożenia ślubowania. Można być doktorantem jednocześnie tylko w jednej szkole doktorskiej.

ART. 200 UST. 7-8 UPSWIN

Cudzoziemcy mogą podejmować kształcenie doktorskie na podstawie:

ART. 326 UST. 1 UPSWIN

- umów międzynarodowych, na zasadach określonych w tych umowach
- umów zawieranych z podmiotami zagranicznymi przez uczelnie, na zasadach określonych w tych umowach
- decyzji Ministra
- decyzji dyrektora Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA) w odniesieniu do jej stypendystów
- decyzji dyrektora Narodowego Centrum Nauki (NCN) o przyznaniu środków finansowych na realizację badań podstawowych w formie projektu badawczego, stażu lub stypendium, zakwalifikowanych do finansowania w drodze konkursu
- decyzji administracyjnej rektora, dyrektora instytutu PAN, dyrektora instytutu badawczego lub dyrektora instytutu międzynarodowego.

W przypadku dyplomów wydanych w krajach Unii Europejskiej, Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) lub Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), jeżeli dany dyplom w takim kraju upoważnia do ubiegania się o stopień doktora, to upoważnia on również do ubiegania się o doktorat w Polsce.

ART. 323 UST. 4 UPSWIN

W przypadku wątpliwości odnoszących do zagranicznego dyplomu kandydata do szkoły doktorskiej podmiot prowadzący szkołę doktorską może wystąpić do dyrektora NAWA z prośbą

o udzielenie informacji na temat danego dyplomu dotyczących poziomu ukończonych studiów, jakie dyplom ten potwierdza, i statusu instytucji (uczelni), która go wydała.

4.3. ORGANIZACJA PROCESU KSZTAŁCENIA DOKTORANTÓW

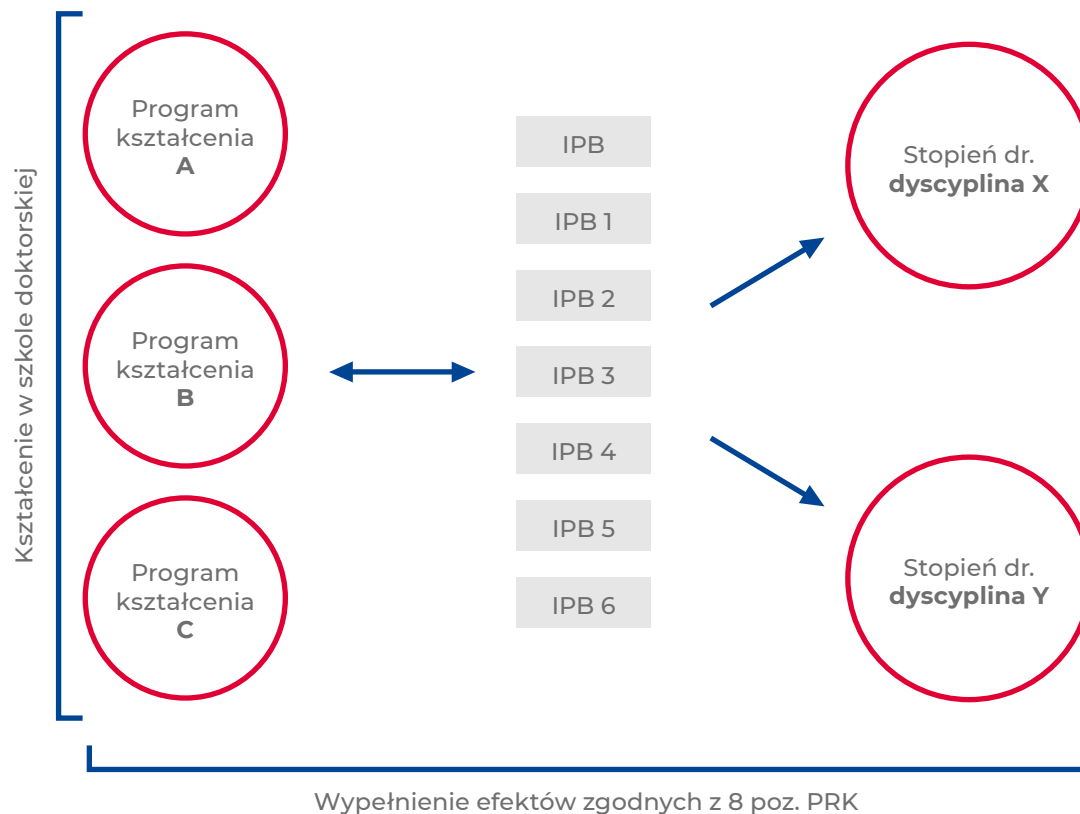
W przypadku kształcenia w szkole doktorskiej, podobnie jak w przypadku dotychczasowych studiów doktoranckich, wyróżnić można:

- komponent zajęć zorganizowanych
- komponent badawczy.

Podstawową różnicą jest zwiększenie stopnia autonomii podmiotu prowadzącego szkołę doktorską w zakresie opracowania programu kształcenia oraz uregulowanie komponentu badawczego w formie indywidualnego planu badawczego (IPB) doktoranta, będącego rodzajem „umowy” między doktorantem, promotorem a szkołą doktorską (podmiotem prowadzącym szkołę doktorską). Realizacja tego planu podlega obowiązkowej ocenie w połowie okresu trwania kształcenia.

Ustawa nie określa szczegółowych wymogów, które musi spełnić program kształcenia (nie przewiduje również takich regulacji w formie rozporządzenia jak miało to miejsce w przypadku studiów doktoranckich). Wynika to z założenia, że całe kształcenie doktoranta przygotowuje do uzyskania stopnia doktora. **Zajęcia zorganizowane w ramach programu wraz z aktywnością naukową doktoranta w ramach indywidualnego planu badawczego (IPB) powinny prowadzić przede wszystkim do przygotowania rozprawy doktorskiej spełniającej wymagania ustawowe oraz osiągnięcia przez doktoranta efektów uczenia się przewidzianych dla kwalifikacji na poziomie 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK).**

Rys. 1. Kształcenie w szkole doktorskiej

Opiekę nad doktorantem sprawuje promotor (lub promotorzy) wyznaczony nie później niż 3 miesiące od rozpoczęcia kształcenia przez doktoranta w szkole doktorskiej. Można także wyznaczyć promotora pomocniczego. Zasady opieki naukowej nad doktorantem w szkole doktorskiej określa jej regulamin. Natomiast obowiązki promotora (promotorów) podczas postępowania w sprawie o nadanie stopnia doktora regulują osobne przepisy przyjęte przez podmiot doktoryzujący ([uchwała senatu](#) lub rady naukowej instytutu).

GŁÓWNE ZMIANY

- realizacja kształcenia w szkole doktorskiej powinna prowadzić do przygotowania rozprawy doktorskiej oraz wypełnienia innych wymagań koniecznych do uzyskania stopnia doktora (w tym osiągnięcia efektów kształcenia na 8 poziomie PRK)
- kształcenie w szkole doktorskiej obejmuje dwa zasadnicze elementy (1) program kształcenia oraz (2) indywidualny plan badawczy
- program kształcenia ustala senat uczelni lub rada naukowa instytutu
- w przepisach nie narzucono wymiaru zajęć określonego w punktach ECTS lub godzinach, a samo stosowanie systemu ECTS pozostaje w gestii podmiotu prowadzącego szkołę doktorską
- każdemu doktorantowi należy wyznaczyć promotora nie później niż 3 miesiące od podjęcia kształcenia (zlikwidowano instytucję opiekuna naukowego)
- program może przewidywać praktyki dydaktyczne w maks. wymiarze 60 godz. w roku
- realizacja indywidualnego planu badawczego podlega komisyjnej ocenie śródkresowej (bez udziału promotora), a jej negatywny wynik skutkuje skreśleniem z listy doktorantów
- kształcenie w szkole doktorskiej trwa od 6 do 8 semestrów

4.3.1. Tworzenie i doskonalenie programu kształcenia

Kształcenie doktorantów:

1) trwa od 6 do 8 semestrów

2) jest prowadzone na podstawie:

- programu kształcenia oraz
- indywidualnego planu badawczego.

Program kształcenia w szkole doktorskiej ustala senat uczelni, rada naukowa instytutu po zasięgnięciu opinii samorządu doktorantów, wyrażonej w terminie ustalonym w statucie. **W jednej szkole doktorskiej może funkcjonować więcej niż jeden program kształcenia.**

ART. 201 UST. 1-4 UPSWIN

Adekwatność programu kształcenia do efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK, a także sposób ich realizacji, są jednymi z kryteriów ewaluacji szkół doktorskich. Tym samym podmiot prowadzący szkołę doktorską powinien monitorować jej funkcjonowanie i m.in. doskonalić programy kształcenia.

Pogram ten może przewidywać odbywanie praktyk zawodowych w formie prowadzenia zajęć lub uczestniczenia w ich prowadzeniu, w wymiarze nieprzekraczającym 60 godzin dydaktycznych rocznie.

Ustawa nie przewiduje limitów punktów ECTS dla programu kształcenia, ani obowiązku ich stosowania.

4.3.2. Indywidualny plan badawczy

Indywidualny plan badawczy (IPB):

- jest opracowywany przez doktoranta w porozumieniu z promotorem (promotorami)
- jest przedstawiany podmiotowi prowadzącemu szkołę doktorską w ciągu 12 miesięcy od rozpoczęcia kształcenia
- określa termin złożenia rozprawy doktorskiej
- podlega ocenie śródkresowej w zakresie stopnia realizacji.

Szczegółowe wymogi dotyczące IPB mogą zostać uregulowane na poziomie uczelni jednolite dla wszystkich szkół doktorskich (jeśli uczelnia prowadzi więcej niż jedną) lub dla każdej oddzielnie. W szczególności niezbędne jest określenie, kto w imieniu podmiotu prowadzącego szkołę zatwierdza IPB, czy i w jaki sposób może zgłaszać do niego uwagi, jakie działania podejmuje się w przypadkach losowych (np. niedostępności promotora) itp.

4.3.3. Ocena śródkresowa

W połowie okresu kształcenia określonego w programie (dla kształcenia 6-semestralnego w trakcie 4. semestru) przeprowadza się obowiązkową dla wszystkich doktorantów ocenę śródkresową.

Ocena:

- dotyczy realizacji IPB
- kończy się oceną pozytywną albo negatywną, która jest jawna
- jest przeprowadzana przez 3-osobową komisję, w której co najmniej 1 samodzielny pracownik badawczy (reprezentujący dyscyplinę, w której przygotowywana jest rozprawa) jest zatrudniony poza podmiotem prowadzącym szkołę doktorską. Jej członkami nie mogą być: promotor (promotorzy) ani promotor pomocniczy.

Ustawa nie określa trybu powoływania komisji ani sposobu, w jaki proceduje. Pozostaje to do określenia w regulaminie szkoły doktorskiej. Dla członka komisji spoza podmiotu prowadzącego szkołę doktorską przewidziane jest wynagrodzenie w wysokości 20% wynagrodzenia profesora.

Negatywny wynik oceny śródkresowej jest podstawą do obligatoryjnego skreślenia z listy doktorantów, natomiast ocena pozytywna skutkuje podniesieniem minimalnej wysokości stypendium doktoranckiego.

4.4. ZAKOŃCZENIE PROCESU KSZTAŁCENIA DOKTORANTA

Celem kształcenia w szkole doktorskiej jest przygotowanie do prawidłowego opracowania rozprawy doktorskiej i uzyskania na jej podstawie stopnia doktora. Złożenie rozprawy jest równoznaczne z zakończeniem kształcenia doktoranta. Istotnym novum jest wprowadzenie zasady ustalania terminu złożenia rozprawy w indywidualnym planie badawczym. Istnieje możliwość zarówno przedłużenia tego terminu maks. o 2 lata, jak i jego zawieszenia na okres korzystania z urlopów związanych z obowiązkami rodzicielskimi. Kształcenie w szkole doktorskiej kończy się także w przypadku skreślenia doktoranta z listy doktorantów.

Poniżej omówione zostały wyłącznie zagadnienia związane z zakończeniem kształcenia doktorantów w ramach szkół doktorskich. Więcej nt. zagadnień powiązanych:

- [Nadawanie stopnia doktora](#)

GŁÓWNE ZMIANY

- *kształcenie doktoranta kończy się wraz ze złożeniem rozprawy doktorskiej*
- *termin złożenia wyznaczony jest w indywidualnym planie badawczym i może być wydłużony maksymalnie o 2 lata*
- *doktorant musi być skreślony z listy doktorantów w przypadku negatywnego wyniku oceny śródkresowej, niezłożenia rozprawy w ustalonym terminie albo rezygnacji*
- *doktorant może być skreślony z listy doktorantów, gdy nie wykazuje postępów w przygotowaniu rozprawy lub nie wywiązuje się z obowiązków wynikających z regulaminu, programu kształcenia albo indywidualnego planu badawczego*

4.4.1. Złożenie rozprawy doktorskiej

Kształcenie doktoranta kończy się złożeniem przez doktoranta rozprawy doktorskiej. Termin złożenia rozprawy jest określony w IPB i może być przedłużony maksymalnie o 2 lata na zasadach określonych w regulaminie szkoły doktorskiej.

Istnieje także możliwość zawieszenia kształcenia w szkole doktorskiej (na wniosek doktoranta) na okres odpowiadający czasowi trwania urlopów określonych w Kodeksie Pracy:

ART. 204 UPSWIN

- urlopu macierzyńskiego
- urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego
- urlopu ojcowskiego
- urlopu rodzicielskiego.

4.4.2. Skreślenie z listy doktorantów

Kształcenie doktoranta kończy się także wraz ze skreśleniem go z listy doktorantów. Ustawa przewiduje dwa rodzaje przesłanek do skreślenia.

Skreślenia obligatoryjne – wymagane w 3 przypadkach:

- negatywnego wyniku oceny śródkresowej
- niezłożenia rozprawy doktorskiej w terminie określonym w indywidualnym planie badawczym
- rezygnacji z kształcenia.

ART. 203 UST. 1 UPSWIN

Skreślenia fakultatywne – doktoranta można skreślić w przypadku:

- niezadawalającego postępu w przygotowaniu rozprawy doktorskiej
- niewywiązywania się z obowiązków wynikających z regulaminu szkoły doktorskiej, programu kształcenia oraz IPB.

ART. 203 UST. 2 UPSWIN

Kwestie dotyczące skreślenia z listy doktorantów (m.in. przesłanki, procedura skreślenia i procedura odwoławcza) powinny być określone w regulaminie szkoły doktorskiej.

4.5. ZAPRZESTANIE KSZTAŁCENIA DOKTORANTÓW W DANEJ DYS- CYPLINIE A ZAKOŃCZENIE PROWADZENIA SZKOŁY DOKTORSKIEJ

Zaprzestaje się kształcenia doktorantów na skutek:

- utraty możliwości prowadzenia kształcenia doktorantów w danej dyscyplinie
- utraty możliwości prowadzenia danej szkoły doktorskiej.

Podmiot lub podmioty prowadzące szkołę doktorską mogą również z własnej inicjatywy podjąć decyzję o zakończeniu kształcenia w ramach danego programu lub o końcu funkcjonowania danej szkoły doktorskiej.

GŁÓWNE ZMIANY

- *nieuzyskanie w ramach ewaluacji jakości działalności naukowej odpowiedniej kategorii w danej dyscyplinie (A+, A albo B+) skutkuje utratą prawa do kształcenia doktorantów w tej dyscyplinie*
- *brak kategorii naukowej B+ lub wyższej w co najmniej dwóch dyscyplinach (z wyjątkiem uczelni prowadzących działalność tylko w jednej dyscyplinie, gdy jest to dyscyplina z zakresu teologii, kultury fizycznej lub dyscyplina artystyczna) uniemożliwia prowadzenie szkoły doktorskiej*
- *prawo prowadzenia danej szkoły doktorskiej można także utracić w wyniku oceny negatywnej otrzymanej w ramach ewaluacji szkoły*
- *podmiot, który utraci prawo kształcenia doktorantów, musi zapewnić im możliwość dokończenia kształcenia w innej szkole doktorskiej lub pokrycie kosztów uzyskania stopnia w trybie eksternistycznym w przypadku braku innej szkoły doktorskiej kształcącej w danej dyscyplinie*

4.5.1. Skutki uzyskania kategorii naukowej B lub C

Podmiot prowadzący szkołę doktorską traci prawo do kształcenia doktorantów w dyscyplinie, w której uzyskał kategorię naukową B lub C.

ART. 199 UPSWIN

Jednocześnie, jeżeli uzyskanie kategorii naukowej B lub C oznacza zarazem, że podmiot nie spełnia warunku prowadzenia szkoły doktorskiej w min. dwóch dyscyplinach (albo jednej, w przypadku uczelni prowadzącej badania wyłącznie w dyscyplinie w zakresie teologii, kultury fizycznej albo dyscyplinie artystycznej), traci on również możliwość prowadzenia całej szkoły doktorskiej. Dotyczy to także szkół prowadzonych wspólnie przez różne podmioty.

Jeżeli szkoła doktorska prowadzona jest w więcej niż dwóch dyscyplinach, to uzyskanie jednej kategorii naukowej niższej od B+ oznacza zakończenie kształcenia doktorantów tylko w tej dyscyplinie, a szkoła doktorska może dalej działać w oparciu o pozostałe co najmniej dwie dyscypliny z kategoriami B+ lub wyższymi.

Kształcenie doktorantów kończy się z końcem roku akademickiego, w którym nastąpiła utrata prawa do prowadzenia kształcenia w danej dyscyplinie lub do prowadzenia szkoły doktorskiej.

4.5.2. Skutki ewaluacji szkoły doktorskiej

Ewaluację szkoły doktorskiej przeprowadza się niezależnie od tego, jakie kategorie naukowe uzyskał podmiot w dyscyplinach, w których szkoła jest prowadzona. Ocena **negatywna oznacza utratę prawa do dalszego prowadzenia danej szkoły doktorskiej**. Wówczas kształcenie doktorantów kończy się w szkole doktorskiej z końcem roku akademickiego, w którym ocena stała się ostateczna.

ART. 264 UPSWIN

Zatem inaczej niż przy kategoriach naukowych B lub C, ocena negatywna otrzymana w ramach ewaluacji szkoły doktorskiej nie skutkuje utratą prawa do doktoryzowania lub prowadzenia kształcenia doktorantów w danej dyscyplinie w ogóle, ale prowadzenia kształcenia w tej konkretnej szkole. Jeśli więc np. dana uczelnia będzie jednocześnie prowadziła w tej samej dyscyplinie (w danej dyscyplinie można prowadzić maksymalnie 3 szkoły doktorskie) wspólną szkołę doktorską z innym podmiotem, kształcenie w ramach wspólnej szkoły będzie mogło być kontynuowane.

4.5.3. Zobowiązania względem doktorantów

W przypadku zaprzestania kształcenia w danej dyscyplinie podmiot prowadzący szkołę doktorską zapewnia doktorantom możliwość kształcenia w innej szkole doktorskiej w tej samej dyscyplinie. Gdy nie ma innej szkoły doktorskiej kształcącej w tej dyscyplinie, podmiot ten ma obowiązek pokryć koszty uzyskania stopnia w trybie eksternistycznym.

ART. 206 UPSWIN

Również w przypadku likwidacji całej uczelni albo utraty statusu uczelni akademickiej konieczne jest zapewnienie wszystkim doktorantom możliwości kontynuowania kształcenia albo pokrycie kosztów trybu eksternistycznego. Dotyczy to zarówno uczelni publicznych, jak i niepublicznych.

4.6. EWALUACJA SZKÓŁ DOKTORSKICH

Dotychczasowe przepisy w zasadzie nie przewidywały zewnętrznej oceny jakości studiów doktoranckich. Jedynie w okresie funkcjonowania oceny instytucjonalnej Polskiej Komisji Akredytacyjnej studia doktoranckie były w niej uwzględniane. Jednak akredytacja instytucjonalna PKA nie obejmowała wszystkich jednostek uczelni prowadzących studia trze-

kiego stopnia, ani nie obejmowała podmiotów innych niż uczelnie, tj. instytutów PAN, badawczych i międzynarodowych. **Obecnie szkoły doktorskie podlegają ewaluacji prowadzonej przez Komisję Ewaluacji Nauki (KEN).**

GŁÓWNE ZMIANY

- *za przeprowadzenie ewaluacji szkół doktorskich odpowiada Komisja Ewaluacji Nauki*
- *ewaluacji podlegają obligatoryjnie wszystkie szkoły doktorskie bez względu na to, jaki podmiot je prowadzi (uczelnia, instytut PAN etc.)*
- *ewaluacja szkół doktorskich jest niezależna od ewaluacji jakości działalności naukowej i posiadanych kategorii naukowych*
- *negatywna ocena skutkuje zakończeniem działania szkoły doktorskiej*
- *ewaluację przeprowadza się w oparciu o raport samooceny (w jęz. polskim i angielskim) oraz wizytację*

Ewaluacja szkoły doktorskiej jest:

ART. 259 UPSWIN

- obowiązkowa
- przeprowadzana nie rzadziej niż co 6 lat, zgodnie z harmonogramem ustalonym przez KEN, ale może też być przeprowadzona w innym terminie na wniosek Ministra
- przeprowadzana przez zespół składający się z ekspertów o znaczącym dorobku naukowym lub artystycznych, z których przynajmniej jeden jest pracownikiem zagranicznej instytucji naukowej, oraz przez eksperta-doktoranta wskazanego przez Krajową Reprezentację Doktorantów.

Pierwsza ewaluacja szkoły doktorskiej powinna mieć miejsce po upływie 5 lat od rozpoczęcia w szkole kształcenia (albo wcześniej – na wniosek Ministra).

ART. 260 UPSWIN

Ustawa wskazuje 8 ogólnych kryteriów, jakie powinny być wzięte pod uwagę przy ewaluacji. Szczegółowe kryteria i sposób przeprowadzania ewaluacji ureguluje rozporządzenie Ministra wydane po wejściu w życie przepisów regulujących organizację kształcenia w szkole doktorskiej, tj. po 1 października 2019 r.

ART. 263 UPSWIN

Ustawowe kryteria ewaluacji szkoły doktorskiej to:

ART. 261 UPSWIN

- 1) adekwatność programu kształcenia oraz indywidualnych planów badawczych do efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK oraz ich realizacja
- 2) sposób weryfikacji efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK
- 3) kwalifikacje nauczycieli akademickich lub pracowników naukowych prowadzących kształcenie w szkole doktorskiej
- 4) jakość procesu rekrutacji
- 5) jakość opieki naukowej lub artystycznej i wsparcia w prowadzeniu działalności naukowej

6) rzetelność przeprowadzania oceny śródkresowej

7) umiędzynarodowienie

8) skuteczność kształcenia doktorantów.

Zespół KEN dokonuje oceny szkoły doktorskiej na podstawie:

- raportu samooceny przygotowanego w języku polskim i angielskim
- wizytacji.

Na podstawie oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający (wizytujący), KEN podejmuje uchwałę w sprawie oceny końcowej. Ocena może być pozytywna albo negatywna. Podmiot prowadzący szkołę doktorską może zgłosić zastrzeżenia do uzyskanej oceny. Rozpatrywane są one przez innych ekspertów KEN niż ci, którzy uczestniczyli w pracach zespołu wizytującego. Uchwała z ostateczną oceną KEN jest przekazywana ministrowi właściwemu ds. szkolnictwa wyższego i nauki, a w poszczególnych przypadkach również ministrom nadzorującym dany podmiot.

ART. 262 UPSWIN

4.7. PRAWA DOKTORANTÓW O CHARAKTERZE SOCJALNYM

Doktoranci nabywają wiele uprawnień przysługujących nauczycielom akademickim. Nowością jest ustawowa gwarancja stypendiów doktoranckich dla wszystkich doktorantów w szkołach doktorskich (o ile nie posiadają już stopnia doktora). Ustawa zakłada jednocześnie uproszczenie zasad wsparcia finansowego dla doktorantów, czego rezultatem jest m.in. wyłączenie doktorantów w szkołach doktorskich z udziału w funduszu pomocy materialnej. Zachowane zostają uprawnienia podmiotów zewnętrznych (np. jednostek samorządu terytorialnego czy firm) do przyznawania doktorantom stypendiów.

GŁÓWNE ZMIANY

- *wszyscy doktoranci bez stopnia doktora w szkole doktorskiej otrzymują stypendium doktoranckie*
- *łączy okres pobierania stypendiów doktoranckich we wszystkich szkołach, w których kształcił się doktorant, to 4 lata*
- *doktorantom z niepełnosprawnościami przysługuje zwiększenie stypendium doktoranckiego*
- *likwiduje się świadczenia dla doktorantów z funduszu pomocy materialnej*
- *likwiduje się zwiększenie stypendium doktoranckiego z dotacji projakościowej*
- *doktorantów obejmuje się ubezpieczeniami społecznymi (emerytalno-rentowym i wypadkowym)*
- *ograniczono możliwość zatrudnienia doktorantów na stanowiskach naukowych lub nauczycieli akademickich*
- *w ramach stypendiów dla młodych naukowców przyznawanych przez Ministra zostaje wyodrębniona pula dla doktorantów*

4.7.1. Stypendium doktoranckie

Stypendium doktoranckie:

- przysługuje każdemu doktorantowi w szkole doktorskiej nieposiadającemu stopnia doktora
- może być wypłacane doktorantowi łącznie nie dłużej niż przez 4 lata we wszystkich szkołach doktorskich, w jakich się kształcił
- jego wysokość wynosi co najmniej 37% wynagrodzenia profesora do miesiąca oceny śródkresowej i co najmniej 57% po przeprowadzenia tejże oceny
- jego wysokość może być uzależniona od osiągnięć doktoranta (tzn. podmiot może wypłacać wyższe stypendium niż przewiduje ustawowe 37%/ 57% wynagrodzenia profesora zgodnie z przyjętymi w szkole zasadami, jak również może różnicować wysokość stypendium przyznawanego doktorantom w ramach tej samej szkoły)
- jego wysokość w okresie zawieszenia kształcenia ustala się w oparciu o przepisy dotyczące ustalania zasiłku macierzyńskiego (za podstawę wymiaru zasiłku rozumie się wysokość miesięcznego stypendium doktoranckiego przysługującego w dniu złożenia wniosku o zawieszenie, tj. 37% albo 57% wynagrodzenia profesora)
- jest wypłacane przez podmiot prowadzący szkołę doktorską
- doktorantom z niepełnosprawnościami przysługuje zwiększenie stypendium o 30% kwoty minimalnego stypendium doktoranckiego do oceny śródkresowej.

Wysokość minimalnego zasadniczego wynagrodzenia profesora w uczelni określa Minister w drodze rozporządzenia. W chwili obecnej wynosi ono 6 410 zł (brutto).

Doktorantowi, który złożył rozprawę w terminie wcześniejszym niż termin ukończenia kształcenia przewidziany w programie kształcenia, wypłaca się stypendium do dnia planowanego ukończenia kształcenia, ale nie dłużej niż przez 6 miesięcy.

Doktorant nie może być jednocześnie zatrudniony na stanowisku pracownika naukowego lub nauczyciela akademickiego, z wyjątkiem:

- zatrudnienia w ramach grantu badawczego przyznanego w konkursie NAWA, NCN, NCBiR lub międzynarodowym
- czasu realizacji projektu badawczego lub dydaktycznego finansowanego ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej lub finansowanego przez inny podmiot przyznający grant
- zatrudnienia po ocenie śródkresowej, przy czym jeżeli wymiar zatrudnienia przekracza ½ etatu, to wtedy stypendium jest zmniejszone do 40% kwoty przysługującej po ocenie śródkresowej (tj. 40% z 57% wynagrodzenia profesora)
- sytuacji, gdy nie otrzymuje stypendium doktoranckiego.

Od stypendium doktoranckiego odprowadza się składki na ubezpieczenia społeczne przewidziane w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych. Doktoranci w szkołach doktorskich, którzy pobierają stypendium doktoranckie, zostają objęci obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym i rentowym oraz wypadkowym. Natomiast ubezpieczenie chorobowe jest dla doktorantów dobrowolne. W przypadku ubezpieczeń zdrowotnych, podobnie jak dotychczas, doktoranci będą ubezpieczeni przez podmiot prowadzący szkołę doktorską, o ile nie mają tego ubezpieczenia z innego tytułu.

Uczestnicy studiów doktoranckich, którzy podjęli kształcenie na studiach doktoranckich przed rokiem akademickim 2019/2020, mogą uzyskiwać i pobierać do końca 2023 r. stypendium doktoranckie i jego zwiększenie na zasadach określonych w przepisach przejściowych, które zachowują dotychczasowe regulacje dotyczące m.in. zasad przyznawania i wysokości świadczenia.

ART. 209 UST. 1-9 UPSWIN

ART. 209 UST. 10 UPSWIN

ART. 42 UPW,
71 UPW, 87 UPW

4.7.2. Inne uprawnienia doktorantów

Doktorantowi w szkole doktorskiej:

- przysługują przerwy wypoczynkowe w wymiarze do 8 tygodni rocznie
- po uzyskaniu stopnia doktora okres kształcenia w szkole doktorskiej, nie dłuższy niż 4 lata, zalicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze
- który nie ukończył kształcenia z powodu (1) podjęcia zatrudnienia jako nauczyciel akademicki lub pracownik naukowy albo (2) zaprzestania kształcenia doktorantów przez podmiot w danej dyscyplinie – okres kształcenia w tej szkole doktorskiej (maksymalnie 4 lata) zalicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze, o ile uzyskał stopień doktora
- wydaje się legitymację doktoranta.

ART. 208 UPSWIN

Doktorant może:

- ubiegać się o miejsce w domu studenckim dla siebie, małżonka i dziecka
- ubiegać się o wyżywienie w stołówce studenckiej na zasadach określonych w regulaminie świadczeń dla studentów.

ART. 211 UPSWIN

Kształcenie, na wniosek doktoranta, jest zawieszane na okres odpowiadający czasowi trwania urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu ojcowskiego oraz urlopu rodzicielskiego, określonych w Kodeksie pracy. Doktorantowi korzystającemu z tej możliwości, nie przysługują zasiłki przyznawane na zasadach ogólnych, natomiast w okresie zawieszenia wypłacane jest stypendium doktoranckie. Wysokość stypendium jest obliczana w oparciu o przepisy dotyczące ustalania zasiłku macierzyńskiego, a okres jego pobierania nie wlicza się do limitu 4 lat, w których można otrzymywać stypendium doktoranckie w szkołach doktorskich. Doktorantom korzystającym z tych urlopów nie przysługują zasiłki przyznawane na zasadach ogólnych, natomiast w czasie urlopu nadal wypłacane jest stypendium doktoranckie, ale jego wysokość obliczana jest w oparciu o przepisy dotyczące ustalania zasiłku macierzyńskiego.

Doktorant może ubiegać się o kredyt studencki:

- o ile nie ukończył 35 r. życia
- tylko raz na okres kształcenia w szkole doktorskiej (nie dłużej niż przez 4 lata).

ART. 210 UPSWIN

Do doktorantów stosuje się odpowiednio przepisy o kredytach studenckich dla studentów, w tym m.in. wymóg miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku niższego lub równego kwocie określonej przez Ministra.

Ustawa zachowuje także:

- prawo przyznawania doktorantom stypendiów przez jednostki samorządu terytorialnego
- prawo przyznawania doktorantom stypendiów naukowych przez osoby fizyczne lub prawne (inne niż państwowe lub samorządowe osoby prawne)
- prawo przyznawania przez jednostki samorządu terytorialnego doktorantom ulg na przejazdy komunikacją miejską.

ART. 212-214 UPSWIN

Doktorant może otrzymać również stypendium Ministra dla wybitnych młodych naukowców pod warunkiem, że posiada znaczące osiągnięcia naukowe i nie uzyskał stopnia doktora. Doktorant nie musi już być zatrudniony w uczelni albo instytucie, natomiast osoby do 7 lat od uzyskania stopnia doktora mogą ubiegać się o to stypendium tylko jako pracownicy. Warto zauważyć, że dla doktorantów przeznaczona będzie osobna pula środków (określona w rozporządzeniu). Stypendium przyznawane jest przez Ministra na wniosek rektora, dyrektora instytutu PAN, dyrektora instytutu badawczego lub dyrektora instytutu międzynarodowego, w których prowadzona jest szkoła doktorska. Okres wypłacania stypendium nie może przekraczać 3 lat (z wyłączeniem przerw na czas urlopu macierzyńskiego i pochodnych). O to

ART. 360 UST. 1-2, 4-5 UPSWIN

stypendium mogą ubiegać się również doktoranci, którzy rozpoczęli swoje studia przed rokiem akademickim 2019/2020.

ART. 287 UPW

W przypadku kredytu studenckiego, doktoranci kształcący się nadal na studiach doktoranckich mogą ubiegać się o niego na nowych zasadach.

ART. 288 UPW

4.7.3. Okres przejściowy

Termin	Regulacje przejściowe	
Przed 1.10.2018 r.	Zasady przyznawania pomocy materialnej dla doktorantów przyjęte przed 1 października 2018 r. zachowują moc do 30 września 2019 r.	ART. 275 UST. 2 UPW
	Legitymacje doktoranckie wydane przed 1 października 2018 r. zachowują ważność na dotychczasowych zasadach.	ART. 278 UST. 1 UPW
Po 1.10.2018 r.	Do 15 października 2018 r. doktoranci mogą składać wnioski o stypendium Ministra za wybitne osiągnięcia, które będą rozpatrywane na podstawie dotychczasowych zasad.	ART. 284 UPW
	Doktoranci ubiegają się o dotychczasowe świadczenia pomocy materialnej, zakwaterowanie i wyżywienie na starych zasadach.	ART. 270 UST. 2 UPW
	Dyrektor instytutu badawczego, instytutu naukowego Polskiej Akademii Nauk oraz międzynarodowego instytutu naukowego ustali do 1 października 2019 r. (w uzgodnieniu z samorządem doktorantów) szczegółowe zasady przyznawania świadczeń pomocy materialnej dla doktorantów oraz zakwaterowania w domu studenckim i wyżywienia dla osób przyjętych na studia przed rokiem akademickim 2019/2020.	ART. 275 UST. 3 UPW
	Od 1 października 2018 r. do 30 czerwca 2019 r. można wydawać legitymacje doktoranckie i potwierdzać ich ważność na zasadach dotychczasowych.	ART. 278 UST. 2 UPW
Po 1.10.2019 r.	Osoby, które rozpoczęły studia doktoranckie przed rokiem akademickim 2019/2020, mogą nadal otrzymywać świadczenia pomocy materialnej dla doktorantów (stypendium socjalne, stypendium dla osób niepełnosprawnych, zapomogę, stypendium rektora) oraz ubiegać się o zakwaterowanie w domu studenckim uczelni (siebie, małżonka lub dziecka) i wyżywienie. W okresie od 1 października 2019 r. do 31 grudnia 2023 r. do postępowań w tych sprawach stosuje się regulaminy pomocy materialnej dla studentów.	ART. 281 UPW
	Doktoranci, którzy rozpoczęli studia przed rokiem akademickim 2019/2020, mogą otrzymywać dotychczasowe stypendium doktoranckie (stacjonarni) oraz jego zwiększenie na starych zasadach.	ART. 285 I 286 UPW
	Doktoranci, którzy rozpoczęli studia przed rokiem akademickim 2019/2020, podlegają zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach oraz powszechnemu ubezpieczeniu zdrowotnemu realizowanemu i finansowanemu na zasadach dotychczasowych, jednak nie dłużej niż do 31 grudnia 2023 r.	ART. 289 UPW

4.8. SAMORZĄD I ORGANIZACJE DOKTORANTÓW

Ustawa podkreśla dotychczasową rolę samorządności doktorantów oraz doktoranckiego ruchu naukowego. Doktoranci zachowują prawo do przedstawicieli w organach uczelni oraz przedstawicielstwa na poziomie ogólnopolskim poprzez Krajową Reprezentację Doktorantów.

4.8.1. Samorząd doktorantów

Wszyscy doktoranci w podmiocie prowadzącym szkołę doktorską tworzą samorząd doktorantów.

Samorząd doktorantów:

- działa przez swoje organy, w tym: przewodniczącego i organ uchwałodawczy
- jest wyłącznym reprezentantem ogółu doktorantów w podmiocie prowadzącym szkołę doktorską
- ma prawo do akcji protestacyjnej lub strajku w przypadku sporu zbiorowego – na zasadach przewidzianych dla studentów (za wyjątkiem uczelni wojskowych i służb państwowych)
- prowadzi działalność w zakresie spraw doktoranckich, w tym socjalno-bytowych i kulturalnych
- decyduje w sprawach rozdziału środków finansowych przeznaczonych na sprawy doktoranckie
- działa w oparciu o regulamin samorządu uchwalony przez organ uchwałodawczy.

Regulamin samorządu określa nie tylko strukturę samorządu doktorantów, ale także sposób powoływania przedstawicieli do organów podmiotu prowadzącego szkołę doktorską, a w przypadku uczelni publicznej – do kolegium elektorów.

Uchwały samorządu podlegają uchyleniu przez rektora/dyrektora instytutu/prezydenta federacji w przypadku stwierdzenia ich niezgodności ze statutem lub przepisami prawa powszechnie obowiązującego.

Uzgodnienia z samorządem doktorantów wymaga regulamin szkoły doktorskiej. Samorząd wyraża też opinię w sprawie programów kształcenia w szkole doktorskiej. Ustawa nakazuje także uzgodnienie z samorządem powołania osoby pełniącej funkcję kierowniczą w uczelni, do której zakresu obowiązków należą sprawy doktorantów. Niezajęcie stanowiska przez samorząd w terminie wskazanym w statucie uważa się za wyrażenie zgody.

Podmiot prowadzący szkołę doktorską zapewnia niezbędne warunki (w tym środki finansowe) do funkcjonowania samorządu doktorantów.

4.8.2. Krajowa Reprezentacja Doktorantów

Krajowa Reprezentacja Doktorantów (KRD) jest jedną z ustawowych organizacji przedstawicielskich środowiska akademickiego.

Krajowa Reprezentacja Doktorantów:

- ma prawo do wyrażania opinii i przedstawiania wniosków w sprawach dotyczących ogółu doktorantów, w tym do opiniowania projektów aktów normatywnych dotyczących doktorantów
- posiada osobowość prawną

ART. 215-216 UPSWIN

ART. 329 UST. 1 PKT 6 UPSWIN

- ma prawo do podjęcia akcji protestacyjnej
- deleguje 2 przedstawicieli do Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
- wskazuje kandydatów na ekspertów do zespołów KEN ewaluujących szkoły doktorskie.

Środki na działanie KRD zapewnia Minister.

4.8.3. Organizacje doktorantów

Doktorantom przysługuje prawo do zrzeszania się w organizacjach doktorantów w podmiocie prowadzącym szkołę doktorską. Jeżeli organizacja nie zrzesza innych członków oprócz doktorantów, studentów i pracowników uczelni, stosuje się do niej odpowiednio przepisy o organizacjach studenckich.

ART. 216 UPSWIN

4.8.4. Okres przejściowy

Termin	Regulacje przejściowe
1.10.2018 r. – 30.09.2019 r.	Samorządy doktorantów działają na dotychczasowych zasadach.
Od 1.10.2019 r.	Do 31 grudnia 2023 r. samorząd doktorantów tworzą osoby kształcące się na dotychczasowych studiach doktoranckich oraz kształcące się w szkole doktorskiej.

ART. 296 UPW

OBSZAR 5. SPRAWY STUDENCKIE, STYPENDIA I KREDYTY STUDENCKIE

5.1. PRAWA I OBOWIĄZKI STUDENTÓW

Przepisy nowej ustawy nie tylko dostosowują zagadnienia z zakresu materii studenckiej do nowych rozwiązań ustrojowych w szkole wyższej, ale także wprowadzają lub zapewniają nowe uprawnienia studentom, np. związane z macierzyństwem. Jednocześnie liczne uprawnienia studenckie występujące dotychczas w regulaminach studiów zostały podniesione do rangi ustawowej, jednak z zachowaniem regulaminowego skonkretyzowania.

Poniżej omówione zostały wyłącznie zagadnienia związane z prawami i obowiązkami studentów. Więcej nt. zagadnień powiązanych:

- [Pomoc materialna](#)
- Kredyt studencki

GŁÓWNE ZMIANY:

- *dotychczas wymagane w regulaminie studiów prawa studentów zostały zapewnione wprost w ustawie, zaś regulamin może je rozwijać i dodawać nowe*
- *wprowadzono silniejszą ochronę studentek w ciąży oraz studentów będących rodzicami*

5.1.1. Prawa studentów

Osoba przyjęta na studia rozpoczyna je i nabywa prawa studenta z chwilą złożenia ślubowania. Ostatnią czynnością po zakończeniu rekrutacji na studia prowadzącą do nabycia praw studenta jest zatem ślubowanie i to ono wyznacza datę nabycia tych praw. Osoba, która nie złoży ślubowania, nigdy nie staje się studentem (jest jedynie „osobą przyjętą na studia”) i znajduje się na liście studentów warunkowo. Niezłożenie ślubowania może być jednocześnie uznane za niepodjęcie studiów uzasadniające skreślenie osoby z tej listy.

ART. 83 UPSWIN

ART. 108 UST. 1 PKT 1 UPSWIN

ART. 84 UPSWIN

Na gruncie obecnej ustawy każdy student ma prawo do przeszkolenia w zakresie praw i obowiązków studenta, a nie tylko – jak było to poprzednio – wyłącznie rozpoczynający studia. Zwrot „przeszkolenie” wskazuje, że powinno to być jednorazowe szkolenie, nie zaś szkolenie cykliczne. Za prowadzenie szkolenia niezmiennie odpowiedzialny jest samorząd studencki we współpracy z Parlamentem Studentów Rzeczypospolitej Polskiej, który zapewnia przedstawicielom samorządów studenckich przygotowanie do prowadzenia szkoleń oraz podejmuje działania promocyjne dotyczące praw i obowiązków studenta.

Przepisy nowej ustawy wprost gwarantują każdemu studentowi prawo do:

ART. 85 UST. 1 UPSWIN

- 1) przenoszenia i uznawania punktów ECTS
- 2) odbywania studiów według indywidualnej organizacji studiów
- 3) usprawiedliwiania nieobecności na zajęciach, urlopów od zajęć oraz urlopów od zajęć

z możliwością przystąpienia do weryfikacji uzyskanych efektów uczenia się określonych w programie studiów

- 4) zmiany kierunku studiów
- 5) przeniesienia na studia stacjonarne albo niestacjonarne
- 6) przystąpienia do egzaminu komisyjnego przy udziale wskazanego przez niego obserwatora
- 7) powtarzania określonych zajęć z powodu niezadowolających wyników w nauce.

Korzystanie ze wskazanych praw powinno się jednak odbywać na zasadach określonych w regulaminie studiów, co oznacza, że uregulowanie zasad realizacji tych praw w regulaminie studiów jest dla uczelni obligatoryjne. Należy także dodać, że prawa studentów nie ograniczają się do katalogu ustawowego. Związane ze studiami prawa i obowiązki studenta określać może także regulamin studiów.

Rozstrzygnięcia organu uczelni w przedmiocie opisanych praw studenta nie następują w drodze decyzji administracyjnej, lecz tzw. rozstrzygnięcia zakładowego, od którego studentowi przysługuje prawo wniesienia środka zaskarżenia w toku instancji administracyjnej, jednak nie jest dopuszczalne wniesienie skargi do sądu administracyjnego.

Decyzje władz uczelni w przedmiocie wznowienia studiów (przywrócenia w prawach studenta), do dnia wejścia w życie nowego regulaminu studiów, winny być podejmowane w oparciu o postanowienia regulaminu studiów uchwalonego na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 września 2014 r. w sprawie warunków, jakim muszą odpowiadać postanowienia regulaminu studiów w uczelniach. Po rozpoczęciu roku akademickiego 2019/2020 i wejściu w życie nowego regulaminu studiów – na podstawie regulacji w nim zawartych, o ile będzie on przewidywał procedurę wznowienia studiów.

Procedura wznowienia studiów powinna być traktowana wyjątkowo i być stosowana jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach i tylko w odniesieniu do osób, które uprzednio w uczelni studiowały. Przywrócenie w prawach studenta jest niemożliwe w przypadku gdy w uczelni nie jest już prowadzony dany kierunek studiów i takie zastrzeżenie powinno zostać zapisane w regulaminie studiów. Wznowienie studiów dotyczy wyłącznie aktualnego programu studiów. Ewentualne zmiany programowe obligują studenta do uzupełnienia różnic programowych, niezależnie od wcześniej zaliczonych semestrów. Osoba wznawiająca studia może je ukończyć, jeśli osiągnie takie same efekty uczenia się jak pozostali studenci danego rocznika.

Wznawianie studiów na dotychczasowych zasadach uregulowanych w regulaminie studiów jest możliwe do czasu uchwalenia nowych regulaminów. Obowiązujące regulacje nie zawierają wprost odniesień do instytucji jaką jest wznowienie, niemniej określone w art. 85 ust. 1 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce prawa i obowiązki studenta stanowią jedynie katalog podstawowy. Tym samym prawa studenta nie zostały ograniczone wyłącznie do katalogu wskazanego w ustawie i mogą być odpowiednio rozszerzone w regulaminie studiów (art. 75 ust. 1). Powyższe oznacza, że do autonomicznej decyzji uczelni będzie należało rozstrzygnięcie, czy w nowym regulaminie studiów znajdują się postanowienia dotyczące wznowienia studiów.

Ponadto w przepisach nowej ustawy wprowadzono nowe gwarancje wspierające funkcjonowanie rodzin studentów. Zastrzeżono bowiem, że studentce w ciąży i studentowi będącemu rodzicem nie można odmówić zgody na:

- 1) odbywanie studiów na określonym kierunku i poziomie według indywidualnej organizacji studiów do czasu ich ukończenia – w przypadku studiów stacjonarnych

ART. 75 UST. 1 UPSWIN

POSTANOWIENIE
NACZELNEGO SĄDU
ADMINISTRACYJNEGO
Z 18 WRZEŚNIA 2012 R.
(SYGN. AKT I OSK 1583/12)

ART. 263 UST. 2 UPW

ART. 85 UST. 2-4 UPSWIN

2) urlop od zajęć, którego udziela się:

- studentce w ciąży – na okres do dnia urodzenia dziecka
 - studentowi będącemu rodzicem – na okres do 1 roku (wniosek może być złożony w okresie 1 roku od dnia urodzenia dziecka)
- przy czym jeżeli wskazany koniec urlopu przypada w trakcie semestru, urlop może być przedłużony do końca tego semestru.

Uczelnia w regulaminie studiów może wprowadzić albo indywidualny mechanizm przedłużania takiego urlopu, albo wskazać, że urlop samoczynnie ulega przedłużeniu.

Ustawowe prawo studenta będącego rodzicem, do indywidualizacji organizacji studiów nie zostało ograniczone do określonego okresu, jak w przypadku urlopu. Taki student ma prawo do indywidualnej organizacji studiów do czasu ich ukończenia niezależnie od wieku dziecka – analogicznie takie samo prawo do indywidualizacji organizacji studiów i urlopu do zajęć mają wszyscy studenci.

Bez zmian pozostała dotychczasowa forma wsparcia studentów w postaci możliwości ubiegania się przez nich o:

- zakwaterowanie w domu studenckim uczelni lub wyżywienie w stołówce studenckiej uczelni
- zakwaterowanie małżonka lub dziecka w domu studenckim uczelni.

Zrezygnowano jednak z założenia, że pierwszeństwo dostępu do tych form wsparcia przysługuje studentowi, któremu codzienny dojazd do uczelni uniemożliwiałby lub w znacznym stopniu utrudniał studiowanie, i który znajduje się w trudnej sytuacji materialnej. Tym samym uczelnia ma swobodę w zakresie określenia kryteriów ubiegania się o zakwaterowanie w domu studenckim czy uzyskania wyżywienia w stołówce studenckiej uczelni, co reguluje się w regulaminie świadczeń dla studentów.

ART. 104 UPSWIN
W ZW. Z ART. 95
UST. 1 PKT 2 UPSWIN

Nie uległo również zmianie przysługujące studentom prawo do korzystania z 50% ulgi w opłatach za przejazdy publicznymi środkami komunikacji miejskiej, niezależnie od wieku.

Niezmiennie również osoba, która ukończyła studia pierwszego stopnia, zachowuje to prawo do 31 października roku, w którym zakończyła studia. Nie dotyczy to prawa do świadczeń w postaci:

- stypendium socjalnego
- stypendium dla osób niepełnosprawnych
- zapomogi
- stypendium rektora.

ART. 105 UPSWIN
W ZW. Z ART. 109 UPSWIN
ART. 109 UPSWIN

5.1.2. Obowiązki studentów

Student jest obowiązany postępować zgodnie z treścią ślubowania i przepisami obowiązującymi w uczelni. Do szczególnych obowiązków każdego studenta zalicza się:

- uczestniczenie w zajęciach zgodnie z regulaminem studiów
- składanie egzaminów
- odbywanie praktyk zawodowych
- spełnianie innych wymagań przewidzianych w programie studiów.

ART. 107 UST. 1 UPSWIN
ART. 107 UST. 2 UPSWIN

Analogicznie jak w przypadku praw studenta, regulamin studiów może określać inne – dodatkowe obowiązki studentów danej uczelni.

5.1.3. Okres przejściowy

Termin	Regulacje przejściowe	
Przed 1.10.2018 r.	Osoby niebędące obywatelami polskimi, które w dniu wejścia w życie ustawy odbywają studia, studia doktoranckie oraz inne formy kształcenia, a także uczestniczą w badaniach naukowych i pracach rozwojowych na zasadach określonych w uchylanej ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym, kontynuują te studia, badania lub prace na zasadach dotychczasowych.	ART. 222 UPW
Przed 1.10.2018 r.	Legitymacje studenckie, legitymacje doktorantów oraz legitymacje służbowe nauczycieli akademickich, wydane przed dniem wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1, zachowują ważność na zasadach dotychczasowych.	ART. 278 UST. 1 UPW
Po 1.10.2018 r.	Senaty uczelni muszą uchwalić regulaminy studiów na podstawie przepisów nowej ustawy, w terminie umożliwiającym ich wejście w życie nie później niż 12 miesięcy od 1 października 2018 r. Dotychczasowe regulaminy studiów zachowują moc do dnia wejścia w życie tych nowych regulaminów.	ART. 263 UPW
	Postępowania administracyjne prowadzone na skutek odwołania wniesionego od decyzji kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej uczelni, niezakończone do 30 września 2019 r., prowadzi się na podstawie przepisów dotychczasowych, z tym że rektor utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję, albo uchyla tę decyzję w całości, albo w części i w tym zakresie orzeka co do istoty sprawy. Brak możliwości wydania decyzji kasatoryjnej, o której mowa w art. 138 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego.	ART. 234 UPW

5.2. SKREŚLENIE Z LISTY STUDENTÓW

Przepisy nowej ustawy dostosowały katalog przyczyn skreślenia z listy studentów do sytuacji, w której uczelnia sama stanowi o swojej strukturze i organach. Dodatkowo zrezygnowano z obowiązku zawierania umów ze studentami, zatem zmieni się charakter relacji między uczelnią a studentem.

GŁÓWNE ZMIANY:

- *wprowadzenie możliwości skreślenia z listy studentów studenta, który nie bierze udziału w obowiązkowych zajęciach*
- *rezygnacja z przesłanki skreślenia w postaci niepodpisania przez studenta przedłożonej przez uczelnię umowy o warunkach odpłatności za studia lub usługi edukacyjne z uwagi na niezawieranie umów od roku akademickiego 2019/2020*

5.2.1. Przyczyny skreślenia z listy studentów

Katalog przesłanek obligatoryjnego skreślenia z listy studentów nie uległ zmianie i należą do niego:

ART. 108 UST. 1 UPSWIN

- 1) niepodjęcie studiów
- 2) rezygnacja ze studiów
- 3) niezłożenie w terminie pracy dyplomowej lub egzaminu dyplomowego
- 4) ukaranie karą dyscyplinarną wydalenia z uczelni.

Modyfikacje zostały wprowadzone natomiast w zakresie fakultatywnych przesłanek skreślenia. Obecnie student może być skreślony z listy studentów w przypadku:

ART. 108 UST. 2 UPSWIN

- 1) stwierdzenia braku udziału w obowiązkowych zajęciach
- 2) stwierdzenia braku postępów w nauce
- 3) nieuzyskania zaliczenia semestru lub roku w określonym terminie
- 4) niewniesienia opłat związanych z odbywaniem studiów.

Ustawodawca zrezygnował z przesłanki skreślenia w postaci niepodpisania przez studenta przedłożonej przez uczelnię umowy o warunkach odpłatności za studia lub usługi edukacyjne. Jest to naturalną konsekwencją odstąpienia od modelu opartego na obowiązku zawierania pisemnych umów między studentami a uczelnią.

Wprowadzono natomiast możliwość skreślenia z listy studentów tych z nich, którzy nie biorą udziału w obowiązkowych zajęciach. Ocena, czy wystąpiła przesłanka do skreślenia, będzie dokonana na podstawie przepisów regulaminu studiów, który powinien precyzować pojęcie „braku udziału studenta w obowiązkowych zajęciach”.

5.2.2. Tryb skreślenia z listy studentów

Skreślenie z listy studentów nadal następuje w drodze decyzji administracyjnej. Przepisy nowej ustawy nie określają organu, który dokonuje skreślenia. Jest nim zatem domyślnie rektor, chyba że upoważniona zostanie inna osoba.

Skreślenie w drodze decyzji administracyjnej oznacza, że powinna ona zostać wydana zgodnie i na podstawie bezpośrednio stosowanych przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. Decyzja powinna zatem zawierać:

ART. 108 UST. 3 UPSWIN
W ZW. Z ART. 107 KPA

- oznaczenie organu administracji publicznej
- datę wydania
- oznaczenie adresata
- powołanie podstawy prawnej
- rozstrzygnięcie
- uzasadnienie faktyczne i prawne
- pouczenie, czy i w jakim trybie możliwe jest odwołanie od niej oraz o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania
- podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego pracownika organu upoważnionego do wydania decyzji, a jeżeli decyzja wydana została w formie dokumentu elektronicznego – kwalifikowany podpis elektroniczny.

Decyzja powinna zawierać również pouczenie o dopuszczalności wniesienia odwołania, wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy lub skargi do sądu administracyjnego. Samo uzasadnienie faktyczne decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. Uzasadnienie prawne powinno natomiast uwzględniać wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji wraz z przytoczeniem przepisów prawa.

Kontrolę decyzji w sprawie skreślenia z listy studentów sprawuje wojewódzki sąd administracyjny, do którego skreślonemu studentowi przysługuje skarga.

5.2.3. Przepisy przejściowe

Termin	Regulacje przejściowe
Przed 1.10.2018 r.	Postępowania administracyjne w sprawie skreślenia studenta z listy studentów wszczęte przed dniem wejścia w życie nowej ustawy, i niezakończone przed dniem wejścia w życie nowych regulaminów studiów, prowadzi się na zasadach dotychczasowych.

ART. 276 UPW

5.3. POMOC MATERIALNA ORAZ SYSTEM STYPENDIALNY DLA STUDENTÓW

Przepisy nowej ustawy tak jak dotychczas regulują większość zagadnień związanych z systemem przyznawania pomocy materialnej studentom szkół wyższych, ze szczególnym uwzględnieniem stypendiów o charakterze socjalnym i motywacyjnym przyznawanych wewnątrz uczelni. Nowa ustawa nie wprowadza w tym zakresie zasadniczych zmian. W dalszym ciągu część regulacji dotyczących przyznawania stypendium socjalnego stosowana jest poślikowo z przepisów o świadczeniach rodzinnych.

Poniżej omówione zostały wyłącznie zagadnienia związane z przyznawaniem studentom pomocy materialnej. Więcej nt. zagadnień powiązanych:

- [Prawa i obowiązki studentów](#)
- [Fundusz stypendialny i fundusz wsparcia osób niepełnosprawnych](#)

GŁÓWNE ZMIANY:

- *rozszerzenie przesłanek przyznania zwiększonego stypendium socjalnego bez ograniczania do kwestii dojazdowych*
- *rezygnacja z oświadczeń studenta o pobieraniu stypendium na jednym kierunku*
- *wprowadzenie obowiązku przedkładania zaświadczenia z ośrodka pomocy społecznej*
- *doprecyzowanie okresu dopuszczalnego korzystania przez studenta z pomocy materialnej*
- *zastąpienie regulaminu pomocy materialnej regulaminem świadczeń dla studentów*
- *zmodyfikowanie wymagań dotyczących przyznania stypendium Ministra oraz rozszerzenie kryteriów przyznania stypendium rektora*

- rezygnacja z warunku „losowości” przyczyny ubiegania się o zapomogę
- doprecyzowanie orzeczeń uzasadniających przyznanie stypendium dla osób niepełnoprawnych
- rozszerzenie kompetencji jednostek samorządu terytorialnego w zakresie uchwalania aktu prawa miejscowego określającego przyznawanie stypendiów dla studentów
- bezpośrednio, a nie „odpowiednie” stosowanie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego przy przyznawaniu świadczeń

5.3.1. Podstawowe zasady i procedury systemu pomocy materialnej dla studentów

Katalog świadczeń pomocy materialnej, o które może ubiegać się student, nie uległ zmianie. W dalszym ciągu obejmuje on następujące formy pomocy przyznawane przez:

ART. 86 UST. 1 UPSWIN

1) uczelnie (dalej jako „świadczenia uczelniane”):

- stypendium socjalne
- stypendium dla osób niepełnosprawnych
- zapomogę
- stypendium rektora

2) inne podmioty:

- stypendium finansowane przez jednostkę samorządu terytorialnego
- stypendium za wyniki w nauce lub w sporcie finansowane przez osobę fizyczną lub osobę prawną niebędącą państwową ani samorządową osobą prawną.

Ustawa precyzuje, że przyznanie świadczenia przez uczelnię oraz odmowa jego przyznania następują w drodze decyzji administracyjnej. Tym samym w sprawach stypendialnych prowadzonych przez organy uczelni stosuje się bezpośrednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Z tego względu, choć w nowej ustawie jest mowa tylko o merytorycznym załatwianiu sprawy w drodze decyzji administracyjnej, to przepisy nowej ustawy i KPA znajdują zastosowanie także do umorzenia postępowania, jak i przy wydawaniu postanowień. Organ uczelni w sprawach administracyjnych z zakresu pomocy materialnej obowiązane są zapewnić stronom tych postępowań wszystkie gwarancje, jakie wynikają z przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. Tak jak dotychczas wydawane w tym zakresie ostateczne decyzje i postanowienia mogą być zaskarżone do sądu administracyjnego, który wówczas dokona ich kontroli pod względem zgodności z prawem.

Ustawodawca nie wprowadził formy decyzji administracyjnej dla stypendiów przyznawanych przez jednostki samorządu terytorialnego lub osoby fizyczne, bądź osoby prawne niebędące państwową ani samorządową osobą prawną. Oznacza to, że takie stypendia mogą być przyznane w drodze oferty i zostać uregulowane umową.

ART. 86 UST. 2 UPSWIN

W ustawie jako punkt wyjścia przyjęto, że świadczenia uczelniane przyznaje rektor, jednak na wniosek samorządu studenckiego kompetencja do przyznawania tych świadczeń przenoszona jest na komisję stypendialną i odwoławczą komisję stypendialną. Utrzymana została zasada, że większość członków komisji mają stanowić studenci, a decyzje podpisuje przewodniczący komisji albo upoważniony przez niego wiceprzewodniczący komisji.

ART. 86 UST. 3 UPSWIN

W przypadku przekazania kompetencji do załatwiania spraw z zakresu pomocy materialnej w uczelni komisjom stypendialnym, rektor realizuje uprawnienia organu nadzorczego. Ma on

bowiem obowiązek uchylić w drodze decyzji administracyjnej niezgodną z przepisami prawa decyzję komisji stypendialnej lub odwoławczej komisji stypendialnej. Może w tym zakresie działać zarówno na wniosek, jak i z własnej inicjatywy – z urzędu. Dla możliwości uchylenia decyzji przez rektora nie ma znaczenia, czy przy jej wydawaniu doszło do naruszenia przepisów prawa procesowego czy prawa materialnego, jaki jest stopień naruszenia, ile czasu upłynęło od jej wydania, itp. Przyjęto, że decyzje komisji stypendialnych nie wywołują nieodwracalnych skutków prawnych. Rektor może realizować swoje uprawnienia nadzorcze zarówno wobec decyzji ostatecznych, jak i nieostatecznych. Po uchyleniu decyzji przez rektora komisja stypendialna jest obowiązana do ponownego załatwienia sprawy, gdyż uchylając decyzję, rektor nie ma kompetencji do jednoczesnego umorzenia postępowania administracyjnego w sprawie stypendialnej. Warto wskazać, że możliwość uchylenia decyzji w tym trybie nie pozbawia organów uczelni możliwości eliminacji decyzji w trybach nadzwyczajnych, określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego.

ART. 86 UST. 4 UPSWIN

Stypendium socjalne, stypendium dla osób niepełnosprawnych i stypendium rektora są, tak jak dotychczas, przyznawane na semestr lub na rok akademicki i wypłacane co miesiąc przez okres do 10 miesięcy, a gdy kształcenie trwa semestr – przez okres do 5 miesięcy. Zapomoga nadal może być przyznana nie częściej niż 2 razy w roku akademickim.

ART. 92 UST. 1 I 2 UPSWIN

Należy zaznaczyć, że obecnie łączna miesięczna kwota stypendiów socjalnego i rektora dla studenta nie może być wyższa niż 38% wynagrodzenia profesora (2435,80 zł). Dotychczas nie mogła przekroczyć 90% najniższego wynagrodzenia zasadniczego asystenta (2205,00 zł).

ART. 92 UST. 3 UPSWIN

Student kształcący się równocześnie na kilku kierunkach studiów nadal może otrzymywać uczelniane świadczenia pomocy materialnej oraz stypendium Ministra za znaczące osiągnięcia tylko na jednym, wskazanym przez niego kierunku.

ART. 93 UST. 1 UPSWIN

Doprecyzowano kwestię okresu, w jakim przysługują studentowi uczelniane świadczenia pomocy materialnej oraz stypendium Ministra za znaczące osiągnięcia. Przede wszystkim, przysługują one na studiach pierwszego stopnia, studiach drugiego stopnia i jednolitych studiach magisterskich, jednak nie dłużej niż przez okres 6 lat. Oznacza to, że łączny okres, w którym dana osoba może otrzymywać świadczenia w ramach studiów – niezależnie od ich rodzaju i długości trwania, jak też uczelni, na których są odbywane – nie może przekroczyć 6 lat. Termin ten biegnie również wówczas, gdy osoba znajduje się na urlopie od zajęć, ale pozostaje na studiach.

ART. 93 UST. 2 UPSWIN

W przypadku przerwania studiów i ponownego ich podjęcia, liczenie wskazanego okresu jest kontynuowane, a nie rozpoczyna się od nowa. Pozwoli to przeciwdziałać zjawisku wielokrotnego rekrutowania się na pierwszy rok studiów pierwszego stopnia tylko w celu uzyskania świadczeń pomocy materialnej.

Kolejno, uczelniane świadczenia pomocy materialnej oraz stypendium Ministra za znaczące osiągnięcia nie przysługują studentowi posiadającemu tytuł zawodowy magistra, magistra inżyniera albo równorzędny – niezależnie, kiedy został on uzyskany i na jakim kierunku. Prawa do tych świadczeń pozbawiona jest także osoba posiadająca tytuł zawodowy licencjata, inżyniera albo równorzędny, jeżeli ponownie podejmuje studia pierwszego stopnia. Wskazane obostrzenia dotyczą także tytułów zawodowych uzyskanych za granicą.

ART. 93 UST. 3 UPSWIN

W przypadku stypendium dla osób niepełnosprawnych, gdy niepełnosprawność powstała w trakcie studiów lub po uzyskaniu tytułu zawodowego, student może otrzymywać to świadczenie na kolejnym kierunku studiów, jednak tylko na jednym i nie dłużej niż przez okres 6 lat.

ART. 93 UST. 4 UPSWIN

Student ubiegający się o świadczenie w postaci stypendium socjalnego, stypendium dla osób niepełnosprawnych lub stypendium rektora, albo otrzymujący takie świadczenie, ma obowiązek niezwłocznie powiadomić uczelnię o uzyskaniu przez siebie tytułu zawodowego, skutkującym utratą prawa do tych świadczeń lub o upływie terminu, w którym mógł o te świadczenia się ubiegać lub je pobierać.

ART. 94 UST. 1 UPSWIN

Decyzja o przyznaniu uczelnianego świadczenia z zakresu pomocy materialnej wygasa z ostatnim dniem miesiąca, w którym student utracił prawo do świadczenia z powodu uzyskania tytułu zawodowego lub został skreślony z listy studentów na kierunku studiów, na którym otrzymywał świadczenie, albo upłynął okres, w którym świadczenie mógł pobierać.

ART. 94 UST. 2 UPSWIN

Wspomniany regulamin świadczeń dla studentów powinien określać:

- wysokość uczelnianych świadczeń pomocy materialnej lub sposób jej ustalania
- szczegółowe kryteria i tryb przyznawania tych świadczeń oraz zakwaterowania w domu studenckim uczelni i wyżywienia w stołówce studenckiej uczelni oraz sposób wypłacania uczelnianych świadczeń z zakresu pomocy materialnej
- sposób dokumentowania sytuacji materialnej studenta
- tryb powoływania oraz skład komisji stypendialnej i odwoławczej komisji stypendialnej.

Tym samym, to regulamin świadczeń dla studentów jest źródłem wiedzy o wysokości świadczeń oraz norm kształtujących ustrój komisji stypendialnej i odwoławczej komisji stypendialnej. Skoro jednocześnie zrezygnowano z obowiązku składania przez studentów oświadczeń o niepobieraniu świadczeń pomocy materialnej na więcej niż jednym kierunku, to zbędne stało się normowanie w regulaminie wzoru takiego oświadczenia. Jednocześnie uznano, że dotychczas ujmowany w regulaminie sposób wyłaniania studentów mogących otrzymywać stypendium rektora mieści się już w zakresie „szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania świadczeń”, zatem nie ma potrzeby jego wyróżniania, zwłaszcza że limit przyznawanych stypendiów określa ustawa w art. 91 ust. 3 nowej ustawy.

DOTYCHCZAS REGULAMIN OKREŚLAŁ TYLKO ZASADY USTALANIA WYSOKOŚCI ŚWIADCZEŃ. OBECNIE REGULAMIN OKREŚLA WYSOKOŚĆ BEZPOŚREDNIO

ART. 95 UST. 1 UPSWIN

Należy także nadmienić, że studentom nie przysługują urlop od zajęć, świadczenia pomocy materialnej, zakwaterowanie i wyżywienie oraz stypendium Ministra za znaczące osiągnięcia, jeśli są jednocześnie:

ART. 447 UPSWIN

- kandydatami na żołnierzy zawodowych lub żołnierzami zawodowymi, którzy podjęli studia na podstawie skierowania przez właściwy organ wojskowy i otrzymali pomoc w związku z pobieraniem nauki na podstawie przepisów o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych
- funkcjonariuszami służb państwowych w służbie kandydackiej albo będących funkcjonariuszami służb państwowych, którzy podjęli studia na podstawie skierowania lub zgody właściwego przełożonego i otrzymali pomoc w związku z pobieraniem nauki na podstawie przepisów o służbie.

5.3.2. Stypendium socjalne

Nie uległy zmianie przesłanki otrzymywania stypendium socjalnego ani sposób ustalania wysokości miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie studenta uprawniającej do ubiegania się o stypendium socjalne.

Zasadniczo zmianie nie uległ też sposób ustalania miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie studenta ubiegającego się o stypendium socjalne, poza niezbędnym dostosowaniem go do pozostałych regulacji ustawy. Podobnie, bez istotnych zmian, uregulowana została instytucja studenta samodzielnego, mogącego składać wnioski bez dokumentowania dochodów innych oznaczonych osób. Zrezygnowano z odrębnego regulowania w ustawie sposobu ustalania dochodu z prowadzenia gospodarstwa rolnego, zatem znajdują tu zastosowanie zasady określone w ustawie o świadczeniach rodzinnych.

ART. 87 UST. 1 I 2 UPSWIN

ART. 88 UST. 1-3 UPSWIN

Istotną zmianą w przypadku studenta, którego miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty określonej w ustawie o pomocy społecznej (od 1 października 2018 r. – 528,00 zł), który ubiega się o stypendium socjalne – jest wprowadzenie obowiązku przedłożenia zaświadczenia z ośrodka pomocy społecznej o sytuacji dochodowej i majątkowej swojej oraz rodziny. Zaświadczenie to musi być aktualne, aby mogło przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a co za tym idzie, stanowić dowód w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. Jeżeli wnioskodawca nie dołączy takiego zaświadczenia, rektor albo ko-

ART. 88 UST. 4 UPSWIN

misja stypendialna lub odwoławcza komisja stypendialna ma obowiązek co do zasady odmówić przyznania stypendium socjalnego takiemu studentowi. Szczegółowe kwestie związane z przedkładaniem wskazanego zaświadczenia powinny być uregulowane w regulaminie świadczeń dla studentów jako mieszczące się w zakresie pojęcia „sposobu dokumentowania sytuacji materialnej studenta”. Warto zaznaczyć, że obowiązek przedłożenia zaświadczenia dotyczy odpowiednio również cudzoziemców mogących ubiegać się o stypendium socjalne.

Wyjątkowo rektor albo komisja stypendialna lub odwoławcza komisja stypendialna może przyznać studentowi stypendium socjalne w przypadku, gdy przyczyny niedołączenia do wniosku o przyznanie stypendium socjalnego zaświadczenia z ośrodka pomocy społecznej o sytuacji dochodowej i majątkowej studenta i jego rodziny były uzasadnione oraz student w sposób przekonujący udokumentował źródła utrzymania rodziny. Uznanie przez organ, że student nie udokumentował źródeł utrzymania rodziny w sposób wiarygodny i zupełny, implikuje odmowę przyznania stypendium.

ART. 88 UST. 5 UPSWIN

Inną istotną zmianą jest dopuszczenie otrzymywania przez studenta stypendium socjalnego w zwiększonej wysokości w każdym „szczególnie uzasadnionym przypadku”, a nie tylko – jak dotychczas – z tytułu zamieszkania w domu studenckim lub w obiekcie innym niż dom studencki, gdy dojazd z miejsca stałego zamieszkania uniemożliwiałby lub w znacznym stopniu utrudniał studiowanie. Poszerza to znacząco swobodę organów przyznających stypendium socjalne, które mogą je zwiększyć w sytuacjach, które uznają za „szczególnie uzasadnione”, a niezwiązane z kwestią dojazdu. Sprecyzowanie takich przypadków może nastąpić w regulaminie przyznawania świadczeń studentom. Przy tym, aby uzyskać stypendium socjalne w zwiększonej wysokości, należy spełniać kryteria do uzyskania stypendium socjalnego, nie jest to bowiem odrębne stypendium.

ART. 87 UST. 3 UPSWIN

5.3.3. Stypendium rektora

Przesłanki przyznania stypendium rektora zostały jedynie nieco rozszerzone. Może je otrzymać student, który uzyskał wyróżniające wyniki w nauce, osiągnięcia naukowe lub artystyczne, lub osiągnięcia sportowe we współzawodnictwie co najmniej na poziomie krajowym. W poprzednim stanie prawnym jedną z przesłanek była „wysoka średnia ocen”, zastąpiona obecnie „wyróżniającymi wynikami w nauce”. Nie muszą się one ograniczać do średniej z wszystkich ocen. Sprecyzowanie tych pojęć powinno nastąpić w regulaminie świadczeń dla studentów.

ART. 91 UST. 1 UPSWIN

Wprowadzono zmiany w przyznawaniu stypendium rektora studentom przyjętym na pierwszy rok studiów w roku złożenia egzaminu maturalnego. Przysługuje ono bezwzględnie w przypadku złożenia stosownego wniosku:

ART. 91 UST. 2 UPSWIN

- laureatom olimpiady międzynarodowej albo laureatom lub finalistom olimpiady stopnia centralnego, o których mowa w przepisach o systemie oświaty, a zatem dookreślono, że uprawnienia takiego nie mają laureaci regionalni
- medalistom co najmniej współzawodnictwa sportowego o tytuł Mistrza Polski w danym sporcie, o którym mowa w przepisach o sporcie.

Zachowano zasadę, że stypendium rektora przyznaje się nie więcej niż 10% studentów na określonym kierunku studiów. Jeżeli liczba studentów jest mniejsza niż 10, stypendium rektora może być przyznane 1 studentowi. Przy ustalaniu tej liczby nie uwzględnia się wskazanych wyżej studentów otrzymujących stypendium rektora na pierwszy rok studiów w roku złożenia egzaminu maturalnego.

ART. 91 UST. 3 UPSWIN

5.3.4. Stypendium dla osób niepełnosprawnych

W katalogu świadczeń pomocy materialnej przysługujących studentom pozostawiono także stypendium dla osób niepełnosprawnych. W aktualnym stanie prawnym może otrzymać je student posiadający jedno z orzeczeń należących do zamkniętego katalogu:

- orzeczenie o niepełnosprawności
- orzeczenie o stopniu niepełnosprawności
- orzeczenie o zaliczeniu do grupy inwalidów
- orzeczenia lekarza orzecznika ZUS o całkowitej niezdolności do pracy, albo o niezdolności do samodzielnej egzystencji, albo o częściowej niezdolności do pracy.

ART. 89 UPSWIN

5.3.5. Zapomoga

W nowej ustawie zmieniono dotychczasową regulację dotyczącą zapomogi. Może otrzymać ją student, który znalazł się przejściowo w trudnej sytuacji życiowej (a nie „sytuacji materialnej”, jak dotychczas) i nie jest już konieczne, aby nastąpiło to z „przyczyn losowych”. Tym samym zapomoga może być przyznana w sytuacji nielosowej, np. urodzenia dziecka. Pojęcie „trudnej sytuacji życiowej” może precyzować regulamin świadczeń dla studentów w ramach „szczegółowych kryteriów”. Przyznanie zapomogi danemu studentowi nie może nastąpić częściej niż dwa razy do roku.

ART. 90 UPSWIN

5.3.6. Stypendium Ministra dla studentów

W aktualnym stanie prawnym stypendium Ministra może otrzymać student wykazujący się znaczącymi osiągnięciami naukowymi lub artystycznymi związanymi ze studiami lub znaczącymi osiągnięciami sportowymi. Tym samym kryterium przyznania tego stypendium zostało nieco złagodzone, ponieważ w poprzedniej ustawie student w celu uzyskania stypendium musiał posiadać osiągnięcia o charakterze „wybitnym”. Stypendium jest przyznawane na rok akademicki.

ART. 359 UST. 1 UPSWIN

Pozostawiono zasadę, że stypendium przyznaje Minister na wniosek rektora, zatem to dopiero wniosek rektora rekomendujący przyznanie stypendium określonego studentowi inicjuje postępowanie administracyjne w sprawie. Rozstrzygnięcie rektora o nieprzedłożeniu wniosku o przyznanie stypendium Ministra studentowi może zostać zaskarżone do sądu administracyjnego, choć nie jest decyzją administracyjną.

ART. 359 UST. 2 UPSWIN

POSTANOWIENIE
NACZELNEGO SĄDU
ADMINISTRACYJNEGO
Z DNIA 28 CZERWCA 2016 R.,
I OSK 1328/16

Szczegółowe kryteria i tryb przyznawania oraz sposób wypłacania stypendiów Ministra, rodzaje osiągnięć i sposób ich dokumentowania, maksymalną liczbę stypendiów przyznawanych studentom, maksymalną wysokość stypendium oraz wzór wniosku o jego przyznanie – określa minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki w drodze rozporządzenia. Różnica w stosunku do poprzedniego stanu prawnego jest nieznaczna. Dotychczas Minister określał rozporządzeniem nie „kryteria”, lecz „warunki” przyznawania stypendium, jak też „warunki i tryb wypłacania stypendium”, a nie „sposób”. Wydając rozporządzenie, Minister miał na uwadze potrzebę zapewnienia wysokiego poziomu osiągnięć umożliwiających uzyskanie stypendium, sprawnego przebiegu postępowań w sprawie ich przyznania i sprawnego ich wypłacania oraz adekwatności wysokości stypendium do rangi osiągnięć. Warto zaznaczyć, że poprzednia delegacja ustawowa do wydania rozporządzenia w sprawie stypendium Ministra nie zawierała wytycznych. Brak ten został zatem wyeliminowany w aktualnej ustawie.

ART. 363 UPSWIN

Stypendium Ministra przyznawane jest w drodze decyzji administracyjnej, więc przy jego wydawaniu stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Jest to rozwiązanie analogiczne do występującego w dotychczasowej ustawie. Obecnie w postępowaniach w sprawach stypendiów Ministra nie stosuje się przepisów, które zapewniają rektorowi czy studentowi (którego dotyczy wniosek), czynnego udziału w postępowaniu, możliwości skarżenia bezczynności lub przewlekłości, jak też przedstawianie im przesłanek prawdopodob-

ART. 361 UPSWIN

nej negatywnej decyzji, czy umożliwienie wypowiedzenia się co do zebranych dowodów. W postępowaniu nie stosuje się mediacji, jak również nie jest konieczne informowanie stron o wszczęciu postępowania.

5.3.7. Fundusz stypendialny

Fundusz stypendialny w uczelni stanowią środki finansowe przyznane przez Ministra na świadczenia dla studentów oraz zwiększenia z innych źródeł. Niewykorzystane w danym roku budżetowym środki funduszu stypendialnego pozostają w funduszu na rok następny. Środki funduszu stypendialnego wydatkowane niezgodnie z przeznaczeniem lub z naruszeniem limitu ustawowego podlegają zwrotowi do funduszu ze środków finansowych uczelni innych niż pochodzące z subwencji lub dotacji z budżetu państwa. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że z funduszu stypendialnego mogą być wypłacane tylko opisywane wyżej świadczenia pomocy materialnej. Jeżeli w statucie uczelni zostało przewidziane takie rozwiązanie, to uczelnia może tworzyć z własnych środków fundusze, z których będą wypłacane inne stypendia.

ART. 412 UPSWIN

ART. 420 UPSWIN

Uczelnia niepubliczna może przeznaczyć w danym roku budżetowym nie więcej niż 0,2% dotacji przyznanych przez Ministra ze środków finansowych na świadczenia – na pokrywanie kosztów realizacji zadań związanych z przyznawaniem i wypłacaniem uczelnianych świadczeń pomocy materialnej.

ART. 413 UPSWIN

Rektor, w porozumieniu z samorządem studenckim, dokonuje podziału dotacji ze środków finansowych przyznanych przez Ministra na pomoc materialną dla studentów. W nowo utworzonej uczelni podziału tej dotacji dokonuje na okres roku rektor.

ART. 414 UST. 1 I 2 UPSWIN

Dotacja wydatkowana w danym roku na stypendia rektora nie może stanowić więcej niż 60% środków wydatkowanych łącznie w danym roku na stypendia rektora, stypendia socjalne oraz zapomogi.

ART. 414 UST. 3 UPSWIN

5.3.8. Stypendia zewnętrzne

O ile dotychczasowa ustawa wskazywała na możliwość przyznawania pomocy materialnej przez jednostki samorządu terytorialnego, o tyle w aktualnej ustawie zawężone zostało to do jednej formy pomocy – stypendium. Pomoc ta jest określana w drodze aktu prawa miejscowego uchwalanego przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego. W akcie tym określa się:

ART. 96 UPSWIN

- rodzaj stypendium
- kryteria i sposób przyznawania stypendium (dotychczas: „sposób i termin ubiegania się” oraz „sposób wyłaniania studentów, którym będzie przyznana pomoc materialna”)
- maksymalną wysokość stypendium, o którą może ubiegać się student
- warunki wypłacania stypendium.

Dotychczasowe regulacje nie upoważniały jednostek samorządu terytorialnego do określania warunków wypłacania stypendium. Co więcej, na gruncie obecnej ustawy organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może określić również warunki zwrotu stypendium i odstąpienia od żądania jego zwrotu.

Tak jak dotychczas, stypendium za wyniki w nauce może być przyznane studentowi przez osobę fizyczną lub osobę prawną niebędącą państwową ani samorządową osobą prawną. Nowością jest, że podmioty te mogą także przyznawać stypendium za wyniki w sporcie. Na wniosek podmiotu przyznającego stypendium, Minister zatwierdza zasady jego przyznawania, przy czym – odmiennie niż w poprzedniej ustawie – nie musi zasięgać w takim przypadku opinii innego podmiotu. Jedynie zatwierdzenie zasad przyznawania omawianego stypendium w odniesieniu do uczelni wojskowej, uczelni służb państwowych, uczelni artystycznej, uczelni medycznej i uczelni morskiej wymaga zasięgnięcia opinii ministra nadzorującego

ART. 97 UPSWIN

uczelnię. Zatwierdzenie przez Ministra zasad przyznawania stypendium naukowego lub za wyniki w nauce wiązać się będzie ze zwolnieniem takiego stypendium z podatku dochodowego.

5.3.9. Przepisy przejściowe

Termin	Regulacje przejściowe	
Przed 1.10.2018 r.	Do przyznawania, przekazywania, wykorzystywania i rozliczania dotacji i innych środków finansowych na zadania związane z bezwrotną pomocą materialną dla studentów i doktorantów na gruncie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, stosuje się przepisy dotychczasowe.	ART. 275 UST. 1 UPW
	Dotychczasowe regulaminy ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów zachowują moc do 30 września 2019 r.	ART. 275 UST. 1 UPW
	Dotychczasowe komisje stypendialne i odwoławcze komisje stypendialne działają do końca roku akademickiego 2018/2019.	ART. 273 UST. 2 UPW
	Uchwały organów jednostek samorządu terytorialnego stanowiących o pomocy materialnej dla studentów, przyjęte przed dniem wejścia w życie nowej ustawy, zachowują moc.	ART. 271 UPW
	Zasady przyznawania stypendiów przez osoby fizyczne lub osoby prawne niebędące państwowymi ani samorządowymi osobami prawnymi, zatwierdzone przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego przed dniem wejścia w życie nowej ustawy, zachowują moc. Postępowania w sprawie zatwierdzenia zasad przyznawania tych stypendiów, wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie nowej ustawy, prowadzi się na podstawie przepisów dotychczasowych.	ART. 272 UPW
	Środki z dotychczasowego funduszu pomocy materialnej, wydatkowane na stypendia rektora przed dniem wejścia w życie nowej ustawy, z naruszeniem limitów określonych w ustawie dotychczasowej, podlegają zwrotowi do funduszu ze środków finansowych uczelni innych niż pochodzące z subwencji lub dotacji z budżetu państwa.	ART. 272 UPW
Po 1.10.2018 r.	1 stycznia 2019 r. fundusz pomocy materialnej dla studentów i doktorantów zamienia się w fundusz stypendialny, a pomoc materialną dla studentów wypłaca się z tego funduszu.	ART. 241 UST. 1 UPW W ZW. Z ART. 270 UST. 3 UPW
	W roku akademickim 2018/2019 studenci ubiegają się o pomoc materialną, zakwaterowanie i wyżywienie, na zasadach dotychczasowych.	ART. 270 UST. 1 UPW
	W roku akademickim 2018/2019 pomoc materialną, zakwaterowanie i wyżywienie przyznaje się na zasadach dotychczasowych i w trybie dotychczasowym.	ART. 273 UST. 1 UPW
	Wnioski o przyznanie stypendiów Ministra za wybitne osiągnięcia, na rok akademicki 2018/2019, składa się w terminie do 15 października 2018 r. Postępowania wszczęte na taki wniosek prowadzi się na podstawie przepisów dotychczasowych.	ART. 273 UST. 1 UPW

W roku 2019, jako dotację z roku poprzedzającego rok przyznania dotacji, uwzględnianą przy określeniu nowej dotacji, rozumie się dotację na bezzwrotną pomoc materialną dla studentów i doktorantów, przekazaną podmiotowi w roku 2018.

ART. 241 UST. 3 UPW

1 stycznia 2019 r. niewykorzystane do 31 grudnia 2018 r. środki finansowe z dotychczasowego funduszu pomocy materialnej, przeznaczone na pokrycie kosztów utrzymania domów i stołówek studenckich oraz na remonty i modernizacje domów oraz stołówek studenckich, przekazuje się w uczelniach publicznych na fundusz zasadniczy, a w przypadku uczelni niepublicznych – na ich kapitał podstawowy.

ART. 241 UST. 5 UPW

Rektorzy uczelni mają obowiązek poinformować Ministra w terminie do 15 stycznia 2019 r. o stanie środków funduszu stypendialnego na 1 stycznia 2019 r., w tym pochodzących z dotacji, oraz o kwocie środków finansowych przekazanych z dotychczasowego funduszu pomocy materialnej, przeznaczonych na pokrycie kosztów utrzymania domów i stołówek studenckich oraz na remonty i modernizacje domów oraz stołówek studenckich w przypadku uczelni publicznych – na fundusz zasadniczy, a w przypadku uczelni niepublicznych – na kapitał podstawowy.

ART. 241 UST. 6 UPW

5.4. KREDYTY STUDENCKIE

Nowa ustawa zastępuje 31 grudnia 2018 r. dotychczasowe przepisy ustawy z 17 lipca 1998 r. o pożyczkach i kredytach studenckich (Dz. U. z 2017 r. poz. 357). Nowe przepisy gwarantują funkcjonowanie dotychczas uruchomionych kredytów studenckich. Tworzą ramy prawne dla udzielania nowych kredytów na warunkach korzystniejszych od rynkowych. Posiadanie obywatelstwa polskiego nie jest wymagane do otrzymania kredytu studenckiego, jednak cudzoziemcy muszą spełniać wymienione w ustawie warunki.

Poniżej omówione zostały wyłącznie zagadnienia związane z przyznawaniem kredytów studenckich. Więcej nt. zagadnień powiązanych:

- [Prawa i obowiązki studentów](#)

GLÓWNE ZMIANY:

- *określono limit wieku 30 lat dla studenta ubiegającego się o kredyt, a dla doktoranta do 35 lat*
- *zmodyfikowano zasady badania sytuacji finansowej wnioskodawcy*
- *określono wysokość oprocentowania spłacanego przez kredytobiorcę na 0,5 stopy re-dyskontowej NBP i na 0,75 stopy w przypadku, gdy kredytobiorca nie ukończył studiów lub upłynął preferencyjny okres spłaty*
- *z rozporządzenia do ustawy przeniesiono zasadę kontynuacji kredytu w przypadku podjęcia studiów na innym poziomie kształcenia po ukończeniu studiów pierwszego stopnia*

5.4.1. Osoby uprawnione

Kredyt studencki może otrzymać:

- student, który nie ukończył 30. roku życia
- doktorant, który nie ukończył 35. roku życia.

Wnioskodawca musi spełnić także kryterium dochodowe. Przeciętny dochód na osobę w rodzinie z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku musi być niższy lub równy kwocie określonej przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego. Zasady ustalania wysokości dochodu są analogiczne do tych, które stosuje się przy ustalaniu wysokości dochodu w rodzinie studenta ubiegającego się o stypendium socjalne, przy czym wysokość miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie osoby ubiegającej się o kredyt studencki uprawniająca do otrzymania kredytu studenckiego w danym roku akademickim ogłasza corocznie Minister na swojej stronie podmiotowej BIP.

ART. 98 UST. 1
I ART. 210 UPSWIN

ART. 98 UST. 4 UPSWIN

5.4.2. Instytucje kredytujące

Kredytów studenckich mogą udzielać dwa rodzaje instytucji finansowych – banki i spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe. Wymogiem jest jednak podpisanie przez taką instytucję umowy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego. Umowa ta określa zasady korzystania ze środków Funduszu Kredytów Studenckich. Ustawa ustala także, że kredyty udzielane przez powyższe instytucje na warunkach gwarantowanych przez ustawodawcę nie są kredytem konsumenckim.

ART. 98 UST. 2 I 3 UPSWIN

5.4.3. Okres kredytowania i liczba kredytów

Kredyt można otrzymać tylko raz na cały okres studiów, jednak nie dłużej niż na 6 lat. Dopuszczalne jest otrzymanie kredytu odrębnie na każdy poziom studiów, przy czym po ukończeniu studiów pierwszego stopnia możliwe jest otrzymanie kredytu studenckiego na czas trwania studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich. Jednak okres otrzymywania kredytu łącznie nie może przekroczyć 6 lat.

ART. 99 UST. 1 I 2 UPSWIN

Ustawodawca uprościł także możliwość kontynuowania kredytu bez konieczności ponownego składania wniosku o jego przyznanie. Może tak być, jeśli student podejmie studia na drugim stopniu lub jednolitych studiach magisterskich w okresie 2 lat od ukończenia studiów pierwszego stopnia.

ART. 99 UST. 3 UPSWIN

Doktoranci, podobnie jak studenci, mogą otrzymać kredyt w czasie studiów w szkole doktorskiej jednokrotnie. Doktorant może otrzymywać kredyt przez okres nie dłuższy niż 4 lata.

ART. 210 UPSWIN

Analogicznie jak w przypadku studentów, doktorant nie będzie musiał ponownie składać wniosku o jego przyznanie, jeżeli podejmie kształcenie w szkole doktorskiej w okresie 2 lat od ukończenia studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich.

5.4.4. Wypłata kredytu

Wypłata kredytu następuje w miesięcznych transzach. W każdym roku akademickim może być do 10 wypłat. Z tego okresu wyłącza się okresy udzielonych urlopów i innych przerw udzielonych zgodnie z regulaminem studiów. Powyższa zasada dotyczy zarówno studentów, jak i doktorantów.

ART. 100 UST. 1 UPSWIN

Instytucja kredytująca i kredytobiorca mają obowiązki związane z wypłacaniem kolejnych transz kredytu. Po pierwsze, bank lub spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa obligatoryjnie musi zaprzestać wypłaty, gdy:

ART. 100 UST. 2 UPSWIN

1) dojdzie do skreślenia z listy studentów lub doktorantów

- 2) udzielono urlopu od zajęć w uczelni lub zezwolono na inną przerwę w odbywaniu studiów, zgodną z regulaminem studiów
- 3) zawieszono kredytobiorcę w prawach studenta lub doktoranta
- 4) kredytobiorca ukończył studia
- 5) ujawniono zatajenie istotnych informacji mających wpływ na udzielenie kredytu studenckiego lub jego wysokość.

Z kolei kredytobiorca ma obowiązek niezwłocznego poinformowania instytucji kredytującej o zdarzeniach, o których mowa w powyższych punktach 1–4. W przypadku wyjścia na jaw okoliczności opisanych w punkcie 5 dochodzi do wypowiedzenia umowy i nałożenia obowiązku spłaty zgodnie ze wskazanym terminem wypowiedzenia. Termin wypowiedzenia i sposób spłaty ustala w umowie kredytowej instytucja kredytująca.

ART. 100 UST. 3 I 4 UPSWIN

5.4.5. Oprocentowanie

Ustawodawca ustalił wysokość oprocentowania kredytu studenckiego. Wynosi ono 1,2 stopy redyskontowej Narodowego Banku Polskiego (NBP). Jednak kredytobiorca ponosi tylko część tego zobowiązania wobec instytucji kredytującej. Po stronie kredytobiorcy jest 0,5 stopy redyskontowej NBP. Zaś w przypadku nieukończenia studiów lub gdy okres spłaty przekroczy termin dwukrotnej liczby miesięcy w stosunku do liczby wypłaconych transz, odsetki są wyższe i wynoszą 0,75 stopy redyskontowej NBP. Różnicę między wysokością oprocentowania a częścią, która jest po stronie kredytobiorcy, pokrywa się z Funduszu Kredytów Studenckich.

ART. 101 UST. 3 - 5 UPSWIN

Jeśli dojdzie do ujawnienia nieprawdziwości informacji podawanych przez kredytobiorcę w związku z udzieleniem kredytu, zawieszeniem spłaty lub umorzeniem kredytu, kredytobiorca będzie zobowiązany do spłaty kredytu wraz z odsetkami, które nienależnie zostały pokryte przez Fundusz Kredytów Studenckich.

5.4.6. Spłata kredytu

Obowiązek spłaty rozpoczyna się po upływie 2 lat od ukończenia studiów, choć kredytobiorca może wystąpić z wnioskiem o wcześniejsze rozpoczęcie spłacania.

Spłata kredytu dokonywana jest analogicznie do sposobu wypłaty kolejnych transz. Odbywa się ona w systemie równych miesięcznych rat. Liczba rat do spłaty zależy od liczby transz kredytu jakie zostały wypłacone.

ART. 101 UST. 1, 2 I 6 UPSWIN

Co do zasady, liczba rat jest dwukrotnością liczby transz. Kredytobiorca może jednak wystąpić z wnioskiem o zmniejszenie liczby rat. Trzeba jednak pamiętać, że będą one wówczas wyższe niż przy większej liczbie rat, a nie wpłynie to na zmniejszenie wysokości oprocentowania.

Ustawa przewiduje możliwość rozłożenia płatności na raty o wysokości uzależnionej od sytuacji dochodowej. Kredytobiorca może wnioskować o obniżenie wysokości miesięcznej raty do wysokości stanowiącej 20% jego średniego miesięcznego dochodu. Musi się to wiązać jednak z wydłużeniem okresu spłaty kredytu.

Kredytobiorca ma możliwość wystąpienia o zawieszenie spłaty kredytu wraz z odsetkami na okres do 12 miesięcy. Zasady zawieszenia spłaty ureguje odrębne rozporządzenie Ministra.

ART. 102 UST. 1
I ART. 103 UPSWIN

5.4.7. Umorzenia częściowe i całościowe kredytu

Ustawa przewiduje dwa rodzaje umorzenia kredytu związane z sytuacją materialną i życiową kredytobiorcy:

- umorzenie w całości
- umorzenie częściowe.

Częściowe umorzenie może przysługiwać w przypadku znalezienia się kredytobiorcy w szczególnie trudnej sytuacji życiowej lub w przypadku wyróżniającego wyniku ukończenia studiów przez kredytobiorcę. O umorzenie kredytu w całości kredytobiorca może ubiegać się w przypadku trwałej utraty zdolności do spłaty zobowiązań. Umorzenie 100% kredytu jest możliwe także, gdy nie ma prawnych możliwości dochodzenia roszczeń od kredytobiorcy lub w przypadku jego śmierci. Oznacza to, że rodzina kredytobiorcy może nie być obciążana zobowiązaniem zmarłego.

Szczegółowe zasady umarzania kredytów określi odrębne rozporządzenie Ministra, przy czym decyzja o umorzeniu należy do:

1) Ministra, w przypadku:

- trwałej utraty przez kredytobiorcę zdolności do spłaty zobowiązań
- szczególnie trudnej sytuacji życiowej kredytobiorcy

2) instytucji kredytującej, działającej w granicach ustalonych przez rozporządzenie Ministra – w pozostałych przypadkach.

5.4.8. Rozporządzenie uszczegóławiające

Ustawowa regulacja instytucji kredytu studenckiego podlega uzupełnieniu przez przepisy ustanawiane w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego. Zgodnie z delegacją ustawową Minister dla zapewnienia przyznawania i wypłaty kredytów studenckich w sposób sprawny i terminowy, na należytych poziomie ochrony kredytobiorcy, a także mając na uwadze uwarunkowania socjalno-bytowe studentów i absolwentów, wyda rozporządzenie, które określi m.in. tryb składania wniosków, termin zawarcia umowy, szczególne warunki i tryb zawieszania spłaty i umarzania kredytu.

5.4.9. Okres przejściowy

Termin	Regulacje przejściowe
Przed 1.10.2018 r.	Kredyty udzielone do 31 grudnia 2018 r. udzielane są na dotychczasowych zasadach. Umowy kredytu studenckiego zachowują moc.

5.5. ODPOWIEDZIALNOŚĆ DYSCYPLINARNA STUDENTÓW I DOKTORANTÓW

Studenci i doktoranci podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za przewinienie dyscyplinarne stanowiące naruszenie przepisów obowiązujących w uczelni oraz za czyn uchybiający godności studenta. Przepisy ustawy zawierają kluczowe regulacje dotyczące organów postępowania dyscyplinarnego, przebiegu postępowania oraz kar dyscyplinarnych. W istotnym

ART. 102 UST. 2 I 3 UPSWIN

ART. 102 UST. 2 I 3 I ART. 103 UPSWIN

ART. 103 UPSWIN

ART. 172 UPW

zakresie przepisy odsyłają do rozporządzenia ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, które określa szczegółowy tryb postępowania wyjaśniającego i postępowania dyscyplinarnego w sprawach studentów, a także sposób wykonywania kar dyscyplinarnych i ich zatarcia, mając na uwadze konieczność zapewnienia rzetelności, obiektywności, przejrzystości i sprawności prowadzenia postępowań.

Ustawa odnosi się też do odpowiedzialności dyscyplinarnej doktorantów, wobec których nakazuje się jednak odpowiednie stosowanie przepisów jak w sprawach studenckich. Ponadto komisja dyscyplinarna rozstrzygająca sprawę doktoranta orzeka w składzie złożonym z przewodniczącego składu orzekającego, którym jest nauczyciel akademicki albo pracownik naukowy, oraz w równej liczbie z doktorantów i nauczycieli akademickich albo pracowników naukowych.

Poniżej omówione zostały wyłącznie zagadnienia związane z postępowaniami dyscyplinarnymi w sprawach studenckich i doktoranckich. Więcej nt. zagadnień powiązanych:

- [Postępowania dyscyplinarne nauczycieli akademickich](#)

GŁÓWNE ZMIANY

- zredukowano katalog organów dyscyplinarnych
- zrezygnowano z określania kadencji komisji dyscyplinarnych w statucie uczelni
- poszerzono katalog przesłanek do wstrzymania postępowania o nadanie tytułu zawodowego

5.5.1. Organy dyscyplinarne

Do katalogu organów dyscyplinarnych zaliczyć można:

- 1) rektora
- 2) rzecznika dyscyplinarnego
- 3) uczelnianą komisję dyscyplinarną
- 4) uczelnianą odwoławczą komisję dyscyplinarną
- 5) sąd administracyjny.

Rektor jest organem na początkowym etapie postępowania dyscyplinarnego, tym do którego wpływa zawiadomienie o popełnieniu czynu mającego znamiona przewinienia dyscyplinarnego.

Po otrzymaniu zawiadomienia rektor ma trzy możliwości działania. Może bowiem:

- 1) nałożyć karę upomnienia – w przypadku, gdy czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne mniejszej wagi i udowodnienie winy nie wymaga przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego (w takim przypadku wymagane jest jednak wysłuchanie studenta lub jego obrońcy)
- 2) polecić rzecznikowi dyscyplinarnemu rozpoczęcie postępowania wyjaśniającego
- 3) polecić rzecznikowi dyscyplinarnemu rozpoczęcie postępowania wyjaśniającego i jedno-

cześciej zawiesić studenta w prawach studenta do czasu wydania orzeczenia przez komisję dyscyplinarną, w przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa przez studenta.

Rzecznika dyscyplinarnego do spraw studentów/doktorantów powołuje rektor spośród nauczycieli akademickich uczelni. Rektor może powołać kilku rzeczników dyscyplinarnych do spraw studentów. Kadencja rzeczników dyscyplinarnych trwa 4 lata i rozpoczyna się 1 stycznia roku następującego po roku, w którym rozpoczęła się kadencja rektora. W trakcie trwania kadencji możliwy jest także wybór rzecznika dyscyplinarnego, np. w miejsce osoby, która zrezygnowała lub przeszła na emeryturę.

ART. 309 UST. 1, 3 UPSWIN

Rzecznik dyscyplinarny do spraw studentów/doktorantów wszczyna postępowanie wyjaśniające na polecenie rektora, którego informuje o dokonanych ustaleniach. Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, jeśli nie dopatrzonego się znamion przewinienia dyscyplinarnego, rzecznik dyscyplinarny może umorzyć postępowanie wyjaśniające.

ART. 313 UST. 1-2 UPSWIN

Rzecznik dyscyplinarny jest organem prowadzącym postępowanie wyjaśniające, zaś w postępowaniu dyscyplinarnym przed właściwą komisją dyscyplinarną pełni rolę oskarżyciela.

W odróżnieniu od postępowania dyscyplinarnego nauczycieli akademickich, postępowanie dyscyplinarne wobec studentów i doktorantów toczy się wyłącznie w obrębie uczelni. Uprawnionymi do orzekania zarówno w pierwszej, jak i w drugiej instancji, są komisje uczelniane, tj. komisja dyscyplinarna oraz odwoławcza komisja dyscyplinarna. Zauważyć także należy, że statut może nadać tym organom dyscyplinarnym różne nazwy niebędące powieleniem nazw ustawowych.

Kadencja komisji dyscyplinarnej trwa 4 lata i rozpoczyna się z początkiem kadencji senatu uczelni. Według nowej ustawy, uczelnie nie mogą samodzielnie (w statucie) kształtować kadencji komisji dyscyplinarnych.

ART. 310 UST. 1 UPSWIN

Uczelnia w statucie określa tryb wyboru i skład uczelnianej komisji dyscyplinarnej oraz uczelnianej odwoławczej komisji dyscyplinarnej. Regulacje te będą się odnosiły w szczególności do liczby członków komisji (w tym np. liczby członków posiadających stopień doktora habilitowanego i tytuł profesora), sposobu zgłaszania kandydatów na członków komisji, procedury wyboru członków komisji, w tym spośród studentów i doktorantów, czy też ustania członkostwa w komisji.

Ustawa nie wprowadza wymogu posiadania określonej wiedzy czy wykształcenia kierunkowego (prawniczego) przez członków komisji dyscyplinarnej. Powołanie komisji powinno być połączone z przeszkoleniem jej członków właśnie z zakresu prowadzenia postępowań dyscyplinarnych.

ART. 322 UST. 2 UPSWIN

Istotnym aspektem jest udział przedstawicieli studentów i doktorantów w pracach komisji dyscyplinarnych, a ich wybór możliwy jest bezpośrednio przez organy samorządu studentów/doktorantów. W ramach omawianego rozwiązania członek komisji będący studentem lub doktorantem jest powoływany z dniem podjęcia uchwały przez właściwy organ samorządu studentów/doktorantów. Rozwiązanie to pozwala także na istotne przyspieszenie procedowania w sytuacji konieczności zmiany składu – powołania nowej w osoby, np. w miejsce studenta, który zakończył studia.

Co istotne, w toku rozpatrywania danej sprawy komisja dyscyplinarna zawsze musi orzekać w składzie złożonym:

ART. 311 UPSWIN

- z przewodniczącego składu orzekającego, którym jest nauczyciel akademicki
- w równej liczbie z nauczycieli akademickich i studentów.

Prawidłowym składem orzekającym jest np. przewodniczący, 2 nauczycieli akademickich oraz 2 studentów wydelegowanych przez samorząd studencki.

Ustawa nie wprowadza pojęcia komisji dyscyplinarnej dla doktorantów, ale formułuje regulację, że komisja dyscyplinarna rozstrzygająca sprawę doktoranta orzeka w składzie złożonym z przewodniczącego składu orzekającego, którym jest nauczyciel akademicki albo pracownik naukowy, oraz w równej liczbie z doktorantów i nauczycieli akademickich, albo pracowników naukowych. Mowa jest więc o komisji rozstrzygającej sprawę doktorantów, a nie komisji dyscyplinarnej wyłącznie dla doktorantów. Oznacza to, że można powołać komisję wspólną dla studentów i doktorantów, przy czym w czasie rozpatrywania sprawy:

- studenta – skład komisji poza przewodniczącym powinien uwzględniać równą liczbę nauczycieli akademickich i studentów
- doktoranta – skład komisji poza przewodniczącym powinien uwzględniać równą liczbę nauczycieli akademickich i doktorantów.

Wskazać również należy, że obok wariantu zakładającego istnienie wspólnych komisji, przeważające w praktyce jest rozwiązanie zakładające utworzenie odrębnych komisji dyscyplinarnych dla studentów oraz dla doktorantów, co również jest rozwiązaniem dopuszczalnym.

W ustawie zrezygnowano z powoływania sądów koleżeńskich samorządu studentów/doktorantów, które nie spełniły swojej roli w praktyce i występowały niezwykle rzadko. Jednakże wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie UPSWiN postępowania w sprawach dotyczących odpowiedzialności dyscyplinarnej studentów oraz odpowiedzialności dyscyplinarnej doktorantów są prowadzone do czasu ich zakończenia na podstawie przepisów dotychczasowych, czyli muszą zostać zakończone przez sąd koleżeński samorządu studentów. Zasada ta dotyczy także postępowań dyscyplinarnych prowadzonych przez inne organy dyscyplinarne.

Organem drugiej instancji zawsze będzie uczelniana odwoławcza komisja dyscyplinarna, zaś od prawomocnego orzeczenia odwoławczej komisji dyscyplinarnej służy skarga do sądu administracyjnego. Postępowanie dyscyplinarne w stosunku do studentów i doktorantów jest więc dwuinstancyjne, a po wyczerpaniu tej drogi, stronie służy nadzwyczajny środek zaskarżenia (wyłącznie od orzeczeń prawomocnych) – skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego, właściwego ze względu na siedzibę uczelni.

5.5.2. Postępowanie dyscyplinarne – zagadnienia ogólne

Postępowanie dyscyplinarne wobec studentów i doktorantów składa się z dwóch zasadniczych etapów:

- 1) postępowania wyjaśniającego
- 2) postępowania przed komisją dyscyplinarną (właściwe postępowanie dyscyplinarne).

Do postępowania wyjaśniającego i postępowania dyscyplinarnego wobec studentów/doktorantów w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego, z wyłączeniem art. 82 Kodeksu postępowania karnego, który to zawęża możliwość pełnienia funkcji obrońcy do adwokata i radcy prawnego.

Przed wszczęciem postępowania wyjaśniającego lub po jego zakończeniu (o ile rzecznik dyscyplinarny złoży stosowny wniosek), możliwe jest wymierzenie studentowi/ doktorantowi przez rektora kary upomnienia. Dotyczy to wyłącznie przewinień mniejszej wagi, choć ustawa pozostawia swobodę interpretacyjną rektorowi, gdyż pojęcie to nie zostało zdefiniowane w ustawie. Kara ta może być nałożona dopiero po uprzednim wysłuchaniu studenta/doktoranta lub jego obrońcy.

Skorzystanie z powyższego trybu nie ogranicza możliwości wykorzystania procedury odwoławczej. Student/doktorant ukarany przez rektora karą upomnienia lub samorząd studencki/doktorantów może wnieść odwołanie do komisji dyscyplinarnej. Samorząd studencki/doktorantów ma więc uprawnienia charakterystyczne dla rzeczników interesu społecznego. Odwołanie wnosi się w terminie 14 dni od doręczenia zawiadomienia o ukaraniu. Komisja dyscyplinarna może w tym przypadku wymierzyć wyłącznie karę upomnienia.

Obwinionemu w trakcie trwania postępowania dyscyplinarnego przysługują następujące uprawnienia:

- prawo do składania wyjaśnień
- prawo do odmowy składania wyjaśnień
- prawo do odmowy odpowiedzi na poszczególne pytania
- prawo do korzystania z pomocy wybranego obrońcy
- prawo do zgłaszania wniosków dowodowych
- prawo do zapoznania się po zakończeniu postępowania dowodowego w postępowaniu wyjaśniającym z zebranymi dowodami i zgłoszenia wniosku o jego uzupełnienie w terminach wyznaczonych przez rzecznika dyscyplinarnego.

5.5.3. Postępowanie wyjaśniające

Postępowanie wyjaśniające prowadzone jest przez rzecznika dyscyplinarnego i ma na celu zebranie dowodów pozwalających rzecznikowi podjąć decyzję kończącą ten etap postępowania. Jest ono wszczynane na polecenie rektora uczelni. Rzecznik ma obowiązek informować rektora o dokonanych ustaleniach.

Postępowanie wyjaśniające może być zakończone przez rzecznika dyscyplinarnego na jeden z następujących sposobów:

- umorzenie postępowania
- skierowanie do komisji dyscyplinarnej wniosku o ukaranie
- złożenie do rektora wniosku o wymierzenie kary upomnienia.

W przypadku, gdy rzecznik wyda postanowienie o umorzeniu postępowania wyjaśniającego wymagane jest zatwierdzenie jego ważności przez rektora. Ustawa nie precyzuje formy zatwierdzenia, przy czym zaleca się, aby forma ta była pisemna (np. aprobacja podpisem rektora na postanowieniu). W przypadku odmowy zatwierdzenia postanowienia rektor ma możliwość wyznaczenia innego rzecznika dyscyplinarnego do spraw studentów/doktorantów i polecenie mu wszczęcia postępowania wyjaśniającego. Postanowienie tego rzecznika o umorzeniu postępowania wyjaśniającego jest wówczas ostateczne i nie wymaga zatwierdzenia rektora.

W odniesieniu do postępowania wyjaśniającego warto zwrócić uwagę na dwa nowe rozwiązania prawne, w ramach których możliwe jest:

- wstrzymanie postępowania o nadanie tytułu zawodowego (w odniesieniu do doktoranta – stopnia naukowego)
- zawieszenia w prawach studenta/ doktoranta.

Do tej pory działanie to było możliwe do zastosowania wyłącznie w odniesieniu do plagiatu, natomiast nowa ustawa rozszerzyła zakres stosowania omawianego trybu do wszystkich przestępstw. Powyższe rozwiązanie ma charakter obligatoryjny, stąd też rektor nie ma swobody w podejmowaniu decyzji.

W kontekście powyższej sytuacji zauważyć także należy, że jeżeli w wyniku postępowania wyjaśniającego zebrany materiał potwierdzi popełnienie przestępstwa, wówczas rektor:

- wstrzymuje postępowanie o nadanie tytułu zawodowego (w odniesieniu do doktoranta – stopnia naukowego) do czasu wydania orzeczenia przez komisję dyscyplinarną
- składa zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Odmienne ujęto kwestię zawieszenia w prawach studenta/doktoranta w przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa. Wówczas rektor jednocześnie z poleceniem przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego może zawiesić studenta/doktoranta w prawach studenta/doktoranta do czasu wydania orzeczenia przez komisję dyscyplinarną, przy czym fakultatywność działania rektora odnosi się tu wyłącznie do kwestii zawieszenia w prawach. W przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa, rektor powinien zawsze polecać przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego.

ART. 312 UST. 5 UPSWIN

5.5.4. Postępowanie przed komisją dyscyplinarną

Komisja dyscyplinarna orzeka w składzie złożonym z:

- przewodniczącego składu orzekającego, którym jest nauczyciel akademicki
- nauczycieli akademickich i studentów (lub doktorantów, jeśli obwiniony jest doktorantem) w równej liczbie – np. po dwóch.

ART. 311 UPSWIN
ORAZ ART. 322
UST. 2 UPSWIN

Postępowanie dyscyplinarne wszczyna komisja dyscyplinarna wyłącznie na wniosek rzecznika dyscyplinarnego. Należy jednak pamiętać, że ustawa przewiduje także przedawnienie ścigania. Nie można bowiem wszcząć postępowania dyscyplinarnego, jeżeli:

ART. 314 UST. 3 UPSWIN

- upłynęło 6 miesięcy od dnia uzyskania przez rektora informacji o popełnieniu czynu uzasadniającego nałożenie kary
- upłynęły 3 lata od dnia popełnienia czynu uzasadniającego nałożenie kary.

Ustawa przewiduje dwa wyjątki od tej reguły, tj. sytuacje, w których czyn:

1) zawiera znamiona przestępstwa – wówczas postępowanie może być wszczęte do upływu okresu przedawnienia karalności tego przestępstwa zgodnie z Kodeksem karnym

ART. 314 UST. 4 UPSWIN

2) postępowanie może być wszczęte w każdym czasie, jeżeli dotyczy:

ART. 314 UST. 5 UPSWIN

- przywłaszczenia sobie autorstwa albo wprowadzeniu w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu albo artystycznego wykonania
- rozpowszechnienia, bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy, cudzego utworu w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania
- rozpowszechnienia, bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy, cudzego artystycznego wykonania albo publicznym zniekształceniu takiego utworu, artystycznego wykonania, fonogramu, wideogramu lub nadania
- naruszenia cudzych praw autorskich lub praw pokrewnych w sposób inny niż określony powyżej
- sfałszowania badań naukowych lub ich wyników lub dokonaniu innego oszustwa naukowego.

Stronami postępowania przed komisją dyscyplinarną są:

- obwiniony
- rzecznik dyscyplinarny.

Obwiniony ma prawo do korzystania z pomocy obrońcy. Posiadanie obrońcy jest co do zasady fakultatywne, jednak w przypadku, gdy rzecznik dyscyplinarny do spraw studentów/doktorantów wnosi o orzeczenie kary wydalenia z uczelni, a obwiniony nie ma obrońcy z wyboru, przewodniczący składu orzekającego wyznacza obrońcę z urzędu spośród nauczycieli akademickich lub studentów/doktorantów uczelni.

ART. 315 UST. 2 UPSWIN

Jeżeli w toku postępowania student/doktorant mimo prawidłowego zawiadomienia w sposób uporczywy i nieusprawiedliwiony nie będzie stawiał się na wezwanie rzecznika dyscyplinarnego (w postępowaniu wyjaśniającym) lub na posiedzenie komisji dyscyplinarnej, wówczas rektor lub komisja dyscyplinarna może zawiesić takiego studenta/doktoranta w jego prawach.

Rozprawa przed komisją dyscyplinarną jest co do zasady jawna, chyba że komisja dyscyplinarna wyłączy jawność rozprawy w całości lub w części. Wyłączyć jawność można, jeżeli mogłaby ona naruszać dobre obyczaje, albo jeżeli wymaga tego interes obwinionego, uczelni lub osób trzecich. Wyłączenie jawności nie obejmuje ogłoszenia orzeczenia, które zawsze jest jawne.

Komisja dyscyplinarna po przeprowadzeniu postępowania orzeka o:

- ukaraniu, w którym uznaje obwinionego za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i wymierza karę
- uniewinnieniu obwinionego
- umorzeniu postępowania.

Od orzeczenia komisji dyscyplinarnej stronom, czyli zarówno obwinionemu, jak i rzecznikowi dyscyplinarnemu przysługuje odwołanie. Odwołanie wnosi się do odwoławczej komisji dyscyplinarnej w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia.

Po przeprowadzeniu postępowania w II instancji, odwoławcza komisja dyscyplinarna podejmuje jedną z poniższych decyzji:

1) utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie komisji dyscyplinarnej

2) uchyla orzeczenie w całości lub w części, a następnie:

- wydaje w tym zakresie orzeczenie co do istoty sprawy
- przekazuje sprawę komisji dyscyplinarnej do ponownego rozpoznania.

Konieczność uzupełnienia postępowania dowodowego determinuje uchylenie orzeczenia w całości przez odwoławczą komisję dyscyplinarną i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez inny skład komisji dyscyplinarnej, od której orzeczenia złożono odwołanie. Rozwiązanie to jest bez wątpienia czasochłonne i w sposób istotny przedłuża postępowanie dyscyplinarne, jednakże jego istotą jest wnikliwe zbadanie materiału dowodowego.

Od prawomocnego orzeczenia odwoławczej komisji dyscyplinarnej służy skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego właściwego dla siedziby uczelni.

5.5.5. Kary dyscyplinarne

W nowej ustawie nie zmodyfikowano katalogu kar dyscyplinarnych. Karami dyscyplinarnymi w sprawach studentów i doktorantów są zatem:

- upomnienie
- nagana
- nagana z ostrzeżeniem
- zawieszenie w określonych prawach studenta/doktoranta na okres do 1 roku (np. zawieszenie w prawach do korzystania z infrastruktury sportowej uczelni)
- wydalenie z uczelni.

Należy tu zaznaczyć, że jest to katalog zamknięty, zatem uczelnia nie ma możliwości określania dodatkowych kar w statucie ani żadnym innym wewnętrznym akcie prawnym.

5.5.6. Zatarcie kar dyscyplinarnych

Zatarcie kary dyscyplinarnej oznacza uznanie kary za niebyłą. Z chwilą zatarcia orzeczonej kary rektor uczelni zarządza usunięcie z akt osobowych studenta dokumentów dotyczących ukarania.

§ 32 UST. 3 ROZPORZĄDZENIA

Zatarcie kary dyscyplinarnej następuje po upływie 3 lat od uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu. Wówczas zatarcie kary dyscyplinarnej następuje z urzędu. Organ, który orzekł karę dyscyplinarną, może orzec o jej zatarciu na wniosek ukaranego, złożony nie wcześniej niż po upływie roku od uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu. Ustawa nie precyzuje wprost szczegółowych przesłanek zatarcia kary na wniosek ukaranego. Bez wątpienia komisja dyscyplinarna powinna wziąć pod uwagę zachowanie studenta/doktoranta po wymierzeniu kary dyscyplinarnej.

ART. 319 UST. 1-2 UPSWIN

5.5.7. Wznowienie postępowania

Postępowanie dyscyplinarne zakończone prawomocnym orzeczeniem można wznowić, jeżeli:

- w związku z postępowaniem dopuszczono się rażącego naruszenia prawa, które mogło mieć wpływ na treść orzeczenia
- po wydaniu orzeczenia ujawniono nowe fakty lub dowody nieznanne w chwili jego wydania, wskazujące na to, że obwiniony jest niewinny, ukarano go za popełnienie innego przewinienia dyscyplinarnego lub bezpodstawnie umorzono postępowanie dyscyplinarne
- w trakcie postępowania naruszono przepisy, przez co uniemożliwiono lub w poważnym stopniu utrudniono obwinionemu korzystanie z prawa do obrony, albo orzeczenie wydała komisja w niewłaściwym składzie, albo zasiadała w niej osoba podlegająca wyłączeniu.

ART. 296 UST. 1
W ZW. Z ART. 314
UST. 6 UPSWIN

Wniosek o wznowienie postępowania dyscyplinarnego może wnieść osoba ukarana lub rzecznik dyscyplinarny do spraw studentów/doktorantów w terminie 30 dni od powzięcia wiadomości o przyczynie uzasadniającej wznowienie.

ART. 314 UPSWIN UST. 6-7

5.5.8. Okres przejściowy

Termin	Regulacje przejściowe	
Przed 1.10.2018 r.	Postępowania w sprawach dotyczących odpowiedzialności dyscyplinarnej studentów oraz doktorantów wszczęte i niezakończone przed dniem 1 października 2018 r. są prowadzone do czasu ich zakończenia na podstawie przepisów dotychczasowych.	ART. 299 UPW
	Kadencje rzeczników dyscyplinarnych do spraw studentów oraz kadencje rzeczników dyscyplinarnych do spraw doktorantów, rozpoczęte przed 1 października 2018 r. trwają do końca 2020 r.	ART. 300 UST. 2 UPW
	Kadencje uczelnianych komisji dyscyplinarnych ds. studentów i doktorantów rozpoczęte przed 1 października 2018 r. trwają do czasu powołania odpowiednich komisji dyscyplinarnych na podstawie nowego statutu uczelni.	ART. 300 UST. 1 UPW

5.6. SAMORZĄD STUDENCKI I INNE ORGANIZACJE STUDENCKIE

Ustawa doprecyzowała charakter organów samorządu studenckiego oraz zredefiniowała jego kompetencje. Przepisy wymuszają także na samorządach studenckich zwiększenie transparentności ich działania, bowiem nakładają obowiązek sporządzenia sprawozdania z podziału środków i opublikowania go w BIP na stronie podmiotowej uczelni.

Ustawa doprecyzowuje również obowiązek zapewnienia samorządom studenckim niezbędnych warunków do funkcjonowania organizacji. Przepis precyzuje, że warunki niezbędne do funkcjonowania samorządu studenckiego to m.in. infrastruktura i środki finansowe, które mają być w dyspozycji samorządu w celu wykonywania jego działalności.

Uproszczone względem wcześniejszych przepisów tworzenie organizacji studenckich. O powstaniu organizacji należy jedynie poinformować rektora, nie jest wymagane jak dotychczas rejestrowanie przez rektora (władze uczelni nie wydają zgody na powstanie organizacji).

GŁÓWNE ZMIANY:

- *zlikwidowano obowiązek przeprowadzenia procedury rejestracji organizacji studenckich na rzecz informacji o powstaniu organizacji przekazywanej rektorowi*
- *regulamin samorządu studenckiego zatwierdza rektor, a nie senat uczelni jak dotychczas*
- *ustalono obowiązek utworzenia co najmniej dwóch organów samorządu studenckiego, przewodniczący i organ uchwałodawczy*
- *wprowadzono obowiązek publikowania sprawozdania z rozdziału środków na sprawy studenckie i ich rozliczenia w BIP uczelni*
- *uszczegółowiono warunki niezbędne do funkcjonowania samorządu studenckiego*

5.6.1. Samorząd studencki

Członkami samorządu studenckiego są wszyscy studenci uczelni. Jest to podstawowa organizacja reprezentująca studentów uczelni, która działa samoistnie i której nie da się rozwiązać. Każdy student z samego faktu uzyskania statusu studenta staje się członkiem samorządu studenckiego, bez względu na fakt zasiadania w organach samorządu. Z członkostwa w samorządzie nie da się również zrezygnować lub go zawiesić.

ART. 110 UST. 1 UPSWIN

Do działania w imieniu samorządu studenckiego są uprawnione jego organy. Samorząd samodzielnie ustala swoją strukturę i kompetencje poszczególnych ciał. Zgodnie z ustawą w strukturze samorządu studenckiego muszą istnieć co najmniej dwa organy:

ART. 110 UST. 2 UPSWIN

- przewodniczący
- organ uchwałodawczy.

Rolą samorządu studenckiego jest stworzenie takiego modelu organizacji, który uwzględni potrzebę istnienia organu jednoosobowego, zdolnego do reprezentowania studentów przed organami uczelni, tj. przewodniczącego samorządu studenckiego.

Ponadto, studenci mają obowiązek utworzyć organ uchwałodawczy, który będzie wykonywał ustawowo przewidziane kompetencje, jak np. uchwalenie regulaminu samorządu studenckiego.

Ustawa wyłącza ryzyko ewentualnych sporów kompetencyjnych z innymi organizacjami studenckimi. To samorząd studencki jest jedynym reprezentantem ogółu studentów uczelni. Inne organizacje wypowiadają się jedynie w imieniu swoim i swoich członków. Przepisy precyzują także zakres spraw, jakimi samorząd studencki zajmuje się w swojej działalności. Kompetencje samorządu studenckiego zawężono do spraw studenckich, w szczególności socjalno-bytowych i kulturalnych. Nie można jednak wykluczyć szerokiego rozumienia spraw studenckich. Ustawa pozostawia możliwość stosowania interpretacji promującej udział samorządów studenckich w procesach decyzyjnych i życiu uczelni. Samorząd studencki może bowiem traktować wszystkie zagadnienia związane z działalnością uczelni jako mające wpływ na sprawy studenckie.

Analogicznie jak do tej pory, uczelnia ma obowiązek przeznaczać środki na sprawy studenckie i przyznaje samorządowi studenckiemu – działającemu przez swoje organy – prawo do decydowania o rozdziale tych środków.

Na samorząd nałożony jest obowiązek sporządzenia sprawozdania z rozdziału tych środków i rozliczenia ich co najmniej jednokrotnie w każdym roku akademickim. W praktyce uczelniane zasady rozliczania mogą tworzyć wymogi ich rozliczania częstszego niż jedynie raz w roku akademickim. Mogą zostać wprowadzone zasady rozliczania cyklicznego, czy też projektowego. Niezależnie od tych zasadach istnieje obowiązek opublikowania sprawozdania i rozliczenia w BIP na stronie podmiotowej uczelni.

Wyłączną kompetencję do uchwalenia regulaminu określającego organizację i sposób działania samorządu ma funkcjonujący w uczelni organ uchwałodawczy samorządu studenckiego. W regulaminie powinny się znaleźć przepisy ustalające m.in.:

- strukturę samorządu
- kompetencje organów
- terminy przeprowadzania wyborów do samorządu
- tryb podejmowania decyzji.

Regulamin ten musi także określić sposób powoływania przedstawicieli samorządu studenckiego w organach uczelni (np. senat). W przypadku uczelni publicznych obowiązek ten rozszerza się także do kolegium elektorów.

Uchwalony przez organ uchwałodawczy samorządu studenckiego regulamin podlega kontroli następczej dokonywanej przez rektora uczelni. Rektor ma 30 dni od dnia otrzymania regulaminu na zbadanie jego zgodności z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz ze statutem uczelni. Dopiero po stwierdzeniu zgodności dokumentu z powyższymi przepisami regulamin wchodzi w życie. Stwierdzenie to powinno nastąpić w formie pisemnej. Ustawa precyzuje także, że w przypadku nowo utworzonej uczelni pierwszy regulamin samorządu studenckiego nadaje mu senat.

Nowe regulacje przewidują także szerszą procedurę nadzoru aktów wydawanych przez samorząd studencki. Rektor ma obowiązek uchylecia każdego aktu wydanego przez samorząd, który jest niezgodny z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, statutem uczelni, regulaminem studiów lub regulaminem samorządu studenckiego. Oznacza to zatem, że rektor może badać wszystkie decyzje i uchwały pod kątem zgodności z przepisami prawa powszechnie obowiązującego oraz wskazanymi regulacjami wewnątrzuczelnianymi, w tym regulaminem samorządu studentów. Rozstrzygnięcie nadzorcze powinno być pisemne i może przyjąć różne formy, np. decyzji, postanowienia lub zarządzenia – w zależności od wewnętrznych regulacji uczelni.

Niezależnie od formy rozstrzygnięcia nadzorczego rektora, samorząd studencki ma możliwość zaskarżenia rozstrzygnięcia rektora o uchyleniu danego aktu do sądu administracyjnego. Termin wyznaczony na złożenie skargi wynosi 30 dni i płynie od dnia doręczenia decyzji rektora samorządowi studenckiemu. Do takiego postępowania stosuje się przepisy o zaskarżaniu do sądu administracyjnego decyzji administracyjnych, tj. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Jak dotychczas, ustawa nakłada na uczelnie obowiązek zapewnienia samorządowi studenckiemu warunków do funkcjonowania. Przepis nie precyzuje, w jaki sposób uczelnia ma ten obowiązek zrealizować, jednak wykazuje, co mieści się w pojęciu „warunki niezbędne do funkcjonowania”. Szkoła wyższa ma bowiem zapewnić samorządowi studenckiemu możliwość dysponowania infrastrukturą i środkami finansowymi. Nie określono przy tym wysokości tych środków, czy też rodzaju infrastruktury. Chodzi o minimum, które pozwoli samorządowi studenckiemu wykonywać jego obowiązki statutowe poprzez działania jego organów.

ART. 110 T. 9 UPSWIN

5.6.2. Parlament Studentów RP

Jedną z instytucji przedstawicielskich środowiska szkolnictwa wyższego i nauki jest Parlament Studentów RP, który reprezentuje ogół studentów w naszym kraju.

Parlament Studentów RP:

- posiada osobowość prawną
- ma prawo do wyrażania opinii i przedstawiania wniosków w sprawach dotyczących ogółu studentów, w tym do opiniowania projektów aktów normatywnych dotyczących studentów
- podejmuje działania promocyjne dotyczące praw i obowiązków studenta oraz zapewnienia przedstawicielom samorządów studenckich przygotowanie do prowadzenia szkoleń z tego zakresu
- może podjąć akcję protestacyjną lub strajk
- może zgłaszać kandydatów na członków PKA
- deleguje czterech studentów do RGNiSW

Przewodniczący Parlamentu Studentów RP wchodzi z mocy prawa w skład PKA.

Środki finansowe niezbędne dla funkcjonowania PSRP zapewnia Minister.

5.6.3. Pozostałe organizacje studenckie

Zrzeszanie się studentów odbywa się w ramach uczelnianych organizacji studenckich. Ustawa w sposób bardzo ogólny ustala, że uczelnia musi umożliwić studentom możliwość zrzeszania się. Nie istnieją ustawowe wymogi stawiane organizacjom, które muszą zostać spełnione, aby takowe powstały. Nie oznacza to jednak, że uczelnie nie mają prawa ustanowić własnych przepisów, które będą porządkowały działanie organizacji studenckich. Biorąc pod uwagę, że statut uczelni określa zasady organizacji i funkcjonowania uczelni, uczelnia może określić w statucie zasady funkcjonowania organizacji studenckich.

ART. 111 UST. 1 UPSWIN

W przypadku nowej organizacji studenckiej, ustawa nakłada na właściwy temu zadaniu organ organizacji studenckiej obowiązek poinformowania o powstaniu organizacji. Obowiązek ten należy zrealizować bez zbędnej zwłoki. Ustawodawca wprowadza w ten sposób zasadę wedle której organizacje umożliwiają rektorowi sprawowanie nadzoru nad działalnością organizacji studenckich. Zrezygnowano tym samym też z obowiązku rejestracji organizacji studenckich przez rektora uczelni. Sam rejestr organizacji może jednak w dalszym ciągu być w uczelni prowadzony.

ART. 111 UST. 2 UPSWIN

Podobnie jak w przypadku samorządu studenckiego, rektor ma obowiązek uchylecia aktu organu uczelnianej organizacji studenckiej, który jest niezgodny z przepisami. Kontrola obejmuje zgodność z przepisami powszechnie obowiązującymi, statutem uczelni, regulaminem studiów i regulaminem organizacji, która dany akt przyjęła. Organizacja ma prawo, tak samo jak w przypadku samorządu studenckiego, nie zgodzić się z takim rozstrzygnięciem i zaskarżyć je do sądu administracyjnego. Stosuje się w takiej sytuacji te same przepisy i terminy co w przypadku samorządu studenckiego.

Przepisy nowej ustawy określają sytuacje, w których rektor uczelni obligatoryjnie rozwiązuje organizację studencką. Do sytuacji tych należy zaliczyć wyłącznie przypadki rażącego lub uporczywego naruszenia przepisów prawa powszechnie obowiązującego, statutu uczelni, regulaminu studiów i regulaminu organizacji, szczególnie przez członków lub organy tej organizacji.

Rozwiązanie organizacji przez rektora następuje w formie decyzji administracyjnej. Oznacza to również, że na gruncie KPA rektor wszczynając postępowanie w sprawie rozwiązania organizacji powinien poinformować właściwy organ organizacji o podjęciu takiego postępowania, jak również umożliwić składanie wyjaśnień i zapoznanie się z aktami sprawy.

Taka konstrukcja zastosowana przez ustawodawcę służy zapewnieniu organizacjom studenckim prawa do obrony swoich interesów. Zobowiązanie do wydania decyzji administracyjnej powoduje bowiem, że organizacja może zaskarżyć ją do sądu administracyjnego.

Ustawa stwarza również uczelniom możliwość przeznaczenia środków finansowych na działanie uczelnianych organizacji studenckich i działających w uczelni stowarzyszeń. W przypadku stowarzyszeń dozwolone jest to tylko w przypadku, gdy zrzeszają one wyłącznie członków wspólnoty danej uczelni. Mogą to być także stowarzyszenia zrzeszające różnorodne grupy członków danej społeczności uczelnianej (studenci, doktoranci, pracownicy). Nie jest jednak możliwe finansowanie działalności stowarzyszeń, które zrzeszają osoby niebędące studentami, doktorantami lub pracownikami uczelni.

Podobnie jak w przypadku samorządu studenckiego, ustawodawca zobowiązuje te organizacje lub stowarzyszenia do przedstawienia uczelni sprawozdania z wykorzystania otrzymanych środków w danym roku akademickim. Powyższy obowiązek należy rozumieć, jako minimum wymagane przez ustawodawcę. Uczelnia może ustalić bardziej wymagające obowiązki sprawozdawcze.

5.7. SPORY I PROTESTY STUDENCKIE

Jednym z istotniejszych praw studentów i doktorantów zagwarantowanych ustawowo jest prawo do akcji protestacyjnej i strajku. Z uwagi na wagę powyższej problematyki ustawodawca, analogicznie jak w dotychczasowej ustawie, wprowadził szczegółowe zasady prowadzenia akcji protestacyjnej i strajku, w tym w kontekście bezpieczeństwa innych osób tworzących wspólnotę uczelni. Zaznaczyć jednak należy, że przepisów dotyczących akcji protestacyjnej i strajku nie stosuje się do uczelni wojskowych oraz uczelni służb państwowych.

GLÓWNE ZMIANY

- *wprowadzono obowiązek przeprowadzenia negocjacji z rektorem, zanim zostanie podjęty strajk studencki*

Udział w akcji protestacyjnej lub strajku jest dobrowolny i nie stanowi naruszenia obowiązków studenta, o ile oczywiście zostały spełnione poniższe przesłanki i dane działanie można uznać za akcję protestacyjną lub strajk w rozumieniu przepisów ustawy.

Akcję protestacyjną lub strajk mogą przeprowadzić wyłącznie podmioty enumeratywnie wskazane w ustawie. Do tej grupy należą:

- samorząd studencki uczelni
- Parlament Studentów RP
- stowarzyszenie o zasięgu ogólnokrajowym zrzeszające wyłącznie studentów (niezależnie od specyfiki jego działania, np. kulturalne, naukowe, sportowe, itp.)
- samorząd doktorantów w podmiocie prowadzącym szkołę doktorską.

ART. 106 UST. 2
W ZW. Z ART. 215
UST. 2 UPSWIN

Podmiot przeprowadzający akcję protestacyjną lub strajk ma obowiązek zapewnić taki ich przebieg, aby nie zagrażały zdrowiu lub życiu ludzkiemu, mieniu uczelni lub innych osób, ani nie naruszały praw pracowników uczelni, a także studentów niebiorących w nich udziału.

ART. 106 UST. 7
W ZW. Z ART. 215
UST. 2 UPSWIN

W zakresie przesłanek przedmiotowych wyróżnić można:

- wystąpienie sporu zbiorowego
- podjęcie uchwały przez właściwy podmiot.

Ponadto w odniesieniu do strajku przesłanką jego przeprowadzenia są uprzednie negocjacje z rektorem, prowadzone w ramach akcji protestacyjnej. Ustawa wskazuje je jako przesłankę obligatoryjną. Bez przeprowadzenia negocjacji w ramach akcji protestacyjnej nie jest możliwe przeprowadzenie strajku.

ART. 106 UST. 4,
ART. 215 UST. 2 UPSWIN

Akcja protestacyjna i strajk mogą być przeprowadzone w przypadku zaistnienia sporu zbiorowego dotyczącego istotnych spraw studentów/doktorantów. Ustawa nie precyzuje o jakie prawa chodzi. Należy więc wskazać, że chodzi o wszystkie prawa przewidziane przez nową ustawę.

ART. 106 UST. 1,
ART. 215 UST. 2 UPSWIN

Uchwała jednego z wymienionych powyżej podmiotów dotycząca akcji protestacyjnej podejmowana jest bezwzględną większością głosów przez organ danej organizacji. Statut lub regulamin danej organizacji powinien określać, który z organów uprawniony jest do podjęcia decyzji – organ uchwałodawczy czy też organ wykonawczy (np. zarząd stowarzyszenia, rada uczelniana samorządu studentów). O uchwale właściwy organ zawiadamia rektora nie później niż 3 dni przed rozpoczęciem akcji protestacyjnej.

ART. 106 UST. 3,
ART. 215 UST. 2 UPSWIN

Zaistniały spór może zostać rozstrzygnięty w ramach trwającej akcji protestacyjnej. Jeżeli nie będzie to możliwe i gdy akcja protestacyjna nie doprowadziła do rozwiązania sporu, może być podjęty strajk studencki polegający na powstrzymaniu się od udziału w zajęciach, z możliwością pozostania w uczelni. Zaznaczyć należy, że jest to jedyna przewidziana w ustawie forma strajku studenckiego. Inne formy strajku są zakazane, chyba że przybierają postać zgromadzenia, po spełnieniu przesłanek określonych w art. 52 UPSWIN.

ART. 106 UST. 5, ART. 215 UST. 2
UPSWIN

OBSZAR: 6. PROWADZENIE STUDIÓW I INNYCH FORM KSZTAŁCENIA

6.1. PROWADZENIE STUDIÓW

Przepisy ustawy zmieniają zasady tworzenia kierunków studiów. Kształcenie jest prowadzone na kierunkach, w dziedzinach i dyscyplinach, a poziom samodzielności w tworzeniu studiów na określonych kierunkach jest uzależniony od posiadanej kategorii naukowej. Zniesiono możliwość zawieszania uprawnień. Jednocześnie zmianie uległ katalog przyczyn cofnięcia pozwolenia na utworzenie studiów, jak również przedział czasu, w którym uczelnia ma obowiązek zaprzestania prowadzenia studiów, na które cofnięto pozwolenie. Wpłynęło to na sposób unormowania tych zagadnień w aktach wykonawczych.

Poniżej omówione zostały wyłącznie zagadnienia związane z pozwoleniem na prowadzenie studiów. Więcej nt. zagadnień powiązanych:

- [Typy uczelni i ich charakterystyka](#)

GŁÓWNE ZMIANY:

- *pozwolenia na prowadzenie studiów na określonych kierunkach są przypisane do uczelni, a nie do podstawowej jednostki organizacyjnej*
- *kształcenie jest prowadzone w dziedzinach i dyscyplinach*
- *wprowadzono do ustawy pojęcie „dyscyplina wiodąca”*
- *poziom samodzielności w tworzeniu kierunków jest uzależniony od posiadanej kategorii naukowej*
- *zmianom uległy wymagania dotyczące wniosku o pozwolenie na utworzenie studiów*
- *nie można utworzyć w siedzibie uczelni kierunków o tej samej nazwie lub których programy określają takie same efekty uczenia się, przyporządkowane do tej samej dyscypliny (możliwa jest jedynie sytuacja, gdy jeden będzie prowadzony w siedzibie, a drugi, o tej samej nazwie lub o takich samych efektach uczenia się przypisanych do dyscypliny, w filii)*
- *Minister może odmówić wydania pozwolenia bez zasięgnięcia opinii PKA, jeżeli na dzień złożenia wniosku kształcenie na studiach na danym kierunku nie odpowiada potrzebom społeczno-gospodarczym*
- *zmianie uległ katalog przyczyn cofnięcia pozwolenia na utworzenie studiów, jak również limit czasu na zaprzestanie prowadzenia studiów, na które cofnięto pozwolenie*
- *zlikwidowano instytucję wydziału zamiejscowego. W jego miejsce wprowadzono filię, której definicja w nowych przepisach została zmieniona*
- *przewidziano organizację studiów w formie indywidualnych studiów międzydziedzinowych*
- *zmianom uległy regulacje dotyczące studiów wspólnych, w tym międzynarodowych*
- *do przepisów wprowadzono pojęcie „studia dualne”*

6.1.1. Możliwości prowadzenia kształcenia ze względu na kategorię naukową

Zgodnie z nowymi regulacjami, **uczelnia prowadzi kształcenie na kierunkach w dziedzinach i dyscyplinach**. Przyporządkowuje kierunek do co najmniej jednej dyscypliny, a w przypadku ich większej liczby wskazuje dyscyplinę, która obejmuje ponad połowę efektów uczenia się (dyscyplina wiodąca).

Pozwolenia nie wymaga utworzenie studiów na kierunku przyporządkowanym do dyscypliny, jeśli:

- w dyscyplinie uczelnia posiada kategorię naukową A+, A albo B+ (nie dotyczy kierunku lekarskiego lub lekarsko-dentystycznego)
- dyscyplina zawiera się w dziedzinie, w której jakość kształcenia jest szczególnie wysoka i została potwierdzona podczas oceny kompleksowej PKA (nie dotyczy to studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela).

Uczelnia akademicka może utworzyć:

- kierunek w ramach dyscyplin, w których posiada kategorię naukową B+ lub wyższą zawierających się w co najmniej 3 dziedzinach (nie musi przy tym wskazywać dyscypliny wiodącej i przypisywać do niej ponad 50% efektów uczenia się)
- inne niż wskazane w rozporządzeniu Ministra ws. studiów jednolite studia magisterskie w dyscyplinie (wiodącej), w której posiada kategorię naukową A+ albo A, lub zawierającej się w dziedzinie, w której jakość kształcenia jest szczególnie wysoka i została potwierdzona podczas oceny kompleksowej PKA.

W przypadku studiów przygotowujących do wykonywania zawodów objętych standardami kształcenia możliwość kształcenia na tym poziomie musi wynikać z przepisów właściwych rozporządzeń.

Uczelnia, która w dyscyplinie wiodącej posiada:

- **kategorię naukową B** – może uzyskać pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku przyporządkowanym do tej dyscypliny, o profilu praktycznym lub ogólnoakademickim
- **kategorię naukową C** albo nie posiada kategorii – może uzyskać pozwolenie na utworzenie kierunku o profilu praktycznym przyporządkowanym do tej dyscypliny (nie dotyczy to studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela).

Uczelnia z kategorią C albo nieposiadająca kategorii może uzyskać pozwolenie na utworzenie studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela, jeżeli zawarła porozumienie o współpracy przy prowadzeniu tych studiów z uczelnią (akademicką), która posiada kategorię naukową A+, A, albo B+ w dyscyplinie wiodącej, do której przyporządkowany jest tak tworzony kierunek studiów. Uczelnia akademicka może zawrzeć porozumienie w danej dyscyplinie tylko z jedną uczelnią z kategorią C albo nieposiadającą kategorii.

Pozwolenie na utworzenie kierunków lekarskiego lub lekarsko-dentystycznego może uzyskać uczelnia akademicka, która posiada kategorię naukową A+, A albo B+ w dyscyplinie w zakresie nauk medycznych lub nauk o zdrowiu.

6.1.2. Tryb uzyskiwania pozwolenia na utworzenie studiów

Wniosek o pozwolenie na utworzenie studiów należy złożyć nie później niż 6 miesięcy przed planowanym rozpoczęciem prowadzenia studiów. Wprowadzono modyfikacje w wymaganiach dotyczących zawartości wniosku o pozwolenie na utworzenie studiów. Kwestie, których nie wskazano w poniższej tabeli, nie uległy zmianie.

Tabela nr 2. Zakres wniosku o pozwolenie na utworzenie studiów

Obecnie	Poprzednio
Wniosek	
przyporządkowanie kierunku do dyscypliny lub dyscyplin, do których odnoszą się efekty uczenia się, ze wskazaniem dyscypliny wiodącej	wskazanie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych lub dziedzin sztuki i dyscyplin artystycznych, do których odnoszą się efekty kształcenia
wskazanie potrzeb społeczno-gospodarczych utworzenia studiów oraz zgodności efektów uczenia się z tymi potrzebami	analiza zgodności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy
w przypadku wniosku o pozwolenie na utworzenie studiów o profilu ogólnoakademickim – opis prowadzonej działalności naukowej w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	informacja o posiadanej przez podstawową jednostkę organizacyjną uczelni kategorii naukowej, opis prowadzonych badań naukowych w dziedzinie nauki lub sztuki związanej z wnioskowanym kierunkiem studiów, oraz informacja w zakresie zapewnienia studentom tego kierunku co najmniej przygotowania do prowadzenia badań – w przypadku studiów pierwszego stopnia, lub udział w badaniach – w przypadku studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich, w tym dla studiów drugiego stopnia wskazanie liczby studentów, którzy będą brać udział w badaniach – w przypadku wniosku o nadanie uprawnienia do prowadzenia studiów o profilu ogólnoakademickim
opis działań na rzecz doskonalenia programu studiów oraz zapewniania jakości kształcenia	
wykaz nauczycieli akademickich oraz innych osób, proponowanych do prowadzenia zajęć, obejmujący: • imiona i nazwiska oraz numery PESEL, a w przypadku braku numeru PESEL – serię i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość • informację o zatrudnieniu nauczyciela akademickiego w uczelni albo o terminie podjęcia przez niego zatrudnienia w uczelni, ze wskazaniem, czy uczelnia stanowi lub będzie stanowić dla niego podstawowe miejsce pracy • w przypadku nauczyciela akademickiego – informacje o kompetencjach, w tym o dorobku dydaktycznym, naukowym lub artystycznym wraz z wykazem publikacji, lub opis doświadczenia zawodowego w zakresie programu studiów, a w przypadku innej osoby – informacje potwierdzające posiadanie kompetencji i doświadczenia pozwalających na prawidłową realizację zajęć	wykaz osób proponowanych do minimum kadrowego zawierający: • imiona i nazwiska oraz numery PESEL, a w przypadku braku numeru PESEL – serię i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość, • informacje o przewidywanym wymiarze czasu pracy poszczególnych osób oraz o terminie podjęcia zatrudnienia w uczelni • informacje o dorobku naukowym lub artystycznym wraz z wykazem publikacji, lub – w przypadku kierunku studiów o profilu praktycznym – opis doświadczenia zawodowego zdobytego poza uczelnią
planowany przydział i wymiar zajęć dla nauczycieli akademickich oraz innych osób, proponowanych do prowadzenia zajęć, z uwzględnieniem: • liczby godzin zajęć przydzielonych nauczycielowi akademickiemu zatrudnionemu w uczelni jako podstawowym miejscu pracy, • zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w ramach studiów o profilu praktycznym lub zajęć związanych z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w ramach studiów o profilu ogólnoakademickim	wymiar zajęć planowanych dla poszczególnych nauczycieli akademickich, informacja o przydziale zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym w ramach studiów o profilu praktycznym, lub zajęć związanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w ramach studiów o profilu ogólnoakademickim oraz informacja o spełnieniu wymagań dotyczących prowadzenia zajęć związanych z określoną dyscypliną przez nauczycieli akademickich posiadających dorobek w zakresie tej dyscypliny
przewidywana liczba studentów	proporcja liczby nauczycieli akademickich proponowanych do minimum kadrowego do przewidywanej liczby studentów

59 RS

informacje na temat infrastruktury, którą dysponuje uczelnia, w tym opis laboratoriów, pracowni, sprzętu i wyposażenia, niezbędnych do prowadzenia kształcenia	informacje na temat infrastruktury, którą dysponuje podstawowa jednostka organizacyjna uczelni, w tym szczegółowy opis sal dydaktycznych, laboratoriów, pracowni, sprzętu i wyposażenia
informacje na temat zapewnienia możliwości korzystania z zasobów bibliotecznych oraz z elektronicznych zasobów wiedzy, w szczególności z Wirtualnej Biblioteki Nauki i Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych Academica	informacje na temat zapewnienia możliwości korzystania z zasobów bibliotecznych oraz z elektronicznych zasobów wiedzy
	procentowy udział punktów ECTS w poszczególnych obszarach kształcenia

Załączniki do wniosku

kopia aktu wydanego przez rektora w sprawie utworzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu, oraz kopia uchwały senatu w sprawie ustalenia programu studiów wraz z programem studiów	kopia uchwały senatu uczelni w sprawie utworzenia kierunku studiów oraz kopię uchwały o określeniu opisu zakładanych efektów kształcenia
przewidywany harmonogram realizacji programu studiów w poszczególnych semestrach i latach cyklu kształcenia	
kopia opinii samorządu studenckiego dotycząca programu studiów	kopia uchwały rady podstawowej jednostki organizacyjnej uczelni w sprawie programu studiów wraz z kopią opinii właściwego organu samorządu studentów
kopie deklaracji nauczycieli akademickich o terminie zatrudnienia w uczelni i wymiarze czasu pracy, ze wskazaniem, czy uczelnia będzie stanowić podstawowe miejsce pracy, a w przypadku innych osób proponowanych do prowadzenia zajęć – o terminie rozpoczęcia prowadzenia zajęć	kopie oświadczeń osób proponowanych do minimum kadrowego o możliwości zaliczenia ich do tego minimum kadrowego w przypadku uzyskania uprawnienia do prowadzenia wnioskowanego kierunku studiów wraz z informacją o aktualnym zaliczeniu do minimum kadrowego kopie dokumentów potwierdzających uzyskanie przez osoby proponowane do minimum kadrowego tytułu zawodowego, stopnia naukowego, uprawnienia równoważnego z uprawnieniami doktora habilitowanego, a w przypadku gdy tytuł zawodowy, stopień naukowy lub tytuł naukowy został uzyskany za granicą – kopie dokumentów wraz z tłumaczeniem na język polski dokonany przez tłumacza przysięgłego
opis zasobów bibliotecznych oraz elektronicznych zasobów wiedzy obejmujących literaturę zalecaną na kierunku studiów, do których uczelnia zapewni dostęp	opis zasobów bibliotecznych obejmujących literaturę zalecaną na wnioskowanym kierunku studiów, do których uczelnia zapewni dostęp
oświadczenie rektora o niewystąpieniu określonych okoliczności powodujących odmowę wydania pozwolenia na utworzenie studiów (według stanu na dzień złożenia wniosku), tzn. że: uczelnia nie posiada zaległości podatkowych z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, innych danin publicznych i nie została wpisana do rejestru dłużników niewypłacalnych Krajowego Rejestru Sądowego uczelnia nie posiada wymagalnych zobowiązań wobec Skarbu Państwa z tytułu subwencji dla podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki lub dotacji uczelnia nie prowadzi kierunku o takiej samej nazwie i takich samych efektach uczenia się, przyporządkowanych do tej samej dyscypliny	

Przepisy dotyczące wniosku o pozwolenie na utworzenie studiów stosuje się również do wniosków o pozwolenie na utworzenie studiów poza siedzibą uczelni, w tym za granicą.

Uczelnia, która utworzyła studia na określonym kierunku, poziomie i profilu, albo uzyskała pozwolenie na ich utworzenie, nie może utworzyć ani ubiegać się o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku, poziomie i profilu o tej samej nazwie, lub których programy określają takie same efekty uczenia się, przyporządkowane do tej samej dyscypliny. Ograniczenie to nie dotyczy ubiegania się o pozwolenie na utworzenie studiów w filii, jednak na takie kształcenie każda uczelnia, bez względu na posiadane kategorie naukowe, musi ubiegać się o pozwolenie.

ART. 53 UPSWIN

Minister odmawia wydania pozwolenia na utworzenie studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu, bez zasięgnięcia opinii PKA, jeżeli:

- według stanu na dzień złożenia wniosku:
 - rektor nie wprowadził do systemu POL-on wymaganych ustawą danych o: nauczycielach akademickich, innych osobach prowadzących zajęcia, osobach prowadzących działalność naukową oraz osobach biorących udział w jej prowadzeniu, studentach i osobach ubiegających się o stopień doktora
 - uczelnia posiada zaległości podatkowe z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, innych danin publicznych, lub została wpisana do rejestru dłużników niewypłacalnych Krajowego Rejestru Sądowego
 - uczelnia została postawiona w stan likwidacji
 - uczelnia posiada wymagalne zobowiązania wobec Skarbu Państwa z tytułu subwencji dla podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki lub dotacji
 - uczelnia publiczna jest objęta programem naprawczym i brak jest ekonomicznego uzasadnienia dla wydania pozwolenia
 - uczelnia nie realizuje wniosków lub zaleceń sporządzonych w wyniku kontroli jej działalności dokonanej przez Ministra
- w okresie 2 lat przed złożeniem wniosku o wydanie pozwolenia Minister cofnął uczelni pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku przyporządkowanym do tej samej dyscypliny.

Minister może odmówić wydania pozwolenia, bez zasięgnięcia opinii PKA, jeżeli na dzień złożenia wniosku kształcenie na studiach na danym kierunku nie odpowiada potrzebom społeczno-gospodarczym.

ART. 55 UPSWIN

Zrezygnowano z instytucji zawieszenia uprawnienia do prowadzenia studiów, natomiast Minister, w dalszym ciągu będzie mógł cofnąć pozwolenie na utworzenie studiów. Minister może się na nie zdecydować, jeżeli m.in.:

- PKA wydała ocenę negatywną
- nie rozpoczęto prowadzenia kształcenia w okresie dwóch lat od dnia wydania pozwolenia
- nie przyjęto w drodze rekrutacji żadnego studenta przez dwa następujące po sobie lata akademickie
- uczelnia nie spełnia warunków do prowadzenia studiów lub przestała je spełniać
- minister właściwy do spraw zdrowia odmówił akredytacji albo cofnął akredytację udzieloną na podstawie art. 59 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej.

Uczelnia zaprzestaje prowadzenia studiów, na które cofnięto pozwolenie. Jeżeli PKA wydała negatywną ocenę jakości kształcenia na kierunku studiów, który uczelnia miała prawo utworzyć samodzielnie, zaprzestaje się prowadzenia studiów na tym kierunku. Kształcenie może być kontynuowane do końca semestru, w którym decyzja Ministra lub uchwała PKA (w przypadku uczelni samodzielnych) stała się ostateczna. Jeżeli do końca semestru pozostały mniej niż 3 miesiące, uczelnia zaprzestaje prowadzenia studiów z końcem kolejnego semestru.

ART. 56 I ART. 246 UPSWIN

6.1.3. Kształcenie w jednostkach zamiejscowych

Uczelnia prowadzi działalność w swojej siedzibie, a gdy siedziba znajduje się na obszarze związku metropolitalnego – na tym obszarze. Działalność poza siedzibą lub wskazanym obszarem może być prowadzona w filii uczelni. W każdym przypadku utworzenie studiów w filii (niezależnie od kategorii naukowej, jaką posiada uczelnia) wymaga uzyskania pozwolenia Ministra. W przypadku studiów za granicą jest ono wydawane po uzyskaniu pozytywnej opinii ministra właściwego do spraw zagranicznych.

ART. 57 UPSWIN

6.1.4. Indywidualne studia międzydziedzinowe

Indywidualne studia międzydziedzinowe może prowadzić uczelnia z kategorią naukową A+ albo A w co najmniej czterech dyscyplinach zawierających się w co najmniej dwóch dziedzinach. W konstrukcji przypominają one istniejące w poprzednim stanie prawnym indywidualne studia międzyobszarowe, jednak nie są ich zamiennikiem. Są one sposobem organizacji studiów pozwalającym na uzyskanie dyplomu na więcej niż jednym kierunku.

ART. 59 UPSWIN

Taką organizacją studiów należy przy tym odróżnić od możliwości tworzenia przez uczelnię akademicką studiów na kierunku, którego program określa efekty uczenia się w ramach dyscyplin, w których posiada kategorię naukową A+, A, albo B+ zawierających się w co najmniej 3 dziedzinach.

ART. 53 UST. 8 UPSWIN

6.1.5. Studia wspólne i prowadzone przy współpracy

Uczelnia może prowadzić studia wspólne, jeżeli utworzyła studia albo uzyskała pozwolenie na ich utworzenie na kierunku, który ma być prowadzony wspólnie.

ART. 60 UPSWIN

Uczelnia może prowadzić studia wspólne z:

- inną uczelnią
- instytutem PAN
- instytutem badawczym
- instytutem międzynarodowym
- zagraniczną uczelnią lub instytucją naukową.

Zasady współpracy określa umowa w formie pisemnej, która w szczególności wskazuje podmiot odpowiedzialny za wprowadzanie danych do systemu POL-on, i uprawniony do otrzymania środków finansowych na kształcenie studentów na studiach stacjonarnych prowadzonych wspólnie.

Jeśli studia wspólne prowadzone są z zagraniczną uczelnią lub instytucją naukową przez uczelnię, która samodzielnie utworzyła studia na określonym kierunku i profilu, nie stosuje się przepisów w zakresie minimalnej części godzin zajęć prowadzonych przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w tej uczelni jako podstawowym miejscu pracy, oraz zawartych w rozporządzeniu w sprawie studiów wymagań dotyczących programu studiów. Uczelnię, która potrzebuje pozwolenia na utworzenie studiów, obowiązują wszystkie wymagania dotyczące prowadzenia studiów określone w ustawie oraz aktach wykonawczych.

ART. 60 UPSWIN

Uczelnia może prowadzić studia we współpracy z organem nadającym uprawnienie do wykonywania zawodu, organem przeprowadzającym postępowanie egzaminacyjne w ramach uzyskiwania uprawnień do wykonywania zawodu, organem samorządu zawodowego, organizacją gospodarczą lub organem rejestrowym. Zasady współpracy przy prowadzeniu studiów określa umowa zawarta w formie pisemnej. Może ona określać udział podmiotu w opracowaniu programu studiów oraz sposób realizacji praktyk zawodowych.

ART. 61 UPSWIN

6.1.6. Studia dualne

Uczelnia może prowadzić studia dualne, które są studiami o profilu praktycznym prowadzonymi z udziałem pracodawcy. Organizację studiów określa umowa zawarta w formie pisemnej.

6.1.7. Okres przejściowy

Termin	Regulacje przejściowe	
Przed 1.10.2018 r.	Postępowania w sprawie nadania uprawnienia do prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia, wszczęte i niezakończone przed 1 października 2018 r., prowadzi się na podstawie przepisów dotychczasowych (z wyłączeniem przepisów dotyczących minimum kadrowego).	ART. 205 UST.1 UPW
	Postępowania w sprawie cofnięcia albo zawieszenia uprawnienia do prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia, wszczęte i niezakończone przed 1 października 2018 r., umarza się.	ART. 209 UPW
	Uprawnienia do prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia zawieszono przed 1 października 2018 r., wygasają, chyba że przed tym dniem został złożony wniosek w sprawie przywrócenia zawieszonych uprawnień. W tym przypadku stosuje się przepisy nowej ustawy, dotyczące pozwoleń na utworzenie studiów (nie mają zastosowania dotychczasowe przepisy dotyczące minimum kadrowego). Minister wydaje decyzję po zasięgnięciu opinii PKA.	ART. 210 UPW
	W przypadku nieuruchomienia przez uczelnię kierunku studiów na określonym poziomie i profilu w okresie 2 lat przed dniem 1 października 2018 r., uprawnienie do prowadzenia tego kierunku wygasa z upływem 2 lat od daty uzyskania tego uprawnienia.	
	Jeżeli w okresie od 30 czerwca 2016 r. do 1 października 2018 r. na studia na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia nie przyjęto żadnego studenta i nie rozpoczęto na nich cyklu kształcenia, uczelnia nie prowadzi przyjęć na te studia i uprawnienie do ich prowadzenia wygasa z dniem zakończenia ostatniego cyklu kształcenia rozpoczętego przed 1 października 2018 r.	ART. 213 UST. 2 UPW
	Jeżeli w okresie od 30 czerwca 2017 r. do 1 października 2018 r. na studia na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia nie przyjęto żadnego studenta i nie rozpoczęto na nich cyklu kształcenia, okres ten zalicza się jako rok akademicki do liczby następujących po sobie 2 lat akademickich, w okresie którym nie przyjęto w drodze rekrutacji żadnego studenta. Powyższe może stanowić podstawę wydania przez Ministra decyzji o cofnięciu pozwolenia na utworzenie studiów na tym kierunku.	
Po 1.10.2018 r.	Uprawnienia do prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia, uzyskane na mocy decyzji Ministra wydanej na podstawie dotychczasowych przepisów, stają się pozwoleńiami na utworzenie studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu w rozumieniu nowych przepisów.	ART. 211 UPW
	Studia prowadzone na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia w dniu wejścia w życie ustawy stają się studiami na takim samym kierunku, poziomie i profilu w rozumieniu nowych przepisów.	ART. 212 UPW

Po 1.10.2018 r.

Do 1 października 2019 r. uczelnie przyporządkują kierunki prowadzonych studiów do nowej klasyfikacji dyscyplin naukowych lub artystycznych, wskazując dla każdego kierunku procentowy udział dyscyplin, w których zgodnie z programem kształcenia uzyskiwane są na tym kierunku efekty kształcenia, przy czym suma udziałów musi być równa 100%.

ART. 214 UST. 1 UPW

Do 1 października 2019 uczelnie, które prowadzą w swojej siedzibie studia na co najmniej 2 kierunkach o tym samym poziomie i profilu oraz tej samej nazwie, lub których programy określają takie same efekty kształcenia, przyporządkowane do tej samej dyscypliny, połączą te kierunki.

ART. 214 UST. 2 UPW

Indywidualne studia międzyobszarowe w rozumieniu starych przepisów, prowadzone w dniu 1 października 2018 r., są kontynuowane do zakończenia cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2018/2019 i uczelnia nie prowadzi przyjęć na te studia.

ART. 216 UPW

Dotychczasowe studia interdyscyplinarne na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia prowadzone wspólnie przez podstawowe jednostki organizacyjne dwóch lub więcej uczelni oraz dotychczasowe studia wspólne, stają się studiami wspólnymi w rozumieniu nowych przepisów.

ART. 217 UPW

Postępowania w sprawie nadania uprawnienia do prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia w okresie od 1 października 2018 r. do 30 kwietnia 2019 r. wszczyna się i nadaje na podstawie przepisów dotychczasowych (z wyłączeniem przepisów dotyczących minimum kadrowego).

ART. 205 UPW

Tworzenie studiów na kierunku przypisanym do dziedziny, w której uczelnia posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego w okresie od 1 października 2018 do 1 maja 2019 r., odbywa się na podstawie przepisów dotychczasowych (z wyłączeniem przepisów dotyczących minimum kadrowego).

ART. 205 UST. 4 UPW

Uczelnia, która posiada uprawnienie do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie, do której jest przyporządkowany kierunek studiów, może w okresie od 1 maja 2019 r. do 31 grudnia 2021 r. uzyskać pozwolenie na utworzenie studiów na tym kierunku na określonym poziomie i profilu.

ART. 206 UPW

Uczelnia, która nie posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie, do której jest przyporządkowany kierunek studiów, może w okresie od 1 maja 2019 r. do 31 grudnia 2021 r. uzyskać pozwolenie na utworzenie studiów na tym kierunku na określonym poziomie i profilu praktycznym. Nie dotyczy to pozwolenia na utworzenie studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela, chyba że zawarła porozumienie o współpracy z uczelnią, która posiada uprawnienie do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie, do której jest przyporządkowany kierunek studiów.

ART. 206 UPW

Uczelnia, która 1 października 2018 r. prowadzi studia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela i nie posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie, do której jest przyporządkowany kierunek tych studiów, może prowadzić te studia w przypadku:

- 1) zawarcia porozumienia o współpracy z uczelnią, która posiada uprawnienie do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie, do której jest przyporządkowany kierunek studiów, albo
- 2) posiadania większej liczby studentów na studiach stacjonarnych niż na studiach niestacjonarnych.

ART. 212 UPW

Przyjęcia na te studia są prowadzone po raz ostatni na rok akademicki 2021/2022. Uczelnia niespełniająca powyższych warunków kontynuuje kształcenie na tych studiach do zakończeniu cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2018/2019 i nie prowadzi dalszych przyjęć na te studia.

Od 1 maja 2019 r. do 31 grudnia 2021 r. pozwolenia nie wymaga utworzenie studiów na kierunku przyporządkowanym do dyscypliny, w której uczelnia posiada uprawnienie do nadawania stopnia doktora habilitowanego.

ART. 206 UST. 3 UPW

O uzyskanie pozwolenia na utworzenie studiów na kierunkach lekarskim lub lekarsko-dentystycznym może ubiegać się, w okresie od 1 października 2018 r. do 31 grudnia 2021 r., uczelnia posiadająca uprawnienie do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie w zakresie nauk medycznych lub nauk o zdrowiu.

ART. 207 UPW

W okresie od 1 października 2018 r. do 30 września 2020 r. w sprawach wydania pozwolenia na utworzenie studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu uwzględnia się decyzje o cofnięciu uprawnień do prowadzenia studiów na danym kierunku, poziomie i profilu kształcenia, wydane na podstawie przepisów dotychczasowych.

ART. 208 UPW

6.2. FORMALNE ASPEKTY PROWADZENIA STUDIÓW WYŻSZYCH

Przepisy ustawy zmieniają definicję programu studiów i warunki, jakie musi on spełnić, m.in. uregulowano ramy czasowe roku akademickiego i zwiększono dwukrotnie wymagany wymiar praktyk zawodowych na profilu praktycznym na studiach pierwszego stopnia i jednolitych studiach magisterskich. W odniesieniu do nauczycieli akademickich zlikwidowano instytucję minimum kadrowego i uproszczono zakres wymagań stawianych przed prowadzącymi zajęcia. Wpłynęło to na sposób unormowania tych zagadnień w aktach wykonawczych.

Poniżej omówione zostały wyłącznie zagadnienia związane z formalnymi aspektami prowadzenia studiów, takimi jak program studiów i jego realizacja przez nauczycieli akademickich. Więcej nt. zagadnień powiązanych:

- [Podstawy stosunku pracy nauczycieli akademickich](#)

GŁÓWNE ZMIANY:

- *poszerzono listy kierunków prowadzonych obligatoryjnie albo fakultatywnie jako jednolite studia magisterskie*
- *program kształcenia zastąpiono programem studiów i określono warunki, jakie musi on spełnić*
- *zaktualizowano i uproszczono charakterystyki drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego*
- *uregulowano ramy czasowe roku akademickiego*
- *przelicznik części programu, który może zostać zrealizowany w ramach kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, został zmieniony z godzinowego na liczony punktami ECTS*
- *wymiar praktyk zawodowych na profilu praktycznym na studiach pierwszego stopnia i jednolitych studiach magisterskich zwiększono dwukrotnie, tj. do 6 miesięcy*

- poszerzono listę kierunków, których ukończenie jest konieczne do wykonywania określonych zawodów, a program studiów musi spełniać wymagania określone standardem kształcenia
- uproszczono zakres wymagań stawianych przed prowadzącymi zajęcia
- zlikwidowano instytucję minimum kadrowego

6.2.1. Profile, formy, poziomy i czas trwania studiów

Studia mogą być prowadzone tak jak dotychczas jako studia pierwszego stopnia, drugiego stopnia lub jednolite magisterskie o profilu praktycznym lub ogólnoakademickim. **Na profilu praktycznym ponad połowę punktów ECTS należy przypisać zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne, a na ogólnoakademickim – zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową.**

ART. 64 UPSWIN

Kryteria rozróżnienia form studiów stacjonarnych i niestacjonarnych nie uległy znaczącym zmianom. **W programie studiów stacjonarnych co najmniej połowa punktów ECTS objętych programem studiów musi być uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem studentów i nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia.** Studia niestacjonarne to forma wskazana w uchwale senatu, w ramach których mniej niż połowa punktów ECTS objętych programem studiów może być uzyskiwana z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów. **Zajęcia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych należy prowadzić odrębnie. Ponadto w uczelni publicznej liczba studentów stacjonarnych nie może być mniejsza od liczby studentów niestacjonarnych.**

ART. 63 UPSWIN

Poszerzono listy kierunków prowadzonych obligatoryjnie albo fakultatywnie jako jednolite studia magisterskie. Do pierwszej grupy dołączyły „pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna” oraz „pedagogika specjalna”, a do drugiej dodano kierunek „architektura” i kierunki, na których kształcą się wyłącznie kandydatów na żołnierzy zawodowych.

§ 8 RS

Dopuszczalny okres trwania studiów nie uległ zmianie, jednak wskazano, że dotyczy on studiów stacjonarnych. Studia stacjonarne:

ART. 65 UPSWIN

- pierwszego stopnia trwają co najmniej 6 semestrów, a jeżeli program studiów obejmuje efekty uczenia się umożliwiające uzyskanie kompetencji inżynierskich – co najmniej 7 semestrów
- drugiego stopnia trwają od 3 do 5 semestrów
- jednolite magisterskie trwają od 9 do 12 semestrów.

Studia niestacjonarne nadal mogą trwać dłużej niż odpowiednie studia stacjonarne, przy czym zlikwidowano dotychczasowe ograniczenie wydłużenia o jeden lub dwa semestry.

Nową regulacją jest określenie ram czasowych roku akademickiego, który zaczyna się 1 października, trwa do dnia 30 września i dzieli się na 2 semestry. Jednocześnie statut uczelni może przewidywać szczegółowy podział roku akademickiego w ramach semestrów.

ART. 66 UPSWIN

6.2.2. Programy studiów

Realizacja studiów (na określonych kierunku, poziomie i profilu) odbywa się na podstawie programu studiów. Określa on:

ART. 67 UPSWIN

- **efekty uczenia się** (z uwzględnieniem uniwersalnych charakterystyk pierwszego stopnia określonych w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji oraz charakterystyk drugiego stopnia)
- **opis procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się oraz**
- **liczbę punktów ECTS przypisanych do zajęć.**

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 - poziomy 6-8 traci moc z dniem 1 października 2018 r.

Nowe rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji, uwzględnia zmiany w systemie szkolnictwa wyższego i nauki, w tym dwustopniową klasyfikację dziedzin i dyscyplin określoną w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych.

W części I załącznika uzupełniono opis charakterystyk o elementy typowe dla profilu ogólnoakademickiego i profilu praktycznego. Wszystkie opisy efektów uczenia się dotyczą zarówno profilu ogólnoakademickiego, jak i profilu praktycznego, o ile przy danym opisie nie zaznaczono inaczej.

Uzupełniono i ujednolicono opis kompetencji społecznych dla poziomów 6 i 7 PRK, a także rozwinięto opis charakterystyk poziomu 8 PRK.

W części II uproszczono opis efektów uczenia się i zrezygnowano z podziału na wszystkie dziedziny nauki. Rozwinięcie opisów zawartych w części I pozostawiono jedynie w odniesieniu do dziedziny sztuki. Przyporządkowując zatem kierunek tylko do jednej z dyscyplin artystycznych, w opisie efektów uczenia się należy uwzględnić zarówno efekty z części I, jak i efekty z części II.

W przypadku studiów inżynierskich uwzględnienia wymaga charakterystyka efektów uczenia się, umożliwiających uzyskanie właściwych kompetencji (część III), które uzupełniono w zakresie umiejętności.

Część efektów uczenia się objętych programem studiów może być uzyskana w ramach zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, jeśli pozwala na to specyfika kierunku. W porównaniu do dotychczasowego stanu prawnego wymagania w tym zakresie uległy niewielu zmianom. Zajęcia mogą być prowadzone w ten sposób, jeżeli spełniono łącznie następujące wymagania:

- osoby prowadzące zajęcia są przygotowane do ich realizacji z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, a realizacja zajęć jest na bieżąco kontrolowana przez uczelnię
- dostęp do infrastruktury informatycznej i oprogramowania umożliwia synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami i osobami prowadzącymi zajęcia
- materiały dydaktyczne są opracowane w formie elektronicznej
- studenci mają możliwość osobistych konsultacji z osobami prowadzącymi zajęcia w siedzibie uczelni lub w jej filii
- weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się odbywa się przez bieżącą kontrolę postępów w nauce, z tym że przeprowadzanie zaliczeń i egzaminów kończących określone zajęcia odbywa się w siedzibie uczelni lub w jej filii
- studenci odbyli szkolenia przygotowujące do udziału w tych zajęciach.

Przy realizacji zajęć kształtujących umiejętności praktyczne metody i techniki kształcenia na odległość nadal mogą być wykorzystywane jedynie pomocniczo.

W uzasadnionych przypadkach egzaminy kończące określone zajęcia, za zgodą rektora, mogą odbywać się poza siedzibą uczelni lub poza jej filią, z wykorzystaniem technologii informatycznych zapewniających kontrolę przebiegu egzaminu i jego rejestrację.

Zatem za właściwe wykorzystanie metod i technik kształcenia na odległość nie można z pewnością uznać np.:

- zastępowania realizacji zajęć zamieszczaniem na platformie e-learningowej wyłącznie fragmentów podręcznika lub innych tekstów, z którymi student ma obowiązek się zapoznać
- ograniczenia się do kształcenia w zakresie umiejętności praktycznych wyłącznie poprzez platformę
- ograniczenia się do kontaktu asynchronicznego.

Przelicznik części programu, który może zostać zrealizowany w ramach kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, został zmieniony z godzinowego na liczony punktami ECTS. **Liczba punktów uzyskanych w ten sposób nie może przekroczyć 50% łącznej liczby punktów ECTS przewidzianej programem studiów, koniecznej do ukończenia studiów.**

§ 13 RS

Dotychczasowe pojęcie „program kształcenia” (opis zakładanych efektów kształcenia oraz program studiów) zastąpiono określeniem „program studiów”. Wymagania dotyczące programu studiów ujęto w ustawie oraz w rozporządzeniu w sprawie studiów:

- dodano wymóg wskazania tytułu zawodowego nadawanego absolwentom
- wskazanie modułów zajęć zastąpiono określeniem „zajęcia” lub „grupa zajęć”, niezależnie od formy ich prowadzenia, wraz z przypisaniem do nich efektów uczenia się i treści programowych zapewniających uzyskanie tych efektów
- pojęcie „zajęcia” należy rozumieć jako przedmiot, a nie formę
- podano sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia
- zajęcia z wychowania fizycznego mają być realizowane w wymiarze nie mniejszym niż 60 godzin (w przypadku studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich prowadzonych w formie studiów stacjonarnych), bez przypisywania punktów ECTS
- dyscyplinom, do których przyporządkowano kierunek należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdej z tych dyscyplin w liczbie punktów ECTS oraz wskazać dyscyplinę wiodącą.

Program studiów o profilu:

ART. 67 UPSWIN ORAZ § 3 RS

- **praktycznym** – obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne
- **ogólnoakademickim** – obejmuje zajęcia związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów, i uwzględnia udział studentów w zajęciach przygotowujących do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Program studiów musi podlegać systematycznej ocenie i doskonaleniu. Zlikwidowano przy tym ograniczenie (do 50% punktów ECTS) w przypadku dokonywania zmian zajęć, w tym w doborze treści kształcenia, form i metod prowadzenia zajęć. Należy jednak pamiętać, że w programie studiów utworzonych na podstawie pozwolenia można dokonywać zmian łącznie do 30% ogólnej liczby efektów uczenia się, określonych w programie studiów. Według stanu na dzień wydania tego pozwolenia.

Program studiów o profilu praktycznym przewiduje obligatoryjnie praktyki zawodowe w wymiarze co najmniej:

ART. 67 UST. 5 UPSWIN

- 6 miesięcy – w przypadku studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich
- 3 miesięcy – w przypadku studiów drugiego stopnia.

Nie dotyczy to programów studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, do kształcenia w których przewidziane są standardy kształcenia.

6.2.3. Standardy kształcenia

„Standard kształcenia” definiuje się jako zbiór reguł i wymagań w zakresie kształcenia dotyczących sposobu organizacji kształcenia, osób prowadzących to kształcenie, ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się, a także sposobu weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się.

Ustawa wskazuje listę zawodów, do wykonywania których będzie niezbędne ukończenie kierunku, którego program spełnia wymagania określone standardem kształcenia. Należą do nich zawody:

- lekarza
- lekarza dentystry
- farmaceuty
- pielęgniarki
- położnej
- diagnosty laboratoryjnego
- fizjoterapeuty
- ratownika medycznego
- lekarza weterynarii
- architekta
- nauczyciela.

Standardy kształcenia przygotowującego do wykonywania poszczególnych zawodów zostaną określone w porozumieniu z właściwymi ministrami.

6.2.4. Wymogi kadrowe do prowadzenia studiów

Nauczyciele akademicki zatrudnieni w danej uczelni oraz inne osoby prowadzące zajęcia muszą posiadać kompetencje i doświadczenie pozwalające na prawidłową realizację zajęć. Usunięto stawiane przed prowadzącymi zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne na profilu praktycznym wymaganie, by większość z nich posiadała doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią. Podstawy do prowadzenia zajęć związanych z określoną dyscypliną nie musi stanowić wyłącznie posiadany dorobek w zakresie tej dyscypliny. Warunki stawiane przed prowadzącymi zajęcia określa obecnie ustawa.

ART. 73 UPSWIN

Zlikwidowano instytucję minimum kadrowego. Jednocześnie wprowadzono warunek, aby w ramach programu studiów nauczyciele akademicki zatrudnieni w uczelni jako podstawowym miejscu pracy prowadzili:

ART. 73 UPSWIN

- na profilu praktycznym – co najmniej 50% godzin zajęć
- na profilu ogólnoakademickim – co najmniej 75% godzin zajęć.

6.2.5. Okres przejściowy

Termin	Regulacje przejściowe	
Przed 1.10.2018 r.	Studia rozpoczęte przed rokiem akademickim 2019/2020 prowadzi się na podstawie dotychczasowych programów kształcenia, z tym, że: 1) od 1 października 2018 r. do 30 września 2019 r. – uczelnia wydaje absolwentowi tych studiów dyplom ich ukończenia zgodnie z przepisami dotychczasowymi 2) od 1 października 2019 r. – uczelnia wydaje absolwentowi tych studiów dyplom ich ukończenia zgodnie z nowymi przepisami.	ART. 265 UPW
Po 1.10.2018 r.	Programy kształcenia w rozumieniu doczasowych przepisów stają się programami studiów w rozumieniu ustawy.	ART. 268 UST. 1 UPW
	Do 30 września 2019 r. senaty uczelni dostosują programy studiów rozpoczynających się od roku akademickiego 2019/2020 do nowych przepisów.	ART. 268 UST. 2 UPW
	Uczelnia, która 1 października 2018 r. prowadzi kształcenie na studiach pierwszego stopnia i studiach drugiego stopnia na kierunku pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna lub pedagogika specjalna, prowadzi te studia jako jednolite studia magisterskie, począwszy od cyklu kształcenia rozpoczynającego się od roku akademickiego 2019/2020.	§ 39 RS
	Uczelnia, o której mowa powyżej, może prowadzić kształcenie na kierunku pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna lub pedagogika specjalna na studiach: 1) pierwszego stopnia – do dnia zakończenia ostatniego cyklu kształcenia rozpoczętego przed 1 października 2019 r. 2) drugiego stopnia – do dnia zakończenia ostatniego cyklu kształcenia rozpoczętego przed 1 października 2022 r.	§ 39 RS
	Jeżeli 1 października 2018 r. uczelnia prowadzi studia pierwszego stopnia albo studia drugiego stopnia na kierunku pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna lub pedagogika specjalna: 1) studia pierwszego stopnia mogą być prowadzone do dnia zakończenia ostatniego cyklu kształcenia rozpoczętego przed 1 października 2019 r.; 2) studia drugiego stopnia mogą być prowadzone do dnia zakończenia ostatniego cyklu kształcenia rozpoczętego przed 1 października 2022 r. – i z dniem zakończenia ostatniego cyklu kształcenia rozpoczętego przed 1 października 2019 r. – w przypadku studiów pierwszego stopnia albo przed 1 października 2022 r. – w przypadku studiów drugiego stopnia, wygasa pozwolenie na utworzenie tych studiów, albo traci moc uchwała senatu w sprawie utworzenia tych studiów.	§ 39 RS
Po 1.10.2018 r.	Studia na kierunku związanym z kształceniem w zakresie fizjoterapii, prowadzone w dniu 1 października 2018 r. mogą być prowadzone do dnia: 1) zakończenia ostatniego cyklu kształcenia rozpoczętego przed 1 października 2017 r. – w przypadku studiów pierwszego stopnia; 2) 31 grudnia 2022 r. – w przypadku studiów drugiego stopnia.	§ 40 RS
	Kierunki studiów związane z kształceniem w zakresie psychologii, teologii, aktorstwa, konserwacji i restauracji dzieł sztuki, realizacji obrazu filmowego, telewizyjnego i fotografii, reżyserii, scenografii, grafiki, malarstwa oraz rzeźby, inne niż kierunki określone w § 8 ust. 2 RS, mogą być prowadzone jako jednolite studia magisterskie do zakończenia cyklu kształcenia rozpoczętego przed rokiem akademickim 2019/2020.	§ 41 RS

W przypadku studiów rozpoczętych przed rokiem akademickim 2019/2020, liczba godzin zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, nie może być większa niż 60% ogólnej liczby godzin zajęć dydaktycznych określonych w programach studiów.

6.3. OPŁATY ZA STUDIA I INNE USŁUGI EDUKACYJNE

Przepisy ustawy nie zmieniają w dużym stopniu zasad ustalania opłat pobieranych od studentów. Zmienia się natomiast znacząco forma zabezpieczenia interesu studentów w zakresie tych opłat, szczególnie wobec wprowadzenia możliwości nakładania na uczelnie kar pieniężnych za pobieranie opłat w sposób naruszający przepisy. Konsekwencje niewnoszenia opłat mogą być także dotkliwe dla studenta, bowiem skutkiem niewnoszenia opłat związanych z odbywaniem studiów może być skreślenie go z listy studentów.

GŁÓWNE ZMIANY:

- *zniesiono obowiązek zawierania umów ze studentami*
- *zmieniono katalog opłat możliwych do pobierania przez uczelnie*
- *zredefiniowano katalog opłat zakazanych*
- *doprecyzowano zasady ustalania i publikowania informacji w sprawie wysokości opłat*
- *wprowadzono karę pieniężną dla uczelni za pobieranie opłat z naruszeniem przepisów*

6.3.1. Rodzaje opłat i ich wysokości

Ustawa przewiduje dwa rodzaje opłat, które mogą być pobierane przez uczelnie publiczne od studentów, tj. opłaty podstawowe i dodatkowe.

Do pierwszej grupy należą opłaty za:

- kształcenie na studiach niestacjonarnych
- powtarzanie określonych zajęć na studiach stacjonarnych z powodu niezadowolających wyników w nauce
- kształcenie na studiach w języku obcym
- prowadzenie zajęć nieobjętych programem studiów
- kształcenie cudzoziemców na studiach stacjonarnych w języku polskim.

ART. 79 UST. 1 UPSWIN

Dodatkowo, uczelnia publiczna może pobierać opłaty za:

- przeprowadzenie rekrutacji
- przeprowadzenie potwierdzania efektów uczenia się
- wydanie indeksu i legitymacji studenckiej oraz duplikatów tych dokumentów
- wydanie dodatkowych odpisów w języku obcym – dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu
- wydanie duplikatu dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu
- korzystanie z domów studenckich i stołówek studenckich.

ART. 79 UST. 2 UPSWIN

Analogicznie jak dotychczas, ustawa określa opłaty, których uczelnie pobierać nie mogą, tj. opłaty za czynności związane z weryfikacją efektów uczenia się określonych w programie studiów (np. za egzaminy poprawkowe) oraz za wydanie dokumentów związanych z przebiegiem studiów innych niż: indeks i legitymacja studencka oraz ich duplikatów, dodatkowe odpisy w języku obcym dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu, duplikat dyplomu ukończenia studiów i suplement do dyplomu.

ART. 79 UST. 2 UPSWIN

Wysokość opłat, jak również tryb i warunki zwalniania z tych opłat w uczelni, określa właściwy organ uczelni. Poprzednio w uczelni publicznej był to zawsze rektor uczelni (na podstawie zasad określonych przez senat); teraz uczelnia może odmiennie uregulować w statucie tę właściwość.

Podjmując decyzję w sprawie wysokości opłat, organ uczelni publicznej jest związany wysokością kosztów niezbędnych do utworzenia i prowadzenia studiów oraz przygotowania i wdrażania strategii uczelni, których opłaty nie mogą przekroczyć. Dodatkowo określenie wysokości opłat musi także zostać poprzedzone zasięgnięciem opinii samorządu studenckiego, co stanowi nowy obowiązek w stosunku do poprzednich regulacji.

ART. 80 UPSWIN

Wysokość opłat musi zostać określona formalnie przed rozpoczęciem rekrutacji na określony rok akademicki i każdorazowo opublikowana na stronie podmiotowej BIP uczelni (także niepublicznych).

ART. 80 UST. 2 UPSWIN

6.3.2. Umowy ze studentami

Począwszy od rekrutacji na studia na rok akademicki 2019/2020, przepisy ustawy zniosły obowiązek zawierania ze studentami umów w formie pisemnej, które określały dotychczas m.in. wysokość i zasady pobierania opłat za studia.

Zamiast umów, interes studentów zabezpiecza klauzula ustawowa, która zabrania uczelniom podnosić wysokość opłat przez cały cykl kształcenia. Oznacza to, że student przez cały okres studiów ma zagwarantowaną wysokość opłat, jaka obowiązywała w dniu przyjęcia na studia. Wyjątek stanowią jedynie opłaty za korzystanie z tzw. akademików (domów studenckich) i stołówek oraz opłaty za prowadzenie zajęć nieobjętych programem studiów.

ART. 80 UST. 3 UPSWIN

6.3.3. Kary i inne sankcje

Ustawa przyznaje Ministrowi kompetencję do nakładania administracyjnych kar pieniężnych na uczelnie.

ART. 431 UST. 1
PKT 2 UPSWIN

Ustawodawca ustalił, że na uczelni może być nałożona kara w wysokości do 50 000 zł za pobieranie od studentów opłat z naruszeniem wyżej omówionych przepisów ustawy lub przepisów rozporządzenia MNiSW z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861), regulującego m.in. opłaty za: uwierzytelnianie dokumentów przeznaczonych do obrotu prawnego z zagranicą, wydanie indeksu i legitymacji i ich duplikatów, wydanie duplikatu dyplomu i suplementu dyplomu, wydanie dodatkowego odpisu w języku obcym dyplomu i suplementu do dyplomu, przeprowadzenie rekrutacji.

6.3.4. Okres przejściowy

Termin	Regulacje przejściowe
Przed 1.10.2018 r.	Umowy ze studentami zawarte przed wejściem w życie ustawy zachowują moc do zakończenia ich obowiązywania. Stosuje się do nich dotychczasowe przepisy.

ART. 264 UST. 1 UPW

Po 1.10.2018 r.	Uczelnia zawiera z osobami rozpoczynającymi studia w roku akademickim 2018/2019 umowy określające warunki pobierania opłat związanych z odbywaniem studiów oraz opłat za usługi edukacyjne, a także wysokość tych opłat. Do ich zawierania mają zastosowanie dotychczasowe przepisy dotyczące umów.

6.4. PRZEBIEG STUDIÓW

Przepisy ustawy zmieniają definicję pracy dyplomowej i dają uczelni możliwość rezygnacji z obowiązku jej przygotowywania na studiach pierwszego stopnia. Recenzje pracy dyplomowej stały się co do zasady jawne. Nieznacznym zmianom uległa procedura uwierzytelniania dokumentów. Wpłynęło to na sposób unormowania tych zagadnień w aktach wykonawczych.

GŁÓWNE ZMIANY:

- z dokumentów przebiegu studiów znikną informacje o nazwie podstawowej jednostki organizacyjnej, a także pieczęć imienna i podpis jej kierownika
- zmianie uległa zawartość teczek akt osobowych studenta
- zrezygnowano z wydawania decyzji o przyjęciu na studia
- z obowiązku przechowywania została wyłączona część zawartości teczek akt osobowych studenta
- od 1 lipca 2019 r. legitymacje studenckie będą wydawane wyłącznie w postaci elektronicznej
- hologram umieszczany w kolejno oznaczonych polach legitymacji jest drukiem ściślego zarachowania
- zmianie uległo postępowanie z dokumentacją przebiegu studiów w przypadku likwidacji uczelni
- zmieniono katalog dokumentów, za które uczelnia może pobierać opłatę, a także wysokość opłat
- zmieniono definicję pracy dyplomowej i dano uczelni możliwość rezygnacji z obowiązku jej przygotowywania w przypadku studiów pierwszego stopnia
- recenzje pracy dyplomowej stały się co do zasady jawne
- zmianie uległy katalogi niezbędnych elementów dyplomu ukończenia studiów i dyplomu wspólnego oraz tytułów zawodowych
- nieznacznym zmianom uległa procedura uwierzytelniania dokumentów

6.4.1. Organizacja i dokumentacja studiów

Organizację studiów oraz związane z nimi prawa i obowiązki studenta określa regulamin studiów. Jest on uchwalany przez senat uczelni co najmniej na 5 miesięcy przed rozpoczęciem roku akademickiego. Regulamin studiów niezmiennie wymaga uzgodnienia z samo-

rządem studenckim. Jeżeli w ciągu 3 miesięcy od uchwalenia regulaminu senat i samorząd studencki nie dojdą do porozumienia w sprawie jego treści, regulamin wchodzi w życie na mocy ponownej uchwały senatu. **Regulamin studiów wchodzi w życie z początkiem roku akademickiego.**

Uczelnia dokumentuje przebieg studiów. Dokumentację stanowią:

- album studentów
- teczki akt osobowych studentów
- księga dyplomów.

Dokumentacja może być prowadzona w postaci elektronicznej.

Z powodu odejścia w przepisach ustawowych od konstrukcji podstawowych jednostek organizacyjnych, z dokumentów co do zasady znikną informacje o nazwie jednostki, a także pieczęci imienne i podpisy kierowników (przepisy określają jedynie niezbędne elementy dokumentów, z wyjątkiem wzoru suplementu, a zatem dokumenty będą mogły być fakultatywnie podpisywane przez kierowników jednostek).

Zmianie uległa zawartość teczki akt osobowych studenta. Od kandydata na studia nie będzie wymagana poświadczona przez uczelnię kopia dokumentu potwierdzającego tożsamość kandydata na studia, natomiast treść ankiety osobowej została uzupełniona o: zdjęcie kandydata, płeć, miejsce zamieszkania przed rozpoczęciem studiów (wieś albo miasto), adres zamieszkania oraz adres do korespondencji, numer telefonu kontaktowego, obywatelstwo, a w przypadku cudzoziemców również nazwę państwa urodzenia i informacje o posiadaniu Karty Polaka.

W związku z rezygnacją z wydawania decyzji o przyjęciu na studia i zastąpieniu jej wpisem na listę studentów, w teczkach nie przechowywane są kopie decyzji z potwierdzeniem jej doręczenia.

W przypadku prowadzenia teczki akt osobowych studenta w postaci elektronicznej teuczka zawiera dokumenty w postaci ich cyfrowego odwzorowania lub w postaci dokumentów elektronicznych.

Chociaż nie uległ zmianie okres przechowywania teczki akt osobowych studenta (50 lat), z obowiązku tego została wyłączona część jej zawartości:

- poświadczona przez uczelnię kopia dokumentu stanowiącego podstawę ubiegania się o przyjęcie na studia lub kopia dyplomu ukończenia studiów (w przypadku ubiegania się o przyjęcie na studia drugiego stopnia)
- dokumenty stanowiące podstawę przyjęcia na studia
- podpisany przez studenta akt ślubowania
- potwierdzenie odbioru legitymacji studenckiej, indeksu, a także ich duplikatów.

Wprowadzono kilka zmian w informacjach zamieszczanych w kartach okresowych osiągnięć:

- osobą przeprowadzającą egzamin lub zaliczenie nie musi być prowadzący zajęcia
- praktyki jednoznacznie wskazano jako rodzaj zajęć
- okres rozliczeniowy dookreślono do semestru lub roku
- określenie formy zaliczenia zastąpiono formami weryfikacji uzyskanych efektów uczenia się
- w miejsce podpisu kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej uczelni dokonującego wpisu wprowadzono podpis rektora potwierdzający przeprowadzenie weryfikacji osiągnięć studenta.

Zrezygnowano ze wskazywania sposobu przekazywania studentowi lub absolwentowi odpisów lub wydruków dokumentów wydawanych na ich wnioski.

Legitymacja studencka wydawana wyłącznie w formie elektronicznej, zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik do rozporządzenia.

§ 20 RS

Hologram umieszczany w kolejno oznaczonych polach legitymacji jest drukiem ścisłego zarachowania. Opis hologramu, określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia, ma na celu dodatkową personalizację legitymacji studenckiej – obok daty ważności, hologram będzie zawierał ośmiocyfrowy kod uczelni, w którym pierwsze trzy cyfry stanowią numer będący oznaczeniem uczelni, a pięć kolejnych cyfr stanowi kolejny numer hologramu. Indywidualny numer zostanie przypisany uczelniom przez Ministra w Zintegrowanym Systemie Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on.

Legitymacja studencka zachowuje ważność nie dłużej niż do dnia ukończenia studiów, zawieszenia w prawach studenta lub skreślenia z listy studentów, zaś w przypadku absolwentów studiów pierwszego stopnia – do 31 października roku ukończenia tych studiów.

§ 21 RS

Zmianie uległo postępowanie z dokumentacją w przypadku likwidacji uczelni. Do wykonywania czynności związanych z dokumentacją przebiegu studiów uprawniony jest likwidator albo założyciel uczelni niepublicznej.

W przypadku likwidacji uczelni przekazuje się na przechowanie teczki akt osobowych studentów zawierające:

§ 28 RS

- karty okresowych osiągnięć studenta
- decyzje dotyczące przebiegu studiów
- protokół egzaminu dyplomowego
- dyplom ukończenia studiów – egzemplarz do akt
- suplement do dyplomu – egzemplarz do akt
- potwierdzenie odbioru dyplomu ukończenia studiów i jego odpisów, suplementu do dyplomu i jego odpisu, a także duplikatu dyplomu lub duplikatu suplementu do dyplomu.

6.4.2. Proces dyplomowania

Warunkiem ukończenia studiów i uzyskania dyplomu ukończenia studiów jest:

- uzyskanie efektów uczenia się określonych w programie studiów, którym przypisano liczbę punktów ECTS zgodną z przepisami ustawy
- złożenie egzaminu dyplomowego
- pozytywna ocena pracy dyplomowej – w przypadku studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich, a w przypadku studiów pierwszego stopnia, o ile przewiduje to program studiów.

Data ukończenia studiów jest data złożenia egzaminu dyplomowego, natomiast w przypadku:

- studiów na kierunkach lekarskim, lekarsko-dentystycznym i weterynaria – data złożenia ostatniego wymaganego programem studiów egzaminu
- studiów na kierunkach farmacja i fizjoterapia – data zaliczenia ostatniej wymaganej programem studiów praktyki.

Praca dyplomowa jest samodzielny opracowaniem zagadnienia naukowego, artystycznego lub praktycznego albo dokonaniem technicznym lub artystycznym, prezentującym ogólną wiedzę i umiejętności studenta związane ze studiami na danym kierunku, poziomie i profilu, oraz umiejętności samodzielnego analizowania i wnioskowania.

ART. 76 UST. 2 UPSWIN

Zrezygnowano ze wskazywania, jaką formę może mieć praca dyplomowa. Dodano natomiast wymóg, aby w przypadku studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich praca dyplomowa była przygotowywana pod kierunkiem osoby, która posiada co najmniej stopień doktora. Recenzje pracy dyplomowej stały się jawne.

Gdy w pracy dyplomowej stanowiącej podstawę nadania tytułu zawodowego osoba ubiegająca się o ten tytuł przypisała sobie autorstwo istotnego fragmentu lub innych elementów cudzego utworu lub ustalenia naukowego, nieważność dyplomu, w drodze decyzji administracyjnej, również stwierdza rektor.

Wśród elementów dyplomu nie wskazuje się obligatoryjnie: nazwy podstawowej jednostki organizacyjnej oraz pieczętki imiennej i podpisu jej kierownika, a także nazwy specjalności oraz obszaru kształcenia. Zrezygnowano z podpisywania dyplomu przez absolwenta. Nadal wskazuje się kierunek studiów. W dyplomie będzie umieszczana nazwa dyscypliny, do której przyporządkowany jest kierunek studiów, a w przypadku więcej niż jednej dyscypliny – dyscyplina wiodąca.

Dyplom może zostać podpisany przez rektora albo osobę upoważnioną, pełniącą funkcję kierowniczą w uczelni. Pieczętkę imienną można zastąpić nadrukiem informacji odpowiadających danym zawartym na pieczętce.

Dyplom wspólny, wydany w wyniku ukończenia studiów wspólnych, zawiera informacje analogiczne do dyplomu ukończenia studiów, ale należy:

- uzupełnić nazwę dyplomu o wyraz „wspólnych”
- wymienić nazwy podmiotów, w których absolwent odbywał kształcenie.

Nie będzie obligatoryjnie zamieszczana informacja o treści: „wydany w Rzeczypospolitej Polskiej” w przypadku udziału podmiotu zagranicznego.

Katalog tytułów zawodowych uległ zmianie. Zrezygnowano z tytułów zawodowych: inżynier architekt krajobrazu (po studiach pierwszego stopnia), magister inżynier architekt krajobrazu (po studiach drugiego stopnia), magister sztuki (po studiach drugiego stopnia lub jednolitych studiach magisterskich).

Uwzględniono tytuły zawodowe ściśle powiązane z uzyskiwanymi uprawnieniami do wykonywania danego zawodu lub tytuły, dla których określone są standardy kształcenia (np. magister inżynier architekt).

W odpisach dyplomów w językach obcych nazwa uczelni będzie podawana w oryginalnym brzmieniu (przy czym obok niej będzie można podać nazwę w tłumaczeniu), a tytuł zawodowy oraz wynik ukończenia studiów – wyłącznie w języku polskim.

Do elementów duplikatów dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu dodano pieczęć urzędową uczelni. Duplikat podpisuje rektor albo osoba upoważniona, pełniąca funkcję kierowniczą w uczelni.

6.4.3. Uwierzytelnianie dokumentów

Dokumenty wydawane w związku z przebiegiem lub ukończeniem studiów, przeznaczone do obrotu prawnego z zagranicą, są uwierzytelniane na wniosek zainteresowanego.

W zależności od rodzaju dokumentu, uwierzytelnienia dokonuje:

- dyrektor NAWA – dyplomy ukończenia studiów oraz suplementy do dyplomów, ich duplikaty i odpisy, w tym odpisy w języku obcym, oraz zaświadczenia o ukończeniu studiów, a inne dokumenty w przypadku konieczności spełnienia wymagań określonych przez inne państwo lub w innych uzasadnionych przypadkach
- albo uczelnia, która je wydała.

Uwierzytelnienia dokumentów przeznaczonych do obrotu prawnego z zagranicą dokonuje się przez umieszczenie na dokumencie:

- klauzuli uwierzytelniającej zawierającej stwierdzenie autentyczności podpisu i funkcji osoby podpisującej dokument lub tożsamości pieczęci urzędowej uczelni, którą jest opatrzony ten dokument
- podpisu osoby uwierzytelniającej dokument
- pieczęci urzędowej Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej albo uczelni
- nazwy miejscowości i daty uwierzytelnienia.

Ponadto uwierzytelniane dokumenty wielostronicowe zszywa się i w miejscach zszywania opatruje pieczęcią urzędową uczelni, która je wydała, w sposób uniemożliwiający wymianę kart dokumentu.

Za uwierzytelnienie dokumentu będzie pobierana opłata w wysokości 26 zł.

§ 36 RS

6.4.4. Okres przejściowy

Termin	Regulacje przejściowe	
Przed 1.10.2018 r.	Studenci przyjęci na studia przed 1 października 2018 r. oraz na rok akademicki 2018/2019 uzyskują tytuły zawodowe, których nazwy są zgodne z nazwami określonymi w przepisach dotychczasowych.	§ 46 RS
	Teczki akt osobowych studentów, założone dla studentów przyjętych na studia przed 1 października 2018 r. oraz na rok akademicki 2018/2019 są prowadzone na podstawie przepisów dotychczasowych.	
Po 1.10.2018 r.	W okresie od 1 października 2018 r. do dnia 30 września 2019 r. – uczelnia wydaje absolwentowi dyplom ukończenia studiów zgodnie z przepisami dotychczasowymi.	§ 47 RS
	Jeżeli w uczelni postawionej w stan likwidacji, która prowadziła studia przed 30 września 2011 r., w teczkach akt osobowych studentów znajdują się nieodebrane oryginały świadectw dojrzałości lub dyplomów ukończenia studiów złożonych przez kandydatów na studia, likwidator albo założyciel uczelni niepublicznej powiadamia właścicieli tych dokumentów o możliwości ich odbioru, wyznaczając w tym celu termin.	
Po 1.10.2019 r.	Od 1 października 2019 r. – uczelnia wydaje absolwentowi studiów rozpoczętych przed rokiem akademickim 2019/2020 dyplom ich ukończenia zgodnie nowymi przepisami.	ART. 265 UPW
	Dla studentów przyjętych na studia począwszy od roku akademickiego 2019/2020 uczelnie prowadzą albumy studentów zgodnie z wymaganiami określonymi w nowym rozporządzeniu. W roku akademickim 2018/2019 albumy studentów są prowadzone na podstawie przepisów dotychczasowych.	§ 43 RS
	Dla studentów przyjętych na studia począwszy od roku akademickiego 2019/2020 teczki akt osobowych studentów zakłada się i prowadzi na zasadach określonych w nowym rozporządzeniu.	§ 44 RS

6.5. REKRUTACJA NA STUDIA

Ustawa przewiduje przyjęcie na studia w drodze rekrutacji, potwierdzenia efektów uczenia się albo przeniesienia z innej uczelni lub uczelni zagranicznej.

Określono zamknięty katalog świadectw i innych dokumentów, które warunkują przyjęcie na studia pierwszego stopnia lub jednolite studia magisterskie. Rozstrzyga się, że posiadanie dyplomu ukończenia studiów jest warunkiem przyjęcia na studia drugiego stopnia.

W nowych przepisach wydłużono termin na opublikowanie uchwały rekrutacyjnej do 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki, w którym ma być prowadzona rekrutacja.

Uczelnie nadal będą mogły organizować dodatkowe egzaminy sprawdzające predyspozycje kandydatów na studia. Mogą to być egzaminy w zakresie nieobjętym egzaminem maturalnym. Uczelnie mogą sprawdzać uzdolnienia artystyczne, sprawność fizyczną lub szczególne predyspozycje do podejmowania studiów. Wyniki egzaminu wstępnego sprawdzającego uzdolnienia artystyczne i sprawność fizyczną mogą stanowić do 100% całościowego wyniku uzyskanego w toku rekrutacji przez kandydata obok posiadania świadectwa dojrzałości.

Uczelnia publiczna z większym wyprzedzeniem musi określać zasady przyjmowania na studia laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego. Jeśli uczelnia tak zdecyduje, może też określić zasady przyjmowania na studia laureatów konkursów międzynarodowych oraz ogólnopolskich. W obu przypadkach musi to zrobić z 4-letnim wyprzedzeniem.

Ustawa utrzymuje ogólną zasadę, że poprzez potwierdzenie efektów uczenia się można zaliczyć nie więcej niż 50% punktów ECTS objętych danym programem studiów i liczba studentów przyjętych w tym trybie nie może przekroczyć 20% ogólnej liczby studentów na danym kierunku, poziomie i profilu. Ustawa wprowadza katalog kierunków, na które nie można zrekrutować się na podstawie potwierdzenia efektów uczenia się. Ustawa w dalszym ciągu precyzuje krąg osób, które mogą ubiegać się o potwierdzenie efektów poprzez ustalenie wymaganego doświadczenia zawodowego lub poziomu posiadanej kwalifikacji pełnej.

Zmieniają się formalne zasady podejmowania rozstrzygnięć organów odpowiadających za rekrutację. Obecnie jedynie odmowa przyjęcia na studia musi nastąpić w drodze decyzji administracyjnej. Wcześniej była to każda decyzja w rekrutacji, także pozytywna. Od decyzji odmownej komisji rekrutacyjnej w pierwszej instancji przysługuje odwołanie do rektora.

GLÓWNE ZMIANY:

- *wyłącznie decyzje odmowne w postępowaniu rekrutacyjnym mają postać decyzji administracyjnych*
- *sprawdzian uzdolnień artystycznych lub sprawności fizycznej może przesądzać w całości o wyniku rekrutacji*

6.5.1. Formy i podstawowe wymagania przyjęć na studia

Ustawa określa trzy sposoby przyjmowania kandydatów na studia. Studentem można zostać przez:

- rekrutację
- potwierdzenie efektów uczenia się
- przeniesienie z innej uczelni lub uczelni zagranicznej.

Niezależnie od trybu przyjęcia, ustawa określa wymagania dotyczące dokumentów uprawniających do ubiegania się o przyjęcie na studia pierwszego stopnia lub jednolite studia magisterskie. Na te studia można przyjąć osobę, która posiada odpowiednio:

ART. 69 UST. 2 UPSWIN

- świadectwo dojrzałości lub
- świadectwo dojrzałości i zaświadczenie o wynikach egzaminu maturalnego z poszczególnych przedmiotów, lub
- świadectwo dojrzałości i dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie nauczonym na poziomie technika, lub
- świadectwo dojrzałości i zaświadczenie o wynikach egzaminu maturalnego z poszczególnych przedmiotów oraz dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie nauczonym na poziomie technika, lub
- świadectwo lub inny dokument uznany w Rzeczypospolitej Polskiej za dokument uprawniający do ubiegania się o przyjęcie na studia zgodnie z przepisami o systemie oświaty, lub
- świadectwo lub dyplom uznany w Rzeczypospolitej Polskiej za dokument uprawniający do ubiegania się o przyjęcie na studia zgodnie z umową bilateralną o wzajemnym uznawaniu wykształcenia, lub
- świadectwo dojrzałości i dyplom zawodowy w zawodzie nauczonym na poziomie technika, o których mowa w przepisach o systemie oświaty, lub
- świadectwo dojrzałości i zaświadczenie o wynikach egzaminu maturalnego z poszczególnych przedmiotów oraz dyplom zawodowy w zawodzie nauczonym na poziomie technika, o których mowa w przepisach o systemie oświaty, lub
- świadectwo lub inny dokument uznany za równorzędny polskiemu świadectwu dojrzałości na podstawie przepisów obowiązujących do 31 marca 2015 r.

W przypadku studiów drugiego stopnia wymogiem formalnym przyjęcia na te studia jest posiadanie dyplomu ukończenia studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich.

ART. 69 UST. 3 UPSWIN

W razie wątpliwości co do dyplomu ukończenia studiów na uczelni zagranicznej Dyrektor NAWA udziela pisemnej informacji o tym dyplomie, o poziomie studiów i statusie uczelni. Dzięki temu możliwe jest zweryfikowanie czy uzyskany za granicą dyplom ukończenia studiów uprawnia do podjęcia w Polsce studiów drugiego stopnia.

ART. 326 UST. 4 UPSWIN

Należy również wskazać, że możliwe jest przyjęcie na studia przy jednoczesnym określeniu kierunku studiów w terminie późniejszym. Kandydat jest wówczas przyjmowany na uczelnię, a dopiero później – najpóźniej od drugiego roku studiów – następuje przypisanie do konkretnego kierunku studiów.

ART. 69 UST. 4 UPSWIN

6.5.2. Rekrutacja na studia

Ustawa nakłada na uczelnię obowiązek ustalenia warunków, trybu i terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji oraz sposób jej prowadzenia. Oznacza to, że senat uczelni w swojej uchwale rekrutacyjnej ma określić:

ART. 70 UST. 1 UPSWIN

- jakie wymagania stawia kandydatom
- w jaki sposób przeprowadza ocenę ich osiągnięć
- w jakich ramach czasowych prowadzona jest procedura rekrutacyjna.

W uchwale można ustalić także m.in.:

- sposób składania dokumentów i miejsce ich przyjmowania
- organy, które rozpatrują dokumenty kandydatów i tryb ich pracy.

Uchwałę rekrutacyjną należy udostępnić do publicznej wiadomości najpóźniej do 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki, w którym ma się odbyć rekrutacja, np. do końca czerwca 2019 r. dla rekrutacji na rok akademicki 2020/2021. Wyjątkiem od tej reguły jest sytuacja nowo utworzonej uczelni lub utworzenia nowych studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu. Wówczas takie zasady należy udostępnić do publicznej wiadomości niezwłocznie po podjęciu przez senat uchwały rekrutacyjnej lub uchwały zmieniającej uchwałę rekrutacyjną (np. poprzez dodanie wymagań dla nowego kierunku studiów).

ART. 70 UST. 1 UPSWIN

Osoby, które w wyniku odwołania lub weryfikacji punktacji egzaminu maturalnego otrzymały wynik wyższy, muszą mieć zapewnioną możliwość wzięcia udziału w rekrutacji uzupełniającej. Uczelnia powinna zatem w swoich regulacjach uwzględniać potrzebę zmiany decyzji w stosunku do osób, które uzyskały wynik wyższy aniżeli był pierwotnie ujawniony w dokumentacji wyników egzaminu maturalnego, jak również dodatkowe terminy składania dokumentów przez takie osoby.

ART. 70 UST. 2 UPSWIN

Poza omówioną wyżej uchwałą rekrutacyjną, uczelnie publiczne z co najmniej 4-letnim wyprzedzeniem:

ART. 70 UST. 6 UPSWIN

- muszą określić zasady przyjmowania na studia laureatów oraz finalistów olimpiad stopnia centralnego – listę takich olimpiad ogłasza minister właściwy do spraw oświaty i wychowania w BIP w formie komunikatu w sprawie wykazu olimpiad przedmiotowych
- mogą określić zasady przyjmowania laureatów konkursów międzynarodowych i ogólnopolskich.

Uczelnia ustalając wymagania dla kandydatów, ma brać pod uwagę wyniki egzaminu maturalnego lub egzaminu dojrzałości. Istnieje jednak możliwość, aby uczelnia uwzględniła także połączone wyniki egzaminu maturalnego lub egzaminu dojrzałości z egzaminem lub kilkoma egzaminami potwierdzającymi kwalifikacje w zawodzie. Stosowne ustalenie powinno być podane do wiadomości publicznej w terminie wymaganym dla tzw. uchwały rekrutacyjnej.

ART. 70 UST. 3 UPSWIN

Mając na uwadze problemy uczelni z przeliczaniem ocen zagranicznych na oceny stosowane w polskim systemie oświaty, dokonano zmiany art. 70 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce poprzez dodanie ust. 4a, zgodnie z którym uczelnie będą miały możliwość organizowania egzaminów wstępnych na studia wobec osób legitymujących się świadectwem, dyplomem lub dokumentem wydanym za granicą z zastrzeżeniem, że egzaminy te nie będą mogły dotyczyć przedmiotów ujętych na danym dokumencie (równoważnym świadectwu dojrzałości).

Wobec kandydatów posługujących się świadectwem dojrzałości wydanym w Polsce, uczelnie nie mogą organizować egzaminów wstępnych z przedmiotów objętych egzaminem maturalnym, niezależnie od tego czy wynik z tego przedmiotu znajduje się na danym świadectwie.

Egzaminy wstępne

Uczelnia może dodatkowo przeprowadzać egzaminy wstępne w zakresie, w jakim nie obejmują ich egzamin maturalny lub egzamin dojrzałości, czy też egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie. Wówczas uczelnia może przeprowadzić dodatkowe czynności sprawdzające, np. gdy z uwagi na specyfikę kierunku konieczne jest sprawdzenie uzdolnień artystycznych, sprawności fizycznej lub szczególnych predyspozycji do podejmowania studiów niesprawdzanych w trybie egzaminu maturalnego, egzaminu zawodowego albo egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie.

ART. 70 UST. 4 UPSWIN

Obowiązkiem uczelni jest określenie dodatkowych warunków rekrutacji w uchwale rekrutacyjnej.

Ustawa dopuszcza także sytuację, w której wyniki z egzaminu sprawdzającego uzdolnienia artystyczne lub sprawność fizyczną stanowią nawet 100% maksymalnego wyniku, jaki w danej rekrutacji można osiągnąć.

ART. 70 UST. 4 UPSWIN

Potwierdzanie efektów uczenia się

Uprawienie do potwierdzania efektów uczenia się posiada uczelnia, która spełnia co najmniej jeden z poniższych wymogów:

- 1) posiadanie pozytywnej oceny jakości kształcenia dla kierunku, na którym ma zostać przyjęty kandydat na podstawie potwierdzenia efektów uczenia się
- 2) posiadanie kategorii naukowej A+, A albo B+ w zakresie dyscypliny, do której ten kierunek jest przypisany.

Efekty mogą być potwierdzone tylko osobom, które starają się o przyjęcie na studia i w takim zakresie, w jakim deklarowane efekty odpowiadają efektom uczenia się, które są zdefiniowane dla danego kierunku studiów. Wyjątkiem są jednak kierunki objęte standardami kształcenia, na których potwierdzanie efektów nie jest możliwe. Chodzi o kierunki, które przygotowują do wykonywania zawodów:

- lekarza
- lekarza dentystry
- farmaceuty
- pielęgniarki
- położnej
- diagnosty laboratoryjnego
- fizjoterapeuty
- ratownika medycznego
- lekarza weterynarii
- architekta
- nauczyciela.

Oznacza to, że na powyższe studia można zostać przyjętym tylko w wyniku rekrutacji lub przeniesienia.

Ustawa określa, kto może ubiegać się o przyjęcie w trybie potwierdzenia efektów uczenia się i na jaki poziom studiów. Spełnienie poszczególnych wymagań dla konkretnych stopni studiów obrazuje poniższa tabela:

ART. 71 UST. 1 UPSWIN

ART. 71 UST. 2 UPSWIN

ART. 71 UST. 3 UPSWIN

ART. 71 UST. 4 UPSWIN

Tabela nr 3. Wymagania dla kandydatów do potwierdzenia efektów uczenia się

Rodzaj dokumentów wymaganych od osoby ubiegającej się o przyjęcie na studia w zależności od stopnia	Pierwszy stopień i jednolite studia magisterskie	Drugi stopień
Świadectwo lub dyplom kwalifikujący do podjęcia studiów oraz 5 lat doświadczenia zawodowego.	x	
Dokumenty potwierdzające posiadanie kwalifikacji pełnej na poziomie 5 PRK (np. dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego, dyplom ukończenia nauczycielskiego kolegium języków obcych, dyplom ukończenia kolegium pracowników służb społecznych), świadectwo dyplomowanego specjalisty, świadectwo dyplomowanego specjalisty technologa.	x	

Dokumenty potwierdzające posiadanie kwalifikacji uzyskanych w ramach zagranicznego systemu szkolnictwa wyższego, jeśli odpowiada poziomowi 5 europejskich ram kwalifikacji, zgodnie z zaleceniem Parlamentu Europejskiego z 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie.	x	
Dokumenty potwierdzające posiadanie kwalifikacji pełnej na poziomie 6 PRK (dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia) oraz 3 lata doświadczenia zawodowego zdobytego po ukończeniu studiów pierwszego stopnia.		x
W przypadku ubiegania się o przyjęcie na kolejne studia - dokumenty potwierdzające posiadanie kwalifikacji pełnej na poziomie 7 PRK (dyplom ukończenia studiów drugiego stopnia, dyplom ukończenia jednolitych studiów magisterskich) oraz 2 lata doświadczenia zawodowego nabytego po ukończeniu studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich.	x	x

W procesie potwierdzania efektów uczenia się obowiązuje limit punktów ECTS, które mogą być zaliczone kandydatowi w ramach tej procedury na kierunku, na który kandydat chce zostać przyjęty. Limit wynosi 50% ogólnej liczby punktów, jakie są przypisane do zajęć objętych danym programem studiów.

ART. 71 UST. 5 UPSWIN

Kandydaci w ramach procedury potwierdzenia efektów uczenia się przyjmowani są na podstawie wyników przeprowadzonej procedury. Oznacza to, że uczelnia jest zobowiązana do zastosowania metody rankingowej. Procedura powinna zostać zatem zaplanowana przez uczelnię w taki sposób, który pozwoli na zróżnicowanie kandydatów między sobą i dokonanie uporządkowania wyników od najwyższych do najniższych.

ART. 71 UST. 6 UPSWIN

Należy również pamiętać, że w ustawie ujęto limit osób, które mogą zostać przyjęte na uczelnię w trybie potwierdzenia efektów uczenia się. Liczba studentów przyjętych w ten sposób nie może przekraczać 20% ogólnej liczby studentów na danym kierunku, poziomie i profilu. Oznacza to, że uczelnia powinna z wyprzedzeniem planować limity przyjęć w tej formie, ponieważ przyjęcie zbyt dużej liczby studentów w jednym roku może oznaczać wyłączenie możliwości przyjęcia kandydatów w tym trybie w przyszłości.

ART. 71 UST. 7 UPSWIN

6.5.3. Postępowanie w sprawie przyjęcia na studia

Ustawa pozwala uczelniom na różnorodne rozwiązania w kwestii prowadzenia postępowania rekrutacyjnego. Postępowanie może być prowadzone przez jednoosobowy organ uczelni, jak również może być w tym celu powołana komisja.

W procedurze przyjęcia na studia możliwe są dwa rozstrzygnięcia i odpowiadające im formy:

- 1) przyjęcie na studia następujące w drodze wpisu na listę studentów
- 2) odmowa przyjęcia na studia w drodze decyzji administracyjnej.

Powyższe oznacza, że w pozytywnym wariancie student otrzyma jedynie informację o tym, że zostaje przyjęty na studia i wpisany na listę studentów. Nie wydaje się wówczas decyzji administracyjnej, a kandydatowi nie przysługuje w tym przypadku żaden środek odwoławczy. W przypadku negatywnym przepisy nakładają na uczelnię obowiązek wydawania decyzji administracyjnej o odmowie przyjęcia na studia. Służy to zapewnieniu studentowi możliwości odwołania się od decyzji przy zachowaniu przepisów stosowanych przy zaskarżaniu do sądu administracyjnego decyzji administracyjnych. W przypadku powołania do rozstrzygania postępowania rekrutacyjnego komisji, decyzję podpisuje jej przewodniczący.

ART. 72 UST. 2 UPSWIN

ART. 72 UST. 3 UPSWIN

W przypadku wydania decyzji przez komisję, ustawa dopuszcza możliwość składania odwołania wyłącznie do rektora, co oznacza, że uczelnia nie może powołać odwoławczej komisji rekrutacyjnej. W przypadku etapu odwoławczego rektor również rozstrzyga sprawę w formie decyzji administracyjnej.

Omawiany przepis ma także znaczenie dla procedury odwoławczej w przypadku braku powołania komisji. Należy bowiem interpretować, że w przypadku braku powołania komisji, organem drugiej instancji w sprawach rekrutacji także jest rektor. W przypadku, gdy rektor jest organem wyższej instancji, kandydatowi będzie przysługiwało odwołanie, a w sytuacji, gdy to sam rektor będzie działał w pierwszej instancji, kandydat będzie mógł do rektora złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.

W każdej z tych sytuacji kandydat będzie miał prawo wniesienia skargi na decyzję odmowną wydaną w drodze decyzji administracyjnej do sądu administracyjnego.

Wyniki postępowania w sprawie przyjęcia na studia są jawne. Oznacza to, że uczelnia powinna opublikować wyniki postępowania w przyjęty w uczelni sposób. Za minimum należy przyjąć obowiązek opublikowania najważniejszego rezultatu rekrutacji, tj. informacji o przyjęciu bądź odmowie przyjęcia poszczególnych kandydatów. Należy pamiętać przy tym, że obowiązkiem uczelni jest ochrona danych osobowych kandydatów. Uczelnie powinny unikać ujawniania nadmiernej ilości informacji, do czego zobowiązuje Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych (popularnie nazywane RODO).

6.5.4. Okres przejściowy

Termin	Regulacje przejściowe	
Przed 1.10.2018 r.	Postępowania w sprawie potwierdzania efektów uczenia się na danym kierunku, poziomie i profilu kształcenia, wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie nowej ustawy, prowadzi się na podstawie przepisów dotychczasowych.	ART. 267 UPW
1.10.2018-30.09.2019	Do 31 grudnia 2018 r. senaty uczelni dostosowały uchwały rekrutacyjne na rok akademicki 2019/2020 do wymagań nowych przepisów.	ART. 266 UPW
	Do 31 grudnia 2018 r. senaty uczelni publicznych określiły i podały do wiadomości publicznej zasady przyjmowania na studia laureatów oraz finalistów olimpiad stopnia centralnego na okres 4 lat, począwszy od roku akademickiego 2019/2020.	ART. 266 UPW

6.6. POZOSTAŁE FORMY KSZTAŁCENIA

Przepisy ustawy zmieniają katalog rodzajów form kształcenia. Wpłynęło to również na sposób unormowania tych zagadnień w aktach wykonawczych.

Poniżej omówione zostały wyłącznie zagadnienia związane z prowadzeniem kształcenia specjalistycznego, studiów podyplomowych, a także innych form kształcenia. Więcej nt. zagadnień powiązanych:

- [Proces dyplomowania](#)
- [Uwierzytelnianie dokumentów](#)

GŁÓWNE ZMIANY:

- wprowadzono kształcenie specjalistyczne (poziom 5 PRK), które jest możliwe wyłącznie w uczelniach zawodowych
- w ramach kształcenia specjalistycznego uczelnie zawodowe mogą wydawać świadectwa dyplomowanego specjalisty oraz dyplomowanego specjalisty technologa

6.6.1. Kształcenie specjalistyczne w uczelniach zawodowych

Kształcenie specjalistyczne może być prowadzone wyłącznie przez uczelnię zawodową. Trwa co najmniej 3 semestry i umożliwia uzyskanie kwalifikacji pełnej na poziomie 5 PRK. Program kształcenia specjalistycznego określa efekty uczenia się z uwzględnieniem uniwersalnych charakterystyk pierwszego stopnia określonych w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji oraz charakterystyk drugiego stopnia wydanych na podstawie przepisów tej ustawy, oraz przewiduje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne.

ART. 161 UPSWIN

Osoba, która uzyska określone programem efekty uczenia się, otrzymuje świadectwo dyplomowanego specjalisty albo świadectwo dyplomowanego specjalisty technologa. Wzory świadectw określa uczelnia.

Określono również katalog niezbędnych elementów świadectw dyplomowanego specjalisty oraz dyplomowanego specjalisty technologa. Zakres zawartych w nich informacji jest **zbliżony** do informacji umieszczanych na świadectwie ukończenia studiów podyplomowych, i jest on określony w rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie dokumentów wydawanych w związku z przebiegiem lub ukończeniem studiów podyplomowych i kształcenia specjalistycznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1791).

Za kształcenie specjalistyczne można pobierać opłaty.

Przepisy o kształceniu specjalistycznym nie dotyczą kształcenia w zawodach, które pozostają w gestii ministra właściwego do spraw zdrowia. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, są to przede wszystkim technicy medyczni, np. technik elektroradiolog, technik dentystyczny, technik ortopeda.

Dokumenty wydawane w związku z przebiegiem lub ukończeniem kształcenia specjalistycznego, przeznaczone do obrotu prawnego z zagranicą, są uwierzytelniane na wniosek zainteresowanego na podstawie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie dokumentów wydawanych w związku z przebiegiem lub ukończeniem studiów podyplomowych i kształcenia specjalistycznego (Dz.U. z 2018 r., poz. 1791), określa sposób uwierzytelniania dokumentów wydawanych w związku z przebiegiem lub ukończeniem kształcenia specjalistycznego. Uwierzytelnienia dokonuje uczelnia zawodowa, która wydała te dokumenty.

Za uwierzytelnienie pobierana jest opłata na rzecz podmiotu dokonującego uwierzytelnienia. Wysokość opłaty za uwierzytelnienie dokumentu (26 zł) została ustalona z uwzględnieniem kosztów dokonywania ww. czynności i jest równa wysokości opłaty skarbowej należnej z tytułu legalizacji dokumentów.

ART. 163 UPSWIN

6.6.2. Studia podyplomowe

Studia podyplomowe mogą być prowadzone przez:

- uczelnię
- instytut badawczy
- instytut PAN
- Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego. Należy przy tym zaznaczyć, że podstawową działalnością CMKP jest kształcenie podyplomowe w zakresie nauk medycznych i nauk o zdrowiu.

Program określa efekty uczenia się dla kwalifikacji częściowych uwzględniające charakterystyki drugiego stopnia PRK na poziomie 6, 7 albo 8 PRK oraz umożliwia uzyskanie co najmniej 30 punktów ECTS. Uczestnikiem studiów może być osoba, która ukończyła co najmniej studia pierwszego stopnia. Za kształcenie na studiach podyplomowych można pobierać opłaty.

Dokumenty wydawane w związku z przebiegiem lub ukończeniem studiów podyplomowych, przeznaczone do obrotu prawnego z zagranicą, są uwierzytelniane na wniosek zainteresowanego.

Sposób uwierzytelniania dokumentów wydawanych w związku z przebiegiem lub ukończeniem studiów podyplomowych określa rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie dokumentów wydawanych w związku z przebiegiem lub ukończeniem studiów podyplomowych i kształcenia specjalistycznego (Dz.U. z 2018 r., poz. 1791).

Świadectwa ukończenia studiów podyplomowych i ich duplikaty oraz zaświadczenia o ukończeniu studiów podyplomowych uwierzytelnia dyrektor NAWA. Inne dokumenty uwierzytelnia podmiot, który je wydał. Za uwierzytelnienie pobiera się opłatę.

Wskazane w przepisach rozporządzenia elementy świadectw ukończenia studiów podyplomowych określają podstawowy zakres informacji. Dotychczasowy katalog uległ nieznacznym zmianom. Oprócz nazwy podmiotu prowadzącego studia podyplomowe na świadectwie należy podać jego siedzibę. Jako osobę pieczętującą i podpisującą wskazano wyłącznie kierownika podmiotu prowadzącego studia podyplomowe albo osobę przez niego upoważnioną.

6.6.3. Inne formy kształcenia (kursy, szkolenia itp.)

Inne formy kształcenia, podobnie jak studia podyplomowe, mogą być prowadzone także przez instytut badawczy, instytut PAN oraz Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego.

Osoba, która ukończyła inną formę kształcenia, otrzymuje dokument potwierdzający ukończenie tej formy kształcenia. Rodzaj i wzór dokumentu określa podmiot prowadzący tę formę kształcenia.

Za kształcenie w innych formach można pobierać opłaty.

ART. 160 UPSWIN

ART. 163 UPSWIN

ART. 163 UST. 1
UPSWIN

ART. 162 UPSWIN

6.6.4. Okres przejściowy

Termin	Regulacje przejściowe
Przed 1.10.2018 r.	Studia podyplomowe, kursy i szkolenia prowadzone w dniu 1 października 2018 r. stają się odpowiednio studiami podyplomowymi i innymi formami kształcenia w rozumieniu tej ustawy.

ART. 215 UPW

6.7. OCENA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA PRZEZ POLSKĄ KOMISJĘ AKREDYTACYJNĄ

Ustawa przewiduje dokonywanie przez PKA oceny jakości kształcenia w formie oceny programowej lub oceny kompleksowej. PKA może również przyznawać certyfikaty stanowiące potwierdzenie osiągnięcia wyróżniającego poziomu kształcenia w uczelni, na zasadach określonych w statucie.

PKA może:

- zwracać się do uczelni o udzielenie wyjaśnień i informacji oraz przeprowadzać wizytacje uczelni
- przetwarzać dane osobowe nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań.

Uchwałę dotyczącą oceny programowej lub oceny kompleksowej wraz z uzasadnieniem oraz raport zespołu oceniającego wraz ze stanowiskiem uczelni PKA udostępnia w BIP na swojej stronie podmiotowej, w terminie 14 dni od dnia, w którym uchwała stała się ostateczna. Uchwałę dotyczącą oceny wraz z uzasadnieniem zobowiązana jest udostępnić także uczelnia, czego dokonuje w BIP na swojej stronie podmiotowej.

W sprawach przedstawionych przez Ministra Prezydium PKA wydaje opinię w formie uchwały w terminie 2 miesiące od dnia wpływu wniosku do PKA.

Poniżej omówione zostały wyłącznie zagadnienia związane z oceną jakości kształcenia dokonywaną przez Polską Komisję Akredytacyjną. Więcej nt. zagadnień powiązanych:

- [Prowadzenie studiów](#)
- [Formalne aspekty prowadzenia studiów wyższych](#)

GLÓWNE ZMIANY:

- *zmieniono skalę ocen programowych wydawanych przez PKA. Nowe przepisy przewidują wydanie jedynie oceny pozytywnej albo negatywnej*
- *negatywna ocena jakości kształcenia powoduje zaprzestanie prowadzenia ocenionych studiów*
- *wprowadzono kompleksową ocenę PKA*
- *uczelnia udostępnia w BIP na swojej stronie uchwałę PKA dotyczącą oceny programowej lub kompleksowej wraz z uzasadnieniem*
- *termin na rozpatrzenie przez PKA wniosku o pozwolenie na utworzenie studiów skrócono do 2 miesięcy*

6.7.1. Ocena programowa i ocena kompleksowa

PKA dokonuje ewaluacji jakości kształcenia w formie oceny programowej lub oceny kompleksowej.

ART. 241 UPSWIN

Ocena programowa:

ART. 242 UPSWIN

- polega na cyklicznej ocenie jakości kształcenia na kierunku studiów
- kończy się wydaniem oceny pozytywnej albo negatywnej, przy czym pozytywna ocena programowa jest wydawana na okres do 6 lat.
- ocenę negatywną wydaje się również w sytuacji, gdy uczelnia uniemożliwia lub utrudnia przeprowadzenie oceny programowej.

Ocena programowa jest dokonywana zgodnie z kryteriami określonymi w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie kryteriów oceny programowej, uwzględniającymi międzynarodowe standardy w zakresie zapewnienia jakości kształcenia.

Szczegółowe kryteria zostaną określone w statucie Komisji na podstawie rozporządzenia będą stosowane do oceny jakości kształcenia również na kierunkach studiów uruchomionych przed dniem wejścia w życie ustawy.

Ocena kompleksowa:

ART. 243 UPSWIN
IRSW WCHODZI
W ŻYCIE 1.10.2020

- polega na ocenie działań na rzecz zapewniania jakości kształcenia w uczelni
- w szczególności bierze się pod uwagę skuteczność działań na rzecz zapewniania jakości kształcenia w uczelni we wszystkich dziedzinach, w których prowadzone jest kształcenie
- jest przeprowadzana na wniosek uczelni posiadającej wyłącznie pozytywne oceny programowe albo pozytywną ocenę kompleksową
- PKA podejmuje decyzję o przeprowadzeniu oceny kompleksowej albo odmowie jej przeprowadzenia z uwzględnieniem wyników ocen programowych
- kończy się wydaniem oceny pozytywnej (na okres od 3 do 8 lat) albo odmową wydania oceny pozytywnej
- ocena pozytywna – PKA może wskazać dziedziny, w których jakość kształcenia jest szczególnie wysoka. W czasie obowiązywania pozytywnej oceny kompleksowej nie przeprowadza się oceny programowej na kierunkach studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach tych dziedzin, chyba że z wnioskiem o jej przeprowadzenie wystąpi Minister
- odmowa wydania pozytywnej oceny – uczelnia nie może wystąpić o przeprowadzenie ponownej oceny kompleksowej przez okres 5 lat, chyba że PKA wskaże krótszy termin.

Przeprowadzając ocenę programową lub kompleksową, PKA może:

ART. 244 UPSWIN

- wydać ocenę na podstawie oceny, akredytacji lub certyfikatu podmiotu dokonującego ocen jakości kształcenia zarejestrowanego w The European Quality Assurance Register for Higher Education (EQAR), lub z którym zawarła umowę o uznawalności ocen
- uwzględnić ocenę, akredytację lub certyfikat międzynarodowego lub krajowego podmiotu dokonującego ocen jakości kształcenia.

W przypadku studiów wspólnych prowadzonych z zagraniczną uczelnią lub instytucją naukową, przeprowadzana jest ocena jakości kształcenia oparta na międzynarodowych standardach w zakresie zapewniania jakości kształcenia na studiach wspólnych. Ocenę tę przeprowadza PKA albo inny podmiot zarejestrowany w EQAR, wskazany w umowie. W przypadku pozytywnego wyniku oceny studiów wspólnych, w okresie, na który przyznano tę ocenę, nie przeprowadza się oceny programowej tego samego kierunku, chyba że z wnioskiem o jej przeprowadzenie wystąpi Minister.

ART. 249 UPSWIN

Strona niezadowolona z uchwały może w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia zwrócić się z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, informując o tym Ministra. Prezydium PKA podejmuje uchwałę w sprawie takiego wniosku w terminie 45 dni od dnia wpływu wniosku do PKA.

ART. 245 UPSWIN

6.7.2. Okres przejściowy

Termin	Regulacje przejściowe	
Przed 1.10.2018 r.	PKA wydaje na zasadach dotychczasowych: – opinie w sprawie utworzenia uczelni oraz przyznania uczelni lub jej podstawowej jednostce organizacyjnej uprawnienia do prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia – opinie w sprawie przywrócenia zawieszonoego uprawnienia do prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia – opinie w sprawie utworzenia przez uczelnię zagraniczną uczelni lub filii – wyniki oceny programowej, w tym kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, a także przestrzegania warunków prowadzenia studiów. Powyższe dotyczy postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem 1 października 2018 r.	ART. 225 UPW
Po 1.10.2018 r.	PKA do 1 stycznia 2019 r. uchwali nowy statut, określając m.in. szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej.	ART. 225 UPW
Od 1.10.2020 r.	Od 1 października 2020 r. wchodzi w życie przepisy dotyczące oceny kompleksowej.	ART. ART. 1 PKT 4 UPW

OBSZAR 7. FINANSOWANIE UCZELNI

7.1. TYPY UCZELNI A FINANSOWANIE ICH ZADAŃ

Ustawa określa ścieżki finansowania dla jednostek wchodzących w skład sektora szkolnictwa wyższego. Są one zróżnicowane w zależności od statusu uczelni. Katalog zadań finansowanych ze środków publicznych ma charakter enumeratywny i otwarty. Jednocześnie ustawa zakłada swobodę decydowania przez uczelnię o przeznaczeniu największej części środków przekazywanych uczelniom, tj. na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego oraz na utrzymanie i rozwój potencjału badawczego. Nowy system finansowania zadań uczelni likwidujący wiele rozdrobnionych ścieżek finansowania ma przyczynić się do bardziej elastycznego, a tym samym bardziej efektywnego wydatkowania środków publicznych.

ART. 365 I 366 UPSWiN

GŁÓWNE ZMIANY:

- *zasady dotyczące finansowania zadań uczelni określone w UPSWiN zastępują dotychczasowe regulacje dotyczące przeznaczenia środków na finansowanie szkolnictwa wyższego i nauki zawarte w dwóch odrębnych aktach prawnych*
- *ujednolicono zasady finansowania zadań uczelni w obszarze kształcenia i badań naukowych*
- *wprowadzono instytucję subwencji zarówno na finansowanie utrzymania i rozwoju potencjału dydaktycznego, jak i badawczego, w miejsce dotychczasowego finansowania w postaci dotacji (z których część miała formę dotacji celowej)*
- *z subwencji od 2019 r. finansowane są także domy i stołówki studenckie*

Najszerzy strumień finansowania dotyczący zarówno działalności dydaktycznej, jak i badawczej, posiadają publiczne uczelnie akademickie. Publiczne uczelnie zawodowe nie otrzymują środków na utrzymanie i rozwój potencjału badawczego, ani na inwestycje z obszaru badań.

Niepubliczne uczelnie akademickie mogą otrzymywać środki finansowe na działalność badawczą (również na inwestycje w tym obszarze), ale nie otrzymują środków na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego, ani na inwestycje dotyczące kształcenia.

Największy strumień finansowania trafia do niepublicznych uczelni zawodowych. Otrzymują one jedynie środki na świadczenia dla studentów i wsparcie osób niepełnosprawnych. Mogą również, tak jak i pozostałe uczelnie, starać się o środki w ramach programów i przedsięwzięć Ministra oraz zadań finansowanych ze źródeł zagranicznych.

Szczegółowe zestawienie źródeł finansowania dla wszystkich typów uczelni zawiera poniższa tabela.

Tabela nr 4. Finansowanie zadań poszczególnych typów uczelni

Finansowanie zadań uczelni				
	Publiczne uczelnie akademickie	Publiczne uczelnie zawodowe	Niepubliczne uczelnie akademickie	Niepubliczne uczelnie zawodowe
utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego	x	x		
utrzymanie i rozwój potencjału badawczego	x		x	
świadczenia dla studentów	x	x	x	x
inwestycje związane z kształceniem	x	x		
inwestycje związane z działalnością naukową	x		x	
utrzymanie aparatury naukowo-badawczej lub stanowiska badawczego, unikatowych w skali kraju, albo specjalnej infrastruktury informatycznej	x			
zadania związane z zapewnieniem osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, do szkół doktorskich, kształceniu na studiach i w szkołach doktorskich lub prowadzeniu działalności naukowej	x	x	x	x
programy i przedsięwzięcia ustanawiane przez Ministra	x	x	x	x
zadania finansowane z udziałem środków UE albo z niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa EFTA, albo z innych środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi	x	x	x	x

Okres przejściowy

- W latach 2019–2020 uczelnie publiczne otrzymają skarbowe papiery wartościowe. Uczelnie mogą rozporządzić nimi przed terminem wykupu za zgodą ministra finansów. Środki uzyskane z tytułu skarbowych papierów wartościowych mogą być przeznaczone wyłącznie na nabycie rzeczowych aktywów trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych (w rozumieniu ustawy o rachunkowości).
- Do 31 grudnia 2018 r. uczelnie otrzymują środki na działalność dydaktyczną na zasadach dotychczasowych.
- Do 31 grudnia 2018 r. uczelnie otrzymują środki finansowe, o których mowa w art. 5 ustawy o zasadach finansowania nauki na zasadach dotychczasowych, z taką zmianą, że środki finansowe przyznane jednostce organizacyjnej uczelni będą przekazywane uczelni, w której skład wchodzi ta jednostka.
- Programy i przedsięwzięcia ustanowione na podstawie art. 26 ust. 2 ustawy o zasadach finansowania nauki, wygasają 31 grudnia 2018 r., z wyjątkiem programu „TOP100 Innowatorzy Gospodarki”, który może być realizowany do 30 czerwca 2021 r. na zasadach

ART. 238 UST. 1 UPW

ART. 317 UPW

ART. 318 UPW

dotychczasowych. Programy „Diamentowy Grant” oraz „Doktorat wdrożeniowy” będą realizowane do 31 grudnia 2019 r.

- Środki finansowe przyznane na zasadach dotychczasowych w ramach:
 - programu „TOP100 Innowatorzy Gospodarki” – będą przekazywane do 30 czerwca 2021 r.,
 - w ramach programów: „Diamentowy Grant”, „Doktorat wdrożeniowy” – będą przekazywane do 31 grudnia 2024 r.
- Postępowania w sprawie przyznania środków finansowych w konkursie ogłoszonym przed dniem wejścia w życie ustawy, w ramach programu „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki”, będą prowadzone na zasadach dotychczasowych, z tym, że w przypadku postępowania wszczętego na wniosek jednostki organizacyjnej uczelni, uczelnia wstępuje w prawa strony tego postępowania.

ART. 315 UPW

7.2. FORMY PRYZNAWANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH (SUBWENCJE, DOTACJE PODMIOTOWE I CELOWE)

Ustawa wprowadziła nową formę finansowania w postaci **subwencji**, która nie była dotychczas dostępna dla uczelni. Ma ona znacznie mniejsze obostrzenia w wydatkowaniu środków niż dotacja. Ponadto z subwencji w roku jej przyznania można dokonywać zakupu środków trwałych, co dotychczas było niemożliwe w przypadku dotacji, z uwagi na ograniczenia wynikające z ustawy o finansach publicznych.

GŁÓWNE ZMIANY:

- *w miejsce dotychczasowych środków na działalność dydaktyczną i działalność statutową przydzielanych publicznym uczelniom akademickim w formie odrębnych dotacji wydatkowanych i rozliczanych według odrębnych zasad, uczelnie będą otrzymywać te środki w formie jednej subwencji*
- *środki na działalność statutową według dotychczasowych zasad przyznawane były podstawowym jednostkom naukowym, a od stycznia 2019 r. środki (w ramach subwencji na utrzymanie i rozwój potencjału badawczego) otrzymywać będzie uczelnia*

7.2.1. Subwencje

Od 1 stycznia 2019 r. publiczne uczelnie akademickie otrzymują środki na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego oraz na utrzymanie i rozwój potencjału badawczego w formie jednej subwencji ustalonej na podstawie jednego algorytmu.

Uczelnia decyduje o tym, na co przeznaczy środki subwencji (czyli m.in. o tym, w jakiej części przeznaczy je na działalność dydaktyczną i badawczą). Ze środków subwencji można również dokonywać zakupu środków trwałych.

Publiczne uczelnie zawodowe otrzymują subwencję na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego. **Niepubliczne uczelnie akademickie** otrzymują środki subwencji na utrzymanie i rozwój potencjału badawczego.

Określenie wysokości subwencji dla uczelni na podstawie algorytmu następuje z urzędu, bez stosowania przepisów KPA. Informacja o wysokości środków subwencji dla uczelni zawarta jest w komunikacie Ministra ogłaszanym w BIP na jego stronie podmiotowej. Od wysokości ustalonych kwot subwencji nie przysługuje odwołanie.

7.2.2. Dotacje podmiotowe

W formie **dotacji podmiotowej** przyznaje się środki finansowe na:

ART. 371 UST. 2

- 1) Świadczenia, o których mowa w art. 86 ust. 1 pkt 1–4, tj. stypendium socjalne, stypendium dla osób niepełnosprawnych, zapomogę, stypendium rektora.
- 2) Utrzymanie aparatury naukowo-badawczej lub stanowiska badawczego, unikatowych w skali kraju oraz specjalnej infrastruktury informatycznej – mających istotne znaczenie dla realizacji polityki naukowej państwa.
- 3) Zadania związane z zapewnieniem osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, do szkół doktorskich, kształceniu na studiach i w szkołach doktorskich lub prowadzeniu działalności naukowej. Dotacja nie jest przyznawana, jeśli uczelnia jest zobowiązana na podstawie tytułu wykonawczego do zwrotu środków finansowych tej dotacji.

Środki finansowe przyznane na realizację świadczeń i zadań opisanych w PKT 1 i 3 powiększają fundusze, odpowiednio: fundusz stypendialny i fundusz wsparcia osób niepełnosprawnych (Szerzej o funduszach w części 8.8.).

Środki finansowe na utrzymanie aparatury naukowo-badawczej lub stanowiska badawczego, unikatowych w skali kraju, oraz specjalnej infrastruktury informatycznej, są przyznawane na wniosek w drodze decyzji administracyjnej na okres nie dłuższy niż 3 lata. O ich przyznaniu decydują następujące czynniki:

- 1) rodzaj aparatury naukowo-badawczej lub stanowiska badawczego
- 2) wpis na Polską Mapę Infrastruktury Badawczej
- 3) wysokość kosztów utrzymania aparatury naukowo-badawczej lub stanowiska badawczego w gotowości do prowadzenia działalności naukowej
- 4) liczebność środowiska naukowego wykorzystującego aparaturę naukowo-badawczą, stanowisko badawcze lub infrastrukturę informatyczną, a także zakres i stopień ich wykorzystania.

Środki przyznane na ten cel, niewykorzystane w danym roku, pozostają na rok następny w dyspozycji uczelni. Mogą one być wykorzystane wyłącznie w następnym roku na realizację zadań, na które zostały przyznane.

ART. 375 UST. 3 UPSWIN

W formie dotacji podmiotowej przyznawane są także środki finansowe dla uczelni resortowych przez ministrów je nadzorujących na zadania związane z:

- obroną narodową
- bezpieczeństwem obywateli i ochroną ludności
- więziennictwem
- działalnością kulturalną w rozumieniu przepisów o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej
- rozwojem zawodowym personelu medycznego
- utrzymaniem statków szkolnych i specjalistycznych ośrodków szkoleniowych kadr morskich
- utrzymaniem powietrznych statków szkolnych i specjalistycznych ośrodków szkoleniowych kadr powietrznych
- umiędzynarodowieniem szkolnictwa wyższego lub nauki.

7.2.3. Dotacje celowe

W formie **dotacji celowej** są przyznawane środki finansowe na inwestycje prowadzone przez uczelnie, zarówno związane z kształceniem, jak i działalnością naukową (w tym na nabycie aparatury naukowo-badawczej oraz infrastruktury informatycznej, o wartości przekraczającej 500 000 zł).

ART. 371 UST. 3

Środki finansowe na inwestycje są przekazywane na podstawie umowy.

Uczelnia, która otrzymała środki finansowe na: inwestycje, utrzymanie aparatury naukowo-badawczej lub stanowiska badawczego, unikatowych w skali kraju, oraz specjalnej infrastruktury informatycznej – mających istotne znaczenie dla realizacji polityki naukowej państwa oraz programy i przedsięwzięcia ustanawiane przez Ministra, jest zobowiązana do przekazania Ministrowi raportu z wykorzystania tych środków (poprzez system informatyczny POL-on).

ART. 380 UPSWIN

Należy podkreślić, że tak jak dotychczas, warunkiem rozliczenia przyznanych środków finansowych jest ich wydatkowanie zgodnie z przepisami prawa, decyzją lub umową.

Minister może zlecić uczelni wykonanie określonego zadania w zakresie jej działalności statutowej, zapewniając odpowiednie środki na jego realizację. Może też w przypadku klęski żywiołowej lub w celu wykonania zobowiązań międzynarodowych, zlecić uczelni wykonanie także innych zadań, zapewniając środki na ich realizację. **Katalog zadań możliwych do zlecenia uczelniom przez Ministra jest znacząco poszerzony w porównaniu z przepisami dotychczasowymi.**

ART. 404 UST.1 UPSWIN

7.2.4. Okres przejściowy

- Od 1 stycznia 2019 r. przyznane i niewydatkowane do 31 grudnia 2018 r. środki na działalność statutową są rozliczane według zasad obowiązujących dla rozliczania subwencji. Oznacza to, że o ich przeznaczeniu decyduje uczelnia.
- Postępowania w sprawie przyznania środków finansowych, o których mowa w art. 5 ustawy o zasadach finansowania nauki, wszczęte i niezakończone do 31 grudnia 2018 r., są umarzane za wyjątkiem:
 - postępowań w sprawie przyznania środków finansowych na działalność upowszechniającą naukę, które są prowadzone na zasadach dotychczasowych, z taką zmianą, że w przypadku postępowania wszczętego na wniosek jednostki organizacyjnej uczelni, w prawa strony tego postępowania wstępuje uczelnia
 - postępowań w sprawie przyznania środków finansowych na: finansowanie inwestycji służących potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych, utrzymanie specjalnego urządzenia badawczego w jednostce naukowej, utrzymanie specjalnego urządzenia badawczego z zakresu infrastruktury informatycznej nauki w jednostce naukowej lub w uczelni, z taką zmianą, że w przypadku postępowania wszczętego na wniosek jednostki organizacyjnej uczelni, w prawa strony tego postępowania wstępuje uczelnia.
- Uczelnie otrzymują na zasadach dotychczasowych dotacje na:
 - finansowanie zadań projakościowych jednostek, którym przyznano status KNOW – do 31 grudnia 2019 r.
 - dofinansowanie podstawowych jednostek organizacyjnych prowadzących kierunek studiów, który uzyskał ocenę wyróżniającą PKA – do 31 grudnia 2020 r.
 - finansowanie zwiększenia wysokości stypendiów doktoranckich – do 31 grudnia 2023 r.
 - kształcenie uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich w uczelniach niepublicznych – do 31 grudnia 2023 r.

ART. 315 UST. 4 UPW

ART. 238 UST. 2 UPW

7.3. ALGORYTMY PRZYZNAWANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH

Zarówno wysokość subwencji na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego oraz badawczego, jak również dotacji na świadczenia dla studentów lub wsparcie osób z niepełnosprawnościami na uczelni, wyliczane są na podstawie algorytmów.

Algorytmy określające sposób podziału środków subwencji ustalane są odrębnie przez:

- ministra nauki i szkolnictwa wyższego dla nadzorowanych przez siebie uczelni publicznych i dla niepublicznych uczelni akademickich
- innych ministrów – dla uczelni przez nich nadzorowanych.

7.3.1. Zasady podziału środków

Ustawa określa jaki katalog środków finansowych mogą otrzymywać uczelnie, a także za pomocą jakich danych będą ustalane wielkości tych środków przypadające uczelni. Rozporządzenia Ministra, określają natomiast szczegółowy sposób podziału w oparciu o formuły algorytmiczne, z uwzględnieniem zróżnicowania działalności poszczególnych typów uczelni. Oznacza to, że Minister oprócz elementów wynikających obligatoryjnie z ustawy, może uwzględnić także inne czynniki, które będą służyć najbardziej celowemu i efektywnemu podziałowi subwencji lub dotacji, z uwzględnieniem specyfiki typu uczelni.

ART. 402 UPSWIN

Algorytm podziału środków finansowych na świadczenia dla studentów ustalany jest m.in. w oparciu o dane dotyczące studentów otrzymujących stypendia socjalne i będących osobami niepełnosprawnymi.

Algorytm podziału środków finansowych na zadania związane z zapewnieniem osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, do szkół doktorskich, kształceniu na studiach i w szkołach doktorskich lub prowadzeniu działalności naukowej, ustalany jest przede wszystkim w oparciu o liczbę studentów i doktorantów będących osobami niepełnosprawnymi.

Dane wymienione w ustawie pozyskiwane będą z informacji zawartych w systemie POL-on.

Do czasu ustalenia wysokości subwencji na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego i badawczego, może być ona przekazywana w transzach miesięcznych w wysokości 1/12 kwoty subwencji przekazanej w roku poprzednim.

Do czasu ustalenia dotacji na świadczenia dla studentów (stypendia, zapomogi), może być ona przekazywana w transzach miesięcznych w wysokości 1/10 kwoty dotacji przekazanej w roku poprzednim.

Do czasu ustalenia dotacji na zadania związane z zapewnieniem osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, do szkół doktorskich, w kształceniu na studiach i w szkołach doktorskich lub w prowadzeniu działalności naukowej, może być ona przekazywana w transzach miesięcznych w wysokości 1/12 kwoty dotacji przekazanej w roku poprzednim.

Wprowadzenie tych przepisów ma zapewnić środki finansowe na sprawne funkcjonowanie uczelni oraz świadczenia dla studentów także w okresie przed ustaleniem wysokości subwencji i dotacji dla poszczególnych uczelni. Rozwiązanie to pozwala utrzymać płynność finansową uczelni.

W przypadku wystąpienia istotnych zdarzeń (katalog tych zdarzeń nie jest katalogiem zamkniętym), w szczególności: zdarzenia losowego zakłócającego lub uniemożliwiającego prawidłowe prowadzenie kształcenia lub działalności naukowej, realizacji zadania szczególnie

ART. 368 UST. 8 UPSWIN

istotnego dla polityki naukowej państwa, **Minister nadzorujący uczelnie, uwzględniając potrzeby związane z kształceniem i badaniami, może dokonać zwiększenia subwencji** na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego lub naukowego. **Minister może również dokonać zwiększenia dotacji** na świadczenia pomocy materialnej dla studentów, jeśli nastąpi wzrost liczby studentów uprawnionych do pobierania tych świadczeń. Minister dokonuje zwiększenia subwencji lub dotacji, poza algorytmem, na wniosek uczelni. W przypadku naruszenia procedury przy dokonywaniu tych zwiększeń, przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Minister może także z urzędu dokonać zwiększenia subwencji lub dotacji na świadczenia dla studentów, uwzględniając wielkość środków finansowych pozostających do jego dyspozycji, oraz rodzaj podmiotu systemu szkolnictwa wyższego i jakość prowadzonego w nim kształcenia lub działalności naukowej, w oparciu o ustalone w rozporządzeniu algorytmy.

Zwiększenie subwencji lub dotacji przez Ministra ogłaszane jest w komunikacie Ministra w BIP na jego stronie podmiotowej. Przy dokonywaniu tych zwiększeń nie stosuje się przepisów KPA.

7.3.2. Okres przejściowy

- Od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. w algorytmie, ustalającym wysokość środków na świadczenia dla studentów (stypendium socjalne, stypendium dla osób niepełnosprawnych, zapomogi, stypendium rektora), uwzględniane będą dane dotyczące studentów i doktorantów otrzymujących świadczenia według dotychczasowych regulacji.
- Od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2023 r. w algorytmach ustalających wysokość środków na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego oraz kształcenie uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich w uczelniach niepublicznych, będą uwzględniane dotychczasowe wskaźniki kosztochłonności kształcenia na stacjonarnych studiach doktoranckich dla doktorantów, którzy rozpoczęli studia doktoranckie przed rokiem akademickim 2019/2020, ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.
- Od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. w algorytmach będą uwzględnione wskaźniki kosztochłonności kierunków studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich, ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.
- W związku z przypisaniem kategorii naukowej do dyscypliny, oraz w związku z tym, że uzyskanie kategorii naukowej w ramach pierwszej ewaluacji jakości działalności naukowej będzie miało miejsce w 2021 r., od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2021 r. w algorytmie ustalającym wysokość środków na utrzymanie i rozwój potencjału badawczego, w uczelniach akademickich będzie uwzględniana kategoria naukowa dla dyscypliny określonej w rozporządzeniu Ministra, ustalona w 2019 r. na podstawie przepisów art. 238 ust. 18 i 19 ustawy wprowadzającej.

ART. 238 UST. 15 UPW

7.4. KOSZTOCHŁONNOŚĆ DYSCYPLIN

W skład algorytmów ustalających wysokość środków finansowych przyznawanych uczelniom wchodzi m.in. współczynniki kosztochłonności. Są one przypisywane do dyscyplin, z uwzględnieniem kosztów prowadzenia w nich kształcenia i działalności naukowej. Współczynniki kosztochłonności ustala w drodze rozporządzenia minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego.

GŁÓWNE ZMIANY:

- w dotychczasowych regulacjach współczynniki kosztochłonności były określone dla poszczególnych kierunków studiów stacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia, jednolitych studiów magisterskich oraz obszarów kształcenia, a także dla stacjonarnych studiów doktoranckich w poszczególnych dziedzinach nauki. Obecnie współczynniki kosztochłonności prowadzenia kształcenia na studiach stacjonarnych i prowadzenia działalności naukowej przypisuje się dyscyplinie

Minister określi współczynniki kosztochłonności prowadzenia kształcenia na studiach stacjonarnych w poszczególnych dyscyplinach oraz sposób ich ustalania dla poszczególnych kierunków, a także, co stanowi *novum*, **do poziomów i profili**, mając na uwadze warunki, specyfikę i koszty kształcenia w poszczególnych dyscyplinach.

Na podobnej podstawie (przy uwzględnieniu specyfiki, warunków oraz kosztów prowadzenia działalności naukowej w poszczególnych dyscyplinach) zostaną również określone przez Ministra współczynniki kosztochłonności prowadzenia działalności naukowej w poszczególnych dyscyplinach.

Okres przejściowy

- do dnia określenia przez Ministra w drodze rozporządzenia, współczynników kosztochłonności prowadzenia kształcenia na studiach stacjonarnych w poszczególnych dyscyplinach, obowiązują (ale przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy) ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych wskaźniki kosztochłonności kierunków studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich. Przepis ten pozwala Ministrowi na określenie wskaźników kosztochłonności kierunków studiów uruchomionych w roku akademickim 2018/2019.

ART. 349 PKT 7 UPW

7.5. FINANSOWANIE INWESTYCJI

Ustawa przewiduje finansowanie inwestycji prowadzonych przez uczelnie, związanych z kształceniem i działalnością naukową. Środki te są przydzielane w formie dotacji celowej na podstawie umowy.

ART. 365 PKT 4 UPSWIN

ART. 371 UST. 3 I ART. 373 UST. 5 UPSWIN

GŁÓWNE ZMIANY:

- ujednolicono tryb przyznawania dotacji na zadania inwestycyjne

7.5.1. Inwestycje związane z kształceniem

Finansowanie inwestycji związanych z kształceniem obejmuje inwestycje:

ART. 373. UST 1 UPSWIN

- 1) budowlane
- 2) dotyczące zakupu nieruchomości i pozostałych środków trwałych

3) współfinansowane ze źródeł zagranicznych.

Przy przyznawaniu środków finansowych na te rodzaje inwestycji Minister nadzorujący uczelnie bierze w szczególności pod uwagę:

- znaczenie, jakie ma planowana inwestycja dla uczelni
- możliwość poprawy bezpieczeństwa użytkowników inwestycji i obniżenie kosztów eksploatacji obiektów uczelni
- występowanie możliwości współfinansowania inwestycji z innych źródeł.

Nie ma dolnego limitu kwotowego przy wnioskowaniu o środki finansowe na inwestycje związane z kształceniem.

7.5.2. Inwestycje związane z działalnością naukową

Finansowanie inwestycji związanych z działalnością naukową obejmuje inwestycje:

ART. 373. UST. 3 UPSWIN

1) dotyczące nabycia aparatury naukowo-badawczej oraz infrastruktury informatycznej, o wartości przekraczającej 500 000 zł

2) budowlane i dotyczące zakupu nieruchomości

3) współfinansowane ze źródeł zagranicznych.

Przy podejmowaniu decyzji o przyznaniu środków na inwestycje związane z działalnością naukową pod uwagę brane są w szczególności następujące elementy:

ART. 373 UST. 4 UPSWIN

1) poziom naukowy prac lub zadań i ich znaczenie dla rozwoju nauki

2) praktyczna użyteczność wyników prac lub zadań oraz ich znaczenie dla rozwoju innowacyjności i gospodarki

3) znaczenie realizacji prac lub zadań dla rozwoju międzynarodowej współpracy w zakresie nauki i techniki

4) możliwość współfinansowania przewidzianych do realizacji prac lub zadań z innych źródeł

5) wpis na Polską Mapę Infrastruktury Badawczej.

Zasadą jest, że co najmniej 50% środków przewidzianych do finansowania inwestycji w działalności badawczej przeznaczają się na finansowanie infrastruktury wpisanej na Polską Mapę Infrastruktury Badawczej, stanowiącej wykaz istniejącej lub planowanej strategicznej infrastruktury badawczej. W przypadku braku możliwości przeznaczenia środków finansowych w takiej wysokości na finansowanie infrastruktury wpisanej na Mapę, nierozdysponowane środki przeznaczają się na pozostałe zadania realizowane ze środków finansowych na inwestycje związane z działalnością naukową.

Nabór wniosków publicznych uczelni akademickich o wpis infrastruktury badawczej na Mapę (oprócz uczelni uprawnione są również instytuty badawcze, instytuty międzynarodowe i instytuty i PAN) odbywa się co najmniej raz na cztery lata.

Wpisu na Mapę dokonuje Minister, który również co najmniej raz na cztery lata dokonuje przeglądu Mapy pod kątem oceny funkcjonowania infrastruktury wpisanej na Mapę oraz przygotowania infrastruktury planowanej. W przypadku negatywnej oceny zasadności pozostawiania infrastruktury na Mapie, zostaje ona wykreślona z Mapy.

Przy ocenie wniosków o wpis infrastruktury na Mapę uwzględnia się:

- unikatowość infrastruktury w skali krajowej i międzynarodowej
- zgodność celów i założeń infrastruktury z krajowymi i międzynarodowymi politykami w zakresie badań naukowych, rozwoju i innowacji
- potencjał instytucjonalny oraz kadrowy wnioskodawcy
- stopień zainteresowania infrastrukturą ze strony krajowego i międzynarodowego środowiska naukowego i przedsiębiorców
- zasadność kosztów związanych z infrastrukturą
- możliwość powstania infrastruktury w perspektywie krótko- i średniookresowej
- perspektywę powstania infrastruktury we współpracy międzynarodowej.

7.5.3. Okres przejściowy

Polska Mapa Drogowa Infrastruktury Badawczej, o której mowa w dotychczasowych regulacjach, na którą zostały wpisane przedsięwzięcia z zakresu strategicznej infrastruktury badawczej, zachowuje moc do dnia ogłoszenia Polskiej Mapy Infrastruktury Badawczej.

7.6. PROGRAMY MINISTRA

Programy i przedsięwzięcia Ministra mają na celu realizację strategii rozwoju polityki naukowej państwa. Polityka naukowa państwa określana jest przez Radę Ministrów. Wskazuje ona priorytety w zakresie funkcjonowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki.

Minister w trybie opisanym w art. 376 ustawy może ogłosić dowolny program lub przedsięwzięcie, realizujące tę politykę państwa.

Zredukowanie wielu drobnych strumieni finansowania ma umożliwić bardziej racjonalne i efektywne wydatkowanie środków na realizację programów wynikających z priorytetów polityki naukowej państwa.

GŁÓWNE ZMIANY:

- *wprowadzono nowe programy Ministra: „Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza”, „Regionalna inicjatywa doskonałości”, „Wsparcie dla czasopism naukowych”*
- *wprowadzono możliwość finansowania programów Ministra także w obszarze działalności dydaktycznej (obecne programy Ministra umożliwiały finansowanie zadań jedynie w obszarze działalności badawczej)*

7.6.1. Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza

Celem programu jest podniesienie międzynarodowego znaczenia działalności uczelni, zarówno w zakresie działalności dydaktycznej, jak i działalności naukowej. W ramach konkursu środki finansowe mogą być przyznane nie więcej niż 10 uczelniom. Od następnego roku po roku podpisania umowy na otrzymywanie środków z konkursu zwiększają one subwencję na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego i/lub naukowego uczelni i zwiększenie to nie może być mniejsze niż 10% subwencji w roku ogłoszenia konkursu. Środki te uczelnia otrzymuje przez okres 6 lat.

Pierwszy konkurs odbywać się będzie na podstawie przepisów przejściowych, które zawierają kryteria przystąpienia do konkursu określone odmiennie od kryteriów docelowych, jak również wydłużony okres finansowania, tj. 7 lat zamiast docelowych 6 lat. Do pierwszego konkursu w ramach programu „Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza” może przystąpić uczelnia akademicka, w której według stanu na 30 września 2018 r.:

- spełniony jest co najmniej jeden z poniższych warunków:
 - co najmniej połowa jednostek organizacyjnych będących jednostkami naukowymi w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. z 2018 r. poz. 87) posiadała kategorię naukową A+ albo A oraz podstawowe jednostki organizacyjne posiadały uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego w co najmniej 4 dziedzinach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 3 ustawy ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789) albo
 - co najmniej 2/3 jednostek organizacyjnych będących jednostkami naukowymi w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. z 2018 r. poz. 87) posiadało kategorię naukową A+ albo A oraz podstawowe jednostki organizacyjne posiadały uprawnienia do nadawania stopni naukowych lub stopni w zakresie sztuki w co najmniej 3 dziedzinach nauki lub sztuki określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 3 ustawy ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789)
- żadna jednostka organizacyjna będąca jednostką naukową w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. z 2018 r. poz. 87) nie posiadała kategorii naukowej C
- żaden kierunek studiów nie posiadał negatywnej oceny programowej.

Dla kolejnych edycji przewidziano natomiast docelowe kryteria, które zostały opisane poniżej:

Do konkursu może aplikować uczelnia akademicka (publiczna i niepubliczna), która:

- prowadzi działalność naukową w co najmniej 6 dyscyplinach, w których przeprowadzona została ewaluacja jakości działalności naukowej, i posiada kategorię naukową A+ albo A w co najmniej połowie tych dyscyplin
- nie posiada kategorii naukowej B ani C
- prowadzi szkołę doktorską
- nie posiada negatywnej oceny programowej
- nie podpisała uprzednio umowy o finansowanie programu doskonalenia działalności badawczej i kształcenia w uczelni w ramach konkursu.

Do konkursu może przystąpić także uczelnia medyczna, która

- prowadzi działalność naukową w co najmniej 3 dyscyplinach w zakresie nauk medycznych lub nauk o zdrowiu, w których przeprowadzona została ewaluacja jakości działalności naukowej, i posiada kategorię naukową A+ albo A w ponad połowie tych dyscyplin
- spełnia pozostałe warunki, o których mowa powyżej.

Oprócz tego, że uczelnie które wnioskuje o objęcie finansowaniem w ramach programu muszą spełniać kryteria wynikające z ustawy, wniosek zawierać ma plan uczelni obejmujący cele w zakresie podniesienia poziomu jakości działalności naukowej i poziomu jakości kształcenia oraz opis działań zmierzających do ich osiągnięcia w okresie 5 lat (w przypadku pierwszego konkursu – 6 lat). Wniosek będzie oceniany przez międzynarodowy zespół ekspertów o znaczącym dorobku naukowym lub artystycznym powoływany przez Ministra i to właśnie realizacja tego planu będzie głównym przedmiotem programu.

Uczelnie akademickie, które przystąpiły do konkursu i spełniły warunki konkursu, a znalazły się poza 10 uczelniami, którym przyznano finansowanie, otrzymują środki finansowe w wyso-

kości 2% subwencji przyznanej im w roku ogłoszenia konkursu, przez okres 6 lat, poczynając od roku następującego po tym, w którym została sporządzona lista rankingowa wniosków.

Po okresie 3 lat i w ostatnim roku realizacji planu (obejmującego cele w zakresie podniesienia poziomu kształcenia i działalności naukowej) przeprowadzane są śródkresowa i końcowa ocena realizacji planu, które kończą się oceną pozytywną lub negatywną. W przypadku negatywnej oceny śródkresowej i niewprowadzenia rekomendowanych zmian w realizacji planu, umowa na finansowanie zostaje rozwiązana.

Do 30 czerwca ostatniego roku realizacji planu uczelnia może złożyć plan obejmujący cele w zakresie podniesienia poziomu jakości działalności naukowej i poziomu jakości kształcenia oraz opis działań zmierzających do ich osiągnięcia na kolejne 5 lat. Warunkiem otrzymania finansowania w okresie kolejnych 6 lat jest pozytywny wynik końcowej ewaluacji oraz pozytywny wynik oceny planu. Na kolejny okres środków nie otrzymują przynajmniej 2 uczelnie, które już realizowały program. Te uczelnie, które nie otrzymały finansowania w wysokości 10% subwencji na kolejne 6 lat, a uzyskały pozytywną ocenę końcową realizacji planu i pozytywną ocenę planu działań na okres przyszły, otrzymują finansowanie w okresie 6 lat w wysokości 2% subwencji. Do konkursu w ostatnim roku realizacji I edycji konkursu mogą aplikować nowe uczelnie akademickie, które spełniają warunki konkursu. Łączna liczba uczelni, którym przedłużone zostało finansowanie na kolejne 6 lat oraz uczelni, które otrzymały finansowanie w wyniku konkursu nie może być większa niż 10.

7.6.2. Regionalna inicjatywa doskonałości

Celem programu jest zwiększenie potencjału naukowego regionalnych uczelni akademickich i umocnienie znaczenia ich działalności w dyscyplinach określonych przez Ministra. Komunikat Ministra określa podział na regiony, w których ogłaszany jest konkurs. W danym regionie nie mogą być wskazane więcej niż 3 dyscypliny lub grupy dyscyplin, dla których ogłaszany jest konkurs.

W konkursie w danym regionie może brać udział jedynie uczelnia mająca siedzibę w tym regionie. W każdej z dyscyplin lub grup dyscyplin środki finansowe mogą być przyznane tylko jednej uczelni. Tej samej uczelni środki finansowe mogą być przyznane w nie więcej niż 2 dyscyplinach lub grupach dyscyplin.

Środki finansowe otrzymywane w danym roku przez uczelnię w ramach konkursu w dyscyplinie lub grupie dyscyplin, stanowią zwiększenie subwencji na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego i/lub naukowego uczelni, przyznanej w roku, w którym został ogłoszony konkurs. Kwota zwiększenia nie może być wyższa niż 2% tej subwencji. Środki finansowe przyznane w ramach konkursu są wypłacane przez okres 4 lat.

Do konkursu może przystąpić uczelnia akademicka (publiczna i niepubliczna), która:

- posiada kategorię naukową A+, A albo B+:
 - w dyscyplinie określonej w komunikacie Ministra dla danego regionu
 - w co najmniej 1 dyscyplinie zawierającej się w grupie dyscyplin określonych w komunikacie Ministra dla danego regionu, oraz nie posiada kategorii naukowej C w żadnej z dyscyplin zawierających się w tej grupie
- prowadzi szkołę doktorską
- nie spełnia warunków udziału w konkursie w ramach programu „Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza”.

Wniosek aplikacyjny w konkursie obejmuje plan określający cele w zakresie podniesienia poziomu jakości działalności naukowej i poziomu jakości kształcenia w danej dyscyplinie oraz opis działań pozwalających na ich realizację na przestrzeni 3 lat.

ART. 397 UPSWIN

Ocena wniosku przez zespół ekspertów kończy się wynikiem pozytywnym lub negatywnym i uwzględnia:

- poziom merytoryczny wniosku
- istotność założonych celów dla umocnienia znaczenia działalności uczelni w danej dyscyplinie
- adekwatność opisanych działań do założonych celów
- potencjał uczelni w danej dyscyplinie.

Uczelnia, której przyznano środki w ramach konkursu, otrzymuje je przez okres 4 lat na podstawie umowy podpisanej z Ministrem, zawierającej plan uczelni w zakresie podniesienia jakości badań i kształcenia, jego harmonogram i warunki finansowania. W ostatnim roku realizacji planu i jego finansowania dokonywana jest ewaluacja realizacji planu, kończąca się wydaniem oceny pozytywnej albo negatywnej. W przypadku otrzymania oceny negatywnej, uczelnia nie może przystąpić do konkursu ogłoszonego w danej dyscyplinie lub grupie dyscyplin w okresie 4 lat od dnia wydania tej oceny.

7.6.3. Dydaktyczna inicjatywa doskonałości

Celem przedsięwzięcia „Dydaktyczna inicjatywa doskonałości” jest wsparcie publicznych uczelni zawodowych w doskonaleniu jakości kształcenia.

Minister wydaje komunikat, w którym określone są:

- warunki przyznania uczelni w danym roku środków finansowych z uwzględnieniem:
 - oceny jakości kształcenia wydanej przez PKA w okresie 6 lat poprzedzających ogłoszenie komunikatu
 - wyniki monitoringu karier (studentów i absolwentów studiów, osób ubiegających się o stopień doktora i osób, które uzyskały ten stopień), dotyczące absolwentów studiów
- wysokość środków finansowych, które zostaną przekazane w danym roku uczelniom wyłonionym w ramach przedsięwzięcia (nie więcej niż **15 uczelniom**).

Uczelnie wyłonione w konkursie otrzymują środki finansowe na podstawie umowy. Środki te stanowią zwiększenie subwencji na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego przyznanej w roku, w którym został ogłoszony komunikat.

7.6.4. Wsparcie dla czasopism naukowych

Program „Wsparcie dla czasopism naukowych” ma na celu podniesienie poziomu praktyk wydawniczych i edytorskich, co ma umożliwić wejście polskich czasopism naukowych do międzynarodowego obiegu naukowego. Program ukierunkowany jest na wydawców polskich czasopism naukowych, reprezentujących wysoki poziom naukowy, a nieujętych w międzynarodowych bazach czasopism naukowych o największym zasięgu.

Konkurs w ramach programu ogłaszany jest nie częściej niż co 2 lata.

Ci wydawcy, którzy otrzymają środki finansowe w ramach programu „Wsparcie dla czasopism naukowych”, będą mieli obowiązek upowszechniać w Internecie publikacje naukowe opublikowane w czasopiśmie naukowym w okresie realizacji projektu, w trybie otwartego dostępu, w sposób bezpłatny i bez technicznych ograniczeń.

ART. 401 UPSWIN

7.7. FINANSOWANIE PRZEZ JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Jednostki samorządu terytorialnego, a także ich związki lub związek metropolitalny, mogą przyznać środki finansowe na wykonywanie zadań uczelni.

ART. 372 UPSWIN

GŁÓWNE ZMIANY:

- *wprowadzono możliwość finansowania uczelni przez związek metropolitalny (dotychczasowe regulacje dotyczyły finansowania uczelni przez jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki)*
- *zwiększono swobodę finansowania uczelni przez samorząd terytorialny, np. dotychczas udzielanie dotacji celowych przez jednostki samorządu terytorialnego było możliwe tylko wtedy, jeśli dotyczyły one realizacji zadań uczelni związanych z zadaniami własnymi jednostek samorządu terytorialnego*

Uczelnia publiczna może otrzymać środki finansowe od jednostek samorządu terytorialnego na:

- prowadzenie kształcenia na studiach
- prowadzenie kształcenia na studiach podyplomowych lub innych formach kształcenia
- kształcenie i promowanie kadr uczelni
- stwarzanie osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w:
 - procesie przyjmowania na uczelnię w celu odbywania kształcenia
 - kształceniu
- wychowywanie studentów w poczuciu odpowiedzialności za państwo polskie, tradycję narodową, umacnianie zasad demokracji i poszanowanie praw człowieka
- stwarzanie warunków do rozwoju kultury fizycznej studentów
- upowszechnianie i pomnażanie osiągnięć nauki i kultury, w tym przez gromadzenie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych, informacyjnych i archiwalnych
- działanie na rzecz społeczności lokalnych i regionalnych.

Ponadto publiczna uczelnia akademicka może otrzymać środki na prowadzenie działalności naukowej, świadczenie usług badawczych oraz transfer wiedzy i technologii do gospodarki, a także na prowadzenie kształcenia doktorantów.

Publiczna uczelnia zawodowa może również otrzymać środki na kształcenie specjalistyczne.

Uczelnia publiczna prowadząca kształcenie w zakresie nauk medycznych lub nauk o zdrowiu albo w zakresie nauk weterynaryjnych może **ponadto** otrzymać środki finansowe od jednostek samorządu terytorialnego także na uczestniczenie w sprawowaniu opieki medycznej albo weterynaryjnej w zakresie i formach określonych w przepisach o działalności leczniczej albo przepisach o zakładach leczniczych dla zwierząt.

Uczelnie mogą też otrzymać środki od jednostek samorządu terytorialnego na prowadzenie domów studenckich i stołówek studenckich.

7.8. PRZYCHODY UCZELNI I ZASADY PROWADZENIA GOSPODARKI FINANSOWEJ

Przychodami uczelni są przede wszystkim subwencje na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego i badawczego oraz dotacje.

Uczelnia może realizować także przychody z odpłatnej dydaktyki i działalności gospodarczej. W związku z tym, że uczelnie mogą obejmować udziały w spółkach prawa handlowego, również z podmiotami biznesowymi, mogą one także czerpać korzyści z finansowego majątku trwałego. Katalog przychodów uczelni nie jest katalogiem zamkniętym.

GŁÓWNE ZMIANY:

- *podstawowym źródłem utrzymania potencjału dydaktycznego i badawczego jest subwencja, a nie dotacja. Oznacza to w konsekwencji bardziej elastyczne, a tym samym bardziej efektywne wydatkowanie środków publicznych*
- *podobnie jak dotychczas środki dotacji, uczelnia gromadzi środki subwencji i dotacji na wyodrębnionym koncie bankowym, ale od 2020 r. uczelnia publiczna gromadzi środki subwencji na rachunku Banku Gospodarstwa Krajowego*
- *uczelnia tworzy fundusz wsparcia osób niepełnosprawnych i przekształca fundusz pomocy materialnej w fundusz stypendialny*
- *środki funduszu stypendialnego i funduszu wsparcia osób niepełnosprawnych uczelnie publiczne gromadzą na rachunku BGK od stycznia 2020r. Uczelnie niepubliczne ten obowiązek mają od stycznia 2019 r.*
- *uczelnie prowadzą gospodarkę finansową na podstawie przepisów szczególnych PSWiN a przede wszystkim ustawy o rachunkowości. Nie będzie już wydawane, jak dotychczas, rozporządzenie Rady Ministrów ws. szczegółowych zasad gospodarki finansowej uczelni publicznych*
- *uczelnia może dokonywać lokat wszystkich środków finansowych (w tym subwencji), z wyłączeniem dotacji w bankach komercyjnych na maksymalny okres 3 dni. Lokaty na dłuższy okres mogą być otwierane m.in. jako depozyt u Ministra Finansów*
- *z dniem 1 stycznia 2019 r. niewykorzystane środki finansowe z dotacji na wsparcie osób z niepełnosprawnością*
- *z dniem 1 stycznia 2019 r. niewykorzystane do dnia 31 grudnia 2018 r. środki finansowe z funduszu pomocy materialnej, przeznaczone na pokrycie kosztów utrzymania domów i stołówek studenckich oraz na remonty i modernizacje domów oraz stołówek studenckich, uczelnia publiczna przekazuje na fundusz zasadniczy, a uczelnia niepubliczna – na kapitał podstawowy. Wydatki na te cele finansowane są w ramach podstawowej działalności operacyjnej uczelni i w przypadku uczelni publicznej mogą być pokrywane z subwencji*

Zysk netto:

- uczelnia publiczna przeznaczana na fundusz zasadniczy
- uczelnia niepubliczna przeznaczana na cele statutowe.

Uczelnia publiczna stratę netto pokrywa z funduszu zasadniczego.

Uczelnia publiczna może tworzyć inne fundusze niż przewidziane w ustawie na podstawie odrębnych przepisów i statutu.

W latach 2019–2026 uczelnie publiczne dokonują odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dla pracowników w wysokości kwoty odpisu dokonanego w 2018 r. Wysokość tego odpisu może być zwiększona (w uzgodnieniu ze związkami zawodowymi działającymi w uczelni), ale nie może przekroczyć 6,5% planowanych przez uczelnię w roku poprzednim rocznych wynagrodzeń osobowych.

Minister może umorzyć należność finansową niestanowiącą pomocy publicznej lub pomocy *de minimis* w całości lub w części (na uzasadniony wniosek lub z urzędu), odroczyć termin spłaty lub rozłożyć spłatę na raty. Warunki, które mogą być podstawą umorzenia, zawiera art. 385 ustawy.

ART. 385 UPSWIN

7.8.1. Podstawowe zasady gospodarki finansowej uczelni

Podstawowe zasady prowadzenia gospodarki finansowej uczelni nie ulegają zmianie:

- 1) Uczelnia publiczna prowadzi samodzielną gospodarkę finansową na podstawie planu rzeczowo-finansowego, zgodnie z przepisami o finansach publicznych.
- 2) Uczelnia niepubliczna prowadzi samodzielną gospodarkę finansową na podstawie planu rzeczowo-finansowego, a w zakresie gospodarowania środkami pochodzącymi z budżetu państwa, również zgodnie z przepisami o finansach publicznych.
- 3) Uczelnia prowadzi rachunkowość zgodnie z przepisami o rachunkowości, z uwzględnieniem zasad określonych w ustawie na zasadzie wyjątków od ogólnych zasad, np. zasady o umarzaniu wartości budynków i budowli w ciężar funduszu zasadniczego.
- 4) Zasady tworzenia własnego funduszu stypendialnego (dla studentów, doktorantów i pracowników) ze środków innych niż dotacyjnych, nie ulegają zmianie. Środki te mogą być aktualnie przeznaczone na stypendia rektora dla studentów oraz na stypendia naukowe dla doktorantów i pracowników.
- 5) Dokonanie przez uczelnię publiczną czynności prawnej w zakresie rozporządzenia składnikami aktywów trwałych, w rozumieniu przepisów o rachunkowości, oraz dokonanie przez uczelnię publiczną czynności prawnej w zakresie oddania tych składników do korzystania innemu podmiotowi, na okres dłuższy niż 180 dni w roku kalendarzowym, wymaga zgody Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej w przypadkach, gdy wartość rynkowa tych składników albo wartość rynkowa przedmiotu czynności prawnej przekracza kwotę 2 000 000 zł. Do wystąpienia do Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej wymagana jest zgoda rady uczelni (wcześniej wymagano zgody senatu uczelni).

ART. 411 UST. 2 UPSWIN

Wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego uczelni dokonuje rada uczelni. Rada dokonuje również zatwierdzenia sprawozdania.

7.8.2. Fundusz stypendialny i fundusz wsparcia osób niepełnosprawnych

Fundusz stypendialny zastępuje fundusz pomocy materialnej dla studentów. Ustawa wyłącza możliwość finansowania z funduszu stypendialnego kosztów utrzymania oraz remontów domów i stołówek studenckich. Finansowanie tego zadania przez uczelnie publiczne będzie realizowane w ramach otrzymywanej subwencji dydaktycznej. Podstawowym źródłem zwiększenia funduszu stypendialnego jest dotacja podmiotowa. Ze środków dotacji nie można finansować nabycia środków trwałych. Uczelnie, które otrzymują dotację na fundusz stypendialny, będą mogły zachować do 30% środków przyznanych w roku poprzednim. Takie rozwiązanie ma zapewnić ciągłość wypłat świadczeń dla studentów z funduszu stypendialnego.

Nowo utworzony fundusz wsparcia osób niepełnosprawnych będzie finansowany wyłącznie z dotacji na zadania związane z zapewnieniem osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia i do szkół doktorskich, w kształceniu lub prowadzeniu działalności naukowej. Będzie się stosowało do niego takie same przepisy, jak w odniesieniu do funduszu stypendialnego. Ze środków funduszu wsparcia osób niepełnosprawnych nie można finansować nabycia środków trwałych.

W przypadku, gdy niewykorzystane środki finansowe z dotacji, z przeznaczeniem na fundusz stypendialny lub fundusz wsparcia osób niepełnosprawnych, na koniec poprzedniego roku są równe albo przewyższają kwotę dotacji ustalonej na podstawie właściwych algorytmów na dany rok:

- nie przyznaje się uczelni środków finansowych na te dotacje
- uczelnia musi zwrócić niewykorzystane środki finansowe z dotacji w kwocie stanowiącej różnicę między stanem środków na koniec poprzedniego roku a wysokością dotacji ustalonej na podstawie algorytmów na dany rok.

Jeśli stan funduszy na koniec roku poprzedniego jest wyższy niż 30% dotacji przyznanej w roku poprzednim, nadwyżkę potrąca się od dotacji wyliczonej zgodnie z algorytmem na dany rok.

Środki funduszu wydatkowane niezgodnie z przeznaczeniem i przepisami prawa podlegają zwrotowi do funduszu **ze środków innych niż pochodzące z subwencji lub dotacji z budżetu państwa.**

7.9. ZASADY ORGANIZACJI PROGRAMU NAPRAWCZEGO W UCZELNI PUBLICZNEJ

Podstawowym celem obowiązku wprowadzenia programu naprawczego jest odzyskanie równowagi finansowej uczelni. Program naprawczy ma doprowadzić do takiej sytuacji, w której koszty nie przekraczają przychodów uczelni, a suma zobowiązań krótkoterminowych i krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych ujmowanych w pasywach nie przekracza sumy aktywów obrotowych i środków trwałych w budowie. Działania prowadzone w ramach programu naprawczego mają doprowadzić do takiej poprawy sytuacji finansowej uczelni w okresie nie dłuższym niż do końca roku, w którym upływają 3 lata od dnia uchwalenia programu naprawczego.

GLÓWNE ZMIANY:

- *zaostorzono przepisy dotyczące obowiązku skutecznego przeprowadzenia programu naprawczego (musi doprowadzić co najmniej do zrównoważenia kosztów z przychodami) i zmniejszeniu zadłużenia uczelni*
- *obowiązki senatu uczelni dotyczące programu naprawczego przejmuje rada uczelni*

7.9.1. Organizacja i realizacja programu naprawczego

Ustawa zmienia przepisy dotyczące okoliczności i momentu, w których powstaje obowiązek wprowadzenia planu naprawczego przez uczelnię, dostosowując je do nowych źródeł finansowania.

Uczelnia publiczna ma obowiązek jego opracowania, jeśli suma strat netto w okresie nie dłuższym niż 5 ostatnich lat przekracza 20% kwot subwencji i dotacji (subwencji na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego i/lub badawczego; dotacji na utrzymanie aparatury naukowo-badawczej lub stanowiska badawczego, unikatowych w skali kraju i specjalnej infrastruktury informatycznej oraz zadania związane z zapewnieniem osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, do szkół doktorskich, w kształceniu na studiach i w szkołach doktorskich lub prowadzeniu działalności naukowej), otrzymanych w roku poprzedzającym bieżący rok budżetowy. W ustawie dotychczasowej ten obowiązek powstawał, gdy suma strat netto w ciągu 5 lat przekroczyła 25% kwot dotacji w obszarze działalności dydaktycznej otrzymanych w roku poprzednim.

Podobnie jak w przepisach dotychczasowych, redukcja zadłużenia musi być dokonana w taki sposób, aby suma zobowiązań krótkoterminowych i krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych ujmowanych w pasywach nie przekraczała sumy aktywów obrotowych i środków trwałych w budowie, wynikających z bilansu, w okresie nie dłuższym niż do końca roku, w którym upływają 3 lata od dnia uchwalenia programu naprawczego.

Program naprawczy uchwała rada uczelni, przedkładając go Ministrowi w terminie 6 miesięcy od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego, w którym stwierdzona została narastająca strata w wysokości powodującej obowiązek podjęcia procesu naprawczego.

Za realizację programu naprawczego odpowiada rektor, który składa radzie uczelni sprawozdanie z realizacji programu naprawczego co najmniej raz na pół roku.

Rada uczelni przedkłada Ministrowi roczne sprawozdanie z wykonania programu naprawczego, wraz ze sprawozdaniem z wykonania planu rzeczowo-finansowego. Może też ona uchwalić aktualizację programu naprawczego.

W przypadku braku skutecznej realizacji procesów naprawczych (w przypadku zaistnienia sytuacji analogicznych, jakie zostały określone w przepisach dotychczasowych), Minister może powołać, na okres nie dłuższy niż 3 lata, osobę pełniącą obowiązki rektora, która przejmie zadania dotyczące opracowania i wdrożenia kolejnego programu naprawczego.

7.9.2. Okres przejściowy

Programy naprawcze niezakończone przed dniem wejścia w życie UPSWiN są realizowane na zasadach dotychczasowych. Do 31 grudnia 2019 r. programy naprawcze są opracowywane i realizowane na podstawie przepisów dotychczasowych. Oznacza to, że w 2019 r. przy obliczaniu proporcji sumy strat netto do kwoty dotacji z budżetu państwa uwzględnia się dotacje z budżetu państwa otrzymane w 2018 r. na zadania, o których mowa w art. 94 ust. 1 pkt 1–6, 8, 9 i 11 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z 2005 r.

OBSZAR 8. NADZÓR NAD UCZELNIAMI (W TYM ADMINISTRACYJNE KARY PIENIĘŻNE)

8.1. OGÓLNE ZASADY NADZORU W SZKOLNICTWIE WYŻSZYM

Minister sprawuje nadzór nad zgodnością z prawem działań podejmowanych przez uczelnie, a także nad prawidłowością wydatkowania przez nie środków publicznych. Realizując tę kompetencję, może on żądać wyjaśnień i informacji oraz przeprowadzać kontrole. Nadzór, w zakresie wskazanym przez ustawę, nad uczelniami wojskowymi, służb państwowych, artystycznych, medycznych, morskich sprawowany jest przez właściwych ministrów. Nadzór nad publiczną uczelnią teologiczną oraz inną uczelnią publiczną prowadzącą kształcenie w zakresie teologii sprawuje Minister, a także władze Kościołów i innych związków wyznaniowych na zasadach określonych przez umowy międzynarodowe zawarte ze Stolicą Apostolską oraz ustawy regulujące stosunki między Rzeczpospolitą Polską a innymi niż Kościół Katolicki kościołami i związkami wyznaniowymi oraz przez statuty tych uczelni.

ART. 426 UPSWIN

ART. 433 UST. 2 UPSWIN

ART. 433 UST. 3 UPSWIN

GŁÓWNE ZMIANY

- w związku z modyfikacją ustawowego katalogu organów uczelni zmianie uległ zakres aktów wewnętrznych uczelni, których nieważność (w przypadku niezgodności z przepisami prawa) stwierdza Minister
- wniosek o odwołanie rektora naruszającego przepisy prawa Minister kieruje do kolegium elektorów albo do innego podmiotu, który dokonał jego wyboru lub powołania, a nie jak dotychczas do senatu
- wprowadzono możliwość skrócenia kadencji rady uczelni (w przypadku stwierdzenia naruszenia prawa) przez senat na wniosek Ministra

8.1.1. Uprawnienia kontrolne Ministra

Minister sprawuje nadzór nad uczelniami w zakresie zgodności działania z przepisami prawa oraz prawidłowości wydatkowania środków publicznych.

ART. 426 UST. 1
PKT 1 UPSWIN

Minister może:

- żądać od uczelni (a w przypadku uczelni niepublicznej również od jej założyciela) informacji i wyjaśnień, niezbędnych do zweryfikowania zgodności działania uczelni z przepisami prawa
- dokonywać kontroli działalności uczelni.

ART. 427 UST. 1 UPSWIN

Kontrola uczelni przez Ministra prowadzona jest na podstawie ustawy o kontroli w administracji rządowej, w której uregulowano tryb jej przeprowadzania, w tym prawa i obowiązki kontrolera i kontrolowanych. W celu jej przygotowania Minister może zwrócić się do rektora uczelni o udostępnienie dokumentów, materiałów i informacji dotyczących jej działalności.

ART. 15 UST. 1 USTAWY
O KONTROLI
W ADMINISTRACJI
RZĄDOWEJ

Wszelkie kopie dokumentów, przekazywane zarówno przed rozpoczęciem kontroli, jak i w jej trakcie, powinny zostać potwierdzone przez upoważnionego pracownika uczelni za ich zgod-

ność z oryginałem. Natomiast informacje, oświadczenia i zestawienia powinny zawierać datę oraz podpis osoby, która je sporządziła.

Przed przystąpieniem do kontroli planowej (przewidzianej w Planie kontroli Ministra na dany rok kalendarzowy), zawiadamia się o niej rektora uczelni. Z reguły w zawiadomieniu wskazywany jest zakres kontroli, tj. przedmiot i okres objęty kontrolą. Z zawiadomieniem przekazuje się również wykaz dokumentów i zestawień, które należy przygotować na wyznaczony termin.

ART. 20 USTAWY
O KONTROLI
W ADMINISTRACJI
RZĄDOWEJ

W uzasadnionych przypadkach (wynikających przykładowo z konieczności podjęcia natychmiastowych działań nadzorczych) Minister może podjąć decyzję o przeprowadzeniu kontroli w trybie uproszczonym. W takich okolicznościach czynności kontrolne mogą zostać przeprowadzone bez wcześniejszego zawiadomienia rektora uczelni.

ART. 51 I 52 USTAWY
O KONTROLI
W ADMINISTRACJI
RZĄDOWEJ

Czynności kontrolne mogą być przeprowadzane zarówno w siedzibie uczelni, jak i w innych, podległych jej jednostkach. Co do zasady prowadzi się je w godzinach pracy, jednak w szczególnych okolicznościach mogą one zostać przeprowadzone również poza nimi, a także w dniach wolnych od pracy. Kontrolę przeprowadzają pracownicy Ministerstwa (kontrolerzy) na podstawie pisemnych, imiennych upoważnień, po okazaniu legitymacji służbowych, lub dokumentów pozwalających na ustalenie ich tożsamości.

ART. 21 USTAWY
O KONTROLI
W ADMINISTRACJI
RZĄDOWEJ

Kontrolerzy mają prawo do:

- swobodnego wstępu i poruszania się po terenie uczelni
- wglądu do dokumentów dotyczących jej działalności
- pobierania za pokwitowaniem oraz zabezpieczania dokumentów związanych z zakresem kontroli
- sporządzania, a w przypadku potrzeby żądania sporządzenia niezbędnych do kontroli kopii, odpisów lub wyciągów z dokumentów oraz zestawień lub obliczeń
- żądania złożenia ustnych lub pisemnych wyjaśnień w sprawach dotyczących zakresu kontroli
- przeprowadzania oględzin, zasięgania opinii, odbierania ustnych lub pisemnych wyjaśnień i oświadczeń od obecnych i byłych pracowników oraz od studentów uczelni.

ART. 22 I ART. 28
USTAWY O KONTROLI
W ADMINISTRACJI
RZĄDOWEJ

W kontekście wątpliwości powstających w związku z wejściem w życie nowych regulacji dotyczących ochrony danych osobowych podkreślenia wymaga, że kontrolerzy są upoważnieni do przetwarzania danych osobowych w zakresie niezbędnym do realizacji celu kontroli.

ART. 22 PKT 4 USTAWY
O KONTROLI
W ADMINISTRACJI
RZĄDOWEJ

W celu sprawnego przeprowadzenia czynności kontrolnych rektor ma obowiązek zapewnić kontrolerom odpowiednie warunki pracy. W miarę możliwości powinni oni mieć możliwość korzystania z oddzielnego pomieszczenia oraz dostęp do Internetu i niezbędnych urządzeń technicznych (kserokopiarka, skaner itp.). Dokumenty żądane w trakcie kontroli powinny być okazywane niezwłocznie. Natomiast wszelkich związanych z nią wyjaśnień (zarówno ustnych, jak i pisemnych) należy udzielać w wyznaczonych terminach.

ART. 24 USTAWY
O KONTROLI
W ADMINISTRACJI
RZĄDOWEJ).

Obowiązek niezwłocznego przedstawiania na żądanie kontrolera dokumentów, materiałów i informacji niezbędnych do przeprowadzenia kontroli, a także sporządzania ich kopii, odpisów lub wyciągów, spoczywa również na pozostałych pracownikach uczelni. Niewywiązanie się z tych obowiązków może stanowić przesłankę odpowiedzialności dyscyplinarnej lub porządkowej.

ART. 25 USTAWY
O KONTROLI
W ADMINISTRACJI
RZĄDOWEJ

ART. 26 USTAWY
O KONTROLI
W ADMINISTRACJI
RZĄDOWEJ

Kontrolerzy mogą zwracać się do rektora z wezwaniem do złożenia dodatkowych, pisemnych wyjaśnień również po zakończeniu prowadzenia czynności kontrolnych. Także w tym przypadku wyznaczony jest termin na ich udzielenie.

ART. 35 USTAWY
O KONTROLI
W ADMINISTRACJI
RZĄDOWEJ

Po zakończeniu kontroli sporządzany jest projekt wystąpienia pokontrolnego, który zawiera m.in. ocenę skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta, oraz zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości. Projekt jest przekazywany rektorowi uczelni, który ma prawo do zgłoszenia, w terminie 7 dni roboczych od dnia jego otrzymania, umotywowanych, pisemnych zastrzeżeń. Jest to ostatni etap kontroli, w trakcie którego rektor może przekazać kontrolerom dokumenty lub wyjaśnienia, mogące mieć wpływ na ostateczną treść wystąpienia pokontrolnego.

ART. 40 UST. 1 USTAWY
O KONTROLI
W ADMINISTRACJI
RZĄDOWEJ

Składając zastrzeżenia, należy mieć na uwadze, że zostaną one odrzucone (pozostawione bez merytorycznego rozpatrzenia) w przypadku ich wniesienia przez osobę nieuprawnioną, lub wniesienia po upływie wyznaczonego terminu (decyduje data stempla pocztowego). Rektorowi uczelni przysługuje również prawo do ich wycofania.

ART. 42 UST. 2 PKT 1
I UST. 3 USTAWY
O KONTROLI
W ADMINISTRACJI
RZĄDOWEJ

Kontrolę zamyka przekazanie rektorowi wystąpienia pokontrolnego, sporządzonego w oparciu o treść wcześniejszego projektu i, ewentualnie, uwzględnionych zastrzeżeń.

Wystąpienie najczęściej zawiera zalecenia, co do sposobu usunięcia stwierdzonych w trakcie kontroli nieprawidłowości, ze wskazaniem terminu na przekazanie informacji o podjętych w tym zakresie działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia. Wystąpienie pokontrolne nie ma charakteru decyzji administracyjnej i nie przysługują od niego środki odwoławcze. Brak realizacji zaleceń pokontrolnych może w konsekwencji doprowadzić do wszczęcia przez Ministra postępowania administracyjnego, w zakresie przewidzianym przepisami ustawy.

ART. 48 USTAWY
O KONTROLI
W ADMINISTRACJI
RZĄDOWEJ

Do kontroli w uczelni mogą zostać powołani eksperci.

ART. 428 UPSWIN

Ekspertem nie może być osoba, która:

- jest lub była w okresie 5 lat poprzedzających kontrolę zatrudniona w podmiocie kontrolowanym
- jest lub była wykonawcą zadania, którego dotyczy kontrola
- w stosunku do której zachodzą okoliczności faktyczne lub prawne mogące wpłynąć na bezstronność przeprowadzenia kontroli.

8.1.2. Stwierdzenie nieważności aktów uczelnianych

Minister stwierdza nieważność:

- 1) aktu wydanego przez organy uczelni, z wyłączeniem uchwały określającej sposób postępowania w sprawie nadania stopnia doktora uchwały określającej dodatkowe wymagania określone przez podmiot doktoryzujący lub dodatkowe warunki dopuszczenia do obrony oraz uchwały określającej kwestie związane z nadawaniem stopnia doktora habilitowanego, a także decyzji administracyjnej
- 2) aktu założyciela w sprawie nadania statutu
 - w przypadku stwierdzenia ich niezgodności z przepisami prawa.

ART. 427 UST. 2 UPSWIN

Na gruncie poprzedniej regulacji prawnej Minister mógł stwierdzić nieważność każdej uchwały organu kolegialnego uczelni lub decyzji rektora (innej niż decyzja administracyjna), w przypadku stwierdzenia jej niezgodności z przepisami prawa lub statutem uczelni. Obecnie kompetencja ta obejmuje wszystkie akty wewnętrzne uczelni wydane przez jej organy, z tym że statut musi określić zasady sprawowania wewnętrznego nadzoru nad aktami wydawanymi przez organy uczelni. Organami uczelni są organy wskazane wprost w ustawie oraz w statucie uczelni. Dodatkowo, inaczej niż dotychczas, kompetencja ta nie jest ograniczona czasowo. Poprzednio przepisy zakładały, iż stwierdzenie nieważności mogło nastąpić w okresie 2 miesięcy od dnia otrzymania przez Ministra uchwały lub decyzji organów uczelni. Obecnie, jeśli uczelnia nie zgadza się z rozstrzygnięciem Ministra, może w przeciągu 30 dni od jego otrzymania złożyć skargę do sądu administracyjnego.

POSTANOWIENIE NACZELNEGO
SĄDU ADMINISTRACYJNEGO
Z DNIA 26 WRZEŚNIA 2014 R., I
OSK 2159/14

ART. 427 UST. 3 UPSWIN

8.1.3. Odwołanie rektora, skrócenie kadencji rady uczelni

W przypadku stwierdzenia naruszenia przez rektora przepisów prawa, **Minister może wystąpić z wnioskiem o odwołanie rektora** do kolegium elektorów albo podmiotu, który dokonał wyboru rektora, albo go powołał. Wniosek powinien być rozpatrzony w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia. Do czasu rozpatrzenia wniosku o odwołanie rektora Minister może, jak dotychczas, zawiesić go w pełnieniu funkcji. Dotychczas Minister występował z takim wnioskiem do senatu uczelni.

ART. 432 UST. 1-3 UPSWIN

Nie uległa zmianie regulacja dotycząca sytuacji, w której **rektor zostaje zawieszony w pełnieniu funkcji z mocy prawa**. Ma to miejsce w przypadku gdy toczy się przeciwko niemu postępowanie karne z oskarżenia publicznego o przestępstwo umyślne lub postępowanie o umyślne przestępstwo skarbowe. Doprecyzowano, że w takiej sytuacji obowiązki rektora pełni osoba wyznaczona do tego w statucie uczelni lub (w przypadku jej braku) najstarszy członek senatu posiadający co najmniej stopień doktora.

Jeżeli rektor rażąco lub uporczywie narusza przepisy prawa, może zostać odwołany przez Ministra po zasięgnięciu opinii Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz właściwej konferencji rektorów. Opinie te są przedstawiane w terminie 30 dni od dnia doręczenia wniosku o ich wydanie. W przypadku bezskutecznego upływu tego terminu, wymóg zasięgnięcia opinii uważa się za spełniony.

ART. 432 UST. 5 UPSWIN

W przypadku odwołania rektora przez Ministra do czasu powołania nowego rektora jego obowiązki pełni osoba wyznaczona do tego w statucie uczelni lub (w przypadku jej braku) najstarszy członek senatu posiadający co najmniej stopień doktora. Nowego rektora na okres do końca kadencji w uczelni:

- 1) publicznej – wybiera kolegium elektorów
- 2) niepublicznej – powołuje założyciel, albo bezwzględną większością głosów wybiera senat, albo wybiera inny określony w statucie organ uczelni.

W przypadku stwierdzenia naruszenia przez radę uczelni przepisów prawa, Minister występuje do senatu z wnioskiem o skrócenie jej kadencji. Senat podejmuje uchwałę bezwzględną większością głosów. Dodatkowo w terminie 30 dni od dnia podjęcia tej uchwały o skróceniu kadencji rady uczelni, senat powołuje nową radę uczelni na okres do końca kadencji dotychczasowej rady uczelni. Okresu tego nie wlicza się do liczby dwóch następujących po sobie kadencji w stosunku do osób wybranych na członków rady uczelni, na niepełną kadencję.

ART. 432 UST. 6 UPSWIN

8.1.4. Inne uprawnienia Ministra

W przypadku, gdy uczelnia lub założyciel narusza przepisy prawa lub pozwolenie na utworzenie studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu, Minister wzywa do zaprzestania tej działalności i usunięcia naruszenia, określając termin usunięcia naruszenia. Wyżej przedstawiony sposób postępowania stosuje się również w przypadku stwierdzenia, że uczelnia lub założyciel nie zrealizowali wniosków lub zaleceń sporządzonych w wyniku kontroli przeprowadzonej przez Ministra.

ART. 427 UST. 4 I 5 UPSWIN

W przypadku niezrealizowania wezwania Minister, w drodze decyzji administracyjnej, może zawiesić rekrutację na studia lub do szkoły doktorskiej na kolejny rok akademicki. Decyzji nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

ART. 427 UST. 6 UPSWIN

W przypadku stwierdzenia, że uczelnia prowadzi studia z naruszeniem przepisów określających warunki prowadzenia studiów, Minister nakazuje uczelni zaprzestanie tej działalności. Czyni to w drodze decyzji administracyjnej, której obligatoryjnie nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

Realizując swoje uprawnienia nadzorcze, Minister może również m.in.:

- [wydać nakaz likwidacji uczelni niepublicznej](#)
- [odmówić pozwolenia na utworzenie studiów](#)
- [cofnąć pozwolenie na utworzenie studiów](#)
- [zlecić PKA przeprowadzenie oceny programowej.](#)

ART. 427 UST. 7

8.1.5. Okres przejściowy

Termin	Regulacje przejściowe
Przed 1.10.2018 r.	Wszczęte i niezakończone przed 1 października 2018 r. postępowania w sprawie kontroli prowadzi się na podstawie przepisów dotychczasowych.

ART. 218 UPW

8.2. ADMINISTRACYJNE KARY PIENIĘŻNE I ZASADY ICH NAKŁADANIA

Ustawa określiła katalog działań lub ich zaniechań ze strony uczelni, które skutkować mogą nałożeniem administracyjnej kary finansowej przez Ministra. Kary pieniężne mogą być nałożone przez Ministra również na federację.

Minister może nałożyć na uczelnię administracyjną karę pieniężną za:

ART. 431 UPSWIN

- prowadzenie studiów lub studiów wspólnych bez pozwolenia ([z naruszeniem przepisów o pozwoleniach](#)) – kara do 100 000 zł
- naruszenie 30-dniowego terminu do wydania absolwentowi dyplomu ukończenia studiów wraz z suplementem – kara do 5 000 zł
- niezapewnienie studentom możliwość kontynuowania studiów (po zaprzestaniu ich prowadzenia) – kara do 50 000 zł
- nieudostępnienie ogłoszenia o konkursie na stanowisko nauczyciela akademickiego oraz jego wyniku – kara do 50 000 zł
- nieopublikowanie w BIP wymaganych w ustawie dokumentów i informacji – kara do 50 000 zł
- niezawiadomienie Ministra oraz PKA o utworzeniu studiów, rozpoczęciu i zaprzestaniu ich prowadzenia, zaprzestaniu spełniania warunków do ich prowadzenia – kara do 50 000 zł
- niewprowadzenie, niezaktualizowanie, niezarchiwizowanie lub nieusunięcie danych do Systemu POL-on w zakresie wymaganym przepisami ustawy – kara do 50 000 zł
- pobieranie od studentów opłat z naruszeniem przepisów – kara do 50 000 zł.

Minister może nałożyć na federację administracyjną karę pieniężną za:

ART. 175 UST. 2 UPSWIN

- nieudostępnienie ogłoszenia o konkursie na stanowisko nauczyciela akademickiego oraz o jego wyniku – kara do 50 000 zł
- nieopublikowanie w BIP wymaganych w ustawie dokumentów i informacji – kara do 50 000 zł
- niewprowadzenie, niezaktualizowanie, niezarchiwizowanie lub nieusunięcie danych do Systemu POL-on w zakresie wymaganym przepisami ustawy – kara do 50 000 zł.

ZAŁĄCZNIK NR 1. RELACJE NOWYCH DZIEDZIN I DYSCYPLIN DO DOTYCHCZASOWYCH

Nowe dyscypliny

Zakres nowych dyscyplin uwzględniający dotychczasowe dyscypliny i dziedziny, w których nie wyodrębniano dyscyplin

Dziedzina nauk humanistycznych

Archeologia	Archeologia
Filozofia	Filozofia
Historia	Historia
Językoznawstwo	Językoznawstwo
Literaturoznawstwo	Literaturoznawstwo
Nauki o kulturze i religii	Etnologia; Kulturoznawstwo; Religioznawstwo
Nauki o sztuce	Historia sztuki; Nauki o sztuce

Dziedzina nauk inżynierjno-technicznych

Architektura i urbanistyka	Architektura i urbanistyka
Automatyka, elektronika i elektrotechnika	Automatyka i robotyka; Elektronika; Elektrotechnika
Informatyka techniczna i telekomunikacja	Informatyka (dziedzina nauk technicznych); Telekomunikacja
Inżynieria biomedyczna	Biocybernetyka i inżynieria biomedyczna
Inżynieria chemiczna	Inżynieria chemiczna; Technologia chemiczna (dziedzina nauk technicznych); Biotechnologia (dziedzina nauk technicznych w zakresie biotechnologii przemysłowej)
Inżynieria lądowa i transport	Budownictwo; Geodezja i kartografia; Transport
Inżynieria materiałowa	Inżynieria materiałowa; Metalurgia; Włókiennictwo (w zakresie materiałów); Towaroznawstwo (w zakresie materiałów)
Inżynieria mechaniczna	Budowa i eksploatacja maszyn; Inżynieria produkcji; Mechanika; Włókiennictwo (w zakresie urządzeń); Inżynieria rolnicza
Inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka	Energetyka; Górnictwo i geologia inżynierska; Inżynieria środowiska; Ochrona i kształtowanie środowiska (dziedzina nauk rolniczych); Biotechnologia (dziedzina nauk technicznych; w zakresie biotechnologii środowiskowej)

Dziedzina nauk medycznych i nauk o zdrowiu

Nauki farmaceutyczne	Dziedzina nauk farmaceutycznych
Nauki medyczne	Biologia medyczna; Medycyna; Stomatologia
Nauki o kulturze fizycznej	Dziedzina nauk o kulturze fizycznej
Nauki o zdrowiu	Dziedzina nauk o zdrowiu

Dziedzina nauk rolniczych

Nauki leśne	Leśnictwo; Drzewnictwo
Rolnictwo i ogrodnictwo	Agronomia; Biotechnologia (dziedzina nauk rolniczych) – część dyscypliny; Ogrodnictwo
Technologia żywności i żywienia	Technologia żywności i żywienia; Towaroznawstwo (w zakresie produktów spożywczych); Biotechnologia (dziedzina nauk rolniczych) – część dyscypliny
Weterynaria	Dziedzina nauk weterynaryjnych; Biotechnologia (dziedzina nauk rolniczych) – część dyscypliny
Zootechnika i rybactwo	Zootechnika; Rybactwo; Biotechnologia (dziedzina nauk rolniczych) – część dyscypliny

Dziedzina nauk społecznych

Ekonomia i finanse	Ekonomia (z wyłączeniem zakresu dotyczącego gospodarki przestrzennej); Finanse
Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna	Ekonomia (w zakresie gospodarki przestrzennej); Geografia (w zakresie geografii społeczno-ekonomicznej)
Nauki o bezpieczeństwie	Nauki o bezpieczeństwie; Nauki o obronności
Nauki o komunikacji społecznej i mediach	Nauki o mediach; Nauki o poznaniu i komunikacji społecznej; Bibliologia i informatologia
Nauki o polityce i administracji	Nauki o polityce; Nauki o polityce publicznej; Nauki o administracji (z wyłączeniem zakresu dotyczącego prawa administracyjnego); Nauki o zarządzaniu (dziedzina nauk humanistycznych)
Nauki o zarządzaniu i jakości	Nauki o zarządzaniu (dziedzina nauk ekonomicznych); Towaroznawstwo (w zakresie zarządzania jakością i produktem)
Nauki prawne	Prawo; Nauki o administracji (w zakresie prawa administracyjnego)
Nauki socjologiczne	Socjologia; Nauki o rodzinie
Pedagogika	Pedagogika
Prawo kanoniczne	Prawo kanoniczne
Psychologia	Psychologia

Dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych

Astronomia	Astronomia
Informatyka	Informatyka (dziedzina nauk matematycznych)
Matematyka	Matematyka
Nauki biologiczne	Biochemia (dziedzina nauk biologicznych); Biofizyka (dziedzina nauk biologicznych); Biologia; Biotechnologia (dziedzina nauk biologicznych); Ekologia; Mikrobiologia; Ochrona środowiska (dziedzina nauk biologicznych)
Nauki chemiczne	Biochemia (dziedzina nauk chemicznych); Biotechnologia (dziedzina nauk chemicznych); Chemia; Ochrona środowiska (dziedzina nauk chemicznych); Technologia chemiczna (dziedzina nauk chemicznych)
Nauki fizyczne	Biofizyka (dziedzina nauk fizycznych); Fizyka

Nauki o Ziemi i środowisku	Geofizyka (dziedzina nauk o Ziemi); Geofizyka (dziedzina nauk fizycznych); Geografia (z wyłączeniem zakresu dotyczącego geografii społeczno-ekonomicznej); Geologia; Oceanologia
Dziedzina nauk teologicznych	
Nauki teologiczne	Dziedzina nauk teologicznych
Dziedzina sztuki	
Sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki	Sztuki piękne; Sztuki projektowe; Konserwacja i restauracja dzieł sztuki
Sztuki teatralne i filmowe	Dziedzina sztuk filmowych; Dziedzina sztuk teatralnych
Sztuki muzyczne	Dyrygentura; Instrumentalistyka; Kompozycja i teoria muzyki; Reżyseria dźwięku; Rytmika i taniec; Wokalistyka

ZAŁĄCZNIK NR 2. HARMONOGRAM WDRAŻANIA PRZEPISÓW NOWEJ USTAWY PRZEZ UCZELNIE

Lp.	Obszar	Data rozpoczęcia „od”	Data zakończenia „do”	Podmiot odpowiedzialny	Zadanie	Podstawa prawna	Uwagi
1.	Nauka	1.10.2018 r.	-	Podmioty posiadające uprawnienia habilitacyjne, które w dniu 1.10.2018 r. posiadają kategorię naukową C, lub nie posiadają kategorii naukowej	Złożenie wniosku do Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów o wyznaczenie innej jednostki organizacyjnej albo innej uczelni, w której postępowanie habilitacyjne lub postępowanie o nadanie tytułu profesora będzie kontynuowane	Art. 174 ust. 1 i 4 UPW	-
2.		1.10.2018 r.	31.01.2019 r.	Uczelnie, instytuty badawcze, instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk, międzynarodowe instytuty naukowe oraz Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego – posiadające uprawnienia do nadawania stopni doktora lub doktora habilitowanego	Złożenie do Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów oświadczenia w sprawie przyporządkowania posiadanych uprawnień do nadawania stopnia doktora lub doktora habilitowanego do odpowiedniej jednej dyscypliny w jednej z dziedzin – zgodnie z nową klasyfikacją dziedzin i dyscyplin	Art. 177 ust. 1 UPW	Oświadczenia należy złożyć osobno dla każdego z posiadanych uprawnień. Jeżeli jednostka nie złoży oświadczeń, to Centralna Komisja samodzielnie przyporządkuje uprawnienia do nowych dyscyplin
3.		30.04.2019 r.	-	Podmioty posiadające uprawnienia do nadawania stopnia doktora lub doktora habilitowanego	Nadawane stopnia doktora, stopnia doktora habilitowanego lub tytułu profesora w dziedzinach i dyscyplinach określonych w nowej klasyfikacji	Art. 179 ust. 1 UPW	-
4.		1.10.2018 r.	30.04.2019 r.	Podmioty posiadające uprawnienia do nadawania stopnia doktora lub doktora habilitowanego	Wszczywanie i prowadzenie wszczętych w tym okresie postępowań w sprawie nadawania stopnia doktora, stopnia doktora habilitowanego lub tytułu profesora według dotychczasowych przepisów	Art. 179 ust. 2 UPW	-

5.	Nauka	1.10.2018 r.	30.09.2019 r.	Podmioty posiadające uprawnienia do nadawania stopnia doktora lub doktora habilitowanego	Stopień doktora lub doktora habilitowanego nadaje rada jednostki organizacyjnej, która przed 1 października 2018 r. posiadała uprawnienie w danej dyscyplinie	Art. 179 ust. 3 UPW	Dotyczy przewodów wszczętych przed 30 kwietnia 2019 r.
6.		1.10.2018 r.	-	Podmioty posiadające uprawnienia do nadawania stopnia doktora lub doktora habilitowanego	Stopień doktora lub doktora habilitowanego nadaje senat lub inny organ właściwy do nadawania stopni, wskazany w statucie	Art. 179 ust. 3 UPW	Dotyczy postępowań wszczętych przed 30 kwietnia 2019 r.
7.		1.10.2018 r.	30.09.2019 r.	Podmioty posiadające uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego	Czynności związane z postępowaniem o nadanie tytułu profesora prowadzi rada jednostki organizacyjnej, która przed 1 października 2018 r. posiadała uprawnienie w danej dyscyplinie	Art. 179 ust. 3 UPW	Dotyczy postępowań wszczętych przed 30 kwietnia 2019 r.
8.		1.10.2018 r.	-	Podmioty posiadające uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego	Czynności związane z postępowaniem o nadanie tytułu profesora prowadzi senat	Art. 179 ust. 3 UPW	Dotyczy postępowań wszczętych przed 30 kwietnia 2019 r.
9.		1.01.2022	1.02.2022	Podmioty posiadające uprawnienia do nadawania stopnia doktora	Wydanie decyzji o zamknięciu przewodów doktorskich wszczętych przed 1 maja 2019 r. i niezakończonych do dnia 31 grudnia 2021 r.	Art. 179 ust. 4 UPW	-
10.		1.01.2022	1.02.2022	Podmioty posiadające uprawnienia do nadawania doktora habilitowanego	Wydanie decyzji o umorzeniu postępowań habilitacyjnych wszczętych przed 1 maja 2019 r. i niezakończonych do dnia 31 grudnia 2021 r.	Art. 179 ust. 4 UPW	-
11.		1.05.2019 r.	30.09.2019 r.	Podmioty posiadające uprawnienia do nadawania stopnia doktora lub doktora habilitowanego	Brak możliwości wszczynania postępowań ws. nadania stopnia doktora lub doktora habilitowanego	Art. 179 ust. 5 UPW	Jeżeli w tym okresie wpłynęły wnioski o wszczęcie postępowania, to datą wszczęcia postępowania będzie 1 października 2019 r. i będzie ono prowadzone według nowych przepisów

12.	Nauka	1.10.2019 r.	-	Podmioty posiadające uprawnienia do nadawania stopnia doktora lub doktora habilitowanego	Wszczywanie i prowadzenie postępowań w sprawie nadawania stopnia doktora, stopnia doktora habilitowanego według nowych przepisów	Art. 179 ust. 5 UPW	-
13.		1.10.2018 r.	30.09.2019 r.	Podmioty posiadające uprawnienia do nadawania stopnia doktora	Opracowanie i przyjęcie przez senat uchwały regulującej szczegółowe zasady prowadzenia postępowań ws. nadania stopnia doktora	Art. 180 UPW w zw. z art. 192 ust. 2 UPSWiN	Uchwała wchodzi w życie 1 października 2019 r.
14.		1.10.2018 r.	30.09.2019 r.	Podmioty posiadające uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego	Opracowanie i przyjęcie przez senat uchwały regulującej szczegółowe zasady prowadzenia postępowań ws. nadania stopnia doktora habilitowanego	Art. 180 UPW w zw. z art. 221 ust. 14 UPSWiN	Uchwała wchodzi w życie 1 października 2019 r.
15.		30.04.2019 r.	-	Podmioty posiadające uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego	Nadawane uprawnień równoważnych uprawnieniom wynikającym z posiadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinach i dyscyplinach określonych w nowej klasyfikacji	Art. 183 ust. 1 UPW	-
16.		1.10.2018 r.	30.09.2019 r.	Podmioty posiadające uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego	Wszczywanie i prowadzenie wszczętych w tym okresie postępowań ws. nadania uprawnień równoważnych uprawnieniom wynikającym z posiadania stopnia doktora habilitowanego zgodnie z dotychczasowymi przepisami	Art. 183 ust. 3 UPW	Jeżeli wydanie decyzji nastąpi po 30 kwietnia 2019 r., uprawnienia nabywa się w dziedzinach i dyscyplinach określonych wg nowej klasyfikacji
17.		1.10.2018 r.	-	Podmioty posiadające uprawnienia do nadawania doktora habilitowanego	Prowadzenie wszczętych i niezakończonych przed 1 października 2018 r. postępowań nostryfikacyjnych ws. stopni naukowych, według dotychczasowych przepisów	Art. 186 UPW	-

18.	Ustrój	1.10.2018 r.	-	Uczelnie	Przejęcie wszystkich uprawnień posiadanych przez jednostki organizacyjne uczelni (uprawnienia do nadawania stopni, do prowadzenia studiów, itp.)	Art. 192 ust. 2 UPW	Przeniesienie uprawnień jednostek na uczelnie następuje samoistnie z mocy prawa – nie wymaga to żadnych działań ze strony uczelni
19.		1.10.2018 r.	1.10.2028 r.	Związki uczelni publicznych utworzone na podstawie dotychczasowych przepisów	Funkcjonowanie według dotychczasowych przepisów	Art. 203 ust. 1 UPW	Związki uczelni publicznych po 1 października 2028 r. ulegną likwidacji
20.		1.10.2018 r.	1.10.2019 r.	Uczelnie	Dostosowanie do przepisów nowej ustawy umów o utworzeniu centrów naukowych	Art. 204 ust. 2 UPW w zw. z art. 31 UPSW	-
21.		1.10.2018 r.	1.10. 2019 r.	Uczelnie	Dostosowanie do przepisów nowej ustawy porozumień o utworzeniu jednostek międzyuczelnianych lub jednostek wspólnych	Art. 204 ust. 2 UPW w zw. z art. 31a UPSW	-
22.	Kształcenie i sprawy studenckie	1.10.2018 r.	30.09.2019 r.	Uczelnie prowadzące studia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela, nieposiadające uprawnienia do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie, do której jest przyporządkowany kierunek tych studiów	Zawarcie porozumienia z uczelnią posiadającą uprawnienia do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie, do której jest przyporządkowany kierunek tych studiów, albo dostosowanie liczby studentów tak, aby liczba studentów stacjonarnych przewyższała liczbę studentów niestacjonarnych	Art. 212 ust. 2 UPW	Po spełnieniu wymagań, ostatni nabór na ten kierunek może odbyć się na rok akademicki 2021/2022. W przypadku niespełnienia wymagań, uczelnia nie prowadzi rekrutacji na ten kierunek i wygasza go po zakończeniu cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2018/2019
23.		1.10.2018 r.	30.09.2019 r.	Uczelnie	Przyporządkowanie kierunków prowadzonych studiów do dyscyplin naukowych lub artystycznych według nowej klasyfikacji dziedzin i dyscyplin	Art. 214 ust. 1 UPW	Jeżeli kierunek będzie przypisany do więcej niż jednej dyscypliny, to należy określić procentowy udział dyscyplin – ich suma musi być równa 100%

24.	Kształcenie i sprawy studenckie	1.10.2018 r.	30.09.2019 r.	Uczelnie prowadzące w swojej siedzibie studia na co najmniej 2 kierunkach o tym samym poziomie i profilu oraz tej samej nazwie lub których programy określają takie same efekty kształcenia, przyporządkowane do tej samej dyscypliny	Połączenie tych kierunków	Art. 214 ust. 2 UPW	Przepis nie dotyczy kierunków prowadzonych w filiach uczelni
25.		1.10.2018 r.	-	Uczelnie prowadzące indywidualne studia międzyobszarowe	Wygaszenie tych studiów z dniem zakończenia cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2018/2019. Nieprowadzenie przyjęć na te studia	Art. 216 UPW	-
26.	Ustrój	1.10.2018 r.	15.01.2019 r.	Rektorzy uczelni, dyrektorzy jednostek naukowych Polskiej Akademii Nauk, dyrektorzy instytutów badawczych, dyrektorzy międzynarodowych instytutów naukowych, kierownik PAU oraz kierownicy podmiotów prowadzących głównie działalność naukową w sposób samodzielny i ciągły	Wprowadzenie do systemu POL-on danych, o których mowa w art. 343 ust. 1 pkt 1, 2, 8, 10, 11 oraz 15–17 UPSWiN	Art. 219 ust. 5 UPW	Niewywiązanie się z obowiązku wprowadzenia danych może skutkować nałożeniem przez MNiSW administracyjnej kary pieniężnej w wysokości do 50 000 zł
27.		1.10.2019 r.	1.04.2020 r.	Podmioty obowiązane do wprowadzania, aktualizowania, archiwizowania i usuwania danych w systemie POL-on	Wprowadzenie do systemu POL-on danych za okres od 1 października 2018 r., zgodnie z wymogami nowej ustawy	Art. 219 ust. 6 UPW	Niewywiązanie się z obowiązku wprowadzenia danych może skutkować nałożeniem przez MNiSW administracyjnej kary pieniężnej w wysokości do 50 000 zł

28.	Ustrój	1.10.2018 r.	31.03.2020 r.	Rektorzy uczelni, dyrektorzy jednostek naukowych Polskiej Akademii Nauk, dyrektorzy instytutów badawczych, dyrektorzy międzynarodowych instytutów naukowych, kierownik PAU oraz kierownicy podmiotów prowadzących głównie działalność naukową w sposób samodzielny i ciągły	Wprowadzenie o systemu POL-on danych, o których mowa w art. 343 ust. 1 pkt 21 i art. 345 ust. 1 pkt 16 UPSWiN – za okres od 1 stycznia 2017 r. do 1 października 2018 r.	Art. 219 ust 7 UPW	Niewywiązanie się z obowiązku wprowadzenia danych może skutkować nałożeniem przez MNiSW administracyjnej kary pieniężnej w wysokości do 50 000 zł
29.		1.10.2018 r.	31.12.2023 r.	Rektorzy uczelni, dyrektorzy jednostek naukowych Polskiej Akademii Nauk, dyrektorzy instytutów badawczych, dyrektorzy międzynarodowych instytutów naukowych	Wprowadzenie do systemu POL-on na dotychczasowych zasadach danych dotyczących uczestników studiów doktorskich, którzy rozpoczęli te studia przed rokiem akademickim 2019/2020	Art. 219 ust 8 UPW	Niewywiązanie się z obowiązku wprowadzenia danych może skutkować nałożeniem przez MNiSW administracyjnej kary pieniężnej w wysokości do 50 000 zł
30.	Nauka	1.10.2018 r.	31.12.2018 r.	Osoby prowadzące działalność naukową	Złożenie oświadczenia upoważniającego zatrudniającego go podmiot do zaliczenia go do liczby N	Art. 219 ust 10 UPW	Oświadczenie można złożyć tylko w jednym podmiocie i w nie więcej niż 2 dyscyplinach. Władze podmiotu powinny określić wzór oświadczenia
31.		1.10.2018 r.	30.11.2018 r.	Osoby prowadzące działalność naukową i osoby biorące udział w prowadzeniu działalności naukowej	Złożenie oświadczenia o dziedzinie i dyscyplinie, którą reprezentuje ta osoba	Art. 219 ust 11 UPW	Osoba może reprezentować łącznie nie więcej niż 2 dyscypliny we wszystkich podmiotach, w których jest zatrudniona. Władze podmiotu powinny określić wzór oświadczenia
32.	Kształcenie i sprawy studenckie	1.10.2018 r.	30.11.2018 r.	Osoby prowadzące zajęcia	Złożenie rektorowi oświadczenia o okresie doświadczenia zawodowego uzyskanego poza uczelnią	Art. 219 ust 12 UPW	Osoby te muszą spełniać podstawowy wymóg posiadania kompetencji i co najmniej 5-letniego doświadczenia uzyskanego poza uczelnią, pozwalającego na prawidłową realizację zajęć w ramach programu studiów

33.	Ustrój	1.10.2018 r.	1.10.2019 r.	Senaty uczelni publicznych	Uchwalenie statutu uczelni zgodnie z przepisami nowej ustawy	Art. 227 ust. 1 UPW	Statut wchodzi w życie obligacyjnie 1 października 2019 r. Statuty uczelni wojskowych i uczelni służb państwowych zatwierdzi odpowiednio Minister Obrony Narodowej lub minister właściwy do spraw wewnętrznych
34.		1.10.2018 r.	1.10.2019 r.	Senaty uczelni niepublicznych albo założyciele tych uczelni albo inny organ wskazany w statucie tej uczelni	Uchwalenie lub nadanie statutu uczelni zgodnie z przepisami nowej ustawy	Art. 227 ust. 1 UPW	Statut wchodzi w życie obligacyjnie 1 października 2019 r.
35.		1.10.2018 r.	-	Rektorzy uczelni	Wstąpienie w prawa i obowiązki dotychczasowych kierowników podstawowych jednostek organizacyjnych	Art. 228 ust. 4 UPW	Wstąpienie w prawa następuje z mocy ustawy i nie wymaga dodatkowych czynności ze strony rektora
36.		1.10.2018 r.	30.06.2019 r.	Senaty uczelni publicznych	Powołanie pierwszej rady uczelni	Art. 230 UPW	Powołanie pierwszej rady uczelni musi być poprzedzone przyjęciem przez senat uchwały określającej sposób powołania pierwszej rady. Po powołaniu, rada powinna przyjąć regulamin określający swój tryb funkcjonowania, zgodny ze statutem uczelni. Kadencja pierwszej rady uczelni trwa do 31 grudnia 2020 r. W okresie od 1 października 2018 r. do 1 października 2019 r. zadania rady uczelni realizuje senat, z wyłączeniem kompetencji, o których mowa w art. 230 ust. 6 UPW.

37.	Ustrój	1.10.2018 r.	-	Uczelnie	Przekształcenie zamiejscowych jednostek organizacyjnych w filie uczelni	Art. 235 UPW	Przekształcenie jednostek zamiejscowych w filie następuje z mocy prawa i nie wymaga dodatkowych czynności ze strony uczelni. Do dnia 30 września 2019 r. senaty uczelni publicznych mogą złożyć do Ministra wnioski o włączenie filii uczelni publicznej do innej uczelni publicznej, mającej siedzibę w tej samej miejscowości, w której mieści się ta filia.
38.	Sprawy finansowe	1.10.2018 r.	1.01.2019 r.	Uczelnie publiczne	Przekazanie niewykorzystanych do dnia 31 grudnia 2018 r. środków finansowych z funduszu pomocy materialnej, przeznaczonych na pokrycie kosztów utrzymania domów i stołówek studenckich oraz na remonty i modernizację domów oraz stołówek studenckich – na fundusz zasadniczy, o którym mowa w art. 409 ust. 2 pkt 1 UPSWiN	Art. 241 ust. 5 UPW	-
39.		1.01.2018 r.	1.01.2019 r.	Uczelnie niepubliczne	Przekazanie niewykorzystanych do dnia 31 grudnia 2018 r. środków finansowych z funduszu pomocy materialnej, przeznaczonych na pokrycie kosztów utrzymania domów i stołówek studenckich oraz na remonty i modernizację domów oraz stołówek studenckich – na kapitał podstawowy	Art. 241 ust. 5 UPW	-

40.	Sprawy finansowe	1.01.2019 r.	15.01.2019 r.	Rektorzy uczelni	Poinformowanie Ministra o stanie środków funduszu stypendialnego, w tym pochodzących z dotacji, na dzień 1 stycznia 2019 r. oraz o kwocie środków finansowych przekazanych (o czym mowa w poz. 38 i 39 niniejszego harmonogramu)	Art. 241 ust. 6 UPW	-
41.		1.10.2018 r.	15.01.2019 r.	Uczelnie niepubliczne, instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk, instytuty badawcze oraz międzynarodowe instytuty naukowe	Przekazanie środków finansowych zgromadzonych na rachunkach funduszy stypendialnych oraz funduszy wsparcia osób niepełnosprawnych na rachunki bankowe prowadzone przez Bank Gospodarstwa Krajowego	Art. 243 UPW	Środki finansowe nieprzekazane w terminie stanowią dotację wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych
42.		1.10.2018 r.	15.01.2020 r.	Uczelnie publiczne	Przekazanie środków finansowych zgromadzonych na rachunkach funduszy stypendialnych oraz funduszy wsparcia osób niepełnosprawnych na rachunki bankowe prowadzone przez Bank Gospodarstwa Krajowego	Art. 243 UPW	Środki finansowe nieprzekazane w terminie stanowią dotację wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych

43.	Sprawy pracowni- cze	1.10.2018 r.	1.01.2019 r.	Uczelnie publiczne	Dostosowanie umów o pracę w zakresie minimalnej wysokości miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego	Art. 246 ust. 4 UPW	Wysokość miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego osoby zatrudnionej w dniu 30 września 2018 r. na stanowisku docenta albo starszego wykładowcy posiadającego stopień naukowy albo stopień w zakresie sztuki – nie może być niższa niż 4679,30 zł. Wysokość miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego osoby zatrudnionej w dniu 30 września 2018 r. na stanowisku starszego wykładowcy nieposiadającego stopnia naukowego albo stopnia w zakresie sztuki – nie może być niższa niż 3205,00 zł.
44.		1.10.2018 r.	30.09.2020 r.	Uczelnie publiczne	Przekształcenie umów dyplomowanych bibliotekarzy oraz dyplomowanych pracowników dokumentacji i informacji naukowej, którzy byli zatrudnieni w uczelni 1 października 2018 r.	Art. 247 ust. 1 UPW	W przypadku nieprzekształcenia umów tych osób do nowych wymogów i stanowisk, ich stosunek pracy wygasa z dniem 30 września 2020 r.
45.		1.10.2018 r.	1.10.2019 r.	Uczelnie	Opracowanie i przyjęcie regulaminu pracy	Art. 249 ust. 1UPW	Regulamin pracy obligatoryjnie wchodzi w życie 1 października 2019 r. Regulamin pracy wprowadzany jest przez organ i w trybie określonym w statucie
46.		1.10.2019 r.	1.04.2020 r.	Uczelnie publiczne	Wprowadzenie regulaminu wynagradzania albo zawarcie zakładowego układu zbiorowego pracy	Art. 249 ust. 2 UPW	-

47.	Sprawy pracowni- cze	1.10.2019 r.	30.09.2020 r.	Uczelnie	Dostosowanie stanowisk osób zatrudnionych na podstawie mianowania (z wyłączeniem stanowiska docenta) do stanowisk określonych w tej ustawie i statucie	Art. 249 ust. 3 UPW	-
48.		1.10.2019 r.	30.09.2020 r.	Uczelnie	Dostosowanie stanowisk osób zatrudnionych na podstawie mianowania (z wyłączeniem stanowiska docenta) do stanowisk określonych w tej ustawie i statucie	Art. 249 ust. 3 UPW	-
49.		1.10.2018 r.	31.12.2020 r.	Uczelnie	Przeprowadzenie pierwszej oceny okresowej nauczycieli akademickich, opartej na przepisach nowej ustawy	Art. 255 ust. 2 UPW	Pierwsza ocena okresowa po 1 października 2018 r. obejmuje cały okres, który upłynął od ostatniej oceny okresowej dokonanej przed tym dniem. Pierwsza ocena okresowa powinna zakończyć się w pełni przed końcem 2020 r.
50.	Ustrój	1.09.2020 r.	-	Uczelnie	Powołanie nowej uczelnianej komisji dyscyplinarnej do spraw nauczycieli akademickich, na podstawie przepisów nowej ustawy	Art. 258 ust. 2 UPW w zw. z art. 280 pkt 1 UPSWiN	Powołanie nowej komisji jest związane z zakończeniem z dniem 31 sierpnia 2020 r. kadencji uczelnianej komisji powołanej na podstawie dotychczasowych przepisów. Uczelniana komisja dyscyplinarna pochodzi z wyboru. Tryb wyboru i skład komisji określa statut uczelni.

51.	Kształcenie i sprawy studenckie	1.10.2018 r.	30.04.2019 r.	Senaty uczelni	Uchwalenie regulaminu studiów na podstawie przepisów nowej ustawy	Art. 263 UPW	Nowy regulamin studiów obligatoryjnie wchodzi w życie 1 października 2019 r. Wejście w życie nowego regulaminu studiów wymaga uzgodnienia z samorządem studenckim zgodnie z trybem określonym w art. 75 UPSWiN. W przypadku uczelni wojskowej oraz uczelni służb państwowych wejście w życie regulaminu studiów wymaga zatwierdzenia przez ministra nadzorującego.
52.		1.10.2018 r.	-	Uczelnie	Zawarcie na dotychczasowych zasadach umów określających warunki pobierania opłat związanych z odbywaniem studiów oraz opłat za usługi edukacyjne (także wysokość tych opłat) z osobami, które rozpoczęły studia w roku akademickim 2018/2019	Art. 264 ust. 2 UPW	-
53.		1.10.2018 r.	30.09.2019 r.	Uczelnie	Wydawanie absolwentom studiów dyplomu ich ukończenia zgodnie z przepisami rozporządzenia MNiSW z 16 lutego 2017 r. w sprawie tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów, warunków wydawania oraz niezbędnych elementów dyplomów ukończenia studiów i świadectw ukończenia studiów podyplomowych oraz wzoru suplementu do dyplomu Art. 265 pkt 1 UPW	Art. 265 pkt 1 UPW	-

54.	Kształcenie i sprawy studenckie	1.10.2019 r.	-	Uczelnie	Wydawanie absolwentom studiów dyplomu ich ukończenia zgodnie z przepisami nowego rozporządzenia	Art. 265 pkt 2 UPW	-
55.		1.10.2018 r.	31.12.2018 r.	Senaty uczelni	Dostosowanie uchwał określających warunki, tryb oraz termin rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na rok akademicki 2019/2020 do wymogów nowej ustawy	Art. 266 ust. 1 UPW	-
56.		1.10.2018 r.	31.12.2018 r.	Senaty uczelni	Określenie na podstawie przepisów nowej ustawy, oraz podanie do publicznej wiadomości zasad przyjmowania na studia laureatów oraz finalistów olimpiad stopnia centralnego, na okres 4 lat, począwszy od roku akademickiego 2019/2020	Art. 266 ust. 2 UPW	-
57.		1.10.2018 r.	30.09.2019 r.	Senaty uczelni	Dostosowanie programów studiów rozpoczynających się od roku akademickiego 2019/2020 do wymagań określonych w nowej ustawie	Art. 268 ust. 2 UPW	-
58.		1.10.2018 r.	30.09.2019 r.	Senaty uczelni	Dostosowanie organizacji potwierdzania efektów uczenia się do wymagań określonych w nowej ustawie	Art. 269 UPW	-
59.		1.10.2018 r.	1.10.2019 r.	Dyrektorzy instytutów badawczych, instytutów naukowych Polskiej Akademii Nauk oraz międzynarodowych instytutów naukowych	Ustalenie szczegółowych zasad przyznawania świadczeń pomocy materialnej oraz zakwaterowania i żywienia, dla doktorantów, którzy rozpoczęli studia doktoranckie przed rokiem akademickim 2019/2020	Art. 275 UPW	Ustalenie zasad musi nastąpić w uzgodnieniu z samorządem doktorantów

60.	Kształce- nie dokto- rantów	1.10.2018 r.	30.09.2019 r.	Uczelnie	Prowadzenie nadzoru me- rytorycznego nad studiami doktoranckimi prowadzonymi w uczelniach przez rady jedno- stek organizacyjnych uczelni	Art. 279 ust 2 UPW	-
61.		1.10.2019 r.	31.12.2023 r.	Uczelnie	Prowadzenie nadzoru me- rytorycznego nad studiami doktoranckimi prowadzonymi w uczelniach przez podmioty wskazane w statucie uczelni	Art. 279 ust 2 UPW	-
62.		1.10.2018 r.	31.05.2019 r.	Podmioty uprawnione do pro- wadzenia szkoły doktorskiej	Określenie i podanie do pu- blicznej wiadomości zasad rekrutacji do szkoły doktorskiej oraz programu kształcenia tej szkoły	Art. 291 UPW	-
63.		1.10.2018 r.	1.10.2019 r.	Podmioty uprawnione do pro- wadzenia szkoły doktorskiej	Opracowanie i uchwalenie re- gulaminu szkoły doktorskiej	Art. 292 UPW	Pierwszy regulamin szkoły dok- torskiej obligatoryjnie wchodzi w życie 1 października 2019 r.
64.		1.10.2019 r.	1.01.2020 r.	Samorząd studenckie	Uchwalenie regulaminu samo- rządu studenckiego zgodnie z nowymi przepisami ustawy i nowym statutem	Art. 293 UPW	-
65.	Nauka	1.10.2018 r.	30.06.2019 r.	Podmioty, które w wyniku po- przedniej ewaluacji działalności naukowej posiadają kategorię naukową C	Złożenie wniosku o ponow- ną ocenę jakości działalności naukowej lub badawczo-rozwo- jowej na podstawie dotychcza- sowych przepisów	Art. 317 ust. 2 UPW	Złożenie wniosku o ponowną ocenę jest fakultatywne. Jeżeli ocenę posiadała jed- nostka organizacyjna uczelni, to wniosek o ponowną ocenę składa rektor.
66.	Sprawy pracowni- cze	1.10.2018 r.	1.10.2019 r.	Instytuty badawcze	Dostosowanie umów o pracę oraz stanowisk osób zatrudnio- nych na podstawie mianowania do stanowisk określonych zgo- dnie z przepisami nowej ustawy	Art. 344 UPW	-

67.	Ustrój	1.10.2019 r.	-	Rektorzy uczelni	Nadanie regulaminu organizacyjnego zgodnie z trybem określonym w nowym statucie uczelni	Art. 23 ust. 3 UPSWiN w zw. z art. 34 ust. 1 UPSWiN	-
68.		1.10.2019 r.	-	Rektorzy uczelni	Powołanie osób na stanowiska kierownicze zgodnie z nowym statutem uczelni	Art. 23 ust. 2 UPSWiN	Powołanie osoby do pełnienia funkcji kierowniczej, do której zakresu obowiązków należą sprawy studenckie lub sprawy doktorantów, wymaga uzgodnienia odpowiednio z samorządem studenckim lub samorządem doktorantów
69.	Kształcenie i sprawy studenckie	1.10.2018 r.	30.09.2019 r.	Rektorzy uczelni	Ustalenie i wprowadzenie regulaminu świadczeń dla studentów w porozumieniu z samorządem studenckim	Art. 275 ust. 1 UPW w zw. z art. 95 UPSWiN	-
70.	Kształcenie doktorantów	1.10.2019 r.	-	Uczelnia akademicka, instytut PAN, instytut badawczy, instytut międzynarodowy, federacja tychże podmiotów, Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego	Rozpoczęcie kształcenia w szkołach doktorskich	Art. 1 pkt 3 UPW	-

Wydanie I (luty 2019)

Wszystkie wydania podręcznika dostępne do pobrania na stronie:
www.KonstytucjaDlaNauki.gov.pl